IAN V. HOGG

DICȚIONARUL MARILOR BĂTĂLII

IAN V. HOGG

DICȚIONARUL MARILOR BĂTĂLII

Traducere de LIGIA CARANFIL

EDITURAlfiirARTEMIS

IAN V. HOGG
THE HUTCHINSON DICTIONARY OF BATTLES
Copyright © Helicon Publishing Ltd 1995

Toate drepturile asupra prezentei ediții
aparțin Editurii Artemis

Redactor:
MIRELLA ACSENTE

Coperta:
MIRELLA ACSENTE

DTP:
IOANA GLODIAN

ISBN: 973-566-073-3

Editura ARTEMIS
Piaţa Presei Libere n r. l
OP 33, CP 120 Cod 013701
Bucureşti
Tel.'Fax: 310 74 59
e-mail: office@semneartemis.ro

Difuzare Tel.:
311 4936

Copertă:

1. **Bătălia de la** Issos, 333 î.Ch. Mozaic de la Pompei, sec. II î. Ch.
2. **Episod din bătălia de la Crecy,** 1346. Miniatură din *Cronicile* lui Froissart.
3. 4. 5. 6. **Bătălia de la Mohâcs,** 1526. *Cronică a Casei de Austria* de J.J. Fiigger.
Bătălia navală de la Trafalgar, 1805. Pictor anonim.
Bătălia de la Gettysburg, 1836. Pictură de epocă.
Artilerie grea italiană pe frontul greco-albanez, aprilie 1941.

Cuprins

Notă la ediția românească 6

Date despre autor 7

Introducere 9

Bătălii - A-Z 1l-202

Planuri de bătălie 203
- Cannae 204
- Hastings 205
- Breitenfeld 206
- Austerlitz 207
- Kursk 208

Cronologia evoluției armelor 209

Mari comandanți militari 214

Cronologia războaielor şi a bătăliilor 230

Notă la ediția românească

Ian Vernon Hogg, militar de carieră şi cadru didactic la Colegiul Militar Regal de Ştiinţe din Marea Britanie, jurnalist si scriitor, ne oferă o lucrare de referinţă inedită, ce prezintă în esenţă peste 500 dintre cele mai importante bătălii ale istoriei universale, din cele mai vechi timpuri până la Operaţiunea Furtună în Deşert.

Deşi ştie că istoria nu mai poate fi percepută ca o suită de lupte, autorul socoteşte, pe bună dreptate, că bătălia rămâne partea centrală si cea mai spectaculoasă a unui conflict major, în plus, ea scoate la iveală spiritul omenesc în ceea ce are el mai urât, mai murdar, dar şi mai nobil si mai înălţător.

Dicţionarul reprezintă o tentativă de inventariere a celor mai importante bătălii desfăşurate de-a lungul istoriei, în acelaşi timp oferind prezentări ample pentru 31 de mari conducători militari şi informaţii preţioase despre evoluţia armelor, incluzând de asemenea câteva planuri de bătălie semnificative, ca şi citate care reînvie atmosfera de pe câmpul de luptă şi exemplifică lecţia de viaţă a unor bătălii. Datorită structurii şi informaţiei oferite, dicţionarul constituie un instrument de lucru nu numai pentru cadre militare si istorici, dar si pentru cercetători şi analişti din sfera politicii, a diplomaţiei şi a relaţiilor internaţionale, a jurnalismului si a relaţiilor publice, a sociologiei, psihologiei şi filozofiei, pentru toţi cei interesaţi de lărgirea cunoştinţelor în acest domeniu.

Pentru cititorul român această lucrare de referinţă este o premieră absolută în seria dicţionarelor tematice traduse în limba română. Pe lângă valoarea sa intrinsecă de instrument de lucru, această lucrare de sinteză, ambiţioasă, însă departe de a avea un caracter exhaustiv - fiind elaborată de un singur autor, selecţia articolelor este inevitabil subiectivă, reprezentând doar un punct de vedere -, constituie un model de urmat pentru specialiştii români. Ne gândim la faptul că autorul britanic a dispus probabil de prea puţine informaţii în limba engleză despre bătăliile purtate de români de-a lungul istoriei pe teritoriul României sau în afara acestuia. In consecinţă, România apare doar în câteva episoade, printre care, este adevărat, se numără una dintre cele mai mari izbânzi din istoria militară a românilor, Bătălia de la Mărăşeşti.

Rămâne ca autorii români atraşi de acest subiect şi interesaţi de propunerea noastră să întocmească un dicţionar pornind de la modelul celui de faţă, care să cuprindă cele mai importante bătălii la care au participat şi în care s-au evidenţiat românii.

Date despre autor

Ian Vernon Hogg s-a născut în anul 1926. S-a înrolat în armata reguiată (Artileria Regală) în timpul celufde-al Doilea Război Mondial şi a servit în Europa si Extremul Orient în timpul Războiului din Coreea în diverse regimente de artilerie, de câmp şi hipo. Calificându-se ca instructor pentru trageri în 1953, Ian V. Hogg a făcut parte din personalul Şcolii Regale de Artilerie (Royal Artillery School), ţinând cursuri despre echipamentul de artilerie, muniţie şi explozibili. S-a calificat ulterior în războiul electronic şi în anti-bombardament în 1959-60, iar în 196l-66 a fost ofiţer numit prin brevet regal responsabil cu tragerile. Promovat ca instructor-şef la instrucţia tragerii în 1965, a fost inclus în personalul de instrucţie al Colegiului Militar Regal de Ştiinţe (Royal Military College of Science). Atingând vârsta pensionării în 1972, Ian V. Hogg s-a specializat în ziaristica pe problemele apărării. A scris, a redactat sau a colaborat la peste o sută de cărţi pe teme militare, iar actualmente este colaborator la peste 25 de reviste de specialitate din toată lumea.

Căsătorit, cu doi băieţi şi o fiică, Ian V. Hogg locuieşte în Worcestershire.

Introducere

Ultimii trei mii de ani ne-au lăsat suficiente documente şi dovezi materiale; aruncând o privire peste ele. ajungem la concluzia că în tot acest timp nu a existat an în care cineva, undeva, să nu se lupte cu altcineva. Războiul, la fel ca moartea şi impozitele, ne însoţeşte si ne va însoţi întotdeauna. Priviţi în jur; număraţi respectabilele instituţii care luptă pentru pace si număraţi-i pe cei care poartă războaie.

Unii spun că ne putem asigura un viitor mai bun dacă studiem istoria. Poate că au dreptate, dar nu în ceea ce priveşte războaiele, ci doar în privinţa perfecţionării metodelor de a le purta. Pe de o parte, războiul este cumplit, degradant, tot ce poate fi mai dezgustător. Acest fapt este atestat în nenumărate cărţi şi opere de artă. Cu toate acestea, rasa umană tot se va mai război, chiar şi pentru un băţ de chibrit. Pentru că. pe de altă parte, aşa cum o demonstrează mulţi conducători de stat, războiul este antrenant, reprezintă un tonic pentru o naţiune, revitalizează spiritul naţional, oferă ocazia manifestării eroismului şi sacrificiului de sine pentru care naţiunea, oricare ar fi aceasta, îşi câştigă pe drept cuvânt renumele.

Sunt multe de spus despre ambele puncte de vedere, şi de aceea este necesar un dicţionar al bătăliilor în funcţie de locul în care s-au dat, cu exemple pentru ambele cazuri. Nici un dicţionar nu poate cuprinde toate bătăliile - rezultatul ar fi un volum cu care ar fi greu de lucrat. Şi nici nu se poate spune: „Includeţi doar bătăliile importante" - fiecare bătălie a fost importantă pentru cei care au purtat-o, căci altminteri nu şi-ar mai fi dat osteneala să lupte. Retrospectiv, s-ar putea spune despre câteva bătălii că au fost o pierdere de timp si de energie, dar la vremea respectivă lucrurile n-au părut deloc aşa.

Am făcut, deci, o selecţie; din Antichitate, câteva bătălii care au schimbat structura politică a lumii de atunci, având astfel un impact decisiv asupra* cursului istoriei. Dintr-o perioadă ulterioară, bătăliile care au început să despartă şi să organizeze triburile europene în grupuri geografice distincte, după cum fiecare şi-a ales propriul său colţ de pământ. După aceea, bătăliile care au contribuit la constituirea lumii în hotarele care s-au păstrat de-atunci încoace, prin care naţiunile s-au străduit să-şi extindă teritoriile, să obţină colonii şi să se îmbogăţească. în final, am ales bătăliile, îndeosebi cele din ultimul secol, în care simpla lăcomie teritorială ca forţă motrice a fost înlocuită de ideologie. Cu cât înaintăm în timp, cu atât bătăliile devin mai numeroase. N-ar avea nici un sens să enumerăm fiecare răfuială dintre greci si spartani, sau cele din timpul Războiului de 100 de Ani, dar când ajungem la cele

două Războaie Mondiale din secolul XX, sunt incluse mult mai multe, de vreme ce martorii acestora încă mai există şi, mai mult, datorită tehnologiei militare moderne, o luptă locală relativ măruntă poate în multe cazuri să determine cursul unui război.

O altă trăsătură marcantă a evoluţiei militare a omenirii, pe măsură ce parcurgem istoria, este concentrarea în timp care a avut loc în războaie. Aşa-numitul „Război de 100 de Ani", care de fapt a durat 130 de ani, nu a fost o luptă continuă, purtată zilnic; au trecut ani întregi fără să aibă loc nici o bătălie până când întreaga conflagraţie s-a stins. Comparaţi-l, de pildă, cu Războiul Austro-Prusian din 1866, când totul a luat sfârşit în şase săptămâni, sau cu conflictul arabo-israelian din 1967. care a durat doar şase zile de lupte intense, oră de oră. Cu cât timpul s-a comprimat în război, cu atât numărul de combatanţi a crescut, în timpul Războiului de 100 de Ani armatele erau restrânse. Se întâlneau, luptau, se despărţeau, intrau în garnizoane pe timp de iarnă, se întâlneau din nou pe câmpul de luptă... Se purta câte o singură bătălie. Astăzi, când armatele numără milioane de soldaţi, în aceeaşi zi se pot dez-lănţui mai multe confruntări în regiuni diferite. Faptul că ocuparea Romei a fost umbrită de evenimentele din Franţa, deoarece a avut loc la 6 iunie 1944, chiar o dată cu începutul invaziei Aliaţilor, a constituit întot deauna un motiv de supărare pentru trupele aliate din Italia.

Sperăm ca toate aceste tendinţe în evoluţia istoriei militare şi politice a lumii, precum şi multe alte lecţii importante, să fie mai bine înţelese din bătăliile adunate în aceste pagini.

în plus, principalei liste de la A la Z care urmează i se adaugă câteva planuri de bătălie, o cronologie a evoluţiei armelor, scurte biografii ale comandanţilor militari marcanţi şi o cronologie a războaielor şi bătăliilor. Primele două anexe încearcă să ofere o imagine mai clară a caracterului schimbător al bătăliei în decursul istoriei, iar cea de-a treia evaluează forţa şi slăbiciunile unora dintre cei mai mari conducători de pe câmpul de luptă. Ultima serveşte ca un index pentru lista A-Z, oferind cititorului posibilitatea să identifice dintr-o privire, de exemplu, toate bătăliile din cursul Războiului de 7 Ani.

I.V.H. Ianuarie
1995

A

Abukir, Golful Vezi Bătălia de pe Nil.

Abil Klea Ciocnire între britanici şi dervişii din Sudan, la 17 ianuarie 1885. Un corp de armată pe cămile de aproximativ 1.800 de soldaţi, aflaţi sub comanda generalului Şir Herbert Stewart, care făcea parte din expediţia britanică pentru eliberarea generalului Charles Cordon din Khartoum, a tăiat drumul pentru a evita un cot larg al Nilului. La Abu Klea, o oază afiată pe ruta de la Korti spre Metemmeh, englezii au fost atacaţi de 10.000 de dervişi. Forţa britanică s-a grupat într-un careu, care a fost străpuns pentru scurt timp. S-a refăcut şi a respins atacul, dar colonelul Frederick Burnaby, remarcabil soldat şi explorator, a fost ucis- în bătălie.

Abu Kru (cunoscut şi sub numele de Gubat) Ciocnire între forţele britanice şi dervişi în Sudan, la 19 ianuarie 1885. Coloana atacată la [)Abu Klea a fost din nou atacată în drumul ei după aproximativ 11 km. Generalul Şir Herbert Stewart a oprit coloana şi a ocupat o poziţie defensivă. A fost ucis în timpul atacului, care a fost până la urmă respins, iar coloana a reuşit să ajungă la Nil. Noul comandant, generalul Şir Charles Wilson, a decis să facă un popas de trei zile acolo, şi astfel a sosit prea târziu la Khartoum pentru a-l salva pe generalul Charles Gordon.

Abu Tellul Ciocnire între forţele britanice şi cele turceşti în timpul Primului Război Mondial, la 14 iulie 1918. Armata turcească a avansat în nordul şi estul Ierihonului. capturând satul Abu Tellul, dar a fost oprită de avanposturile britanice. Un contraatac al cavaleriei uşoare australiene a prins forţele turceşti între cavalerie şi avanposturi, britanicii luând circa 350 prizonieri şi recucerind satul.

Acre Asediu francez eşuat, în martie-mai 1799, al unui oraş şi port maritim din Palestina, la 130 km nord-ves[f] de Ierusalim, în cursul tentativei nereuşite a lui Napoleon Bonaparte de a edifica un imperiu francez. Oraşul era apărat de turci, ajutaţi de o mică forţă navală britanică, iar Napoleon şi-a început asediul la 17 martie. Un atac francez a fost respins, şi apropierea unei armate siriene de eliberare l-a forţat pe Napoleon să-şi retragă majoritatea trupelor pentru a face faţă acestei ameninţări. Asediul a fost apoi reluat cu încă şapte asalturi fără succes, în timp ce apărătorii executau o serie de misiuni de luptă. In final,

Napoleon a ridicat asediul şi a părăsit locul la 21 mai. Acre a constituit focarul multor operaţiuni militare de-a lungul istoriei, mai ales în timpul cruciadelor.

Actium Bătălie navală în Războiul Civil Roman, în care Octavian a învins flotele combinate ale lui Marc Antoniu şi ale reginei Cleopatra la 2 septembrie 31 î. Ch., devenind conducătorul necontestat al lumii romane, ca împăratul August. Antoniu, cu o puternică armată de infanterie şi cavalerie, îşi aşezase tabăra în Grecia aşteptând atacul lui Octavian, care avea o armată mai puţin numeroasă. Cu toate acestea, confruntările de pe uscat au rămas indecise şi flota lui Octavian de 400 de corăbii, sub comanda lui Agrippa, a blocat ruta de aprovizionare a lui Antoniu, în ciuda flotei lui mai numeroase de 500 de vase. Antoniu şi Cleopatra ar fi putut scăpa pe uscat pentru a continua lupta, dar Cleopatra a cerut să se întoarcă în Egipt pe mare. în ciocnirea care a urmat, Antoniu a fost înfrânt, lăsându-l pe Octavian stăpânul suprem al lumii romane.

Admin Box Prima victorie importantă a soldaţilor britanici şi indieni asupra japonezilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în februarie 1944. „Adminfistration] Box" reprezenta teritoriul administrativ şi de bază al Diviziei 7 indiene a armatei britanice, la Sinzewa, în Birmania. A fost asediat de Divizia 55 japoneză între 5 şi 23 februarie 1944. Asediul a fost ridicat când japonezii au fost atacaţi din spate de Divizia 5 indiană, care înainta spre Pasul Ngakyedauk.

Adrianopol Victorie a goţilor asupra Imperiului Roman de Răsărit, la 9 august 378. Valens, împăratul din Răsărit, a dispărut în luptă si n-a mai fost văzut niciodată. Această victorie a dus la instituirea unei aşezări gotice în interiorul frontierelor Imperiului Roman si a reprezentat începutul prăbuşirii acestuia. Mai mult, succesul cavaleriei gotice asupra pedestrimii romane a pus bazele superiorităţii trupelor călare în războaiele europene pentru următorii o mie de ani.

Africa de Est, Campania din Cucerire britanică a coloniilor italiene din Africa în cel de-al Doilea Război Mondial, între 1940 şi 1941. Deşi Italia a declarat război Marii Britanii la 10 iunie 1940, garnizoanele relativ izolate din coloniile ei africane, Eritreea, Abisinia (Ethiopia de astăzi) şi Somalia Italiană, s-au limitat la scurte incursiuni în Sudan şi Kenya şi la invadarea Somaliei Britanice.

Britanicii s-au decis să întreprindă două ofensive, una din sud, intrând în Somalia Italiană din Kenya, şi una din nord, intrând în Eritreea din Sudan. Ofensiva sudică a început în ianuarie 1941, britanicii cucerind capitala Somaliei Italiene, Mogadiscio, până la 25 februarie şi ocupând cu rapiditate restul ţării, obligându-i pe italieni să abandoneze Somalia Britanică şi să se retragă în Eritreea. Britanicii s-au îndreptat apoi în direcţia Abisiniei, cucerind Addis Abeba la 6 aprilie 1941 şi forţându-i pe italieni să pătrundă mai adânc în Eritreea. Atacul nordic a început atunci să-şi arate roadele, aruncând o presiune şi mai mare peste Eritreea, în timp ce o forţă de gherilă instruită şi comandată de general-maiorul Orde Wingate a provocat tulburări în zone mai

îndepărtate din Abisinia şi Eritreea. Ambele ofensive britanice s-au îndreptat atunci spre Eritreea şi au încercuit o mare parte din armata italiană, care s-a predat la 19 mai. Restul campaniei a constituit pur şi simplu o chestiune de curăţare a pungilor individuale ale rezistenţei italiene. Capitularea finală a avut loc la 3 iulie 1941.

Agordat Victorie britanică asupra forţelor italiene în cel de-al Doilea Război Mondial, la 31 ianuarie 1941. Agordat, un otaş din Eritreea, la aproximativ 95 km nord-vest de Asmara, a fost ocupat de italieni încă din timpul războiului din Abisinia, până când a fost capturat de Divizia 4 indiană la 31 ianuarie. Garnizoana italiană, parţial înconjurată, a reuşit să scape, dar a trebuit să-şi abandoneze cea mai mare parte din artilerie şi din echipamentul militar.

Agra Oraş indian pe râul Jumna, la aproximativ 210 km sud-est de Delhi. în istoria locului se înscriu trei mari bătălii:
1713 Jahandar Şah, cu o trupă de 70.000 de soldaţi, a luptat împotriva unor forţe rebele conduse de nepotul său Farouhsiyar. După o luptă înverşunată rebelii au învins, iar Jahandar Şah a fost prins şi executat de către nepotul lui, care i-a urmat la tron.
4 octombrie 1803 O forţă britanică, sub comanda generalului Lake, a asediat oraşul, pe care l-a cucerit la 18 octombrie.
2 august *1857* Garnizoana britanică ce apăra oraşul a ieşit în întâmpinarea unei forţe de circa 10.000 de rebeli incitaţi la acţiune de Revolta Indiană. Trupele indigene din forţele britanice au trecut de partea rebelilor, iar soldaţii britanici au fost obligaţi să se retragă în oraş şi să se refugieze în fort. Britanicii au fost apoi asediaţi până în octombrie, când o coloană de eliberare a reuşit să străpungă liniile rebelilor.

Aigospotamoi Victorie navală spartană asupra atenienilor la sfârşitul Războiului Peloponesiac din 405 î. Ch. O flotă ateniană de aproximativ 180 de trireme a ancorat la Aigospotamoi (Gelibolu de astăzi), pe coasta nordică a Dardanelelor, iar 170 de corăbii peloponesiace, sub comanda lui Lisandru, au ancorat la Lampsacos (astăzi Lapseki), pe coasta sudică. Timp de patru zile, flota ateniană a vâslit neîntrerupt prin strâmtoare, în speranţa provocării unei ciocniri cu Lisandru, dar fără succes, în cea de-a cincea zi, Lisandru a aşteptat până când atenienii şi-au făcut ieşirea obişnuită şi s-au întors la bază. Când i-a văzut ancoraţi, flota lui Lisandru a luat pe neaşteptate cu asalt flota ateniană, a capturat 160 de corăbii şi le-a ucis echipajele. Această înfrângere decisivă a pus capăt supremaţiei navale ateniene până atunci de neînfrânt şi a constituit sfârşitul Războiului Peloponesiac.

Aisne Trei bătălii între forţele germane şi cele aliate, în nordul Franţei, în timpul Primului Război Mondial.
12-20 septembrie 1914 Confruntare neconcludentă pe un front de 160 de km între Compiegne şi Tahure, în apropiere de Reims. Forţele germane (Armatele l, 2, 3 şi 4) s-au retras de pe Marna şi au ocupat tranşee la nord de râul Aisne,

cu o artilerie foarte puternică. Aliații au lansat un atac frontal, traversând cu mare greutate râul, şi au cucerit până la urmă creasta înălțimii şi drumul Chemin des Dames, care se întindea de-a lungul ei. Fără artilerie grea, Aliații nu au mai fost în stare să obțină şi alte victorii, şi ambele tabere s-au îngropat în tranşee şi au rămas pe această linie în cea mai mare parte a războiului. ***16 aprilie-20 mai 191***7 Tentativă franceză dezastruoasă de a ataca pozițiile germane. Generalul Robert Nivelle a plănuit să arunce 27 de divizii franceze asupra principalelor poziții germane şi să forțeze victoria în 48 de ore, dar planul lui a fost compromis atunci când germanii au pus mâna pe o copie a ordinului său de atac. Astfel, ei au reuşit să-şi consolideze atât infanteria cât şi artileria şi să pregătească o apărare în adâncime, iar francezii au suferit pierderi grele, înaintând prin zăpadă şi ploaie, covârşiți de mitraliere şi nesusținuți, datorită întârzierii tancurilor, francezii au reuşit totuşi să pătrundă pe aproximativ 6,5 km din dispozitivul german înainte de a fi opriți. Ambele tabere au suferit, până la urmă, pierderi grele: francezii au pierdut aproximativ 187.000 de oameni, germanii. 163.000. Rata ridicată a pierderilor a fost una dintre cauzele revoltelor din rândul armatei franceze în luna următoare. *27* ***mai-18 iunie 1918*** Străpungere germană, în parte izbutită, spre Paris. Atacul a fost lansat de Armatele l şi 7 germane împotriva Armatei 9 britanice şi a Armatei 5 franceze. Germanii au străpuns frontul şi au înaintat circa 16 km spre Château-Thierry, amenințând Parisul, până când lipsa de rezerve şi liniile prea întinse de aprovizionare i-au obligat să se oprească.

Alam Halfa Atac german eşuat în cel de-al Doilea Război Mondial în sectorul sudic al liniilor defensive britanice de la El Alamein, la 30 august 1942. Această mişcare fusese totuşi prevăzută de generalul Şir Claude Auchinleck. iar planurile fuseseră pregătite şi puse în aplicare de generalul Bernard Montgomery, care în acel moment dispunea de 700 de tancuri care să înfrunte cele 446 de tancuri ale lui Rommel. într-o apărare bine coordonată cu artileria, tancurile şi forțele tactice aeriene l-au oprit pe Rommel. La 2 septembrie acesta a anulat atacul şi s-a retras, suferind pierderea a 3.000 de soldați, 49 de tancuri, 60 de tunuri şi 400 de camioane.

Alamein, El Două bătălii decisive în partea vestică a deşertului, în nordul Egiptului, în 1942, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care au dus la victoria britanică asupra forțelor Axei conduse de feldmareşalul Erwin RommeL

l-27 iulie 1942 Armata 8 britanică, sub comanda generalului Şir Claude Auchinleck, a ținut la distanță forțele germane şi italiene. Nici una dintre părți nu se poate spune că a obținut victoria, dar britanicii au avut avantajul strategic al unor rute de aprovizionare mai scurte, aşa încât s-au putut redresa mai repede decât germanii.

23 octombrie-4 noiembrie 1942 Generalul Bernard Montgomery a lansat un atac britanic de diversiune spre sud, în scopul de a atrage forțele Axei în acea

zonă, astfel încât ofensiva principală din nord să poată crea două coridoare prin întinsele câmpuri de mine, dând posibilitatea diviziilor britanice blindate să pătrundă şi să exploateze breşele, înaintarea era, totuşi, înceată şi Montgomery a hotărât să-şi schimbe tactica, adoptând ceea ce el numea o bătălie „de fărâmiţare", schimbând în permanenţă direcţia de atac pentru a sparge linia de front a lui Rommel şi a-l menţine pe acesta într-o stare de incertitudine. La 26 octombrie, Divizia 9 australiană a atacat de-a lungul drumului de coastă, atrăgând forţele Axei în direcţia sa. Montgomery a lansat imediat un nou atac mai spre sud, silind blindatele germane să riposteze în ceea ce a devenit o mare bătălie a tancurilor. La 3 noiembrie, Rommel mai avea doar 30 de tancuri în acţiune şi în ziua următoare a început să-şi organizeze retragerea. A reuşit să rupă lupta şi să scape, deoarece britanicii au fost ţinuţi în loc de o ploaie torenţială şi de lipsa de carburanţi.

înainte de Alamein nu am obţinut niciodată vreo victorie. După Alamein n-am mai suferit niciodată vreo înfrângere.

Winston Churchill despre **Bătăliile de la El Alamein,**
The Hinge ofFate, 1951

Albert Ciocnire neconcludentă în timpul „Cursei spre mare" între forţele franceze şi cele germane în Primul Război Mondial, în perioada 20-30 septembrie 1914, elemente ale Armatei 2 franceze au încercat să învăluie pe flanc forţele germane ale generalului Alexander von Kluck, care încercau, la rândul lor, o mişcare asemănătoare. S-a ajuns într-un impas care a fost rezolvat prin sosirea Armatei 6 germane, sub comanda prinţului Rupprecht. Francezii au fost forţaţi să se retragă, dar în schimb şi-au sporit forţele prin joncţiunea cu Armata 10 franceză, sub comanda generalului Maud'huy. Au fost reluate manevrele de învăluire pe flancuri, care s-au încheiat cu o linie de tranşee de la Albert la Noyon. Până la retragerea germană din 1917 nu a mai avut loc nici o altă schimbare majoră în poziţiile celor două tabere.

Albuera Victorie britanică asupra francezilor în Războiul din Peninsula Iberică, la 16 mai 1811, la Albuera, un sat la aproximativ 21 km de l)Badajoz, în Spania. O armată franceză de circa 23.000 de soldaţi, sub comanda mareşalului Nicolas Soult, înainta spre Badajoz, care se afla sub asediul britanicilor, cu intenţia de a străpunge liniile engleze şi a ridica asediul. Ducele de Wellington a ordonat generalului William Beresford să renunţe la asediu şi să se îndrepte spre duşmanul care se apropia. Beresford a ales Albuera ca loc potrivit pentru bătălie şi şi-a dispus trupele, cu un efectiv de 6.000 de britanici şi 24.000 de spanioli şi portughezi, pe dealul din faţa satului.

în dimineaţa zilei de 16 mai, Soult a lansat un atac fals împotriva flancului stâng al aliaţilor, în timp ce se arunca cu toate forţele asupra flancului

lor drept. Beresford se aşteptase la un atac frontal şi nu a reuşit să-şi ferească soldaţii de loviturile francezilor. Trupele spaniole din stânga au fost spulberate de muşchetarii şi cavaleria franceză, iar Divizia 2 britanică a fost adusă din cealaltă parte a câmpului de luptă pentru a opri atacul. Regimentul Middlesex (57 de infanterie) a pierdut 423 de oameni din puternicul său contingent de 575 şi şi-a câştigat renumele de *„The Die-Hards"* [Cei greu de ucis]. Cum nu prea era loc de manevre pe movilă, bătălia a devenit o înverşunată luptă corp la corp. Beresford a fost cât pe ce să fie luat prizonier şi tocmai pregătea retragerea când au sosit rezervele britanice şi portugheze, care, atacându-i frontal pe deal pe francezi, i-au pus pe fugă. Francezii au reuşit să se replieze, luând circa 500 de prizonieri cu ei, dar asediul de la Badajoz nu a mai fost ridicat. Din cei 6.000 de soldaţi britanici, numai 1.500 nu au fost răniţi.

Ploaia a curs apoi în pâraie înroşite de sânge. Şi o mie cinci sute de bărbaţi nevătămaţi, tot ce mai rămăsese din cei şase mii de soldaţi britanici de neînvins, stăteau triumfători pe acel deal funest.

Şir William Napier despre ***Bătălia de Ia Albuera,***
History ofthe Peninsular War

Alesia înfrângere finală a galilor în 52 î. Ch. în timpul Războaielor Galice şi victorie a forţelor romane sub conducerea lui lulius Cezar, care a încheiat cucerirea romană a Galiei. Cetatea constituia ultima fortăreaţă a galilor, apărată de circa 80.000 de soldaţi pedeştri şi 15.000 de cavaleri sub conducerea lui Vercingetorix, în timp ce asediatorii romani numărau aproximativ 50.000 de soldaţi, în cea mai mare parte legionari. Belgii, un alt trib galic, au trimis o forţă de eliberare care a încercat să străpungă liniile romane, dar au fost înfrânţi decisiv, astfel încât cetatea a capitulat imediat, în 1864, Napoleon III a ridicat o statuie a Iui Vercingetorix pe locul bătăliei.

Alexandria (Abllkir) Victorie a aliaţilor otomani şi britanici asupra forţelor franceze în Egipt, la 21 martie 1801. în urma întreruperii negocierilor fran-co-britanice pentru evacuarea Egiptului, forţele franceze au învins o armată otomană la Heliopolis la 20 martie 1800. restabilindu-şi rapid controlul asupra ţării. Comandantul francez Jean-Baptiste Kleber a fost asasinat la 14 iunie, fiind înlocuit cu Abd Allah Jacques Menou, un nobil francez convertit la islamism.

Aproximativ 5.000 de soldaţi, sub comanda lui Şir Ralph Abercromby, au debarcat la Abukir la 8 martie 1801 pentru a sprijini înaintarea otomană din Siria, în faţa unei rezistenţe franceze ferme, în zorii zilei de 21 martie, cavaleria şi infanteria franceză au lansat un atac feroce asupra armatelor aliate britanice şi otomane. După lupte grele, în care Abercromby a fost rănit mortal,

francezii au fost alungaţi înapoi în Alexandria. Menou s-a predat în septembrie, punând capăt ocupaţiei franceze în Egipt.

Alma Tentativă a aliaţilor de cucerire a Sevastopolului în Războiul din Crimeea, la 20 septembrie 1854, respinsă de 40.000 de ruşi sub comanda generalului Aleksandr Menşikov. Armatele aliate (britanică, franceză şi turcă), numărând aproximativ 63.000 de soldaţi, sub comanda generalului lordul Raglan şi a mareşalului Jacques St Arnaud, au debarcat la Eupatoria, cu intenţia de a ataca Sevastopolul. în replică, Menşikov şi-a plasat armata la înălţime, în apropierea râului Alma. Britanicii şi o parte din francezi au înaintat frontal pe liniile ruseşti, în timp ce restul de soldaţi francezi şi turci au efectuat o manevră de învăluire a unui flanc pe un teren dificil şi deluros, surprinzându-i pe ruşi. Forţele franceze din poziţiile centrale au fost mutate în flanc pentru a exploata acest succes, lăsând atacul frontal în seama britanicilor. Din cauza ordinelor confuze, o parte din linia britanicilor s-a retras, în timp ce restul a înaintat, dar această greşeală a fost corectată şi ruşii, dislocaţi din poziţia lor, s-au retras în Sevastopol. Aliaţii ar fi putut atunci să atace oraşul, dar nu au profitat de ocazie, astfel încât ruşii au dispus de timp suficient să-şi refacă forţele de apărare.

Amba Alagi Ultima rezistenţă a forţelor italiene în Ethiopia, sub comanda ducelui de Aosta, împotriva invaziei britanice din 1941. Amba Alagi era un munte apărat de 7.000 de soldaţi italieni cu 40 de tunuri, ale căror poziţii au fost atacate între 3-19 mai de o forţă mixtă de soldaţi britanici, indieni, sud-africani şi etiopieni. Bătălia a avut loc la o înălţime de peste 3.048 metri, iar italienii s-au apărat energic, fiind obligaţi să capituleze la 19 mai.

Ambon Atac japonez în cel de-al Doilea Război Mondial pe o mică insulă din Indiile Olandeze de Est, respins de o forţă mixtă de soldaţi olandezi şi australieni, la 31 ianuarie-3 februarie 1942. Aproximativ 809 soldaţi australieni au fost luaţi prizonieri. Mai târziu, peste jumătate dintre aceştia au fost ucişi sau au murit de foame după torturi.

Amiens Ciocniri intermitente în Primul Război Mondial între forţele aliate şi cele germane în împrejurimile capitalei departamentului Somme, Amiens, oraş istoric în nord-estul Franţei, situat la confluenţa fluviului Somme cu râul Avre. Important nod de cale ferată, oraşul a devenit centrul comunicaţiilor militare în nordul Franţei în Primul Război Mondial şi a fost distins cu Crucea de Război. A fost ocupat de armata germană timp de mai multe zile înainte de bătălia de pe l)Marna din septembrie 1914, dar după aceea a rămas în stăpânire franceză. Larma l)Ofensivei Germane de Primăvară din 1918 s-a apropiat de el şi l-a pus în pericol timp de mai multe săptămâni, în cursul cărora principala linie feroviară spre Paris a fost tăiată. Primejdia a fost în final îndepărtată de contraofensiva aliată din august 1918.

Ancre Episod final al seriei de bătălii între forţele germane şi cele aliate în regiunea Somme, în Primul Război Mondial, între 1916 şi 1917. înaintarea

trupelor britanice pe Somme în octombrie 1916 a lăsat un intrând german puternic fortificat, care includea satul Beaumont-Hamel, înaintând în linia britanică de pe ambele maluri ale râului Ancre.

Bătălia a început la 11 noiembrie 1916 cu un bombardament de artilerie de o zi, atacul infanteriei începând la orele 5:12 în dimineaţa zilei următoare. Luptele au fost grele, dar Beaumont-Hamel a fost până la urmă cucerit de Divizia 51 Highland la 13 noiembrie. Britanicii au înaintat aproximativ o milă până la 15 noiembrie, când vremea aspră de iarnă a făcut terenul inaccesibil, aprovizionarea trupelor în marş a devenit dificilă şi luptele nu s-au mai putut desfăşura. Bătălia a încetat datorită condiţiilor meteorologice cumplite şi linia s-a stabilizat.

Antietam Bătălie între forţele sudiste, sub comanda generalului Robert E. Lee, şi forţele nordiste, sub cea a general-maiorului George McClellan, în Războiul de Secesiune din Statele Unite, la 17-18 septembrie 1862. Din punct de vedere tactic, bătălia de la Antietam n-a fost decisivă, dar din punct de vedere strategic a constituit un eşec important al sudiştilor, punând capăt viselor lui Lee de convertire a statului Maryland la cauza sudistă. A fost totodată şi cea mai sângeroasă bătălie din Războiul de Secesiune. Din rândul sudiştilor au căzut 2.700 de oameni, 9.000 fiind răniţi şi 2.000 dispăruţi din 51.844 de soldaţi. Din rândul forţelor nordiste s-au numărat 2.100 de morţi, 9.500 de răniţi şi 750 de dispăruţi din 75.316 soldaţi.

Sudiştii se îndreptau spre nord, către Harrisburg, cu intenţia de a distruge un pod de cale ferată şi a vedea apoi ce ocazie li s-ar mai fi oferit. Lee s-a oprit la Frederick, trimiţând apoi un detaşament să trateze cu garnizoana nordistă de la Harper's Ferry, în timp ce el şi-a continuat marşul spre Hagerstown. Spre ghinionul său, McClellan a obţinut o copie a unor ordine ale lui Lee la care acesta renunţase, şi a trimis armata nordistă înspre breşa dintre cele două aripi ale forţelor lui Lee. După un schimb de focuri cu prima linie de soldaţi din armata lui McC-lellan, Lee s-a retras la Sharpsburg, aşteptând întoarcerea detaşamentului de la Harper's Ferry. El şi-a instalat o linie defensivă de-a lungul pârâului Antietam în estul Sharpsburg-ului, la aproximativ 16 km nord de Harper's Ferry. Armata nordistă i-a înconjurat, dar nu i-a atacat decât în ziua următoare. La amiaza zilei de 17 septembrie, ambele tabere se confruntaseră până la încetarea temporară a acţiunilor de luptă, dar tocmai atunci a apărut şi detaşamentul de la Harper's Ferry, pe când trupele nordiste primeau noi rezerve. A urmat altă încleştare înverşunată, dar comandantul nordist, generalul Charles Sumner, crezând că vor sosi noi întăriri sudiste, a decis că nu mai aveau rost alte atacuri. McClellan a ordonat corpului de armată al generalului Ambrose Burnside un atac de flanc, dar mai mulţi sudişti au sosit tocmai la timp de la Harper's Ferry pentru a prelua atacul din flancul său. Aceasta a fost ultima încleştare. Ambele armate şi-au petrecut noaptea adunându-şi răniţii, iar în ziua următoare fiecare a aşteptat ca cealaltă

tabără să atace. Nici una nu s-a încumetat, iar Lee a reuşit să se retragă cu armata lui şi să se întoarcă în Virginia.

Anvers (old. *Antwerperi)* Operaţiune britanică, în cel de-al Doilea Război Mondial, de eliberare a portului de ocupaţia germană instaurată din 1940. Când a fost eliberat de Divizia 11 blindată britanică, la 4 septembrie 1944, Aliaţii au sperat să protejeze portul pentru a oferi forţelor aliate o bază de aprovizionare în apropiere de linia frontului. Din păcate, malurile râului Scheldt erau încă în mâinile soldaţilor germani, ceea ce făcea imposibilă pentru Aliaţi utilizarea râului. Operaţiuni speciale au trebuit efectuate pentru a-i înfrânge şi abia la 28 noiembrie primele vase de aprovizionare au intrat în port.

Anzio Invazie a Aliaţilor pentru cucerirea unui cap de pod în Italia, în cel de-al Doilea Război Mondial, între 22 ianuarie-23 mai 1944. Nereuşind să exploateze de la început surpriza debarcării lor, trupele aliate au fost oprite în acel loc cinci luni, până când străpungerea după Montecassino a permis Armatei 5 a Statelor Unite să-i scoată pe germani de pe Dealurile Alban şi să permită forţei de la Anzio să-şi înceapă marşul spre Roma.

Am încercat să aruncăm pe ţărm un leu furios; când colo, n-a fosl decât o balenă eşuată.

Winston Churchill despre debarcările de Ia ***Anzio***

Arakan Serie de ofensive britanice în cel de-al Doilea Război Mondial pentru a-i scoate pe japonezi din Birmania (acum Myanmar). Arakan este o regiune de coastă, care oferă o rută de invazie din India cu acces spre Birmania Centrală.

Britanicii au efectuat trei ofensive în această regiune. Prima, în decembrie 1942, a avut obiective limitate şi a fost destinată în general să dea forţelor britanice încredere în lupta lor contra japonezilor. Atacul a fost oprit de japonezi la Donbailk, urmând retragerea. A doua, în decembrie 1943, a permis înaintarea până la Maungdaw înainte de a fi oprită. A treia ofensivă a constituit mai mult o reluare a celei de-a doua. în urma ei a fost în final capturat Rangoon-ul la 3 mai 1945.

Ardeni, Ofensiva din Planul lui Hitler, în cel de-al Doilea Război Mondial, cu numele de cod „Veghează Rinul", pentru o străpungere a liniei americane din Ardeni de către feldmareşalul Gerd von Rundstedt, între 16 decembrie 1944 şi 28 ianuarie 1945. Hitler intenţiona să izoleze forţele aliate în nordul coridorului care ar fi fost deschis de o înaintare prin Ardeni, creându-se un intrând german. Acolo au căzut 77.000 de soldaţi din rândul Aliaţilor şi 130.000 din rândul germanilor, inclusiv ultima rezervă puternică de unităţi

Panzer a lui Hitler. Deşi trupele americane au fost încercuite timp de mai multe săptămâni la t>Bastogne, contraofensiva germană a eşuat.

Trei armate au fost desfăşurate în operaţiune, 6 Panzer a lui Sepp Dietrich, 5 Panzer şi 7 Panzer, împreună cu un „cal troian" reprezentat de un grup de germani vorbitori de limba engleză în uniforme americane, sub comanda lui Otto Skorzeny. Ofensiva a început la 16 decembrie de-a lungul unui sector de front de 113 km, având ca obiectiv Armata l a Statelor Unite şi Grupul 12 de armate al generalului Omar Bradley. Iniţial, atacul a fost în favoarea nemţilor, deoarece Aliaţii au fost luaţi pe nepregătite de-a lungul unui sector de front până atunci atât de liniştit, încât fusese poreclit „Frontul fantomă", iar vremea proastă a afectat sprijinul aerian aliat.

Tot ce aveam de făcut era să traversez râul, să capturez oraşul Bruxelles şi apoi să continui până la portul Anvers. Zăpada era adâncă până la brâu şi nu aveai loc să desfăsori patru tancuri în linie, cu atât mai mult şase divizii Panzer. Nu se lumina până la ora opt şi se întuneca din nou pe la patru, iar tancurile mele nu puteau lupta noaptea. Şi toate acestea de Crăciun!

Sepp Dietrich, comandantul Armatei 6 Panzer în timpul ***Ofensivei din Ardeni***

Cu toate acestea, germanii n-au reuşit să captureze depozitele vitale de carburanţi, iar trupele aliate aflate în defensivă la Saint-Vith şi Bastogne au răsturnat soarta operaţiunii. Aliaţii şi-au revenit rapid din şocul iniţial şi, în timp ce la nord de intrând generalul Bernard Montgomery a blocat pe Meuse înaintarea germană, la sud forţele lui Bradley au ripostat şi ele, generalul George Patton reuşind să elibereze oraşul Bastogne la 26 decembrie. Spre sfârşitul lunii decembrie vremea s-a ameliorat, permiţând forţelor aeriene aliate să joace un rol în bătălie, şi la 3 ianuarie 1945 aliaţii au preluat ofensiva. Până la 16 ianuarie intrândul a fost lichidat.

Arhanghelsk, Expediţia Operaţiune aliată pentru a proteja interesele occidentale în teritoriul ocupat de bolşevici din nordul Rusiei, în primăvara anului 1918. Expediţia a avut trei obiective principale: să apere marea concentrare de rezerve militare care fuseseră trimise ruşilor şi care se aflau la Arhanghelsk, să păzească flancul Expediţiei Murmansk, şi să încerce să stabilizeze Frontul de Est şi să intre în contact cu Legiunea Cehă şi cu Armata Albă afiată sub comanda amiralului Aleksandr Kolceak.

O armată combinată de soldaţi britanici, francezi şi americani a ocupat Murmansk-ul în iulie 1918. Folosindu-l ca bază, escadra navală aliată, cu sprijin aerian, a atacat si a capturat Insula Modiuga, la aproximativ 48 km nord de Arhanghelsk, ceea ce le-a permis să evite liniile de apărare bolşevice si să intre în Arhanghelsk. O armată de uscat a curăţat apoi văile fluviului Dvina şi

râului Vaga şi a învins armatele bolşevice care ocupau localitatea. Un guvern local a fost format şi recunoscut oficial. Mai multe mii de ruşi s-au înrolat de partea aliaţilor.

După armistiţiu, bolşevicii au reuşit să concentreze trupe în zonă şi pe la începutul anului 1919 nu prea părea să mai aibă sens păstrarea acestei enclave într-o ţară care devenise aproape integral bolşevică. Arhanghelsk-ul a fost aparat cu succes până în august, când a început retragerea, iar baza navală britanică a fost în final desfiinţată. Ultimii soldaţi au evacuat-o la 27 septembrie, după ce şi-au predat echipamentul în mâinile Ruşilor Albi.

Argenta, Culoarul Operaţiune a trupelor britanice în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, de străpungere a liniilor defensive germane din Italia, în aprilie 1945. Culoarul era o fâşie de teren uscat între Lacul Comacchio şi mlaştinile lombarde din nordul Italiei, apărată puternic deoarece bloca ruta spre Câmpia Lombardă şi nord-estul Italiei. Corpul 5 de armată britanic a folosit vehicule blindate amfibii pentru învăluirea poziţiilor germane şi spargerea liniilor Axei, permiţând Diviziei 6 blindate britanice să pătrundă în culoar în marşul final al Aliaţilor în Italia.

Argeş Operaţiune română eşuată din Primul Război Mondial, pentru respingerea armatelor austriacă şi germană pe linia râului Argeş în apărarea Bucureştiului, la 30 noiembrie-3 decembrie 1916. Austriecii, sub comanda generalului german August von Mackensen, au atacat de la sud şi sud-vest, în timp ce germanii, sub conducerea generalului Erich von Falkenhayn, au atacat din nord şi vest, într-o mişcare dublă de învăluire. Deşi la început românii au opus o rezistenţă îndârjită, până la urmă forţele lor au fost zdrobite după sosirea întăririlor germane, în timp ce propriile rezerve nu au reuşit să ajungă din cauza trădării generalului Sosescu. Bucureştiul a fost ocupat de germani la 6 decembrie 1916, iar Sosescu a fost mai târziu judecat de Tribunalul Militar şi condamnat la închisoare.

Argonne, Campania din Serie de bătălii în Primul Război Mondial între francezi şi germani. Argonne avea o importanţă strategică considerabilă, pentru că o înaintare germană prin această regiune ar fi putut ameninţa Verdun-ul şi învălui Châlons-ul, iar frontul francez de pe l)Meuse n-ar mai fi putut fi apărat.

In 1914 flancul drept al armatei germane a trecut prin Argonne, dar s-a retras în regiunea Varennes după Bătălia de pe (>Marna. Au fost săpate tranşee şi, cu excepţia unor manevre locale, liniile au rămas stabile până la un atac german din iunie 1915. Au urmat lupte brutale, dar micile câştiguri ale germanilor au fost anulate de contraatacurile franceze, şi bătălia a ajuns într-un impas. Au fost o serie de lupte şi raiduri minore în cursul următorilor doi ani, 1916 şi 1917, dar nici una dintre părţi nu a avut un impact semnificativ.

în toamna anului 1918, generalul francez Ferdinand Foch a hotărât să cureţe zona şi să atace pe calea ferată Mezieres-Montmedy, principala linie

germană de comunicaţii, în acel moment regiunea era bine apărată de Linia Kriemhilde, o parte a sistemului mai larg de fortificaţii Linia Hindenburg. Foch avea probleme: principala componentă a armatei sale erau 22 de divizii de soldaţi americani, dintre care doar trei mai luaseră parte la operaţiuni anterioare, exista o mare penurie de mijloace de transport, iar mulţi dintre soldaţii americani nu erau instruiţi după ultimele metode de atac. Trupele americane urmau să înainteze prin Argonne şi să urce malul vestic al Meusei, în timp ce Armata 4 franceză a generalului Henri Gouraud înainta simultan în vestul acestei regiuni.

Soldaţii americani au atacat şi au cucerit liniile germane la 26 septembrie, dar întreruperea comunicaţiilor şi a transporturilor au cauzat probleme grave. Mulţi soldaţi n-au mai primit hrană şi muniţie timp de patru zile, iar elanul iniţial nu a putut fi menţinut. După rezolvarea acestor probleme, marşul Aliaţilor a fost reluat la 4 octombrie, aceştia străbătând 11 km, iar la 14 octombrie forţa americană a spart Linia Kriemhilde în mai multe puncte. Luptele grele au continuat până la 29 octombrie, când germanii s-au retras până la urmă pe malul vestic al Meusei. Atacul a fost reluat la l noiembrie şi la 6 noiembrie a fost cucerit Sedan-ul. A început o altă înaintare, dar armistiţiul i-a pus capăt.

Pierderile americanilor au fost de 115.519 oameni, dintre care 15.599 ucişi, o proporţie neobişnuit de mică. Pierderile franceze s-au ridicat la aproximativ 7.000 de oameni. Au fost luaţi prizonieri 17.659 de germani şi au fost capturate 468 de tunuri.

Arnhem Operaţiune de desant aerian a Aliaţilor în cel de-al Doilea Război Mondial, la 17-26 septembrie 1944, pentru apărarea unui cap de pod peste Rin, deschizând astfel drumul unei lovituri înspre Ruhr şi poate scurtării războiului. Arnhem-ul trebuia cucerit de britanici, în timp ce trupelor americane le reveneau podurile din sudul oraşului. Din nefericire, două divizii din Corpul SS Panzer tocmai îşi completau personalul şi echipamentul în Arnhem când britanicii şi-au făcut intrarea în oraş, şi germanii i-au încercuit, în acelaşi timp, trupele americane au capturat podul de la Nijmegen, dar n-au reuşit să apere podul de la Elst. în ciuda sosirii întăririlor poloneze la 21 septembrie, generalul Bernard Montgomery a ordonat retragerea patru zile mai târziu. Pierderile britanice s-au ridicat la 1.130 de morţi şi 6.000 de prizonieri, în comparaţie cu pierderile germane de 3.300 de oameni.

Arras Atac britanic reuşit dar cu multe pierderi, în Primul Război Mondial, asupra forţelor germane, în aprilie-mai 1917. Atacul a fost lansat în sprijinul unei ofensive franceze pe Linia Siegfried care a înregistrat doar un succes parţial. Pierderile britanice au totalizat 84.000 de oameni, în comparaţie cu cele germane, de 75.000 de oameni.

Arras Victorie a Aliaţilor, în cel de-al Doilea Război Mondial, asupra forţelor germane, la 21 mai 1940. Deşi Aliaţii au fost puşi pe fugă în cele din

urmă, raportul generalului german Erwin Rommel conform căruia a fost atacat de „sute de tancuri" a provocat o întârziere de 24 ore în înaintarea germană, ceea ce a oferit britanicilor timpul absolut necesar să-şi reorganizeze retragerea prin Dunkerque.

Pentru a stăvili marşul german prin nordul Franţei, o forţă adunată în grabă şi formată din Brigada l de tancuri britanică, Divizia 6 de infanterie uşoară Durham şi Divizia 3 de tancuri uşoare franceză, toate sub comanda general-maiorului Franklyn, a lansat un contraatac împotriva Diviziei 7 Panzer a lui Rommel. Atacul a împărţit divizia Panzer în două, a zdrobit două regimente germane de puşcaşi şi a provocat panică în rândul unei părţi din Divizia 3 SS, care a rupt-o la fugă. Până la urmă, Rommel şi-a readus soldaţii sub control şi a reuşit să respingă tancurile britanice folosind tunuri antiaeriene de 88 mm. A fost prima oară când aceste arme au fost utilizate împotriva tancurilor.

Artois Ofensivă franceză, în Primul Război Mondial, la nord de Arras, în mai-iunie 1915, cu intenţia de a stăvili înaintarea forţelor germane în Franţa şi a împiedica mişcarea lor spre Frontul de Est. Armatele franceze 8 şi 10, sub comanda generalilor Victor d'Urbal şi respectiv Maud'huy, susţinute de trupele britanice conduse de generalul Şir John French, au fost aruncate în atac. Principala linie de atac a fost contra Lens-ului, o poziţie germană puternic fortificată, şi a avut iniţial succes, fiind pregătită de un bombardament de artilerie cu l .200 de tunuri şi un atac diversionist al britanicilor contra înălţimii Aubers. Deşi francezii, în marşul lor, au capturat două poziţii germane importante şi le-au deschis o direcţie din care putea fi atacată în continuare înălţimea Vimy, linia germană a rezistat, iar bătălia s-a stins treptat în lupte sporadice din tranşee.

Ascalon Victorie a cruciaţilor, sub comanda lui Godefroy de Bouillon, asupra sarazinilor în 1099. în urma înfrângerii lor, musulmanii au încetat pentru un timp să mai opună rezistenţă ocupaţiei creştine a Ţării Sfinte, cu toate că oraşul a fost recucerit de Saladin în 1187.

AsiagO, Platoul Serie de bătălii, în Primul Război Mondial, între forţele austriece şi italiene, în ţinutul muntos din nordul câmpiei veneţiene, între fluviile Adige şi Piave, în noiembrie 1917-octombrie 1918.

Printr-un atac lansat la 10 noiembrie 1917, austriecii au cucerit oraşul Asiago, forţându-i pe italieni să se retragă pe o linie defensivă. Austriecii au deschis focuri puternice de artilerie timp de mai multe zile înainte de a cuceri o parte din această linie şi a lua cam 15.000 de prizonieri la 7 decembrie. Deşi ei au mai obţinut mici victorii în regiune, principalul atac nu a mai fost îndreptat asupra acestei linii până la 23 decembrie, când trupele austriece au cucerit mai mult teren şi au luat noi prizonieri.

Italienii au lansat un atac minor, prin care au câştigat ceva teren în ianuarie 1918, după care a urmat o perioadă de linişte până la atacul austriac major din iunie, ce a inclus şi bombardamente de artilerie cu proiectile

chimice, între timp, totuşi, linia italiană fusese întărită cu trupe franceze şi britanice, şi austriecii n-au avut succes. Un contraatac aliat între 15-16 iunie 1918 i-a măturat pe austrieci înapoi, cu pierderi grele în prizonieri şi echipament. Această victorie a avut consecinţe importante pe o scară mai largă: nu numai că a dus la revolte în Austria şi la o tentativă de grevă generală în Ungaria, dar totodată a permis comandantului Aliaţilor, mareşalul Ferdinand Foch, să-şi folosească rezervele pe Frontul de Vest. Linia a rămas stabilă până la atacul final al Aliaţilor din octombrie 1918, care a spart-o şi a determinat o retragere generală, încheiată cu un armistiţiu local la 4 noiembrie.

[1] **Aspern** Victorie austriacă asupra trupelor franceze la 2l-22 mai 1809, prima mare înfrângere a lui Napoleon Bonaparte. în urma ocupaţiei de către francezi a Vienei, arhiducele Carol a concentrat armata austriacă peste Dunăre. Napoleon a trimis o forţă de 40.000 de soldaţi pe câmpia Marchfeld, între satele Aspern şi Essling. A urmat o bătălie confuză, după care austriecii au cucerit Essling-ul, iar francezii Aspern-ul. în ziua următoare, Napoleon a atacat din nou şi a spart centrul austriecilor, dar aceştia au rezistat cu dârzenie şi au trimis o armată care să distrugă podurile din spatele francezilor. Napoleon a ordonat încetarea atacului şi francezii s-au retras, angajaţi într-o acţiune de ariergardă, spre Insula Lobau.

Atlantic Bătălie continuă purtată în Oceanul Atlantic în cel de-al Doilea Război Mondial, pe mare şi în aer, de Aliaţi şi de germani, pentru controlul rutelor de aprovizionare spre Marea Britanie. Aliaţii au distrus aproape 800 de submarine germane în timpul campaniei, şi cel puţin 2.200 de convoaie de 75.000 de vapoare comerciale au traversat Atlanticul, escortate de forţele navale ale Statelor Unite. Până la intrarea lor în război în 1941, americanii le-au furnizat britanicilor distrugătoare conform Legii privind împrumutul şi închirierea de armament *(Lend-Lease Act)* din acelaşi an.

Bătălia a început la 4 septembrie 1939, prima noapte de război, când nava de linie *Athenia,* care naviga de la Glasgow la New York, a fost torpiiată de un submarin german în largul coastei irlandeze. Germanii au utilizat o varietate de tehnici de luptă, ca submarine, nave de radă de suprafaţă, câmpuri de mine, aviaţie, dar Aliaţii le-au respins cu succes pe toate, chiar dacă au suferit unele eşecuri importante, cum ar fi scufundarea vaselor comerciale înarmate *Rawalpindi* (23 noiembrie 1939) şi *JervisBay(5* noiembrie 1940) de către vasele de război germane. Submarinele au rămas cea mai mare ameninţare a navigaţiei aliate, mai ales după distrugerea navei de război germane *Bismarck* de către britanici, la 27 mai 1941.

Aubers, înălţimea Atac britanic eşuat, în Primul Război Mondial, asupra liniilor germane, în mai 1915, pentru a susţine printr-o diversiune atacul francez de la Lens în Bătălia din l)Artois. Elementele Corpurilor de armată l britanic şi indian au atacat pe flancul drept, în timp ce Divizia 8 a lansat principalul atac pe cel stâng. Britanicii si-au lansat atacul la 9 mai cu un

bombardament de 40 de minute, şi la 5:25 a.m. primii soldaţi au înaintat, acoperiţi de artilerie, cu intenţia de a se apropia de tranşeele germane. Din nefericire, multe dintre obuze n-au ajuns până la liniile germane, provocând pierderi grele în rândul britanicilor şi împiedicând pătrunderea trupelor. Când bombardamentul a încetat, germanii au luat poziţie pe parapetele lor şi au respins atacul, în câteva locuri, unde mici grupuri de soldaţi britanici au reuşit să ajungă în tranşeele germane, ele au fost zdrobite cu focuri de anfiladă. Un anti-bombardament german a zdrobit linia britanică şi a împiedicat întăririle să ajungă la front. Până după-amiază, bătălia s-a stins treptat. Pierderile aliate au numărat peste 6.000 de morţi şi răniţi, în timp ce pierderile germanilor abia dacă au depăşit 3.000.

Augustow Contraatac rus victorios după dezastrul de la l)Tannenberg, la începutul Primului Război Mondial, pentru recucerirea, din mâinile germanilor, a oraşului Augustow, situat în nord-estul Poloniei, la aproximativ 60 km nord de Biatystok, şi pentru a-şi croi drum în teritoriul Prusiei Orientale. Forţele germane, sub comanda generalului Paul von Hindenburg, au învins o armată rusă de rezervă lângă Lyck (acum Elk), în octombrie 1914. Ruşii s-au retras şi au format o linie la Augustow pentru a se angaja într-o luptă de ariergardă cu scopul de a-i întârzia pe germani, astfel încât forţe ruseşti proaspete să se poată concentra în spatele frontului lor. Când aceste întăriri s-au adunat, ruşii au contraatacat şi au împins înapoi forţe germane, recucerind Augustow-ul într-o manevră de învăluire a flancului inamic la 3 decembrie. Pierderile germane au fost estimate la circa 50.000, iar ruşii au reuşit să profite de avantajul lor pentru a înainta în Prusia Orientală.

Alisterlitz Victorie franceză asupra unei armate aliate a austriecilor şi ruşilor, la 2 decembrie 1805. Una dintre cele mai mari victorii napoleoniene, care a pus capăt unei coaliţii împotriva Franţei, prin semnarea Tratatului de la Pressburg de către austrieci şi retragerea ruşilor în propriul teritoriu.

După cucerirea Vienei, Napoleon a pornit în marş spre nord în căutarea armatelor austriece şi ruseşti, care făcuseră joncţiunea la Olmiitz (astăzi Olomouc, în Cehia), aşteptând întăriri din Prusia. Hotărât să-i provoace la luptă înainte de sosirea întăririlor, Napoleon a continuat să preseze şi la l decembrie armatele s-au ciocnit în apropiere de Austerlitz (astăzi Slavkov, Cehia), un sat la circa 22 km vest de Brno. Aliaţii au plănuit un atac în flanc pentru a împiedica retragerea lui Napoleon. Acesta a profitat de manevră, protejându-şi frontul cu o perdea subţire de fum şi năpustindu-se asupra flancului rusesc pe când acesta trecea pe lângă el. A învins detaşamentele de flanc şi a atacat apoi restul armatei ruso-austriece, a împins-o către Austerlitz şi a cucerit drumul care ducea spre Olmiitz. Austriecii şi ruşii s-au retras, suportând pierderi grele, căci trupele lor în retragere au fost bombardate puternic de artileria franceză. (Vezi planul de bătălie 4)

Azincourt Victorie engleză asupra francezilor în timpul Războiului de 100 de Ani, la 25 octombrie 1415. Armata engleză, de aproximativ 5.700 de soldați, sub comanda lui Henric V, mărşăluise de la Harfleur şi trecuse fluviul Somme pentru a veni în contact cu armata franceză, de aproximativ 25.000 de soldați. Cele două au mărşăluit în paralel spre Azincourt, un sat în Pas-de-Calais, la aproximativ *23* km distanță de Saint-Pol. Henric, lipsit de provizii, s-a oferit să facă diverse concesii în schimbul permisiunii de a părăsi Franța în pace, dar a fost refuzat şi, după o noapte ploioasă, cele două armate au fost dispuse în formație de luptă. Englezii s-au grupat pe patru rânduri, cu arcaşii în față. Apoi au avansat, s-au oprit, şi au înfipt țăruşi în pământ ca să se protejeze de cavalerie. Efectul combinat al arcaşilor, al noroiului gros şi al şirului de țăruşi a distrus cavaleria franceză, dar soldații pedeştri francezi au atacat şi s-au angajat în luptă corp la corp. Acest prim eşalon de francezi a fost înfrânt, iar englezii au avansat spre eşaloanele doi şi trei, care au opus puțină rezistență. Armata franceză a fost alungată de pe câmpul de luptă, suferind o pierdere de aproximativ 9.000 de soldați şi 2.000 de prizonieri, în timp ce englezii s-au repliat la Calais, cu pierderi de circa 400 de oameni.

B

Badajoz Victorie obținută cu greu de britanici asupra armatei lui Napoleon în Războiul din Peninsula Iberică, în martie-aprilie 1812. Badajoz, un oraş spaniol la aproximativ 400 km sud-vest de Madrid, era o fortăreață importantă la frontiera cu Portugalia, pe care spaniolii au predat-o francezilor în februarie 1811. Britanicii au încercat să recucerească fortăreața în lunile mai-iunie ale aceluiaşi an, dar nu au reuşit.

Britanicii, sub comanda ducelui de Wellington, şi-au început asediul la 17 martie 1812, şi la 6 aprilie au lansat un asalt puternic. Forța principală a făcut două breşe în ziduri, în timp ce în alte părți se dădeau atacuri diversioniste. Asaltul principal a eşuat, cu 2.000 de britanici uciși, şi a fost oprit. Unul dintre atacurile diversioniste a reuşit, britanicii escaladând un zid la a doua tentativă, iar la un al doilea atac au reuşit să cucerească unul dintre bastioane. Fortăreața a capitulat în ziua următoare. Soldații britanicii s-au răzbunat crunt pentru pierderile suferite, care s-au ridicat la 5.000 de oameni, jefuind oraşul timp de trei zile, înainte ca ordinea să fie reinstaurată.

Breşa care se *căsca şi în care strălucea oțelul părea gura unui uriaş dragon vărsând fum şi flăcări.*

Şir William Napier despre *Asediul oraşului Badajoz,*
History of the Peninsular War.

Bagration, Operațiunea Ofensivă sovietică importantă în cel de-al Doilea Război Mondial împotriva Grupului de armate germane Centru, în iunie 1944, şi considerată de autoritățile sovietice ca, poate, cea mai decisivă operațiune a războiului de pe Frontul de Est. Feldmareşalul german Ernst Busch a fost prevenit de atac şi a cerut permisiunea să se retragă pe o linie defensivă mai bună pe râul Berezina, dar Hitler a refuzat şi a ordonat Grupului să rămână pe poziții. Forța sovietică era constituită din peste 40 brigăzi de tancuri şi din trupe de sprijin, depăşindu-i de departe, numeric, pe germani, atât în privința tancurilor, cât şi a artileriei. Germanii au fost încercuiți şi izolați în zona oraşelor Vitebsk, Moghilev şi Bobruisk şi au suferit pierderi grele. In răstimpul a patru săptămâni, sovieticii au distrus 25 de divizii

germane, au traversat estul Poloniei şi au înaintat 725 km, ajungând pe linia fluviului Vistula.

Balaklava Atac rusesc asupra poziţiilor britanice în Războiul din Crimeea, în octombrie 1854. în cursul acestei bătălii a avut loc dezastruosul „Atac al Brigăzii Uşoare". Armata rusă a străpuns liniile turceşti la 25 octombrie şi a intrat în valea Balaklavei, un sat şi port la Marea Neagră, în Rusia, la aproximativ 13 km sud-vest de Sevastopol. Ruşii intenţionau să atace baza britanică de aprovizionare din port şi să elibereze Sevastopolul de încercuire, atacând poziţiile britanice în ariergardă. Câmpul de bătălie l-au constituit două văi despărţite de dealuri joase. Brigada de cavalerie grea britanică ocupase poziţii în Valea de Sud, iar Brigada Uşoară în Valea de Nord. Prima înaintare rusească a pătruns în Valea de Sud şi a fost imediat respinsă peste deal de Brigada Grea, forţându-i pe ruşi să se retragă pe linia lor de artilerie.

Brigăzii Uşoare i s-a ordonat să „împiedice inamicul să ia cu el tunurile". Se pare că se intenţiona direcţionarea lor înspre dealuri, unde ruşii capturaseră câteva tunuri turceşti. Totuşi, ordinul a fost prost formulat, făcându-l pe comandantul Brigăzii Uşoare să înţeleagă că trebuia să vizeze tunurile ruseşti aflate la o distanţă de o milă în Valea de Nord. Urmând aceste instrucţiuni, el a condus discreditatul „Atac al Brigăzii Uşoare" de-a lungul văii între două şiruri de artilerie rusească. Din 673 de ofiţeri şi soldaţi, 110 au fost ucişi şi 137 răniţi. Numai atacul cavaleriei franceze a salvat Brigada Uşoară de la o distrugere totală, iar Regimentul 93 Highland a respins un atac al cavaleriei ruse. La sfârşitul bătăliei ruşii şi-au păstrat poziţiile şi armele.

Balaton, Lacul Ultima ofensivă germană majoră în cel de-al Doilea Război Mondial pe Frontul de Est, în 1945. Armata 2 germană şi Armata 6 SS Panzer au atacat Frontul sovietic 3 ucrainean în martie 1945, atât pentru preîntâmpinarea unui atac sovietic înspăimântător, cât şi pentru apărarea terenurilor petroliere ungureşti. Germanii au înaintat aproximativ 32 km în liniile sovietice, dar contraatacul sovietic de la 16 martie a pus pe fugă Armata 3 ungară, care păzea flancul stâng al germanilor. Unităţile germane au rămas astfel descoperite şi operaţiunea a fost repede oprită. Germanii s-au retras, cu pierderi de peste 40.000 de soldaţi şi 500 de tancuri şi tunuri de asalt.

Bannockburn Victorie scoţiană sub comanda lui Robert I Bruce asupra armatei engleze sub comanda lui Eduard II, la 24 iunie 1314. Eduard II invadase Scoţia cu o armată numeroasă pentru a ridica asediul Stirling-ului şi a fost întâmpinat de scoţieni la Bannockburn, la câteva mile sud-est de Stirling. Scoţienii erau grupaţi în patru unităţi, constând mai ales în suliţaşi şi puţină cavalerie, şi şi-au protejat frontul cu gropi şi ţăruşi. Arcaşii englezi au lansat atacul, dar când au fost zdrobiţi de cavaleria scoţiană, prima linie de cavaleri englezi a galopat înainte. S-au înnămolit în noroi şi au căzut în gropile care protejau linia de front scoţiană. Al doilea eşalon a înaintat fără rezultate importante, fiindcă în acel moment un grup mare de localnici scoţieni a apărut

pe coama dealului pentru a urmări lupta. Englezii au presupus că aceştia erau întăriri şi au fugit în dezordine, suferind pierderi grele, evaluate la aproximativ 10.000 de soldaţi, faţă de numai 4.000 de partea scoţienilor.

Bapaume A doua fază a ofensivei britanice din august 1918, în Primul Război Mondial. Bătălia a constituit în principiu o reconstituire a bătăliei de pe Somme din 1916, începând mai mult sau mai puţin din aceleaşi poziţii şi urmând acelaşi plan general. Operaţiunea a fost efectuată de Armatele 3 şi 4 britanice, un total de 23 de divizii, sub comanda generalilor Şir Iulian Byng si respectiv Şir Henry Rawlons, împotriva forţelor germane care au constat din 35 de divizii cu efective mai restrânse, conduse de generalii Oskar von Hutier şi Georg von der Marwitz, aflaţi în subordinea generalului Erich von Ludendorff. Susţinut de tancuri şi de artilerie, atacul britanic a început la 21 august 1918, a străpuns liniile germane şi a traversat râul Ancre la 22 august. Germanii au abandonat Albert-ul după ce au fost atacaţi în flanc, iar la 23 august un atac aliat puternic pe un front de 53 km lungime a împins linia germană înapoi, până când forţele aliate au cucerit drumul Arras-Bapaume, reuşind o manevră de învăluire a poziţiei de pe înălţimea Thiepval.

La ora unu, în dimineaţa zilei de 24 august, britanicii au lansat un atac concentric asupra poziţiei de pe Thiepval, cucerind-o cu pierderi germane imense în prizonieri şi echipament, înaintarea a continuat, trupele britanice cucerind localităţile Bapaume si Combles, iar cele franceze, Noyon şi Nesle. La 30 august, Divizia 2 australiană a atacat o poziţie germană foarte puternică pe Mont Saint Quentin, cucerind-o în final la l septembrie şi înlăturând astfel principalul punct forte al germanilor. Aceasta a permis altor unităţi australiene să ocupe Peronne-ul, fază care a încheiat operaţiunea la 2 septembrie, după ce frontul german a pierdut circa 8 km şi au fost luaţi 34.250 de prizonieri şi 270 tunuri.

Barbarossa Nume de cod german pentru planul de invadare a URSS în cel de-al Doilea Război Mondial, lansat la 22 iunie 1941. Germanii au desfăşurat resurse masive pentru campanie, organizate în trei grupuri de armată. Grupul de armate Sud, sub conducerea feldmareşalului Gerd von Rundstedt, constând din 52 de divizii, cu Armatele române 3 şi 4, un corp italian şi unul maghiar şi cinci divizii din Grupul l Panzer, sub comanda generalului Ewald von Kleist, a înaintat spre sud-est din sudul Poloniei în direcţia oraşului Kiev. Grupul de armate Centru, sub comanda feldmareşalului Fedor von Bock, constând din 42 de divizii plus 9 divizii Panzer, a atacat de la frontiera poloneză spre Minsk şi Smolensk. Grupul de armate Nord, sub conducerea feldmareşalului Ritter von Leeb, cu şapte divizii de infanterie şi trei Panzer, a înaintat din estul Prusiei, prin Lituania şi Letonia, spre Leningrad. Aproximativ 3.330 de tancuri germane au fost desfăşurate, cu patru parcuri de avioane Luftwaffe ce ofereau o superioritate aeriană totală.

Cu excepţia unei întârzieri a grupului din sud, germanii au înaintat rapid la început şi au capturat un număr imens de prizonieri şi mult echipament, în

timp ce majoritatea forței sovietice a fost distrusă la sol. Cu toate acestea, din cauza amestecului lui Hitler, impetuosul marş spre Moscova a fost încetinit, astfel încât iarna a venit înainte ca oraşul să poată fi asediat. Eşecul cuceririi Moscovei a pus capăt Operațiunii Barbarossa. Principala cauză a insuccesului acestei operațiuni a fost faptul că începutul ei a fost întârziat de campania din Balcani.

Bardia Luptă în cel de-al Doilea Război Mondial, din ianuarie 1941 până în noiembrie 1942, între Aliați şi forțele Axei pentru cucerirea unui port în estul Cirenaicii (astăzi Bardiyah), la 95 km est de Tobruk. Inițial fortificat de italieni, portul a fost cucerit între 3-5 ianuarie 1941 de Divizia 6 australiană, care a capturat 38.000 de prizonieri, 120 de tancuri, 400 de tunuri şi 700 de alte vehicule. Folosit de britanici ca bază de aprovizionare, a fost recucerit de germani sub comanda feldmareşalului Erwin Rommel la 9 aprilie 1941, şi a rămas sub ocupație germană până la 2 ianuarie 1942, când a fost din nou cucerit de trupele britanice şi sud-africane. In timpul înaintării lui Rommel spre El t>Alamein în iunie 1942, oraşul a căzut din nou în mâinile nemților şi a fost în final recucerit de forțele britanice la 11 noiembrie 1942.

Barents, Marea Importantă victorie navală britanică în cel de-al Doilea Război Mondial asupra forțelor germane în nordul Murmansk-ului, la 30 decembrie 1942. O forță germană care includea crucişătoarele *Liitzow şi Admirai Hipper* şi şase distrugătoare a atacat un convoi britanic, aflat în drum spre Murmansk şi protejat de 6 distrugătoare şi 5 vase de escortă mai mici, care au lansat un viguros contraatac, permițându-i astfel convoiului să se întoarcă, ca pe urmă ele să se ciocnească de o parte din forța germană. Germanii n-au reuşit să deosebească vasele germane de cele britanice din cauza slabei vizibilități şi au ezitat suficient de mult pentru ca distrugătoarele să aibă timp să lanseze o perdea de fum. Vasele britanice au suferit daune grave, două fiind scufundate, dar au fost salvate de cele două crucişătoare din Murmansk, care au scufundat un crucişător german şi au provocat stricăciuni vasului *Admirai Hipper*. Comandantul german a oprit lupta şi s-a retras.

Eşecul german l-a înfuriat într-atât pe Hitler, încât amiralul Erich Raeder a fost eliberat din funcția sa de comandant suprem al Flotei germane şi cea mai mare parte a Marinei germane a fost obligată să efectueze exerciții de instrucție în Marca Baltică. Unora dintre vase li s-au confiscat tunurile pentru asigurarea defensivei coastei norvegiene.

Bassee, La Bătălie în Primul Război Mondial între armatele britanică şi germană, în octombrie 1914. Corpurile 2 şi 3 britanice se aflau între Aire şi Bethune, pe punctul de a se îndrepta spre vest pentru a cuceri oraşul Lille. în zonă sosiseră multe întăriri germane şi, în timp ce Armata 6 germană a avansat şi a capturat oraşul Lillc la 12 octombrie 1914, Armata 4 germană a sosit şi a lovit în flancul britanic expus, lângă l)Ypres. Britanicii au înaintat spre Lille în speranța de a-l recuceri, dar au fost opriți, fiind amenințați de un atac în flanc.

S-au făcut tentative zadarnice de îndreptare a liniei britanice şi un atac concentrat i-a împins pe britanici înapoi, până când La Bassee şi Neuve Chapelle au fost cucerite de germani. Un alt atac german violent s-a desfăşurat la Armentieres, dar a fost respins, între timp, pe la începutul lunii noiembrie, a început bătălia pentru Ypres care a devenit o prioritate pentru ambele tabere, astfel încât bătălia din jurul localităţilor La Bassee şi Armentieres s-a stins treptat, iar linia de front s-a stabilizat.

Bastogne Ciocnire mai puţin însemnată între forţele germane şi americane în timpul Ofensivei din i)Ardeni, în decembrie 1944. Important nod rutier, oraşul Bastogne era situat în calea înaintării germane şi era apărat de Divizia 101 aeropurtată americană şi de Comandamentul B de luptă al Diviziei 10 blindate a Statelor Unite, sub comanda generalului de brigada Anthony McAuliffe. A fost asediat de germani la 18 decembrie 1944, care l-au atacat în forţă. Liniile de apărare au fost sparte în două locuri la 25 decembrie. Totuşi, atacurile au fost respinse şi Bastogne-ul a fost eliberat de Divizia 4 blindată a Statelor Unite în ziua următoare, chiar dacă în regiune s-au purtat în continuare lupte grele încă câteva zile.

Bataan Tentativă eşuată în cel de-al Doilea Război Mondial a trupelor americane şi filipineze, sub comanda generalului Douglas MacArthur, de apărare a Peninsulei Filipineze de japonezi, în perioada l ianuarie-9 aprilie 1942. în urma capitulării Bataan-ului, MacArthur a fost evacuat, iar forţele aliate luate în captivitate au parcurs în marş forţat 95 de km până la cel mai apropiat cap de cale ferată în ceea ce s-a numit ***Marşul morţii de la Bataan.*** Aproximativ 16.000 de soldaţi filipinezi şi americani au murit maltrataţi de gărzile japoneze în timpul marşului.

Battleaxe, Operaţiunea Ofensivă britanică Iară succes în cel de-al Doilea Război Mondial, în vestul deşertului nord-african, la 15 iunie 1941, în intenţia de a elibera Tobruk-ul şi de a recuceri Cirenaica. în atac au fost utilizate trei coloane, una înaintând spre Defileul Halfaya, una spre Capuzzo şi cealaltă înaintând în interior spre înălţimea Hafid. Atacul tancurilor la Halfaya a fost oprit de o ambuscadă, şi zdrobit de tunurile germane de 88 mm. La fel s-a întâmplat şi cu înaintarea spre Hafid, deşi atacul de la Capuzzo a avut un succes moderat. Un contraatac german la 16 iunie a distrus mai multe blindate britanice, forţându-i pe britanici să se retragă pe linia lor de pornire în ziua următoare.

Bautzen Victorie franceză în Războaiele Napoleoniene asupra unei forţe ruso-prusace în mai 1813, la Bautzen, la aproximativ 40 km nord-est de Dresda. Napoleon Bonaparte, dorind să-i pedepsească pe prusaci pentru că i-au trădat cauza, a condus 115.000 soldaţi împotriva unei puternice armate combinate de 100.000 de oameni sub comanda mareşalului Gebhard von Bliicher şi a contelui Wittgenstein, între 20-21 mai 1813.

Napoleon a plănuit să pornească un atac frontal pentru a surprinde trupele duşmane pe frontul lui, trimiţându-l în acelaşi timp pe mareşalul Michel Ney

să lovească flancul drept al inamicului cu un alt corp de soldaţi. Trei corpuri militare franceze au traversat râul Spree la 20 mai şi au cucerit Bautzen-ul şi o coamă de dealuri. Armatele combinate au contraatacat la 21 mai si au reuşit să-i împingă pe francezi înapoi la o oarecare distanţă, dar au fost apoi lovite de Ney. Deşi ruşii şi prusacii au luptat din răsputeri, nu au reuşit să facă faţă simultan atacurilor frontale şi din flancuri, şi atacul frontal, condus de mareşalul Nicolas Soult, a străpuns centrul, în timp ce Ney înainta continuu din flanc. Armata combinată n-a mai avut altă alternativă decât retragerea, pe care a reuşit s-o efectueze în ordine, în mare parte pentru că Napoleon n-a avut o cavalerie cu care să o urmărească.

Beachy Head (fr. *Beveziers)* înfrângere navală a britanicilor în Canalul Mânecii la 30 iunie 1690, de către o forţă franceză care naviga spre Londra în sprijinul unei proiectate rebeliuni iacobite. în acel moment armata engleză era aproape în întregime angajată în Irlanda, unde William III se opunea regelui lacob II. Profitând de slăbiciunea englezilor, Ludovic XIV al Franţei a pregătit o flotă uriaşă ca să atace Londra, să stârnească o rebeliune iacobită şi să invadeze Anglia. Grosul flotei engleze a ieşit în larg să-i caute pe francezi, dar i-a ratat. Restul, întărit de o escadră olandeză, totaliza 55 de corăbii şi 25 de vase incendiatoare, contra unei flote franceze de 80 de corăbii şi 30 de vase incendiatoare.

Amiralul George Byng, mai târziu vicontele Torrington, a recomandat să fie protejată Tamisa şi să fie aşteptată întoarcerea restului flotei, dar regina Măria i-a ordonat să intre în luptă. Flotele s-au întâlnit la Beachy Head şi, după lupte grele, vântul s-a potolit şi ambele flote s-au oprit. Neputând să se deplaseze, englezii au devenit ţinta armamentului greu al francezilor şi au suportat pierderi serioase. Până la urmă, s-a pornit o briză şi ce-a mai rămas din flota engleză s-a retras pe Tamisa, lăsându-le francezilor controlul asupra Canalului. Byng a fost judecat de Curtea Marţială, dar achitat. El a declarat: „...cât timp am avut o flotă existentă n-au îndrăznit nici măcar să încerce un atac", şi de aici a rămas doctrina strategică a „flotei existente", potrivit căreia existenţa unei puternice flote devine în sine o ameninţare.

Beda Fomm înfrângere catastrofală a italienilor de către britanici în timpul campaniei din nordul Africii în cel de-al Doilea Război Mondial, la 7 februarie 1941. Elemente ale Diviziei 7 blindate britanice au traversat deşertul şi au ridicat o baricadă în calea Armatei 10 italiene în retragere, în care aceasta a fost prinsă în ambuscadă. Au fost capturaţi peste 25.000 de prizonieri, 100 de tancuri, 216 tunuri şi 1.500 de vehicule.

Beersheba Victorie britanică asupra armatelor turceşti în Primul Război Mondial, la 31 octombire 1917. Beersheba reprezenta extremitatea stângă a liniei defensive turceşti care se întindea pe o distanţă de 50 de km spre Gaza, iar generalul Şir Edmund Allenby a plănuit să atace acest flanc, acolo unde deşertul permitea spaţiu de manevră. Un atac împotriva Gâzei la 27 octombrie

a îndreptat atenția turcilor spre cealaltă extremitate a liniei şi la 31 octombrie a fost efectuat un atac de noapte împotriva Beershebei. Două divizii au lansat un atac frontal, în timp ce o forță călare compusă din soldați australieni şi neozeelandezi (ANZAC) a traversat deşertul pentru a lansa un alt atac din flanc. Atacul frontal a reuşit să cucerească ambele linii de apărare, pe când Cavaleria Uşoară 4 australiană a efectuat o şarjă din flanc şi a capturat Beersheba. Aproximativ 2.000 de soldați turci au fost luați prizonieri.

Belgrad Victorie austriacă asupra mult mai numeroaselor forțe turceşti la 16 august 1717, în războiul dintre Turcia şi Sfântul Imperiu Romano-Gcrman. Aproximativ 180.000 de turci, aflați în tranşee în jurul oraşului, au fost atacați de circa 40.000 de austrieci sub comanda prințului Eugeniu de Savoia, care şi-a lansat asaltul în timpul nopții pentru a compensa inferioritatea numerică a armatei sale. Aripa dreaptă a armatei austriece s-a desprins, dar Eugeniu a reuşit să-i aducă înapoi la locul cuvenit şi să-i scoată pe turci din liniile lor, capturând oraşul. Turcii au avut circa 15.000 de morți şi răniți şi au pierdut 166 de tunuri, în timp ce pierderile austriece s-au ridicat la aproximativ 5.500 de oameni.

Belgradul a reprezentat de secole un avanpost al Occidentului, ca bastion al creştinătății în calea turcilor şi a altor forțe din Orient, fiind locul a trei bătălii majore a forțelor creştine contra turcilor. Celelalte doua au fost în 1456, când Mahomed II i-a asediat pe ungurii conduşi de lancu de Hunedoara, dar n-a reuşit să-i învingă şi s-a retras după 40 de zile; şi în *octombrie 1789,* când turcii au ocupat din nou oraşul şi, după un scurt asediu, au fost alungați de austrieci.

Belleau, Pădurea Victorie a Statelor Unite asupra germanilor, în iunie 1918, în timpul ofensivei aliate cu scopul de a-i izgoni pe germani din nordul Franței, spre sfârşitul Primului Război Mondial. După succesul lor de la l)Château-Thierry, americanii au atacat pozițiile germane în Pădurea Belleau la 6 iunie 1918. Primele garnizoane germane au fost împinse înapoi, dar puternicele linii de apărare germane au transformat apoi lupta într-o înaintare copac cu copac a Brigăzii de puşcaşi marini a Statelor Unite, care a pierdut aproape trei săptămâni curățind pădurea, luptându-se cu înverşunare pentru fiecare bucată de pământ. Ultimele poziții germane au fost luate la 12 iunie, dar lupte sporadice au continuat până la 25 iunie, înainte ca pădurea să fie definitiv cucerită.

Berezina Victorie parțială a forțelor ruseşti împotriva armatei franceze în retragere, ca urmare a tentativei eşuate a lui Napoleon Bonaparte împotriva Moscovei în noiembrie 1812. Două armate ruseşti i-au atacat pe francezi pe când traversau râul Berezina la 28 noiembrie. O armată s-a aruncat asupra lui Napoleon, care deja trecuse râul, în timp ce cealaltă l-a atacat pe mareşalul Claude Victor, care comanda ariergarda şi cu care tocmai se apropia de râu. Napoleon a reuşit să respingă atacul asupra trupelor sale, dar soldații lui Victor au fost mai puțin norocoşi. Ruşii au provocat pierderi grele în rândul

principalilor combatanţi şi al trupelor auxiliare, acestea ridicându-se, după declaraţiile lor, la aproximativ 36.000 de morţi.

Berlin Bătălie finală a fazei europene a celui de-al Doilea Război Mondial, între 16 aprilie şi 2 mai 1945. Forţele sovietice au capturat Berlinul, capitala Germaniei, sediul guvernului şi perimetrul majorităţii sediilor centrale ale armatei şi administraţiei germane. Trei grupuri de armate sovietice, comandate de mareşalii Gheorghi Jukov, Ivan Konev şi Konstantin Rokosovski, împreună cu două armate de tancuri, un total de aproximativ 1.595.000 de soldaţi, au forţat un cap de pod peste fluviul Oder, la aproximativ 70 km est de oraş, şi au făcut joncţiunea în Berlin. S-au confruntat cu resturile Armatei 9 gennane, iar bătălia finală a început la 16 aprilie cu un foc de baraj executat de 20.000 de tunuri sovietice. După aceea, sovieticii au întâmpinat o rezistenţă înverşunată din partea germanilor în înaintarea lor, în special din partea Corpului 56 Panzer. Un al doilea atac s-a desfăşurat apoi din sud, iar al treilea grup rusesc a atacat din nord la 30 aprilie, primele bombe sovietice căzând peste Berlin la 21 aprilie. După mai multe bombardamente grele ale artileriei masate, care au distrus complet oraşul, şi după lupte de stradă îndârjite, steagul sovietic a fluturat de pe clădirea Reichstagului la l mai.

Hitler s-a sinucis la 30 aprilie, pe când sovieticii se apropiau de oraş, iar generalul Karl Weidling a predat oraşul la 2 mai. Pierderile sovietice s-au ridicat la 100.000 de morţi. Cele germane nu se cunosc, dar au fost luaţi aproximativ 136.000 de prizonieri şi se crede că peste 100.000 de civili au murit în timpul luptelor. După război, Berlinul a fost împărţit în patru sectoare, britanic, american, francez şi sovietic, şi până în 1948 a fost condus de un guvern cvadripartit al Aliaţilor.

Berlin Serie de 16 atacuri de bombardament greu în cel de-al Doilea Război Mondial, de către Aviaţia Regală Britanică (RAF), în perioada noiembrie 1943-martie 1944. Aproximativ 9.111 bombardiere au fost trimise în misiune de luptă în cursul campaniei, provocând daune imense oraşului. Totuşi, aproape 600 de bombardiere au fost pierdute în timpul bătăliei, în care germanii au aruncat întreaga capacitate defensivă a forţei lor aeriene.

B ha **mo** Victorie a chinezilor asupra japonezilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în decembrie 1944. Bhamo, un oraş în nordul Birmaniei (acum Myanmar), la 193 km sud de Myitkyina, a fost ocupat de japonezi în ianuarie 1942 în cursul înaintării lor iniţiale prin Birmania. Soldaţii chinezi ai Noii Armate l au atacat oraşul la 10 noiembrie 1944, ca parte a unei ofensive pentru deschiderea comunicaţiilor între China şi Birmania. Garnizoana japoneză a rezistat până în noaptea de 14-15 decembrie, când aproximativ 900 de soldaţi au reuşit să iasă din încercuire şi sa scape, iar oraşul a fost ocupat de chinezi.

Biak Campanie a Aliaţilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în mai-iunie 1944, pentru recucerirea insulei din mâinile japonezilor, care o foloseau ca bază aeriană. Soldaţii americani şi australieni au atacat insula, afiată în largul

coastei de nord a Noii Guinei, la 27 mai 1944. Garnizoana japoneză a opus o rezistenţă puternică şi insula a fost ocupată abia la 29 iunie, Aliaţii suferind pierderi de 2.700 de oameni, iar japonezii de 9.000.

Bladensburg Tentativă eşuată a americanilor în Războiul din 1812 de a întârzia înaintarea britanicilor spre Washington în august 1814. Pe când britanicii înaintau spre Washington sub comanda generalului Robert Ross, o forţă americană sub comanda generalului William Winder a ocupat o poziţie care proteja singurul pod peste râul Anacostia, ce oferea acces spre oraş. Podul a fost luat printr-un atac fulger şi, după ce şi-au trecut principala forţă peste râu, britanicii au lansat un atac devastator asupra principalei poziţii americane, repurtând o victorie totală. Ross şi-a reluat înaintarea şi a intrai în Washington în cursul aceleiaşi zile, 24 august 1814.

Blenheim Victorie decisivă a britanicilor asupra francezilor în Războiul de Succesiune la Tronul Spaniei, la 13 august 1704. Deşi războiul a continuat încă opt ani, Blenheim a marcat punctul de cotitură în care puterea Franţei a fost pentru prima oară zdrobită.

Generalul de brigadă Rowe a înaintat treisprezece paşi printre ţăruşii dimprejurul Blenheim-ului înainte ca inamicul să tragă prima salvă, care a lovit mulţi bravi ofiţeri şi soldaţi, dar aceasta nu l-a descurajat pe neînfricatul lor comandant să se îndrepte direct spre acei ţăruşi, în faţa cărora şi-a scos sabia înainte să permită vreunui om să tragă.

Dr Hare descriind un incident din ***Bătălia de la Blenheim*** în *Jurnalul* său

---

Francezii plănuiau să trimită o armata care să se alieze cu bavarezii şi apoi să mărşăluiască de-a lungul Dunării în aval, ca să cucerească Viena. Pentru a preîntâmpina acest lucru, britanicii, sub comanda ducelui de Marlborough, şi austriecii, sub cea a prinţului Eugeniu de Savoia, au decis un atac comun asupra Bavariei. Mai multe grupuri de trupe germane s-au unit cu forţa austriaco-britanică în cursul înaintării ei, iar armatele inamice s-au întâlnit la Blindheim, cunoscut mai bine ca Blenheim, la aproximativ 25 km nord-vest de Augsburg.

Francezii fortificaseră satul, unde şi-au aşezat flancul drept pe o linie ce se întindea pe aproximativ 5 km, de-a lungul unei movile protejată de front de un teren mlăştinos împărţit în două de un pârâu. Aliaţii au mărşăluit pe timp de noapte pentru a profita de elementul surpriză şi au atacat la amiaza zilei de 13 august 1704. Eugeniu i-a atacat pe bavarezi în flancul stâng al armatei franceze, în timp ce Marlborough a lansat un atac direct asupra satului Blenheim, fără să repurteze o victorie imediată. Presupunând că atacurile împotriva flancurilor ar slăbi şi centrul armatei franceze, Marlborough a mânat o forţă masivă de 90 escadroane de cavalerie, 23 batalioane de infanterie, ca şi

artilerie de sprijin, direct în centrul liniei franceze. Eugeniu şi-a schimbat şi el înaintarea, lovindu-i pe francezi în flanc şi separându-i de bavarezi, astfel încât ambele armate să poată fi abordate separat. Marlborough a încheiat manevra asupra satului Blenheim şi a cucerit cea mai mare parte din garnizoană, deşi majoritatea forţelor bavareze au reuşit să scape.

BlitZ-ul (prescurtare de la *Blitzkrieg,* război fulger) Nume folosit de englezi pentru raidurile aeriene germane împotriva Marii Britanii între 1940-1941, în urma eşecului Bătăliei pentru l)Marea Britanie. S-a estimat că aproximativ 40.000 de civili au fost ucişi, 46.000 răniţi şi peste un milion de cămine distruse sau afectate în această perioadă, precum şi un număr imens de instalaţii industriale avariate.

Primul raid împotriva Londrei a avut loc între 7 şi 8 septembrie 1940. Raidurile au continuat până la 12 noiembrie. Germanii au început apoi să ţintească oraşele industriale precum Coventry (14 noiembrie), Southampton, Birmingham, Bristol, Cardiff, Portsmouth şi Liverpool, cu raiduri ocazionale asupra Londrei. In primăvara anului 1941, defensiva aeriană a început să le pricinuiască mai multe pierderi atacatorilor, graţie perfecţionării sistemelor radar pentru combatanţii de noapte şi controlul artileriei. Raidurile au încetat treptat la începutul verii, pe măsură ce unităţile Luftwaffe au fost retrase din vest pentru pregătirea invaziei URSS.

Bolimov Bătălie neconcludentă în Primul Război Mondial între germani şi ruşi, parte a unui al treilea atac german asupra Varşoviei în februarie 1915; semnificativă în principal ca fiind prima bătălie în care substanţele toxice au fost utilizate ca arme de război.

Artileria germană a tras mii de bombe încărcate cu bromură de xilil, un gaz lacrimogen, dar lichidul nu s-a evaporat din cauza frigului năprasnic, şi astfel gazul n-a avut nici un efect asupra apărătorilor ruşi. Ruşii au descoperit că germanii au folosit gaz împotriva lor şi, după aceea, au luat măsuri să distribuie măşti rudimentare soldaţilor lor, alertându-i totodată pe britanici şi pe francezi de noua tactică. Totuşi, experimentul nu a fost repetat imediat, şi a fost uitat, astfel că folosirea gazului în bătălia de la l)Ypres avea să constituie o surpriză.

Borodino Bătălie între forţele ruseşti şi cele franceze la 7 septembrie 1812, în timpul invaziei lui Napoleon Bonaparte în Rusia, una dintre cele mai sângeroase lupte din epoca napoleoniană.

Napoleon, cu 137.000 de soldaţi şi 585 tunuri, a înaintat până la Borodino, pe râul Koloc, la aproximativ 110 km vest de Moscova, unde ruşii, care numărau aproximativ 110.000 de oameni, ocupaseră o poziţie puternică în spatele fortificaţiilor temporare. După un puternic bombardament de artilerie, francezii au atacat şi au capturat câteva fortificaţii ruseşti, care au fost imediat recucerite. Timp de câteva ore bătălia s-a derulat înainte şi înapoi, până când Napoleon a efectuat un asalt cu artileria şi cavaleria, pătrunzând de

mai multe ori în liniile ruseşti. Ruşii au contraatacat în repetate rânduri până spre sfârşitul zilei când, extenuaţi, s-au retras pe o înălţime în spatele poziţiei lor iniţiale. Francezii, la fel de extenuaţi, s-au retras şi ei în punctul lor de plecare.

Ruşii au avut 15.000 de morţi şi 25.000 de răniţi, iar francezii au pierdut circa 28.000 de oameni, între care 12 generali. Deşi ruşii mai reprezentau încă o forţă coerentă, nu au mai fost în stare să poarte o nouă bătălie, aşa că Napoleon a putut să-şi continue înaintarea spre Moscova.

Bosworth Bătălie finală în Războiul celor Două Roze la 22 august 1485, în care Richard III, rege din Casa de York, a fost învins şi ucis de Henric Tudor, conte de Richmond, care a devenit Henric VII.

Domnia opresivă a lui Richard i-a permis lui Henric, care a debarcat în Ţara Galilor, să adune o armată de susţinători pe măsură ce înainta în Anglia ca să întâlnească armata lui Richard, aşezată pe un deal la Bosworth, la aproximativ 19 km vest de Leicester. O a treia armată, mai mică, condusă de lordul Stanley, se afla în neutralitate faţă de ambele părţi, indecisă în privinţa cărei tabere să i se alăture. Henric a început bătălia înaintând pe deal şi atacându-i pe inamici. Lordul Stanley s-a hotărât în acel moment şi s-a năpustit asupra ariergardei regelui Richard, zdrobindu-i şi punându-i pe fugă armata, în iureş, Richard a căzut de pe cal şi a fost ucis în bătaie. După aceasta, lordul Stanley l-a încoronat pe Henric, care s-a căsătorit mai târziu cu Elizabeth, fiica regelui Eduard IV, unind Casele de York şi de Lancaster pentru a pune capăt războiului.

Bougainville Campanie americană în cel de-al Doilea Război Mondial pentru recucerirea din mâinile japonezilor a celei mai nordice insule din Arhipeleagul Solomon. Afiată la aproximativ 965 km distanţă de Australia şi acum parte din Papua-Noua Guinee, Bougainville a fost ocupată de japonezi în martie 1942 şi a devenit o importantă bază de aprovizionare şi realimentare cu carburant pentru operaţiunile lor împotriva americanilor din l)Guadalcanal şi din celelalte Insule Solomon. Aproximativ 35.000 de soldaţi japonezi au fost încartiruiţi aici, mai ales în sudul insulei.

Divizia 3 de puşcaşi marini a Statelor Unite a debarcat la extremitatea nordică a insulei la l noiembrie 1943 şi a stabilit un cap de pod sigur, întărit de Divizia 37 de infanterie a Statelor Unite. După aceea japonezii, în ciuda unor contraatacuri feroce, au fost în mare parte neutralizaţi şi imobilizaţi. La începutul anului 1944, trupele americane au fost înlocuite de australieni, care au recurs la urmărirea ultimelor resturi ale forţei japoneze şi au cucerit insula până în luna aprilie a aceluiaşi an. Se estimează că 8.500 de japonezi au murit în luptele din insulă şi încă 9.000 au decedat din cauza maladiilor şi a malnutriţiei.

Bourgebus, înălţimea Atac britanic fără succes în iulie 1944 asupra unei mici înălţimi la sud-est de Caen, ocupată de trupe germane echipate cu arme

antitanc. A fost atacată la 18 iulie de trei divizii blindate britanice, care au fost respinse cu pierderi grele atât de trupe cât şi de tancuri. Cu toate acestea, atacul i-a făcut pe germani să întărească zona, slăbindu-şi forţa de ocupaţie din partea vestică a capului de pod normand, de unde a început principala ofensivă a Aliaţilor.

Bourlon, Pădurea Operaţiuni britanice în Primul Război Mondial împotriva unui sector al Liniei Hindenburg, în noiembrie 1917 şi septembrie 1918. Pădurea, situată la 5 km vest de Cambrai, era locul unde germanii organizaseră cu grijă o poziţie defensivă.

în *prima bătălie de Ia Cambrai,* la 20 noiembrie 1917, tancurile britanice au atins liziera pădurii, dar în acel moment infanteria era prea epuizată ca să le ofere vreun sprijin. Pădurea a fost eliberată la 23 noiembrie de o forţă de tancuri sprijinită de Divizia 40 infanterie, care a fost alungată din ea în ziua următoare de un contraatac german. Pădurea a fost în final cucerită la 27 septembrie 1918 de Corpul canadian sprijinit de Batalionul 7 de tancuri, într-un atac din ambele extremităţi ale pădurii. Canadienii au luat aproximativ 10.000 de prizonieri şi 200 de tunuri.

Bouvines Victorie decisivă a francezilor asupra unei armate aliate mobilizată de împăratul Otto IV al Germaniei şi regele loan al Angliei la 27 iulie 1214. Bătălia, una dintre cele mai decisive din istoria Europei medievale, a avut importante consecinţe politice. L-a slăbit pe Otto atât de mult, încât a asigurat succesiunea lui Frederic II ca Sfânt împărat German şi l-a confirmat pe Filip II (August) drept conducător al întregului teritoriu care cuprindea nordul Franţei şi Flandra, ducând la renunţarea englezilor la orice pretenţie asupra acestui teritoriu. Otto trebuia să invadeze Franţa dinspre Ţările de Jos, unde avea aliaţi, pe când loan ataca dinspre sud-vest. însă Otto a pornit târziu şi loan n-a vrut să-l aştepte, ducându-şi înapoi armata spre Bordeaux, în acest timp, francezii mărşăluiau spre Flandra, iar Otto s-a îndreptat în cele din urmă spre sud. Cele două armate s-au întâlnit la Bouvines, un sat între Lille şi Tournai, în nordul Franţei. Armata lui Otto, cu un mic contingent de soldaţi englezi, număra circa 30.000 de oameni, în timp ce armata franceză număra cam tot atât. Fiecare tabără şi-a masat soldaţii pedeştri în centru şi şi-a plasat cavaleria pe flancuri, cu rezerve în spate. Francezii au câştigat treptat teren, iar aliaţii au fost învinşi, mulţi dintre soldaţi fiind luaţi prizonieri.

Boyne Victorie a lui William III asupra exilatului lacob II şi aliaţilor lui francezi lângă Drogheda, în Irlanda, la l iulie 1690. A constituit ultima bătălie a Războiului de Succesiune la Tronul Angliei, confirmând un monarh protestant pe tronul Angliei.

După obţinerea sprijinului din partea lui Ludovic XIV al Franţei, lacob a debarcat în Irlanda, unde avea numeroşi susţinători. Regele William a debarcat şi el o armată în Irlanda, a adunat mai multe forţe în Londonderry şi a înaintat spre sud cu aproximativ 36.000 de soldaţi. Forţele lui lacob se instalaseră pe o

poziţie în partea de sud a râului Boyne, iar William a lansat atacul trimiţând o forţă armată să traverseze râul câteva mile în aval, astfel încât să învăluie flancul irlandez. Francezii s-au întors să respingă atacul, iar William şi-a trimis apoi cavaleria peste râu într-un atac frontal împotriva poziţiei lui Iacob. După lupte înverşunate, soldaţii pedeştri irlandezi s-au risipit, dar cavaleria lor a continuat să lupte un timp, înainte să fie pusă pe fugă. Iacob s-a refugiat la Dublin, în timp ce majoritatea soldaţilor săi au devenit fugari. Orice speranţe ale lui Iacob privind tronul Angliei au fost în final spulberate.

Brandywine Victorie britanică în timpul Războiului pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America de Nord, la 11 septembrie 1777. Britanicii, sub conducerea generalului Şir William Howe, se îndreptau către Philadelphia dinspre New York, cu o forţă de 14.000 de oameni, pe râul Elk în amonte. O unitate americană condusă de generalul George Washington a pornit în întâmpinarea lor şi a ocupat o puternică poziţie defensivă în vadurile râului Brandywine. Howe a simulat o acţiune împotriva frontului lui Washington, trimiţând în acelaşi timp un detaşament sub comanda lordului Cornwallis să traverseze râul în amonte şi să efectueze o manevră de surprindere din spate a poziţiei americane. Planul a reuşit: americanii au pierdut 1.400 de oameni şi au fost scoşi de pe poziţie. Britanicii nu au fost în stare să-şi exploateze succesul din cauza oboselii, dar Howe a reuşit să-şi reia înaintarea şi să cucerească Philadelphia două săptămâni mai târziu.

Braşov Victorie a forţelor austro-germane asupra românilor în Primul Război Mondial, în octombrie 1916. Braşovul (odinioară Kronstadt), în România, era o fortăreaţă situată la graniţa austro-ungară, într-o poziţie strategică de mare importanţă, dominând mai multe rute în interiorul Transilvaniei. Atacurile iniţiale ale Rusiei si României au dus la abandonarea oraşului de către austrieci. Când ofensiva generalului Erich von Falkenhayn a dus la retragerea armatelor române în Transilvania în octombrie 1916, Braşovul era ocupat de o armată românească, şi a fost atacat de coloanele germane care s-au unit în faţa fortăreţei. Izgoniţi din oraş, românii au încercat o rezistenţă disperată pe înălţimile din apropiere, dar au fost în final alungaţi şi oraşul a fost recucerit de Austria.

Breitenfeld Victorie a forţei unite suedezo-saxone, sub comanda regelui Gustav Adolf, asupra forţelor imperiale, sub comanda contelui Tilly, în Războiul de 30 de Ani, la 17 septembrie 1631. Gustav a încercat să încheie alianţe cu Brandenburg-ul şi Saxonia înainte de a înainta spre sud, dar, în timp ce el negocia, trupele lui Tilly au jefuit Magdeburgul, pe care el promisese să-l elibereze. Saxonia s-a alăturat suedezilor şi Gustav a pornit în căutarea lui Tilly.

Cele două armate s-au întâlnit la Breitenfeld, la aproximativ 10 km de Leipzig, iar bătălia a început cu un duel de artilerie, urmat de o şarjă a cavaleriei imperiale care intenţiona să întoarcă flancul drept al armatei

suedeze. Suedezii au înaintat pentru a întâmpina atacul, pe care au reuşit să-l respingă. La celălalt flanc, saxonii au fost împrăştiaţi, lăsând descoperit flancul stâng al suedezilor, atacat imediat de infanteria lui Tilly. A urmat o luptă disperată, dar o dată ce şarja de cavalerie a fost lichidată, suedezii din flancul stâng au înaintat pe poziţiile părăsite de trupele lui Tilly, care înaintau la rândul lor, le-au capturat tunurile şi au început să tragă în ariergarda avangardei imperiale. Aceasta i-a făcut pe soldaţii din avangardă să rupă rândurile şi curând armata lui Tilly s-a retras complet. (Vezi planul de bătălie 3)

Breskens, Punga Campanie a Aliaţilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în octombrie 1944, pentru dislocarea trupelor germane încercuite în regiunea sudică a râului Scheldt, în faţa Insulelor Walcheren. După căderea portului Anvers, Divizia 6 germană a fost încercuită şi izoiată în punga care conţinea un important fort de apărare costieră ce domina ieşirea pe râu. A fost atacat de forţele canadiene la 6 octombrie, dar rezistenţa germană a fost puternică, şi atacul a fost întărit de Divizia 4 blindată canadiană şi de Divizia 52 Lowland britanică. Punga a fost în cele din urmă cucerită la 2 noiembrie şi au fost luaţi 12.500 de prizonieri.

Brest-Litovsk Victorie germană asupra ruşilor în Primul Război Mondial, în august 1915. După cucerirea de către germani a Varşoviei, ruşii s-au retras încet, goniţi de germanii care-i loveau din mai multe direcţii. Până la urmă, fortăreaţa Brest-Litovsk a fost izoiată de generalul August von Mackensen la est şi de generalul Max von Gallwitz la nord. A fost desfăşurată artileria de asediu, dar înaltul Comandament Rus a decis să nu păstreze această poziţie şi la 16 august a dat ordin de evacuare a populaţiei civile. Pe măsură ce forţele germane strângeau încercuirea la vest şi sud, ruşii s-au retras şi au abandonat fortăreaţa la 25 august 1915, reuşind să-şi ia toate armele şi proviziile înainte ca germanii să o ocupe.

Brusilov, Ofensiva Asalt rus important în Primul Război Mondial împotriva sectorului sudic al Frontului de Est în iunie 1916, pentru eliberarea presiunii de pe Fronturile de Vest şi Italian prin atragerea forţelor germane la est. Ofensiva şi-a atins acest obiectiv, dar a avut şi alte efecte mai ample: i-a costat pe ruşi aproape un milion de vieţi, ceea ce a demoralizat armata şi a ajutat cauzei revoluţionare; a adus România în război de partea Aliaţilor, lucru care a avut drept consecinţă ocuparea în final a acestei ţări de către germani, iar decimarea forţelor austro-ungare a consacrat armata germană ca principalul partener al Puterilor Centrale în perioada următoare.

Generalul Aleksei Brusilov comanda Armatele ruseşti 7, 8, 9 şi 11, care înaintau dinspre Mlaştinile Pripet către graniţa cu România. Armata 4 austro-ungară era aproape în întregime distrusă, şi ca urmare „Armata de Sud" austro-germană a fost obligată să se retragă. Atacul şi-a atins scopul, de vreme ce feldmareşalul Paul Hindenburg a trebuit să-şi retragă trupele din mai multe zone, inclusiv din Italia, pentru a întări liniile de apărare din Galiţia şi

Bucovina. Deşi contraatacul austro-ungar a stopat înaintarea ruşilor spre nord, Brusilov şi-a continuat atacul spre sud până la Munţii Carpaţi, înainte să fie oprit din cauza epuizării soldaţilor săi, a lipsei de provizii şi de sprijin din partea altor forţe ruseşti.

BulI Run Două victorii ale sudiştilor în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, numite după pârâul din Virginia de Vest, la aproximativ 50 km vest de Washington DC, unde au avut loc cele două bătălii. ***21 iulie 1861*** Trupele nordiste, sub comanda generalului Irwin McDowell, au deschis bătălia cu un atac hotărât asupra sudiştilor conduşi de Pierre Beaure-gard. Acest asalt iniţial a fost întâmpinat cu o rezistenţă fermă de brigada virgi-niană a generalului Thomas Jackson. ceea ce i-a adus renumele de „Stonewall Jackson" [Jackson-Zid de piatră]. Bătălia a fost nehotărâtă, până când au sosit întăririle confederate ale generalului Joseph E. Johnston într-un moment critic, înclinând balanţa în favoarea sudiştilor, iar trupele nordiste au rupt-o la fugă în dezordine.

29-30 august 1862 McDowell a fost înlocuit de un nou general, John Pope, care se tot lăuda cu ce avea el să le facă sudiştilor, iar generalul Robert E. Lee l-a trimis pe „Stonewall" Jackson în nord, pentru a evalua forţele trupelor nordiste. Lee a descoperit că general-maiorul George McClellan, comandantul nordiştilor, îi trimitea lui Pope întăriri, aşa că a luat corpul de armată al generalului James Longstreet şi a pornit-o spre nord. Iniţial Jackson l-a hărţuit pe Pope cu cavaleria şi apoi l-a atacat frontal la Bull Run. Jackson a opus o puternică rezistenţă şi, din nou în ultima clipă, Lee şi Longstreet au apărut cu întăriri. Lee l-a îndemnat pe Longstreet să atace, dar acesta a întârziat atât de mult cu dispoziţiile lui, încât s-a lăsat noaptea înainte de a fi gata de atac şi abia în dimineaţa următoare a intrat în sfârşit în acţiune. Dar când a făcut-o, a fost iertat de toate păcatele; s-a năpustit asupra trupelor lui Pope şi le-a împrăştiat. Ca şi în prima bătălie, această ultimă luptă s-a sfârşit cu înfrângerea forţelor nordiste, care s-au retras în dezordine spre Washington, lăsând în urma lor 14.000 de morţi şi răniţi.

Bunker, Dealul Prima bătălie a Războiului pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America de Nord, la 17 iunie 1775, pe Dealul Breed şi Dealul Bunker, chiar la porţile oraşului Boston, statul Massachusetts. Comandantul britanic, generalul Thomas Gage, s-a decis să ocupe aceste două mici dealuri care ofereau o poziţie dominantă asupra oraşului Boston. A fost împiedicat de aproximativ 1.200 de americani din garda naţională, care au capturat Dealul Breed în noaptea de 16 iunie şi au ridicat o palisadă care să-i protejeze de focul vaselor de război britanice ancorate în radă.

în dimineaţa următoare, generalul Gage a ordonat unei trupe de 2.000 de infanterişti să cureţe dealul. Ei au înaintat şi au fost întâmpinaţi de un foc puternic. S-au regrupat şi au înaintat din nou, şi iar au fost respinşi. Un al treilea atac a fost atunci pregătit pe linii mai tactice şi acesta a reuşit să

cucerească vârful dealului şi să-i respingă pe americani, care s-au repliat, după ce au pierdut 450 de oameni. Britanicii au avut 226 morţi şi 828 răniţi. Bătălia, deşi a avut loc pe Dealul Breed, a fost dintotdeauna numită bătălia de pe Dealul Bunker, deoarece acesta era de fapt cel mai înalt şi mai important dintre cele două.

Burlington, înălţimea Ciocnire între forţele americane şi britanice în vecinătatea oraşului Detioit, la 5 mai 1813, în Războiul din 1812. O mică armată britanică sub comanda colonelului Proctor ataca o poziţie americană pe înălţimea Burlington când a fost surprinsă de o a doua forţă americană, de aproximativ 1.300 de soldaţi, conduşi de generalul Henry Clay. Primul atac american a spart liniile britanice, americanii capturând armele englezilor, dar Proctor şi-a adunat soldaţii, a contraatacat şi a respins forţa lui Clay, cu pierderea a aproximativ 1.000 de oameni.

BuSHCO Bătălie în Războiul din Peninsula Iberică între armatele engleze şi portugheze, sub comanda ducelui de Wellington, şi francezii conduşi de mareşalul Andre Massena, la 27 septembrie 1810.

Massena invadase Portugalia şi Wellington se retrăgea înaintea lui spre liniile de fortificaţii de la Torres Vedras, care apărau Lisabona. Ajungând în vârful înălţimii Busaco, la aproximativ 45 km nord-est de Coimbra, Wellington s-a decis să opună rezistenţă. Francezii n-au prea avut cum să le ofere o surpriză tactică, aşa că s-au mulţumit cu o serie de atacuri frontale asupra liniei britanice. Au fost respinşi cu pierderi grele, ciocnirea terminându-se rapid, iar britanicii şi-au reluat retragerea, lăsându-i pe francezi să-i urmeze. Wellington a reuşit să câştige ceva timp şi a redus forţa inamicului.

C

Calabria Acţiune navală în cel de-al Doilea Război Mondial între britanici şi forţele italiene, la 9 aprilie 1940. Flota mediteraneană britanică, cu un efectiv de trei vase de război, un portavion şi cinci crucişătoare, care escorta un convoi spre Alexandria, s-a ciocnit cu un convoi italian escortat de două vase de război şi şaisprezece crucişătoare, ce se îndrepta spre Africa de Nord. Ambele tabere au deschis focul şi britanicii au lovit vasul de război italian *Giulio Cesare* Ia o distanţă de 24 km. Italienii au lansat o perdea de fum şi s-au îndepărtat în direcţia opusă, fără să provoace vreo pierdere britanicilor.

Cambrai Două bătălii între forţele britanice şi germane în Primul Război Mondial, la Cambrai, în nord-estul Franţei.
20-27 noiembrie 1917 Prima bătălie în care tancurile au fost folosite în număr mare şi în care nu a fost lansat obişnuitul bombardament de artilerie preliminar. Britanicii au atacat cu 330 tancuri şi două corpuri de infanterie, însoţiţi de un bombardament de artilerie mai curând selectiv decât general asupra poziţiilor germane de apărare, atac efectuat cu 1.000 de guri de foc. S-au înregistrat succese importante, au fost luaţi 10.500 de prizonieri şi 142 de piese de artilerie, dar blindatele suferiseră pierderi grele şi infanteria era epuizată. Din cauza lipsei de trupe de rezervă, nu au putut rezista contraatacului german, astfel încât la 27 noiembrie britanicii au revenit aproape de unde plecaseră, iar bătălia a fost întreruptă.
26 august-5 octombrie 1918 în 1918 oraşul Cambrai era protejat de formidabila Linie Hindenburg şi a fost atacat ca parte a ofensivei generale britanice. Au fost utilizate tancuri Mark V special alungite, care puteau să treacă peste tranşeele late ale Liniei. Precedat de un puternic foc de baraj al artileriei, atacul a străpuns linia, făcând în final o breşă de 65 km, iar Cambrai-ul a fost cucerit la 5 octombrie 1918.

Camden Probabil cea mai mare victorie în Războiul pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America de Nord, la 16 august 1780, lângă Camden, Carolina de Sud. Americanii, lansând ofensiva, trimiseseră o armată în Carolina de Sud, unde britanicii îşi aveau cartierul general la Camden. Lordul Cornwallis şi-a adunat soldaţii şi a atacat. Deşi mult mai slabă, forţa lui era alcătuită din trupe regulate disciplinate, în timp ce armata americană era în

mare parte alcătuită din soldaţi neinstruiţi din garda naţională, şi astfel americanii au fost total învinşi. Au avut peste 1.000 de morţi şi răniţi, britanicii luând cam tot atâţia prizonieri, precum şi o cantitate mare de provizii, în momentul acela cauza americanilor părea să fie sortită eşecului.

Campania de Şapte Zile Serie de ciocniri în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Âmericii, în iunie-iulie 1862, care s-au finalizat cu o victorie generală a sudiştilor asupra nordiştilor. O armată nordistă de aproximativ 100.000 de soldaţi, sub comanda generalului George McClellan, debarcase la Fort Monroe, în Peninsula Virginia, cu intenţia de a ataca din flanc localitatea Richmond, dar la o tentativă de întoarcere a aliniamentului de apărare al sudiştilor s-a împotmolit într-un teren mlăştinos, în acelaşi timp, o a doua armată nordistă, sub comanda generalului Irwin McDowell, a început să se deplaseze spre sud din Alexandria, cu scopul de a ajunge la Richmond şi de a face joncţiunea cu armata lui McClellan. Cu aceste două ameninţări în perspectivă, generalul sudist Joseph E. Johnston a hotărât să-şi abandoneze linia de apărare de la Yorktown şi să se retragă spre Richmond. Această manevră a fost urmată de armata lui McClellan, care înainta încet.

Generalul Robert E. Lee, pe atunci doar un consilier al preşedintelui sudist Jefferson Davis, îl trimisese pe generalul Thomas „Stonewall" Jackson să acţioneze în Valea Shenandoah. Aceasta a făcut ca nordiştii să-l ţină pe McDowell în loc şi să detaşeze câteva din trupele lui care să-i ţină piept lui Jackson. Lee s-a dus în peninsulă, ca să afle că armata lui McClellan era împărţită în două de râul Chickahominy, umflat de ploi. L-a trimis pe Johnston să atace forţa care se afla în sudul râului. Această acţiune a devenit cunoscută ca *Bătălia de Ia Seven Pines,* o luptă confuză şi sângeroasă, în care Johnston a fost grav rănit.

Lui Lee i s-a dat comanda armatei şi, ştiind că McClellan se mişcă încet, a început să-şi învârtă trupele în jurul frontului armatei nordiste, astfel încât McClellan s-a convins până la urmă că în faţa lui se află o armată enormă. Atunci Lee a traversat râul şi a atacat forţele nordiste de acolo. Acestea s-au retras, astfel încât Lee a putut să atace jumătatea sudică în flancul ei şi aceasta, la rândul ei, s-a retras. Lee a continuat în această manieră, împingând un flanc, apoi pe celălalt, McClellan tot retrăgându-se din calea lui, şi doar relativa lipsă de experienţă a statului major şi a soldaţilor lui Lee i-au permis lui McClellan să scape de la o înfrângere totală. Luptând într-o serie de acţiuni eficace de ariergardă prin Mechanicsville, Cold Harbor, Savage's Station, Mlaştina White Oak şi în final Dealul Malvern, McClellan a reuşit să-şi scoată din luptă cea mai mare parte a armatei sale şi să o concentreze pe râul James, protejat de artileria lui şi de marina nordistă. în acea perioadă ploile interminabile înecaseră toate drumurile în noroi şi trupele lui Lee erau epuizate de urmărire şi de lupte, astfel încât Campania de Şapte Zile s-a încheiat.

Camperdown Victorie navală britanică decisivă asupra flotei olandeze, în Războaiele Franței Revoluționare, la 11 octombrie 1797, în largul coastei olandeze. Bătălia a marcat efectiv sfârşitul puterii maritime a Olandei.

O flotă olandeză numeroasă fusese blocată în insula Texel de cinci vase de război britanice, care l-au indus în eroare pe Jan de Winter. amiralul olandez, emițând semnale false şi făcându-l să creadă că flota britanică se afla la orizont. O furtună a obligat navele de blocare să se întoarcă în Anglia, iar de Winter a ieşit din blocadă cu 16 vase de război şi s-a îndreptat către fluviul Maas. Amiralul britanic Adam Duncan a mobilizat şi el 16 nave, care au pornit să intercepteze vasele olandeze. Duncan a semnalizat pentru un atac în linie, dar vremea nefavorabilă a afectat emiterea semnalelor. Până la urmă, Duncan a semnalizat navelor britanice să navigheze între olandezi, plasându-se astfel între inamic şi țărm. Toate s-au mişcat perpendicular pe planul tragerii pe măsură ce treceau, şi lupta a devenit generală, vasele olandeze fiind înfrânte unul câte unul. Nouă s-au predat şi restul s-au îndepărtat, cu stricăciuni considerabile.

Cannae Victorie a cartaginezilor asupra romanilor în cel de-al Doilea Război Punic, la 2 august 216, în Apulia. Italia. Cu o utilizare clasică a tacticilor de încercuire, lupta de la Cannae a constituit una dintre cele mai cumplite înfrângeri suferite vreodată de armata romană, în ciuda faptului că armata lui era cu mult depăşită ca număr (numai 40.000 de soldați față de cei 80.000 de romani), generalul cartaginez Hannibal a permis consulului C. Terentius Varro să înainteze înspre poziția lui. El i-a lăsat pe romani să-i împingă înapoi centrul ca să se poată folosi apoi de cavaleria sa superioară pentru a sparge formația romană pe flancuri, în timp ce centrul cartaginez ceda, Hannibal şi-a adus în față infanteria grea, iar cavaleria sa i-a atacat pe romani din spate. Cartaginezii au încercuit complet armata romană şi au nimicit-o. S-a spus că romanii au pierdut aproximativ 50.000 de soldați, față de pierderile mult mai mici ale cartaginezilor, de până în 6.000 de oameni. (Vezi planul de bătălie 1)

Caporetto Victorie germano-austriacă asupra Armatei italiene în Primul Război Mondial, în octombrie 1917. La sfârşitul lunii septembrie a acelui an ofensiva italiană împotriva austriecilor în zona Isonzo se încheiase, dar pentru vara următoare Statul Major German plănuise o ofensivă în acea zonă şi în cursul lunii octombrie austriecii au primit întăriri germane substanțiale. Italienii se aşteptau la un atac din nord, dar o forță germană masivă a fost mobilizată în mare secret la extremitatea sudică a frontului italian şi, la 24 octombrie, după un bombardament al artileriei grele, generalul Karl von Biilow a străpuns liniile italiene la vest de Isonzo şi a înaintat spre Caporetto. Luptele grele au continuat pe tot parcursul zilei următoare, cu întârzieri în expedierea rezervelor, care au slăbit rezistența italiană. Pe măsură ce germanii pătrundeau mai adânc, flancurile a ceea ce mai rămăsese din linia italiană erau

amenințate şi au trebuit să se retragă. La 26 octombrie Caporetto deja căzuse şi masele de soldați italieni s-au retras în grabă, în cele din urmă, generalul Luigi Cadorna a autorizat o retragere generală, care a continuat 95 km până la linia fluviului Piave, înainte ca defensiva italiană să poată fi stabilizată.

Căderea neaşteptată a italienilor l-a luat pe von Biilow prin surprindere, acesta nereuşind să-şi aducă rezerve sau să profite de situație. Forțele austro-germane doar au înaintat încet în urma italienilor, cucerind oraşele Gorizia, Cividale şi Udine în drumul lor. Forțele lui von Biilow au traversat râul Tagliamento, linia italiană avansată, la 3 noiembrie 1917 şi au străpuns avanposturile italiene, dar înaintarea lor a fost oprită pe linia Piave.

Carrhae înfrângere romană dezastruoasă şi victorie a părților în 53 î.Ch. Consulul roman M. Licinus Crassus era mult prea nerăbdător să-şi facă un renume de general pentru a contrabalansa reputația lui Pompei şi luliu Cezar, aşa că s-a lăsat atras prea adânc în teritoriul part de către o forță de cavalerie inamică, sub comanda lui Sillaces. Părții s-au grupat pentru bătălie, apoi s-au retras, atrăgându-i pe romani după ei. Au repetat această tactică până când coloana romană s-a întins extrem de mult, după care s-au întors, au învăluit capul coloanei, l-au masacrat şi s-au îndreptat apoi asupra celeilalte părți a coloanei. Numai 500 din 6.000 de soldați romani au supraviețuit; ei au fost luați prizonieri, împreună cu comandantul şi steagurile lor, o grea lovitură pentru mândria romană. Crassus a fost executat şi capul lui a fost adus dinaintea regelui part Orontes.

Dezastrul i-a obsedat pe romani până când, în 20 î.Ch., împăratul August a recuperat stindardele şi prizonierii rămaşi în viață, prin folosirea judicioasă a presiunilor diplomatice.

Carso Patru bătălii majore în 1916-17 între forțele italiene, aflate sub comanda generalului Luigi Cadorna, care încercau din greu să cucerească oraşul Trieste, şi forțele austriece care încercau să-i oprească pe italieni. ***Septembrie 1916*** Italienii au câştigat ceva teren înainte de a fi opriți de o concentrare a artileriei grele austriece si de vremea potrivnică. ***Octombrie 1916*** Cadorna şi-a reluat atacul şi a înaintat constant, a respins contraatacurile austriecilor şi a stabilit o nouă linie de front înainte de venirea unei ierni grele, care l-a împiedicat să meargă mai departe. **Mai 1917** Italienii i-au alungat pe austrieci din liniile lor de tranşee din Kostanjevica către țărmul Mării Adriatice. După o nouă înaintare, au fost din nou opriți de lipsa de muniție. Austriecii erau bine dotați datorită prăbuşirii frontului rusesc şi, după un puternic bombardament, au contraatacat la l iunie. Au înregistrat doar un succes limitat şi bătălia s-a stins treptat. Cadorna a câştigat un teritoriu considerabil şi a luat 16.500 de prizonieri, tunuri şi provizii.
Septembrie 1917 Italienii au înaintat treptat pe tot parcursul verii şi se pregăteau pentru un atac major la Sân Gabriele, dar austriecii au descoperit

manevra şi au lansat un atac devastator la 4 septembrie. Liniile de bătaie au pendulat înainte şi înapoi, dar până la urmă austriecii s-au dovedit mai puternici şi au gonit forţele italiene din poziţiile lor de frunte, împingându-le pe o linie mai în spate, unde bătălia s-a stins treptat şi italienii şi-au consolidat poziţia.

Cassino Serie de asalturi ale Aliaţilor în cel de-al Doilea Război Mondial, care le-au provocat pierderi grele dar finalmente au fost victorioase, în perioada ianuarie-mai 1944, pe poziţiile germane puternice care blocau înaintarea Aliaţilor spre Roma. Oraşul Cassino este situat în sudul Italiei, la 80 km nord-vest de Neapole, la poalele colinei Montecassino.

Poziţia a fost atacată de Corpul 10 britanic, Corpul 2 american şi Corpul 17 francez între 17 ianuarie-l2 februarie 1944, dar toate aceste asalturi au fost respinse. Aliaţii s-au gândit că germanii fortificaseră mănăstirea care domina oraşul, aşa că au bombardat-o puternic la 15 februarie. In urma acestui atac, Divizia 4 indiană a înregistrat un oarecare progres atacând Dealul Mănăstirii, iar Divizia 2 neo-zeelandeză a cucerit gara oraşului, dar a pierdut-o trei zile mai târziu. Un raid aerian combinat cu un bombardament de artilerie a distrus complet oraşul la 15 martie, după care gara şi Dealul Castelului au fost cucerite după trei zile de lupte intense.

Bătălia finală a început la 11 mai 1944, când 2.000 de tunuri au bombardat poziţiile germane, iar Corpul 2 polonez a izolat Dealul Mănăstirii, britanicii au traversat râul Liri pentru a tăia drumul la vest de Cassino, iar corpurile american şi francez au atacat în sudul râului. Poziţiile germane au fost cucerite în ciuda faptului că au fost apărate cu dârzenie, şi la 18 mai oraşul şi mănăstirea erau în mâinile Aliaţilor. Ambele tabere au suportat pierderi grele în cursul operaţiunii.

Cateail, Le Două bătălii între forţele germane şi cele britanice în Primul Război Mondial lângă Le Cateau, un oraş francez în departamentul de Nord, ocupat de germani pe tot parcursul războiului.

Prima bătălie a avut loc la 26-27 august 1914. Corpul 2 britanic ajunsese la Le Cateau în cursul retragerii de la Mons. Aproape epuizaţi de trei zile de marş şi lupte continue, soldaţii s-au împrăştiat între Le Cateau şi Caudry şi au început să se îngroape în teren. Generalul Şir Horace Smith-Dorrien, care se afla la comanda lor, s-a hotărât să reziste. Generalului Şir John French, comandantul-şef, îi era teamă să-şi expună flancul şi a preferat continuarea retragerii; i-a spus lui Smith-Dorrien ca nu se putea aştepta la nici un sprijin dacă rămânea. Patru corpuri germane s-au năpustit asupra liniei britanice, depăşind cu mult numărul adversarilor lor. Tunurile britanice au fost aduse pe teren descoperit, în rândul infanteriei, pentru ca prezenţa lor să susţină moralul infanteriştilor. Germanii deţineau circa 660 de tunuri, faţă de cele 246 ale britanicilor, aşa încât treptat au distrus bateriile britanice. Până la urmă, forţele germane au reperat un flanc descoperit şi au început să execute o manevră de

întoarcere, forţându-i pe britanici să se retragă. Mulţumită acţiunii de acoperire a cavaleriei franceze şi a celei de ariergardă a tunurilor britanice rămase în picioare, majoritatea soldaţilor au reuşit să se retragă. Germanii au fost suficient de slăbiţi ca să-şi amâne urmărirea până în ziua următoare, armata lui Smith-Dorrien bucurându-se astfel de un scurt răgaz.

A doua bătălie de la Le Cateau a avut loc între 6 şi 12 octombrie 1918 pe acelaşi teren, de data aceasta ca parte a înaintării aliate generale după spargerea Liniei Hindenburg. Susţinuţi din plin de tancuri şi de bombardiere, armatele britanice pur şi simplu i-au zdrobit pe germanii din faţa lor. Nu a fost atât o bătălie, cât o acţiune de urmărire.

Cauldron Eşec britanic în cel de-al Doilea Război Mondial în încercarea de a opri forţele Axei sub comanda feldmareşalului Rommel, în 1942. Cauldron era o regiune în deşertul Libanului, în sudul Gazalei, în care s-a retras Rommel cu forţele sale după victoria în bătălia de la l)Gazala, la 10 mai 1942. După o lungă întârziere, comandantul britanic, general-maiorul Neil Ritchie, a atacat zona Cauldron la 5 iunie, dar în acel moment Rommel îşi reorganizase şi reaprovizionase trupele. El l-a învins pe Ritchie, a ieşit din Cauldron şi i-a înfrânt pe britanici în bătălia de la Knightsbridge.

Cedar Creek Bătălie decisivă a campaniei din Valea Shenandoah în Războiul de Secesiune din Statele Unite, la 19 octombrie 1864. O armată de 17.000 de sudişti, sub comanda generalului Jubal Early, a atacat şi a fost înfrântă de 30.000 de soldaţi nordişti sub comanda generalului Philip Sheridan. Sheridan a condus o campanie în susul văii în cursul toamnei, înfrân-gându-l pe Early la Winchester şi Fisher's Hill. Nedorind să meargă mai departe din cauza apropierii iernii, s-a retras atunci în josul văii şi s-a aşezat în poziţie la Cedar Creek, la 32 km sud de Winchester. Early l-a urmărit şi, socotind că soldaţii nordişti se odihneau, a lansat un atac în zori, în timp ce Sheridan era la Washington. Atacul a lovit flancul şi ariergarda poziţiei nordiste, forţând o retragere în grabă. Generalul Horatio Wright, comandant în absenţa lui Sheridan, tocmai începea să stabilizeze linia nordistă când Sheridan s-a întors, a preluat comanda şi, observându-i pe confederaţi că erau mai preocupaţi de jefuirea taberei nordiste abandonate decât de victorie, a lansat un contraatac care a spulberat complet armata lui Early şi a pus capăt oricărei activităţi sudiste ulterioare în Valea Shenandoah.

Champagne Două bătălii în Primul Război Mondial între forţele germane şi franceze, în intenţia de a-i elibera pe ruşi de sub presiune, scoţându-i pe germani de pe Frontul de Est.

Decembrie 1914-martie 1915 Ambele tabere erau îngropate în tranşee, iar bătălia a constat pur şi simplu într-o serie de atacuri şi contraatacuri limitate, pe tot parcursul iernii. Sprijinul artileriei a fost enorm în această perioadă: francezii au tras peste 100.000 de obuze într-un interval de 24 de ore în februarie. La sfârşitul bătăliei, ei avansaseră cu 450 m.

Septembrie-octombrie 1915 In prima zi, francezii au câştigat 4 km spre nord în urma unui asalt, dar unităţile din sudul liniei au fost mai puţin eficiente, permiţându-le germanilor să-şi retragă soldaţii şi să-şi întărească poziţiile nordice de apărare. Ei au oprit înaintarea franceză suficient de mult pentru ca să fie aduse trupe de rezervă din alte părţi ale frontului. Când francezii şi-au reluat atacul la 26 septembrie, forţele germane i-au împins înapoi, şi o a treia tentativă a francezilor a fost de asemenea oprită la 4 octombrie. Bătălia s-a stins treptat la sfârşitul lunii octombrie 1915 fără alte reuşite. Armata franceză a pierdut 120.000 de oameni căzuţi pe câmpul de luptă sau luaţi prizonieri şi 260.000 au fost răniţi, în timp ce pierderile germane au fost estimate la 140.000 de combatanţi.

Chancellorsville Victorie totală, în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, a sudiştilor conduşi de generalul Robert E. Lee asupra nordiştilor sub comanda lui Joseph Hooker, la l mai 1863.

Forţele nordiste, intenţionând să atace la Richmond, Virginia, s-au îndreptat spre vest şi au traversat râurile Rapahannock şi Rapidan, în vederea învăluirii armatei lui Lee. Acesta a prevăzut manevra şi a ordonat cercetaşilor să o repereze. Când a primit confirmarea, şi-a deplasat forţele spre vest pentru a-l înfrunta pe Hooker. Cele două armate s-au ciocnit la Chancellorsville, la marginea unei zone dens împădurite, cunoscută de localnici sub numele de „Wilderness" [Pustietate] Faptul i-a conferit lui Lee un avantaj, de vreme ce ţinutul nu permitea utilizarea efectivă a artileriei nordiste. La începutul bătăliei, Hooker îşi avea liniile în teren deschis, cu sectoare de tragere deschise care i-ar fi putut măcelari pe sudişti, dar şi-a pierdut răbdarea şi şi-a retras linia la adăpostul pădurii.

Văzând că Hooker şi-a lăsat flancul drept descoperit, Lee l-a trimis pe Thomas „Stonewall" Jackson cu corpul lui de armată pe un drum ascuns să-l înconjoare şi să se năpustească asupra campamentelor din spatele poziţiei nordiste. într-o oră de atac, Jackson a zdrobit aripa dreaptă a armatei nordiste, dar imediat după aceea a fost rănit mortal. Lee a atacat frontal, nu numai pentru a-i distrage lui Hooker atenţia de la Jackson, cât şi pentru câştigarea luptei. Pierderea lui Jackson a încetinit corpul de armată până atunci condus de el, până când Lee l-a trimis pe Jeb Stuart să preia comanda şi, dacă era posibil, să pătrundă si să spargă armata lui Hooker în două. Acest lucru a fost realizat în ziua următoare, iar Hooker s-a retras pe o poziţie defensivă. Lee a fost obligat să-şi îndrepte atenţia spre o altă forţă nordistă, afiată sub comanda generalului Julian Sedgwick, care tocmai ieşea din Fredericksburg, şi anihilând-o pe aceasta, s-a pregătit să-i dea lovitura finală lui Hooker. însă lui Hooker îi era de ajuns, şi la 5 mai s-a retras în siguranţă peste râul Rapahannock.

Victoria de la Chancellorsville a fost remarcabilă, căci Lee a învins o armată de trei ori mai mare decât a sa. Dar pierderea lui Stonewall Jackson a însemnat pierderea poate a celui mai bun general al său. Fără Jackson n-ar fi putut câştiga bătălia de la Chancellorsville, şi fără el nici o altă acţiune la fel de îndrăzneaţă n-avea să mai reuşească pe viitor.

Charleroi Bătălie din Primul Război Mondial între francezi şi germani, la 2l-24 august 1914. Principala forţă franceză implicată a fost Armata 5 franceză, prost echipată şi organizată, care se concentrase în jurul aşezării Charleroi. în plus, aproximativ 25.000 de soldaţi belgieni se aflau la Namur, iar la Maubeuge circa 30.000 de rezervişti francezi primeau, în acel moment, uniforme şi echipament. Trei armate germane, Armata l sub comanda generalului Alexander von Kluck, 2 sub comanda feldmareşalului Karl von Btilow şi 3 sub cea a generalului Max von Hausen, se deplasau în direcţia aşezării Charleroi, iar francezii se aflau în primejdie să fie încercuiţi şi anihilaţi. Comandantul francez, generalul Charles Lanrezac, a primit ordin să preia ofensiva, dar, apreciind că avea să cadă într-o capcană germană, nu s-a clintit, aşteptând ca germanii să traverseze râul Sambre, când putea să-i atace în forţă. Din păcate, comandanţii corpurilor lui de armată i-au ignorat ordinele şi au întreprins atacuri independente. Totuşi, operaţiunile germane au fost la fel de prost coordonate, astfel încât francezii au reuşit să se replieze, deşi replierea lor a lăsat descoperit flancul armatei britanice şi a dus la retragerea din Mons. Această repliere a francezilor şi englezilor, pentru care s-au dat lupte, a oprit înaintarea germană şi a oferit timp francezilor să mobilizeze soldaţi gata de luptă pentru bătălia de pe Marna.

Lanrezac a fost aspru criticat la timpul respectiv, dar când a fost înţeleasă întreaga situaţie, lumea şi-a dat seama că acţiunile lui au salvat Armata 5 franceză de la o distrugere totală şi au câştigat suficient timp pentru pregătirea unei contralovituri.

Château-Thierry Victorie a Statelor Unite, în Primul Război Mondial, în mai-iunie 1918. In timpul atacului german de pe l)Marna, Divizia 2 americană şi regimente de infanterie suplimentare au eliberat trupele franceze şi i-au contraatacat imediat pe germani la nord de Château-Thierry. Din cauza distrugerii unui pod din spatele lor, soldaţii americani nu au putut să se retragă când li s-a ordonat acest lucru şi au trebuit să lupte să-şi deschidă drum spre valea Marnei la următorul pod, unde au traversat râul, aflându-se continuu în acţiune timp de 72 de ore. Apoi au împiedicat traversarea germanilor, după care bătălia s-a stins treptat pentru câteva zile. A fost reluată la Pădurea l)Belleau, la 6 iunie 1918.

Chattanooga Bătălie, în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, între 64.000 de soldaţi sudişti sub comanda generalului Braxton Bragg şi 56.000 de soldaţi nordişti sub comanda generalului Ulysses S. Grant, între 23 şi 25 noiembrie 1863. Eşecul sudiştilor de a cuceri Chattanooga a pus capăt speranţelor lor de invadare a statelor Tennessee şi Kentucky.

După victoria sudistă în bătălia de la l)Chickamauga, Tennessee, comandantul nordist William Rosecrans se retrăsese la Chattanooga, Tennessee, fiind imediat asediat de sudişti. Nordiştii au făcut mari eforturi de a-l elibera pe Rosecrans; au fost trimise întăriri şi generalul Grant a aşteptat până când toţi s-au aflat la locul lor, după care a lansat atacul, cu un asalt asupra aşezării

Orchard Knob, la dreapta poziției lui Bragg. Aceasta a dus la retragerea forțelor comandate de Bragg de pe Muntele Lookout, situat la extrema dreaptă a liniilor sudiste care stăpâneau cea mai mare parte din zonă. înaintarea forțelor nordiste prin ceață a făcut ca ciocnirea să fie numită „Bătălia de deasupra norilor". Un atac împotriva centrului lui Bragg întreprins de generalul William Sherman a avut mai puțin succes, dar în final o mișcare în flanc condusă de generalul George Thomas a dat posibilitatea trupelor nordiste să-l scoată pe Bragg din poziția lui. Sudiștii au rupt liniile și s-au retras în Georgia, protejați de o acțiune obstinată în ariergarda lor, condusă de generalul Patrick Cleburne.

Chemin des Dames Drum în departamentul Aisne, Franța, ce se întinde de la Craonne la Malmaison, peste creasta Platoului Craonne, disputat cu înverșunare pe tot parcursul Primului Război Mondial.

După înfrângerea lor pe Marna, în septembrie 1914, germanii au ocupat zona, care a constituit apoi scena unor lupte intermitente, în aprilie 1917, generalul Robert Nivelle s-a decis pentru o ofensivă în vederea cuceririi drumului, platoului și a văii Aisne de dedesubt. După o bătălie înverșunată și prelungită, francezii au cucerit în final drumul și platoul la începutul lunii noiembrie a anului 1917. în cursul î)Ofensivei Germane de Primăvară din 1918, francezii și-au pierdut poziția și terenul a încăput din nou în mâinile germanilor, în final, în cursul înaintării Aliaților, în septembrie 1918, drumul a fost recucerit de Armata l O, sub comanda generalului Charles Mangin.

Cheroneea Victorie macedoneană asupra armatei grecești confederate (atenieni și tebani), în 338 î.Ch. Această bătălie a marcat sfârșitul independenței grecilor și supunerea lor față de Filip II al Macedoniei. Cei 30.000 de soldați pedeștri macedoneni au imobilizat sectorul atenian, în timp ce 2.000 călăreți, conduși de Alexandru cel Mare, i-au lovit pe tebani. Aceștia au spart rândurile și au fugit, cu excepția faimosului „Batalion Sacru", care a luptat până la ultimul om. Cavaleria s-a năpustit apoi asupra flancului și ariergardei trupelor ateniene, în timp ce pedestrimea macedoneană înainta. Tebanii au fost anihilați și 6.000 de atenieni au fost uciși.

Chesapeake Victorie franceză asupra flotei britanice în timpul Războiului pentru Independența Coloniilor Engleze din America de Nord, în largul Golfului Chesapeake, la 5 septembrie 1781. Armata britanică, sub comanda lordului Cornwallis, se afla la Yorktown, în timp ce Washington înainta spre el cu o armată de 12.000 de soldați, iar flota franceză adusese întăriri armatei lui Lafayette, interpunând 8.000 de soldați între Cornwallis și mare. O flotă britanică de 19 vase, sub comanda amiralului Șir Charles Graves, a sosit în largul golfului, iar francezii s-au pregătit de bătălie. Semnalele lui Graves au fost confuze și el nu a reușit să-și alinieze vasele în paralel cu cele franceze, astfel încât primul șir de nave a fost grav avariat, în timp ce vasele din ariergardă nu au reușit să se angajeze în luptă. Graves s-a retras, iar francezii au efectuat o manevră ca să-l țină pe mare fără să reia lupta, permițând mai

multor întăriri să ancoreze în golf. Fără nici o şansă de scăpare nici pe apă, nici pe uscat, Cornwallis a capitulat la 19 octombrie.

Chickamauga Victorie sudistă în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii asupra forţelor nordiste, sub comanda generalului William Rosecrans, între 19-20 septembrie 1863. Rosecrans i-a scos pe sudişti, aflaţi sub comanda generalului Braxton Bragg, din mijlocul statului Tennessee, forţându-l pe Bragg să abandoneze Chattanooga şi să se retragă în nordul Georgiei, unde şi-a strâns o armată în jurul aşezării Lafayette şi a aşteptat întăririle din Virginia. Rosecrans a crezut în mod greşit că sudiştii s-au retras în dezordine şi a înaintat. Şi-a descoperit curând eroarea şi şi-a pregătit în grabă o poziţie defensivă în spatele pârâului Chickamauga, la aproximativ 24 km sud de Chattanooga.

Sudiştii au atacat flancurile nordiste la 19 septembrie, iar în ziua următoare bătălia a devenit generală. O parte din armata nordistă a fost pusă pe fugă, dar generalul George Thomas i-a adunat pe soldaţi şi a condus o apărare fermă timp de şase ore, respingând mai multe atacuri înainte de a se replia la Chattanooga. Sudiştii au asediat oraşul, care a fost eliberat până la urmă prin bătălia de la f)Chattanooga. Generalul Thomas a fost poreclit după aceea *„Rock of Chickamauga"* [Stânca de la Chickamauga].

Chilianwala Bătălie între britanici şi sikhi în cel de-al Doilea Război Sikh, la 13 ianuarie 1849. Deşi britanicii au restabilit până la urmă situaţia şi nu au fost de fapt înfrânţi, organizarea lor a fost confuză până pe punctul unui dezastru, iar episodul a fost privit aproape ca o repetare de către infanterie a mai cunoscutului „Atac al Brigăzii Uşoare."

Acea nefericită bătălie, unde curajul britanic s-a dovedit o trăsătură mai distinctivă decât talentul strategic sau tactic al conducerii generale a armatei.

Şir Gârneţ Wolseley despre ***Chilianwala***

Britanicii, sub conducerea vicontelui Gough, au pornit în căutarea principalei armate a sikhilor şi în final i-au întâlnit la Chilianwala în Punjab, la aproximativ 48 km nord-vest de Gujarat. Artileria sikhilor a deschis imediat focul şi Gough a ordonat unei divizii de infanterie, alcătuită din soldaţi indieni şi Regimentul 24 de infanterie, să atace tunurile inamice. Ei au înaintat, şi ordinul de foc a fost dat mult prea curând, aşa că şi-au continuat avansarea cu baionete în faţa a 20 de tunuri. Regimentul 24 a luat-o înaintea combatanţilor indieni, a spart linia sikhilor şi a cucerit tunurile, dar cu un preţ foarte mare: din aproximativ 1.000 de soldaţi 238 au murit, printre aceştia numărându-se şi 13 ofiţeri, iar 277 au fost răniţi, în altă parte, o trupă de cavalerie, sub comanda generalului de brigadă Pope, a fost aproape măcelărită din cauza ordinelor lui confuze. Până la urmă a reuşit să-şi îndrepte oamenii în direcţia corectă, dar atunci, în loc să ordone „Trei paşi la dreapta", a ordonat „Trei paşi stânga împrejur", astfel încât cavaleria a întors spatele câmpului de luptă, îndepăr-

tându-se în galop. Acestui dezastru i-a pus capăt un preot militar, care i-a adunat pe combatanţi, le-a ordonat să execute o nouă întoarcere şi i-a adus înapoi pe câmpul de luptă, în flancul drept, o divizie de infanterie a reuşit să spele ruşinea spărgând liniile sikhilor şi capturând arme şi provizii. S-a lăsat noaptea şi sub acoperirea întunericului sikhii s-au retras.

Chosin, Bazinul Atac unit al nord-coreenilor şi chinezilor, în Războiul din Coreea, asupra forţelor ONU, în noiembrie-decembrie 1951. Divizia l de puşcaşi marini a Statelor Unite, având ataşate comandouri de puşcaşi marini britanici, înainta spre nord în zona bazinului Chosin, în nord-vestul Coreei, la aproximativ 80 km nord de Hungnam. A fost atacată, la 27 noiembrie, de 12 divizii chineze întărite cu trupe nord-coreene. Forţa ONU se afla într-un ţinut muntos, cu o singură rută dificilă de aprovizionare, ceea ce o făcea vulnerabilă la atac şi, de asemenea, expusă pericolului înzăpezirii în orice moment. Singura ei posibilitate era să se retragă pe poziţia concentrată de la Hagaru, la extremitatea sudică a bazinului. Chinezii şi-au continuat atacul, iar forţa ONU a început retragerea prin luptă la sud de Hagaru, la 6 decembrie, retragere care s-a încheiat patru zile mai târziu la Hungnam, un centru portuar de aprovizionare la Marea Japoniei, de unde supravieţuitorii au fost evacuaţi pe mare. Hungnam-ul a fost apoi bombardat pentru distrugerea depozitului de provizii lăsat în urmă. Statele Unite au suferit pierderea a 4.418 puşcaşi marini căzuţi în bătălie şi 7.313 decedaţi din alte cauze, în principal datorită degeraturilor. Pierderile suferite de chinezi au fost mai târziu calculate la 37.500 de vieţi.

Ciornaia înfrângere a ruşilor de către o armată combinată franceză şi piemonteză în Războiul din Crimeea, la 16 august 1855, pe râul Ciornaia, la nord-est de l)Sevastopol. într-un efort de a sparge liniile de asediu ale aliaţilor şi de a elibera Sevastopolul, o armată de trei divizii, sub comanda generalului prinţul Gortceakov, a lansat un atac împotriva a trei divizii franceze şi a uneia piemonteze care ocupau linia râului. Armata aliată a reuşit să reziste atacului cu sprijinul artileriei. Ruşii au suferit pierderea a aproximativ 5.000 de oameni, în timp ce pierderile aliaţilor au fost în jur de 1.200 de soldaţi. Aceasta a constituit ultima tentativă rusească de ridicare a asediului; în ziua următoare, aliaţii au deschis un bombardament care a dus la asalturile finale şi la capitularea fortăreţei.

Clontarf Victorie irlandeză asupra vikingilor invadatori în Vinerea Mare, 23 aprilie 1014. Există foarte puţine detalii despre bătălie, dar vikingii au fost complet învinşi de Brian Boru, regele Irlandei, cu pierderea a 6.000 de soldaţi, din câte se spune. Brian Boru şi fiul său au fost amândoi ucişi în bătălie. Brian, prea bătrân ca să mai lupte, a fost înjunghiat în cortul lui.

Cold Harbor înfrângere a forţelor nordiste, sub comanda generalului Ulysses S. Grant, de către forţele sudiste, sub comanda generalului Robert E. Lee, în Războiul de Secesiune din Statele Unite, între l şi 3 iunie 1864, în cursul operaţiunilor din timpul asediului de la Richmond. în acel moment,

forţele sudiste erau aproape epuizate şi această bătălie constituie una dintre ultimele victorii sudiste de la sfârşitul războiului. Grant înainta spre sud cu 19 divizii, între care trei de cavalerie, iar Lee, anticipându-i mişcările, a ocupat satul Cold Harbor, la aproximativ 16 km nord-est de Richmond, cu 14 divizii, între care şi trei de cavalerie.

Cele două armate s-a întâlnit la l iunie, iar Grant a vrut să atace imediat, dar ziua aproape a trecut până să-si ocupe armata lui poziţiile. Când în sfârşit a atacat, au câştigat ceva teren, dar contraatacul sudist a împins forţele nordiste până aproape de linia lor de pornire. Planul lui Grant pentru un atac în primele ore ale zilei de 2 iunie a fost din nou amânat, şi atacul nu a început înainte de 5 p.m., astfel sudiştii având la dispoziţie întreaga zi ca să-şi întărească poziţiile defensive. Grant a aruncat două divizii într-un atac, dar acesta n-a înregistrat nici un succes. El le-a retras şi a tot operat schimbări în dispozitivele sale de luptă, în final lansându-şi principalul atac la 5 a.m., pe data de 3 iunie. Apărarea sudiştilor a fost de nezdruncinat, şi până la 7 a.m. nordiştii au suferit 8.000 de pierderi. La 2 p.m. Grant a ordonat încetarea atacului, neavând nici un efect asupra frontului sudist şi nereuşind să finalizeze o tentativă de atac din flancuri. Timp de nouă zile armatele au rămas în aşteptare faţă în faţă, până la 12 iunie, când Grant a început o manevră de ocolire a liniilor sudiste, îndreptându-se spre est şi traversând râul James.

Pierderile nordiştilor între l şi 12 iunie au totalizat 12.500 de vieţi, pe când cele ale sudiştilor n-au depăşit 3.000. Moralul armatei nordiste a fost serios afectat de această înfrângere, şi în anii care au urmat, Grant a recunoscut că aceasta a fost singura bătălie dată de el vreodată pe care n-ar fi vrut să o mai repete în circumstanţele respective.

Colenso înfrângere britanică în Războiul Anglo-Bur din Africa de Sud şi victorie a burilor, la 15 decembrie 1899. Britanicii au trimis o forţă, sub comanda generalului Şir Redvers Buller, pentru eliberarea aşezării l)Ladysmith, pe atunci sub asediul burilor, într-o tentativă de traversare a râului Tugela, la aproximativ 32 km sud de Ladysmith, Buller s-a ciocnit de o puternică poziţie defensivă a burilor. După un bombardament de artilerie, el a încercat să treacă râul, dar a fost împins înapoi cu pierderi grele de vieţi şi de arme, şi a trebuit să se retragă.

Această înfrângere, împreună cu cele de la l)Magersfontein şi Stormberg, între 10-l1 decembrie, a devenit cunoscută ca „Săptămâna Neagră" a armatei britanice, din rândul căreia au căzut 7.000 de soldaţi în trei bătălii. Buller avea să mai încerce încă de şapte ori până când a reuşit să treacă râul Tugela şi să elibereze oraşul Ladysmith.

Colmar, Punga înfrângere a germanilor, în cel de-al Doilea Război Mondial, de către forţele aliate care înaintau prin Franţa, la începutul anului 1945. Punga se afla într-o zonă din Munţii Vosges. unde Armata 17 germană era încercuită de francezii care cuceriseră Mulhouse-ul şi de americanii care luaseră Strasbourg-ul în noiembrie 1944. Armatele franceză şi americană au pornit să cureţe

regiunea în ianuarie 1945. Numeroşi soldaţi germani au reuşit să scape peste Rin în teritoriul ocupat de germani, dar au lăsat în urmă 36.000 de morţi şi răniţi.

Corali, Marea de Operaţiune navală americană în cel de-al Doilea Război Mondial care i-a împiedicat pe japonezi să debarce în sud-estul Noii Cuinei, ceea ce ar fi pus în pericol Australia. A fost prima bătălie pe mare purtată în întregime de aviaţie, fără nici o angajare între vasele de război americane şi japoneze.

Japonezii încercau să ajungă în Port Moresby şi Tulagi, dar planul a fost descoperit de reţelele americane de spionaj. O flotă a Statelor Unite condusă de portavionul *Yorktown* a fost trimisă în zonă şi a atacat armata de debarcare la Tulagi. A urmat o serie de ciocniri confuze, pe măsură ce avioanele din ambele tabere încercau fiecare să atace principalul portavion al celeilalte, doborând numeroasele mici flotile care se desprinseseră de corpul principal al flotei. In final, cele două tabere s-au localizat la 8 mai şi fiecare a lansat lovituri aeriene. Deşi japonezii au provocat distrugeri mai mari, scufundând un portavion american şi alte două vase de război importante, flota americană a repurtat o victorie strategică, împiedicând invazia japoneză a Noii Cuinei.

Corinth Tentativă a sudiştilor, în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, de recucerire a oraşului Corinth, situat în Mississippi, la aproximativ 130 km vest de Memphis, la 3-4 octombrie 1862, oraş pe care îl părăsiseră în mai acelaşi an, după bătălia de la (>Shiloh. Oraşul Corinth era apărat de 23.000 de soldaţi nordişti, sub comanda generalului William Rosencrans, când a fost atacat de o armată sudistă de 22.000 de oameni, sub conducerea generalului Earl van Dorn, la 3 octombrie. Trupele lui Rosecrans erau bine îngropate în tranşee, dar atacul iniţial al sudiştilor i-a scos din linia întâi. Atacul a fost reluat în ziua următoare, dar în urma lui nu s-a mai câştigat nici un metru de teren, după care un contraatac nordist i-a pus pe sudişti pe fugă. Van Dorn a pierdut 6.423 de morţi şi răniţi şi 2.250 de prizonieri. Pierderile nordiste s-au ridicat la 2.359 morţi şi răniţi.

Coronei Victorie navală germană, în Primul Război Mondial, asupra unei escadre britanice, la l noiembrie 1914. La începutul războiului, escadra germană din baza maritimă din China, sub comanda amiralului Maximilian von Spee, a început un şir de raiduri asupra transporturilor comerciale din sudul Pacificului, în octombrie 1914, o mică escadră britanică, sub comanda amiralului Şir Christopher Cradock. trimisă în căutarea lui von Spee, i-a întâlnit pe germani în largul portului Coronei, pe coasta statului Chile. Cradock avea mai puţine arme şi soldaţi şi a fost complet învins, pierzând două crucişătoare şi 1.500 de oameni din echipaj, în cursul ciocnirii, a căzut şi el împreună cu nava sa amiral.

Corregidor Operaţiune japoneză în cel de-al Doilea Război Mondial, pentru cucerirea şi ocuparea unei insule fortificate a Statelor Unite la intrarea în Golful Manila, din Arhipelagul Filipine. Armata americană a fortificat

insula între 1905-1912 ca să formeze importanta linie costieră de apărare care proteja intrarea în golf, cu 35 de tunuri de la calibrul 76 mm până la 305 mm, împărţite la 14 baterii.

După înfrângerea americanilor la [)Bataan, insula a fost asediată de japonezi şi a suferit pierderi grele în urma focurilor de artilerie şi a bombardamentelor aeriene. Infanteria japoneză a debarcat pe timp de noapte, la 5 mai 1942, iar garnizoana s-a predat în ziua următoare. Insula a fost recucerită într-un atac combinat pe mare şi în aer de forţele americane la 16 februarie 1945.

Coruna, La La Bătălie între francezi şi britanici, în Războiul din Peninsula Iberică, la 16 ianuarie 1809. Şir John Moore, comandantul britanic în Portugalia, ocupase Salamanca şi apoi a ieşit cu armata din oraş ca să taie comunicaţiile franceze cu Madridul. Napoleon a prevăzut această manevră şi a mobilizat o armată, sub comanda mareşalului Nicolas Soult, pentru a-i întâmpina pe britanici. Moore, dându-şi seama de primejdie, a decis să se retragă, dar mai degrabă spre La Coruna, în nord-vestul Spaniei, decât să se întoarcă la Lisabona. După un număr de acţiuni în spatele frontului, a ajuns la La Coruna la 12 ianuarie 1809. O flotă a fost trimisă ca să evacueze morţii şi răniţii la 14 ianuarie. Restul armatei s-a pregătit atunci pentru o bătălie cu armata lui Soult, care îşi făcuse apariţia în apropierea oraşului. La 16 ianuarie, trupele britanice au fost grupate în linii în afara oraşului, iar francezii au ocupat înălţimile din jurul lui, de unde au lansat o serie de atacuri, toate respinse. La căderea nopţii, francezii se retrăgeau în dezordine, în timp ce liniile britanice avansaseră la o distanţă considerabilă. Dar Şir John Moore a fost rănit mortal în timpul bătăliei şi comanda a fost preluată de Şir John Hope. Hope a înţeles că erau puţine speranţe de reluare a campaniei de vreme ce armata era în zdrenţe, înfometată şi demoralizată, aşa că s-a repliat în timpul nopţii, şi-a îmbarcat toţi soldaţii şi au fugit.

Coulmiers Prima victorie franceză în Războiul Franco-Prusian, la 9 noiembrie 1870. Oraşul Orleans era ocupat de prusaci şi apărat de o forţă de aproximativ 20.000 de soldaţi bavarezi, sub comanda baronului von der Tann-Rathsamhausen, când s-au apropiat de oraş două coloane franceze (aproximativ 70.000 de soldaţi), sub comanda generalului Claude d'Aurelle de Paladines. Von der Tann a ieşit cu armata din oraş pentru a se situa pe o poziţie de blocaj la Coulmiers, la aproximativ 19 km nord-vest. Nu ştia care era efectivul francezilor şi forţa atacului lor l-a surprins. Bavarezii au rezistat în cea mai mare parte a zilei, într-o ploaie rece, dar superioritatea numerică a francezilor l-a convins pe von der Tann să se retragă, apărat de întuneric şi de vremea potrivnică. Francezii şi-au păstrat poziţiile pe timpul nopţii şi nu şi-au dat seama de victoria lor decât a doua zi dimineaţă, când au intrat în Orleans şi au pus stăpânire pe el.

Courland (let. *Kurzeme),* **Campania din** Ciocniri între trupele germane şi ruseşti, în aprilie-mai 1915. Germanii au traversat râul Niemen în trei coloane dispersate, înaintând spre Shavli (astăzi Siauliai). După ce l-au cucerit, ei şi-au continuat marşul spre Libau (astăzi Liepaja), dar au fost întâmpinaţi de o

puternică forță rusească, care i-a împins înapoi. O a patra coloană, care se deplasa de-a lungul coastei, a cucerit localitatea Libau la 8 mai, dar o manevră de întoarcere a flancului inamic, efectuată de cavaleria bavareză pentru atacarea principalei căi ferate de la Petrograd, a fost anihiiată de cavaleria rusească. Aceasta a provocat retragerea liniei germanilor, urmăriți de ruşi, care au cucerit o altă victorie înainte ca germanii să-şi stabilizeze în final linia, deşi şi-au păstrat stăpânirea asupra aşezării Libau. înaintarea germanilor s-a reluat în iulie, când ei au reuşit să-i împingă pe ruşi înapoi pe o distanță de 80 km în trei zile. La l august au capturat oraşul Mitau (astăzi Jelgava), iar ruşii s-au retras apoi spre Dvinsk (astăzi Daugavpils), lăsând întreaga zonă în stăpânire germană.

Courtrai (numită şi „Bătălia pintenilor") Victorie a flamanzilor asupra unei armate franceze mult mai bine echipată şi instruită la 11 iulie 1302, lângă Courtrai. Regele Filip IV al Franței anexase Flandra. Când poporul s-a răsculat, o armată franceză a intrat în Flandra confruntându-se cu o mare armată flamandă în apropiere de Courtrai, în Belgia, în timp ce armata franceză era formată din cavaleri călare cu o primă linie de arcaşi şi alți soldați pedeştri, cea flamandă era alcătuită integral din pedestraşi înarmați cu ce aveau la îndemână, în mare parte cu halebarde, dar şi cu unelte agricole.

Cavalerii francezi au ieşit în față să împrăştie această gloată, dar s-au împotmolit în noroi, în acel moment, flamanzii s-au năpustit asupra lor şi i-au ucis aproape pe toți. Apoi s-au întors spre arcaşi, împrăştiindu-i. Masacrul cavalerilor a fost atât de mare încât 700 de perechi de pinteni auriți smulşi de pe cadavrele lor au fost agățați în catedrala din Courtrai, de unde şi numele bătăliei. Lupta a avut o mare însemnătate la momentul respectiv, demonstrând că infanteria poate, în anumite condiții, să riposteze unei cavalerii nesprijinite.

Crecy Prima mare bătălie a Războiului de 100 de Ani între englezi şi francezi, la 26 august 1346, la Crecy-en-Ponthieu, la aproximativ 18 km nord-est de Abbeville. Această victorie a englezilor a confirmat lecția de la Courtrai, că infanteria era capabilă să riposteze cavaleriei.

Regele Eduard III al Angliei a debarcat în Normandia, revendicând dreptul la tronul Franței, şi a înaintat spre Paris. Filip VI al Franței a ridicat o armată şi a pornit în întâmpinarea lui. Eduard s-a abătut din drumul spre Paris către Somnie, în timp ce armata lui Filip, pe malul estic al fluviului, împiedica orice traversare. în cele din urmă, Eduard a reperat un vad descoperit, a traversat fluviul şi şi-a dispus armata în formație de luptă pe un deal între Crecy şi Wadicourt.

Trupele lui Eduard erau dispuse în trei divizii, toate descălecate, cu arcaşi şi sulițaşi galezi în primele rânduri. Francezii au sosit după-amiaza. Arcaşii lor genovezi au deschis lupta, dar ploaia le slăbise corzile arbaletelor şi au fost rapid anihilați de arcaşii galezi, care-şi demontaseră arcurile şi le păstraseră corzile uscate. Cavalerii francezi, nerăbdători să obțină victoria, s-au năpustit în față dar, neavând posibilitatea să se desfăşoare din cauza câmpului restrâns de luptă, au fost rapid zdrobiți de arcaşi şi sulițaşi. Bătălia s-a transformat atunci într-o serie

de şarje - unii istorici menţionând că s-au efectuat nu mai puţin de cincisprezece - ale cavalerilor francezi împotriva liniilor engleze, dar în final francezii au fost respinşi şi înainte de lăsarea nopţii se aflau în retragere.

Creta Operaţiune germană de succes, dar cu multe pierderi, în cel de-al Doilea Război Mondial, în vederea cuceririi Insulei Creta din mâinile Aliaţilor, în mai 1941. După evacuarea Greciei, în insulă erau instalaţi aproximativ 32.000 de soldaţi britanici şi din Commonwealth, precum şi circa 10.000 de infanterişti greci, cu artilerie şi mijloace de transport reduse. Germanii deţineau superioritatea aeriană deplină asupra aerului şi au reuşit să bombardeze insula în voie, ca un preludiu la atacul aeropurtat de la 20 mai. Paraşutiştii germani au aterizat în mai multe zone şi au urmat lupte grele. O tentativă de debarcare a unor întăriri aduse pe mare a fost contracarată de Marina Regală. Germanii au reuşit să captureze aerodromul Maleme şi apoi să expedieze avioane cu întăriri, iar la 28 mai s-a decis că insula nu mai putea fi menţinută sub control aliat şi s-a început evacuarea forţelor aliate.

Aproximativ 3.600 de soldaţi britanici şi din Commonwealth au fost ucişi şi 12.000 luaţi prizonieri. Pierderile germane s-au cifrat la 6.000 de morţi şi răniţi şi aproximativ 220 avioane doborâte. Marina Regală a suferit pierderi grele în oameni şi vase, în timp ce Divizia 7 de aviaţie germană a suportat pierderi de peste 50 la sută. Hitler a fost atât de îngrozit de rata pierderilor încât a interzis orice alte operaţiuni aeropurtate majore pe tot parcursul războiului.

Crusader, Operaţiunea Operaţiune britanică în Libia, în cel de-al Doilea Război Mondial, în noiembrie-decembrie 1941, pentru eliberarea garnizoanei asediate de la Tobruk şi distrugerea lui Afrika Korps. Planul prevedea ca trei coloane britanice să devieze spre sud prin deşert şi în jurul liniilor defensive ale Axei. O coloană urma să se posteze în spatele liniei Axei, distrăgându-i pe soldaţi, în timp ce coloana centrală ar fi înaintat spre Tobruk, iar coloana sudică s-ar fi îndreptat spre vest ca să atragă în luptă blindatele germane.

Acţiunile iniţiale au fost confuze şi pentru ele s-au dat lupte grele, în timp ce garnizoana de la Tobruk se lupta ca să iasă din împresurare, întâmpinată de o forţă germană la l)Sidi Rezegh, germanii erau ei înşişi atacaţi de la sud de o forţă britanică, care la rândul ei îşi apăra ariergarda împotriva unui atac efectuat de Afrika Korps. Alte unităţi britanice, germane şi italiene se învârteau şi ele prin zonă, luptându-se sau evitându-se una pe alta. în mijlocul acestei confuzii, Rommel s-a decis să-şi ia blindatele şi să se îndrepte spre est în direcţia bazelor britanice, sperând ca astfel să-l descurajeze pe generalul Şir Alan Cunningham şi să-l facă să-şi retragă soldaţii. Poate că manevra lui ar fi reuşit, dar şi generalul Şir Claude Auchinleck s-a gândit la această posibilitate şi l-a înlocuit pe Cunningham cu şeful-adjunct al Statului Major, general-maiorul Neil Ritchie.

Totuşi, absenţa blindatelor germane din filonul principal al acţiunii a permis Diviziei neo-zeelandeze să facă joncţiunea cu garnizoana de la Tobruk,

ceea ce ameninţa să blocheze retragerea lui Rommel dacă acesta mai întârzia. A trebuit să renunţe la acest plan şi a fost obligat să se retragă spre El-Agheila, pierzându-şi garnizoanele de la Bardia, din Defileul Halfaya şi de la Solloum. Pierderile Axei în urma Operaţiunii Crusader s-au ridicat la 38.000 de soldaţi si 300 de tancuri, în timp ce pierderile britanicilor au fost estimate la 18.000 de soldaţi şi 278 de tancuri.

Ctesifon Tentativă britanică eşuată de dislocare a forţelor turceşti în Primul Război Mondial, la 22 noiembrie 1915. După cucerirea aşezării Kut de către britanici, turcii s-au retras pe fluviul Tigru către Bagdad, fortificându-se la Ctesifon, la aproximativ 40 km de oraş. O armată de circa 9.000 de soldaţi, sub comanda generalului Şir Charles Townshend, a atacat la 22 noiembrie şi, după o luptă grea, a cucerit linia tranşeelor. Lipsiţi de muniţie, s-au retras peste noapte în tranşeele cucerite, dar în ziua următoare au fost împinşi înapoi de turci şi s-au repliat în Kut cu 1.600 de prizonieri. Pierderile britanice în cursul bătăliei şi al retragerii au fost de 4.567 de oameni, peste jumătate din armata lui Townshend.

Culloden înfrângere finală a rebelilor iacobiţi, la 16 aprilie 1746, în mlaştina Culloden, la aproximativ 11 km est de Inverness, în Scoţia. Iacobinii, sub conducerea prinţului Carol Eduard, „Tânărul Pretendent", care se întorseseră din incursiunea lor în Anglia, i-au înfrânt pe englezi la Falkirk şi apoi au revenit în regiunea Inverness, unde au ocupat oraşul şi împrejurimile. Şi-au stabilit tabăra în mlaştina Culloden, aşteptând armata engleză, sub conducerea ducelui de Cumberland, care îi urmărea.

Deşi ambele tabere erau numeric egale (aproximativ 8.000 de soldaţi), englezii aveau o armată disciplinată şi instruită, în timp ce iacobiţii erau o gloată amestecată de francezi, irlandezi şi scoţieni neinstruiţi care se certau între ei. Frontul englez a deschis lupta cu o salvă de focuri de muschetă, după care iacobiţii au atacat şi au străpuns primul eşalon englez, dar au fost prinşi în focul muschetelor din al doilea eşalon. S-au retras în dezordine, urmăriţi de cavaleria engleză, care a spart complet liniile iacobite şi le-a împrăştiat. Aproximativ 1.000 de oameni au căzut în luptă şi încă 1.000 au fost luaţi prizonieri, împreună cu toate rezervele şi tunurile lor.

Custozza Victorie austriacă auspra italienilor, la 24 iunie 1866. Italia se aliase cu Prusia împotriva Austriei si a pornit să recucerească Veneţia. O armată condusă de Victor Emmanuel şi marchizul de La Marmora înainta spre est ca să înfrunte armata austriacă ce avansa către vest dinspre Veneţia, sub comanda arhiducelui Albert. Cele două s-au întâlnit la Custozza, la aproximativ 20 km sud-vest de Verona, unde italienii au organizat o defensivă energică împotriva atacurilor austriece succesive. Dacă La Marmora şi-ar fi utilizat rezervele, ar fi câştigat poate bătălia, dar a fost depăşit de inamic în executarea manevrelor şi după circa nouă ore de luptă italienii au fost înfrânţi, în ciuda acestui fapt, la sfârşitul războiului Austria a trebuit să cedeze italienilor Veneţia.

D

Dakar Operaţiune comună a britanicilor şi a partizanilor francezi în cel de-al Doilea Război Mondial pentru capturarea bazei navale franceze de la Dakar, în vederea constrângerii coloniilor franceze din Africa să i se alăture lui de Gaulle şi nu guvernului de la Vichy. în iulie 1940, vasul de război francez *Richelieu* staţiona la Dakar (acum în Senegal, Africa de Vest), alături de alte nave de război franceze. O forţă navală britanică a sosit la 7 iulie şi, dorind să-i împiedice pe germani să folosească vasele de război franceze, le-a dat francezilor un ultimatum: „Alăturaţi-vă britanicilor împotriva Germaniei, navigaţi, sub escortă, spre un port britanic, spre Indiile de Vest Franceze sau spre Statele Unite, spre a fi acolo dezarmaţi, ori veţi fi atacaţi în port". Francezii au respins ultimatumul şi în ziua următoare *Richelieu* a fost atacat şi avariat de torpiloarele britanice.

Atunci a fost mobilizată o întreagă forţă navală care a navigat spre Dakar în septembrie 1940, dar guvernatorul francez al coloniei a refuzat orice contact cu de Gaulle, şi Aliaţii şi-au dat seama că o invazie ar fi inutilă. Vasele de război britanice şi franceze au făcut un schimb de focuri, bateriile de coastă franceze au intrat si ele în luptă, producându-se pagube în ambele tabere, apoi operaţiunea a fost întreruptă. Nu s-a ştiut până mult mai târziu că în momentul în care s-a renunţat la acţiune, guvernatorul francez tocmai se gândea să capituleze.

Dardanele Operaţiuni navale lipsite de succes ale Aliaţilor împotriva turcilor în 1915, în Primul Război Mondial. Dardanelele sunt un canal îngust între Turcia asiatică şi cea europeană„ care formează un pasaj între Marea Marmara şi Marea Egee. Winston Churchill a propus prima dată atacarea Dardanelelor, pentru înfrângerea Egiptului, în Cabinetul de Război la 25 noiembrie 1914. La 2 ianuarie 1915 guvernul rus a cerut o diversiune militară pentru a elibera de presiune Frontul de Est, dar lordul Kitchener a declarat că nu are trupe disponibile, în schimb, un atac naval a fost lansat la 19 februarie 1915 de opt vase de război, care au deschis focul asupra bateriilor de coastă şi au debarcat unităţi militare pentru a distruge unele dintre forturi. La 18 martie s-a încercat trecerea vaselor de război prin canal, dar patru au fost distruse de ghiulele şi mine, iar altele avariate. Aliaţii au pierdut aproximativ 750 de marinari, în timp ce turcii au pierdut mai puţin de 200.

După acest dezastru, ideea unui atac exclusiv naval a fost abandonată, în schimb, s-a început plănuirea unei acțiuni militare împotriva Peninsulei l)Gallipoli. Singurul impact real al atacului naval a fost alertarea armatei turceşti, astfel încât a avut timp să reîntărească si să fortifice zona înainte de debarcările de la Gallipoli.

Debarcarea în Normandia (Ziua Z) 6 iunie 1944, zi în care forțele aliate au debarcat pe coasta Franței pentru a începe Operațiunea Overlord, invazia Europei ocupate de germani. Au fost stabilite cinci plaje pentru debarcarea Corpurilor l şi 30 britanice şi 5 şi 7 americane, cu numele de cod „Utah", „Omaha", „Gold", „Juno" şi „Sword". Operațiunea a fost precedată de o campanie de bombardament de o lună de zile pentru întreruperea comunicațiilor, * împiedicând deplasarea rapidă a întăririlor în zona amenințată, şi însoțită de debarcări ale desantului aerian pentru asigurarea securității flancurilor şi distrugerea podurilor importante şi a pozițiilor de tragere ale artileriei.

Debarcările au început la 6:30 a.m. Până la miezul nopții, 57.000 de soldați americani şi 75.000 de soldați britanici şi canadieni cu echipamentele lor se aflau la țărm, iar capetele de pod erau legate într-o linie de front continuă. Replica germanilor la aceste debarcări a fost afectată de pagubele aduse liniilor lor de comunicații, de o structură rigidă de comandă care numai în urma unei directive personale a lui Hitler intra în acțiune şi de convingerea că debarcarea era un simulacru şi că principalul atac aliat avea să fie în regiunea Pas-de-Calais, convingere încurajată de operațiunile aliate de inducere în eroare. Pierderile aliate în cursul zilei s-au ridicat la 2.500 de morți şi 8.500 de răniți. Forțele aeriene aliate au efectuat 14.000 de misiuni de zbor în sprijinul operațiunii şi au pierdut 127 de avioane.

Delhi Episod în Rebeliunea Indiană din 1857, când rebelii au cucerit oraşul Delhi înainte de a fi reocupat de britanici. Când rebeliunea a izbucnit la 10 mai la Meerut, la circa 65 km nord-est de Delhi, nu existau trupe britanice în Delhi şi rebelii au reuşit să învingă garnizoana locală, ucigându-i pe ofițerii britanici şi pe administratorii civili. Generalul Şir Henry Barnard a adus Armata Activă de la Delhi, aproximativ 6.000 de soldați britanici, să asedieze oraşul la 6 iunie, dar aceasta nu a reuşit să-l izoleze. Rebelii au primit permanent întăriri, până când i-au copieşit ca număr pe britanici cu aproximativ şapte la unu şi au realizat superioritatea de foc cu patru la unu.

Nemaiavând disponibile alte trupe, căci acestea erau antrenate în înăbuşirea revoltelor din alte părți. Armata Activă a lansat singură un atac la 14 septembrie, escaladând zidurile şi intrând în oraş. Au urmat şase zile de lupte de stradă înverşunate, dar rebelii, conduşi defectuos şi fără comandament central, au început să-şi abandoneze cauza, şi la 20 septembrie întregul oraş se afla din nou sub control britanic.

Demiansk Pod aerian în cel de-al Doilea Război Mondial pentru întreținerea a circa 100.000 de soldați ai Armatei 16 germane care se aflau încercuiți în

oraşul sovietic, la aproximativ 370 km nord-vest de Moscova, în cursul unei ofensive sovietice din ianuarie 1942. Ei au primit provizii şi întăriri pe calea aerului, fiind astfel transportate aproximativ 65.000 tone de provizii, peste 30.000 de soldaţi, şi peste 25.000 de morţi şi răniţi fiind evacuaţi. Acesta a constituit primul pod aerian important efectuat vreodată, datorită căruia armata încercuită a reuşit să îşi continue lupta până când a putut fi eliberată de un contraatac german în mai 1942.

Dettingen Bătălie între englezi şi hanovrezi pe de-o parte şi francezi pe de alta în timpul Războiului pentru Succesiunea la Tronul Austriei, la 27 iunie 1743, în Bavaria, la aproximativ 16 km nord-vest de Aschaffenburg. Aceasta a fost ultima bătălie în care un suveran britanic şi-a condus personal soldaţii.

O armată engleză venită în sprijinul austriecilor a înaintat spre Aschaffenburg şi râul Main, către extremitatea în care se concentrase armata franceză. Austriecii nu doreau o confruntare cu inamicul, astfel încât comandantul englez, lordul Stair, s-a retras spre Dettingen, ca să afle însă că francezii ajunseseră acolo primii. In acest timp a sosit regele George II şi a preluat comanda armatei aliate, cu un efectiv de 42.000 de soldaţi englezi, austrieci şi hanovrezi. Armata franceză, cu un efectiv de circa 50.000 de oameni, ocupase podurile râului, şi era protejată de terenul mlăştinos din faţă şi de gurile de foc din spatele ei. Dar comandantul francez, ducele de Noailles, a devenit nerăbdător şi, în loc să aştepte un atac pe poziţia lui favorabilă, a ordonat cavaleriei sale să efectueze o şarjă asupra infanteriei engleze, în ciuda succeselor iniţiale, şarja a fost în final respinsă şi regele George şi-a condus cavaleria într-o contraşarjă care a spart liniile francezilor şi i-a făcut să-şi găsească scăparea în apele râului, suferind pierderi grele.

Cu excepţia a trei sau patru generali, restul nu prea au fost de folos. Oamenii noştri şi ofiţerii lor au câştigat bătălia, şi nu în maniera disciplinei de Hyde Park.

Colonelul Russel din Garda Personală, fragment din scrisoarea
către soţia sa despre ***Bătălia de la Dettingen***

Dien Bien Phu Bătălie decisivă în Războiul din Indochina, în noiembrie 1953, la o fortăreaţă franceză din colonia franceză de la Tonkin (acum în nordul Vietnamului), lângă frontiera cu Laos. Trupele franceze au fost asediate între 13 martie-7 mai 1954 de comuniştii vietnamezi, iar căderea Dien Bien Phu-ului a pus capăt controlului francez asupra Indochinei.

După mai mulţi ani de război de gherilă neconcludent cu vietnamezii, comandantul francez, generalul Henri Navarre, s-a decis să-i atragă pe vietnamezi afară din junglă într-o bătălie generală pe un teren ales de francezi. Francezii au construit o serie de puncte de sprijin încrucişate la Dien Bien Phu, care deţinea o poziţie strategică într-o vale, pe ruta principală de aprovizionare

vietnameză din Laos. Totuşi, ei au subestimat capacitatea militară a vietnamezilor şi nu s-au gândit să ocupe şi să apere dealurile din jurul bazei. Generalul V6 Nguyen Giap, comandantul vietnamez, a plănuit în schimb să izoleze şi să distrugă pe rând fiecare punct de sprijin, mobilizând 72.000 de soldaţi şi 200 de tunuri şi mortiere. El a ocupat înălţimile pe care francezii le-au neglijat, ceea ce i-a asigurat dominarea completă a zonei, şi a trecut la demolarea punctelor de sprijin unul câte unul. Pista de zbor din interiorul bazei, de care depindea întregul transport francez de provizii şi întăriri, ca şi evacuarea răniţilor, a fost curând distrusă de focul artileriei şi al mortierelor inamice. Din acel moment, francezii mai puteau trimite provizii numai cu paraşutele, şi multe dintre ele au căzut în mâinile vietnamezilor. Francezii au înregistrat un oarecare progres cu contraatacuri şi au recucerit unele dintre punctele de sprijin din jurul văii, obligându-l pe Giap să suspende operaţiunile în timp ce concentra mai multe trupe şi muniţie şi-şi regrupa forţele. Apoi Giap a început un asediu general, genieştii săpând tranşee în faţa perimetrului francez. Din aceste tranşee, acoperite de focul de artilerie, el a lansat un atac masiv la l mai, iar la 7 mai comandantul francez s-a predat împreună cu 11.000 de soldaţi. Această înfrângere a însemnat sfârşitul controlului francez în Indochina. S-au negociat condiţiile păcii în iulie şi colonia a fost împărţită în Vietnamul de Nord şi Vietnamul de Sud de-a lungul paralelei 17.

Dieppe Atac aliat dezastruos în cel de-al Doilea Război Mondial, în august 1942, asupra portului maritim ocupat de germani în Canalul Mânecii, la circa 305 km nord-vest de Paris. Raidul cu obiectiv limitat avea parţial scopul de a prospecta tehnicile de debarcare a desanturilor marine şi de a testa apărarea germană, dar mai ales de a-l potoli pe Stalin, care cerea un al doilea front în Europa. Raidul a fost un eşec total, care i-a costat mult pe Aliaţi şi a tensionat pentru un timp relaţiile dintre Canada şi Marea Britanic, deşi s-au tras unele învăţăminte preţioase privind debarcarea pe plajele inamice, învăţăminte care au fost aplicate în l)Debarcarea în Normandia din 1944.

Aproximativ 5.000 de soldaţi canadieni şi 1.000 de comandouri au luat parte la debarcările din 18-19 august. Au fost vizate opt plaje, patru fiind folosite pentru debarcarea comandourilor destinate să execute manevre de întoarcere asupra bateriilor de apărare costieră şi patru pentru trupele ce aveau să dea asaltul principal asupra oraşului Dieppe. în afară de comandourile debarcate în flancul drept, care au redus la tăcere bateria de coastă, restul operaţiunii a fost un eşec. Germanii se aflau într-o poziţie bună de apărare dificil de atins şi se aşteptau la atac, astfel că trupele şi tancurile aliate cu greu au reuşit să ocupe vreun cap de pod. La ora 9 a.m. era clar că operaţiunea eşuase şi s-a ordonat retragerea, dar a fost nevoie de trei ore ca să fie luaţi şi ultimii supravieţuitori. Canadienii au pierdut 215 ofiţeri şi 3.164 de soldaţi, comandourile 24 de ofiţeri şi 223 de soldaţi, Marina Regală britanică 81 de ofiţeri, 469 de marinari şi 34 de nave, iar RAF a pierdut 107 avioane, în schimb, germanii au avut numai 345 de morţi si 268 de răniţi.

Dogger Bank Ciocnire navală în Primul Război Mondial între mari forţe britanice şi germane care s-au întâlnit din întâmplare la Dogger Bank. un întins banc de nisip în mijlocul Mării Nordului, la 24 ianuarie 1915. în acea zi, la ora 7:20 a.m., o forţă germană cu un efectiv de 4 crucişătoare de război, 4 crucişătoare uşoare şi 22 de distrugătoare, care părăsise Germania ca să atace coasta engleză, a întâlnit Marea Flotă Britanică cu un efectiv de 6 crucişătoare de războ, 8 crucişătoare uşoare şi 28 distrugătoare, care tocmai părăsise Scapă Flow în aceeaşi zi pentru a executa un baleiaj în Marea Nordului. Britanicii s-au grăbit să ajungă din urmă linia germană, primele focuri au fost trase în jurul orei 9 a.m. şi cele două flote au mai schimbat focuri timp de trei ore. Crucişătorul de război german *Bliicher* a fost scufundat de tunuri şi torpile, în timp ce nava-amiral britanică *Lion* a fost lovită în camera motoarelor şi s-a oprit. Amiralul David Beatty şi-a mutat drapelul pe un distrugător, dar atunci când flota germană s-a apropiat de Helgoland. britanicii s-au retras din luptă din cauza riscului de a fi atacaţi de submarine sau atraşi în câmpuri de mine. Pierderile britanice s-au ridicat la 6 morţi şi 22 de răniţi. Cele germane au fost de aproximativ l .000 de morţi şi 300 răniţi. Au fost avariate multe nave de ambele părţi.

Doiran-Struma, Frontul Operaţiuni comune britanice şi greceşti în Primul Război Mondial împotriva forţelor bulgare, la graniţa greco-bulgară de la Salonic, în 1918. Cu excepţia unui atac bulgar minor în 1917, acest front a fost inactiv până când britanicii au atacat un intrând bulgar în direcţia Greciei în septembrie 1918. Acest fapt a stimulat luptele şi în cele din urmă britanicii şi grecii au lansat un atac greu, învăluind Lacul Doiran şi cucerind oraşul. Cam în acelaşi timp, francezii au lansat un atac de cealaltă parte a frontului, aşa că atacul britanic a fost reînnoit pentru a-i împiedica pe bulgari să aducă întăriri în zonele ameninţate de francezi. Ambele atacuri au avut succes, aliaţii trecând frontiera bulgară şi ajungând la Petric la 30 septembrie 1918, când Bulgaria a capitulat iar înaintarea a fost oprită.

Dolomiţi, Campania din Lupte între italieni şi austrieci în Primul Război Mondial, în 1915, în lanţul Alpilor Dolomitici, pe când italienii încercau să taie legăturile strategice austriece de cale ferată din nordul acestor munţi. Lanţul Dolomiţilor a constituit teatru) unor lupte grele şi a devenit un front aproape permanent pe întreaga durată a războiului, de la Cortina d'Ampezzo în vest până la trecătoarea Predil în est. Frontul de la l)Trentino era situat la vest şi cel de pe fluviul l)lsonzo la sud.

Când italienii au intrat în război în 1915, ei au efectuat o ofensivă generală în munţi, încercând să taie legăturile strategice austriece de cale ferată din partea de nord. Luptând în condiţii extrem de grele şi folosindu-se pe deplin de trupele de elită ale vânătorilor de munte, italienii au înregistrat succese importante şi au stăvilit atacuri austriece puternice. Cu toate acestea, cum nu au reuşit niciodată să străpungă liniile de apărare austriece şi să ajungă la calea ferată, întregul front s-a stabilit până la urmă pe o linie staţionară.

Dresda Victorie franceză în Războaiele Napoleoniene, în 1813, a unei armate de 80.000 de soldaţi, împotriva unei forţe aliate sub comanda contelui Schwarzenburg de Austria, alcătuită din aproape 200.000 de soldaţi austrieci, prusaci şi ruşi. Armata aliată a înaintat spre Dresda, care fusese cucerită de francezi, forţându-l pe Napoleon Bonaparte să se întoarcă în grabă din Silezia pentru a prelua controlul, în seara zilei de 26 august, aliaţii au început un bombardament de artilerie grea asupra oraşului şi apoi au atacat şase coloane de infanterie. Francezii au respins atacul la fiecare punct şi, deoarece se lăsa noaptea, austriecii s-au retras, în cursul nopţii i-au sosit lui Napoleon mai multe întăriri şi în dimineaţa următoare el a lansat un atac împotriva ambelor aripi ale armatei aliate. Generalul Joachim Murat de Neapole şi cavaleria lui s-au aruncat asupra flancului stâng, în timp ce mareşalul Michel Ney, cu infanteria de gardă, i-a atacat pe ruşi în flancul drept. Luptele au durat toată ziua şi, la căderea întunericului, Schwarzenburg şi-a dat seama că nu mai putea obţine nici un succes şi a ordonat retragerea. Aliaţii au pierdut aproximativ 38.000 de soldaţi, iar francezii în jur de 10.000.

Drina Bătălie neconcludentă în Primul Război Mondial între forţele sârbeşti şi cele austriece, în septembrie 1914. Luptele s-au dezlănţuit când austriecii au traversat râul Drina ca să invadeze Serbia la 8 septembrie. La nord, sârbii s-au concentrat în forţă şi au respins atacul, dar în sud austriecii au avut mai mult succes şi au înaintat considerabil. La 14 septembrie sârbii au contraatacat şi după lupte grele i-au măturat pe austrieci înapoi spre Drina, unde ambele tabere, epuizate, s-au îngropat la teren şi bătălia s-a stins treptat.

Dunajec Serie de bătălii în Primul Război Mondial, pe măsură ce forţele austro-germane câştigau teren în detrimentul ruşilor, în 1915. O mare forţă germană a fost mobilizată în jurul Cracoviei în primăvara acelui an pentru un viitor atac asupra Galiţiei. Ruşii au ocupat o linie pe râul Dunajec cu 4 corpuri de armată contra 12 corpuri germane, până când un puternic atac austriac în zona Gorlitz la începutul lunii mai a străpuns liniile ruseşti pe un front de 16 km. în timp ce ruşii încercau să acopere această breşă, forţa germană de pe Dunajec a atacat, intenţionând să pătrundă în direcţia localităţii Tarnow. Au eşuat, nereuşind să treacă râul, până când înfrângerea ruşilor în sud s-a agravat şi forţele ruseşti din nord au fost obligate să se retragă pentru a evita să-şi expună flancul, înaintarea a continuat pe întregul front, ruşii luptându-se pentru fiecare bucăţică de pământ, dar până la 11 mai au fost împinşi înapoi la l irita de pe râul Sân, unde au reuşit în final să se consolideze şi să oprească înaintarea germană. Germanii au capturat peste 100.000 de prizonieri în cursul înainlării lor, dar n-au reuşit să-i atragă pe ruşi într-o bătălie decisivă şi să-i distrugă.

Duppel Asalt german de succes în Războiul Pruso-Danez în martie 1868, care a deschis drumul invadării Danemarcei. Duppel era o poziţie fortificată în landul Schleswig-Holstein, pe atunci ocupat de danezi, unde un atac german

fusese oprit în 1848. Fortul principal era protejat de un lanț de 10 redute de pământ pe care germanii le asediau în acel moment, după ce trăseseră învățăminte de pe urma înfrângerii lor anterioare. Bombardamentele de artilerie n-au părut să producă prea multe pagube, de vreme ce lucrările de pământ pur şi simplu absorbeau focul de artilerie şi nici o breşă semnificativă nu a fost făcută în liniile de apărare.

După aproape trei săptămâni, un observator german atent a remarcat cum comandantul danez avea obiceiul ca în zori să-şi retragă trupele de pe cea mai înaintată redută, ca să-şi protejeze soldații de focul zilnic de artilerie, aducându-i seara înapoi. Germanii au aşteptat până când danezii s-au îndepărtat şi apoi au lansat un atac neaşteptat, care s-a transformat într-o competiție pentru ocuparea redutei. Germanii au câştigat cursa, linia redutelor a fost spartă, iar garnizoana daneză s-a predat.

Dvina Serie de ciocniri neconcludente în Primul Război Mondial între germani şi ruşi în 1915-16. Fluviul Dvina forma o barieră naturală în fața oraşului Riga, şi prima bătălie din august-septembrie 1915 s-a derulat înainte şi înapoi peste râu, dar s-a stins treptat, cu ambele tabere pe pozițiile lor inițiale. A doua bătălie s-a desfăşurat cu intermitențe în perioada ianuarie-august 1916, pe măsură ce o serie de atacuri ale germanilor, sub comanda feldmareşalului Paul von Hindenburg, au fost respinse de ruşi, sub comanda generalului Aleksei Kuropatkin. înainte ca vreuna dintre părți să câştige un avantaj, s-a deschis frontul din Galiția şi ambii comandanți s-au îndreptat în acea direcție, lăsând forțele de pe Dvina acolo unde fuseseră mai mult sau mai puțin şi în 1915.

Dvinsk Serie de atacuri germane în Primul Război Mondial, între 1915 şi 1916, asupra localității Dvinsk, un nod strategic de cale ferată şi rutier în Rusia (acum în Letonia şi cunoscută sub numele de Daugavpils), care au făcut parte din bătălia pentru l)Dvina. Germanii au lansat trei atacuri succesive, unul mai puternic ca altul, dar toate au fost respinse de apărătorii ruşi.

A doua bătălie a început la 19 ianuarie 1916 şi s-a întins pe cea mai mare parte din an, constând dintr-o serie de atacuri şi contraatacuri. Cu toate acestea, succesul Ofensivei l)Brusilov în Galiția a distras atenția comandanților şi Frontul Dvina s-a redus la un război de tranşee. Frontul a rămas în acea stare până la înfrângerea armatelor ruseşti din 1917.

E

Eben Emael Asalt îndrăzneț în mai 1940, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, efectuat de planorişti germani pentru cucerirea unui fort belgian. Fortul Eben Emael era situat strategic la joncțiunea dintre Canalul Albert şi râul Mass, la nord de Liege, pentru a păzi un sector de trecere vital, şi era considerat inexpugnabil, întrucât orice asalt trebuia efectuat fie peste râu, fie peste canal. A fost atacat la 10 mai 1940 de un detaşament de 85 de planorişti germani, care au aterizat în vârful fortului şi au folosit explozibile speciale pentru a scoate din acțiune tunurile, dar n-au reuşit să intre în fort, pentru că au fost imobilizați de focul încrucişat al forturilor din vecinătate, în ziua următoare, trupe germane au traversat canalul cu barca pentru a-i elibera pe planorişti, care suferiseră relativ puține pierderi (6 morți şi 15 răniți), iar fortul a capitulat. Planorıştii au fost scoşi rapid, şi mulți ani s-a crezut că asaltul fusese lansat de peste canal.

Ebru (sp. *Ebro)* Bătălie principală în Războiul Civil din Spania între 24 iulie-18 noiembrie 1938, în apropierea localității Gandesa, la aproximativ 40 km sud de Lerida. Brigăzile Internaționale au fost efectiv distruse şi s-a pus capăt oricărei speranțe într-o victorie republicană. Armata republicană, afiată sub comanda generalului Juan Modesto, a înaintat peste fluviul Ebru împotriva naționaliştilor, sperând să forțeze o pătrundere prin rândurile lor şi să lege Catalonia de restul Spaniei ocupată de republicani, înaintarea i-a purtat aproape de Gandesa, unde au fost opriți de forțe naționaliste proaspete, sub comanda generalului Francisco Franco. Franco a contraatacat la l august şi treptat i-a împins pe republicani înapoi. A urmat o pauză în care Franco şi-a consolidat armata şi a regrupat-o, până la 30 octombrie, când a lansat un puternic atac ce i-a aruncat pe republicani înapoi peste Ebru. Bătălia s-a încheiat la 18 noiembrie, dată la care republicanii suferiseră pierderi de circa 30.000 de morți, 20.000 de răniți şi 20.000 de prizonieri, în timp ce pierderile naționaliştilor s-au ridicat la 33.000 de morți şi răniți.

Eckmiihl Victorie franceză în Războaiele Napoleoniene, la 22 aprilie 1809, asupra unei armate de 76.000 de austrieci sub comanda arhiducelui Carol, la Eckmiihl, lângă Ratisbona (astăzi Regensburg), în Bavaria. Austriecii au ocupat Ratisbona, dar au descoperit ca Napoleon Bonaparte le tăiase linia de

comunicații cu o armată de aproximativ 90.000 de soldați, în speranța de a o reface, arhiducele şi-a condus armata afară din oraş şi a ocupat o poziție pe un deal la Eckmiihl, pregătindu-se de luptă. Napoleon a atacat, a tăiat armata austriacă în două şi a distrus-o, alungând-o peste Dunăre şi împingând-o înapoi spre baza de la Ratisbona. în 1811 Napoleon i-a conferit mareşalului Louis Davout titlul de „Prinț de Eckmiihl" pentru rolul jucat în obținerea victoriei.

El Alamein Vezi [>Alamem, El.

Elephant Point Singura operațiune executată de paraşutişti în campania britanică din Birmania în cel de-al Doilea Război Mondial. Elephant Point era o peninsulă ce domina intrarea maritimă în Rangoon (astăzi Yangon). Două treimi din Batalionul de paraşutişti nepalezi Gorkha au aterizat acolo la l mai 1945 şi au eliminat liniile defensive japoneze, deschizând astfel drumul pentru o debarcare la Rangoon a desantului marin al Diviziei 26 indiene.

Empress Augusta, Golful Ciocnire navală în cel de-al Doilea Război Mondial între americani şi japonezi, în noiembrie 1943, într-un golf de pe coasta vestică a Insulei C>Bougainville, din Arhipelagul Solomon. O escadră japoneză de 4 crucişătoare şi 6 distrugătoare a fost trimisă să atace transportoarele americane de trupe şi provizii din golf, care erau apărate de 4 crucişătoare şi 8 distrugătoare desfăşurate la intrarea în golf. Japonezii s-au apropiat în timpul nopții, dar au fost reperați de un radar american. Comandantul tocmai începuse să-şi grupeze flota în formație de luptă, când americanii au deschis focul. Un crucişător japonez s-a scufundat imediat, două distrugătoare s-au ciocnit, un al treilea a fost abordat de un crucişător şi s-a scufundat, iar restul escadrei a fost nimicit şi forțat să se retragă. Un singur distrugător american a suferit pagube minore.

Epehy Asalt britanic încununat de succes în Primul Război Mondial, între 12-15 septembrie 1918, asupra avanposturilor şi pozițiilor înaintate ale Liniei Hindenburg, în care germanii se retrăseseră ca urmare a bătăliilor de la t>Bapaume şi l)Arras. Obiectivul îl constituia o zonă fortificată de aproximativ 5 km în adâncime şi aproape 32 km în lungime, împreună cu diferite tranşee şi puncte de sprijin auxiliare. Trupele britanice ale Armatelor 3 şi 4, sub comanda generalului Şir Julian Byng şi respectiv a generalului Şir Henry Rawlinson, împreună cu Armata l franceză, sub comanda generalului Marie-Eugene Debeney, au atacat unități ale Armatelor 2 şi 18 germane. Luptele au fost înverşunate, pe un teren accidentat, şi s-au fărâmițat într-o serie de atacuri asupra unor obiective limitate. La 25 septembrie întreaga zonă se afla în mâinile Aliaților. Au fost capturați 11.750 de prizonieri şi 100 de tunuri, dar pierderile britanice s-au cifrat în total la 72.000 de oameni.

Erzurum Victorie rusească asupra turcilor în Primul Război Mondial, la 16 februarie 1916. Cucerirea oraşului a constituit o faptă de armă remarcabilă,

lupta fiind purtată în condiţii aspre de iarnă, într-un ţinut muntos şi împotriva unor fortificaţii bine pregătite. Ruşii, sub conducerea generalului Nikolai ludenici, înaintaseră din Munţii Caucaz până în Armenia, obligându-i pe turci să se retragă dinaintea lor şi să-şi stabilească poziţiile pe o înălţime puternic fortificată în faţa localităţii Erzurum. Ruşii s-au împărţit în două aripi şi au pornit într-o manevră de întoarcere a poziţiei turceşti la 26 ianuarie. Turcii s-au retras şi au pierdut mai multe poziţii fortificate. Apărarea turcească a cedat la 15 februarie, iar ludenici a intrat în Erzurum a doua zi. Ruşii au capturat 13.000 de prizonieri, 300 piese de artilerie şi uriaşe cantităţi de muniţie şi provizii, iar pierderile turcilor au fost estimate la 60.000 de morţi şi răniţi. Oraşul a rămas sub ocupaţie rusească până când a fost recucerit de turci la 11 martie 1918.

Esperance, Capul Victorie navală americană asupra japonezilor în cel de al Doilea Război Mondial, între 11 şi 12 octombrie 1942. Unei escadre de trei crucişătoare japoneze şi două distrugătoare i s-a ordonat să acopere debarcarea întăririlor în [)Guadalcanal, după care urma să bombardeze pista de zbor de pe aerodromul Henderson. O escadră americană de patru crucişătoare şi cinci distrugătoare escorta un convoi de trupe şi aprovizionare, care se apropia de zonă.

Cele două tabere s-au ciocnit în largul Insulei Savo. Forţa americană a deschis prima focul, avariind grav două dintre crucişătoarele japoneze şi scufundând un distrugător. Distrugătorul american *Duncan* a intrat în luptă cu două nave japoneze, devenind nu numai ţinta acestora, dar şi a altor vase americane care încercau să se lupte cu japonezii pe întuneric, ajutaţi de radar. Vasul a luat foc şi a fost abandonat, şi s-a scufundat în ziua următoare. Forţa americană i-a urmărit apoi pe japonezi în afara zonei, scufundându-le un alt crucişător şi două distrugătoare.

Eylau Bătălie în Războaiele Napoleoniene, la 8 februarie 1807, între 79.000 de soldaţi francezi, sub comanda lui Napoleon Bonaparte, şi 73.000 de prusaci şi ruşi sub comanda mareşalului Levin Benningsen. Benningsen se retrăgea spre Konigsberg (astăzi Kaliningrad) după înfrângerea de la Pultusk, dar cu Napoleon pe urmele lui, a decis să facă o haltă la Eylau, in Prusia Orientală (astăzi Bagrationovsk, în Rusia), la aproximativ 38 km est de Konigsberg.

Bătălia a început pe viscol. Napoleon a atacat cu două corpuri de infanterie şi şase divizii de cavalerie, toate trupele pe care le avea la îndemână, deoarece restul armatei sale se afla încă pe drum. Atacul a fost respins şi urmat de un contraatac rusesc. Napoleon l-a contracarat cu Corpul 7, care tocmai sosise la locul luptei. Orbiţi de ninsoare, atacaţi în anfiladă de artilerie şi de infanterie, soldaţii Corpului 7 de armată au rupt rândurile şi au fugit când o şarjă neaşteptată a cavaleriei ruseşti s-a năpustit peste ei. într-un ultim efort, Napoleon a aruncat asupra ruşilor 18.000 de combatanţi din cavaleria

generalului Joachim Murat; ruşii au fost împrăştiaţi, trântiţi de pe cai şi măcelăriţi. Pe tot parcursul zilei, pe măsură ce soseau mai multe trupe franceze, Napoleon şi-a sporit intensitatea atacului contra lui Benningsen, care s-a retras la Konigsberg, cu pierderi de 18.000 de oameni şi 24 de tunuri.

F

Falaîse, Culoarul înfrângere a germanilor în cel de-al Doilea Război Mondial, prinşi între forţele aliate care avansau în august 1944. Culoarul a constat din zona cuprinsă între Argentan şi Falaise, la sud-est de Caen, în Franţa. Armatele l canadiană şi 2 britanică înaintau spre sud de la Caen, în timp ce Armatele l şi 3 americane avansau spre est şi nord după ofensiva din Normandia. Cele două forţe ameninţau să încercuiască Armatele germane 7, 5 Panzer şi Panzergruppe Eberbach, lăsându-le doar culoarul îngust dintre cele două oraşe ca rută de scăpare. Germanii au fost decimaţi de focul de artilerie din trei părţi şi de atacurile aeriene constante. Culoarul a fost închis până la urmă la 19 august, lăsând numai o pungă care a fost cucerită două zile mai târziu. Pierderile germane au fost grele - din cei 80.000 de oameni rămaşi în încercuire, circa 20.000 au scăpat, 10.000 au fost ucişi şi 50.000 s-au predat, în timp ce pierderile de echipament au numărat 567 tancuri şi tunuri de asalt, 950 arme de artilerie şi 7.500 vehicule.

Falkland, Insulele (sp. *Malvinas)* Victorie navală britanică în Primul Război Mondial asupra forţelor germane, la 8 decembrie 1914. După înfrângerea britanică de la (>Coronel, amiralul Şir John Fisher a trimis o puternică escadră de două crucişătoare de război, cinci alte crucişătoare şi încă două vase de război în Atlanticul de Sud, sub comanda amiralului Şir Frederick Sturdee. Escadra a sosit în Insulele Falkland la 7 decembrie 1914 şi a început să se aprovizioneze cu cărbuni. Vechiul vas de război *Canopus,* înarmat cu tunuri de calibrul 12 ţoii, se afla deja în larg, acţionând ca o baterie plutitoare în apărarea insulelor. Comandantul german, amiralul Maximilian von Spee, nu ştia nimic despre această forţă şi naviga în jurul Capului Horn cu intenţia de a bombarda Insulele Falkland în trecere, înainte de a se îndrepta spre Capul Bunei Speranţe pentru a-i instiga pe burii nemulţumiţi din Africa de Sud.

Von Spee s-a apropiat de Insulele Falkland în zorii zilei de 8 decembrie şi a trimis vasul *Cneisenau* să le bombardeze, dar *Canopus* a deschis focul asupra lui. Crezând că focurile de arme erau trase de tunurile poziţiilor defensive de coastă, vasul s-a îndepărtat. Von Spee a văzut atunci catargele crucişătoarelor de război britanice peste linia de ţărm care le masca, şi a înţeles că nimerise într-o cursă. Escadra germană s-a îndepărtat spre est cu toată viteza, dar forţa britanică deja dăduse drumul la motoare şi a ajuns-o rapid din

urmă. Bătălia a început la 12:51 p.m. La 4": 17 p.m. *Scharnhorst* a fost scufundat sub loviturile de tun britanice, iar la 5:55 p.m., grav avariat, *Gneisenau* a fost sabordat la apă adâncă, cu pierderea a 800 de oameni din echipaj. Două alte vase germane au fost scufundate; unul a scăpat, dar a fost prins mai târziu din urmă şi scufundat. Escadra lui von Spee a fost distrusă în întregime, cu pierderea a 2.100 de oameni din echipaj. Britanicii n-au pierdut nici o navă, deşi au suferit unele pagube, şi au avut numai 5 morţi şi 16 răniţi.

Festllbert Bătălie între britanici şi germani în Primul Război Mondial, în mai 1915. Pentru a-i ajuta pe francezii care atacau în Artois şi Arras, Armatei l britanice i s-a ordonat să efectueze un atac împotriva înălţimii Aubers. Un scurt bombardament la 9 mai n-a afectat prea mult tranşeele germane, şi asaltul britanic a fost respins cu peste 12.000 de pierderi. Atacul a fost repetat la 15 mai, după un bombardament de artilerie mult mai lung, şi a străpuns liniile germane în două locuri, în ciuda unui contraatac, aceste două breşe au fost corelate şi s-a câştigat un teren cam de o jumătate de milă înainte ca bătălia să se stingă treptat şi francezii să-şi sape alte noi linii de tranşee. Totalul pierderilor britanice s-a cifrat la 3.620 de morţi, 17.484 de răniţi şi 4.321 de dispăruţi.

Filipine (Marea Filipinelor) Victorie navală americană decisivă în cel de-al Doilea Război Mondial, în iunie 1944. Ultima dintre marile bătălii de portavioane, a distrus total Marina japoneză, în diferite momente din timpul războiului, personalul Marinei japoneze a elaborat planuri de atragere a flotelor americane într-o bătălie decisivă. Când forţele americane au debarcat în Saipan în iunie 1944, s-au dat ordine ca flota japoneză să fie concentrată în Marea Filipinelor, în estul insulelor. Ordinele au fost interceptate şi comandantul american, viceamiralul Raymond Spruance, s-a pregătit pentru un atac japonez. Spruance avea 15 portavioane cu 896 de aparate de zbor; japonezii aveau numai 6 cu 430 de avioane şi se bazau pe sprijinul avioanelor de la bazele terestre din Guam.

Localizând flota americană, japonezii au lansat 244 de avioane la 8:45 a.m. în ziua de 19 iunie 1944. Un submarin american a sosit şi a torpilat portavionul japonez *Taiho,* avariindu-l. Acţiunea aeriană care a urmat a devenit cunoscută ca l)Marea Vânătoare de Curcani din Insulele Mariane. Japonia nu avea în acel moment piloţi calificaţi şi avioanele de pe portavioanele americane de patrulare le-au doborât din plin. O a doua tentativă japoneză de a lansa un atac aerian a fost iarăşi zădărnicită când un submarin american a torpilat un portavion, care a explodat şi s-a scufundat. *Taiho,* care fusese torpilat în dimineaţa aceleiaşi zile, se umpluse cu vapori de benzină şi în acel moment a explodat, s-a răsturnat şi s-a scufundat. Ultimele avioane japoneze din ziua respectivă au fost lansate cu ordinul de a ataca flota inamică şi apoi să zboare spre Guam. Jumătate au fost doborâte înainte de a găsi flota,

restul au ratat obiectivul şi s-au îndreptat spre Guam, găsind aerodromul de acolo în ruine şi înconjurat de avioane de vânătoare americane, care le-au doborât pe toate cu promptitudine.

Cele două flote s-au separat pe timpul nopţii, dar a doua zi japonezii s-au întors ca să-i găsească pe americani şi să reia bătălia. Un avion de patrulare american i-a descoperit pe japonezi spre seară şi, în ciuda riscului de a lansa un atac atât de târziu, Spruance s-a decis să-şi încerce norocul într-o ultimă lovitură şi a lansat 77 de bombardiere în picaj, 54 de bombardiere-torpiloare şi 85 de avioane de vânătoare. O jumătate de oră mai târziu, 3 portavioane japoneze şi-au găsit sfârşitul în apele mării, unul scufundându-se; un vas de luptă şi un crucişător au fost grav avariate, şi japonezii au rămas cu doar 35 de avioane. De asemenea, au fost reperate şi incendiate vasele cisternă japoneze de alimentare cu carburanţi, iar comandantul japonez n-a mai avut altă soluţie decât să retragă spre casă. Avioanele americane s-au întors pe întuneric; deşi 80 dintre ele au aterizat în mare, flota a asigurat iluminatul prin orice metode posibile şi toate echipajele au fost salvate.

Five Forks Ultima mare bătălie din Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la l aprilie 1865. Victorie a 28.000 de soldaţi nordişti sub comanda general-maiorului Philip Sheridan şi a generalului de brigadă guvernatorul Warren asupra a 19.000 de soldaţi sudişti sub comanda general-maiorului George A. Pickett, care a spart detaşamentul de flanc al generalului Robert E. Lee şi l-a obligat pe acesta să abandoneze Richmond-ul şi să capituleze opt zile mai târziu. Principala armată sudistă a lui Lee a fost asediată la Richmond şi Petersburg de forţele nordiste conduse de Ulysses S. Grant. Totuşi, asediul a fost incomplet, iar încercările lui Grant de a trimite grupuri de incursiune în jurul oraşului Richmond care să blocheze căile ferate şi rutiere au fost respinse de forţele sudiste.

Grant s-a hotărât atunci să schimbe tactica şi a trimis o armată în jurul flancului sudic al poziţiei sudiste ca să distrugă toţi confederaţii pe care-i găsea în cale, obligându-l astfel pe Lee fie să evacueze Richmond-ul, fie să se predea. Armata lui Warren a fost însărcinată cu blocarea unui drum vital în vederea izolării armatei sudiste din Richmond, dar Warren, care se mişca încet, încă îşi mai avea unităţile împrăştiate şi izolate atunci când sudiştii au atacat. Aruncarea brigăzilor nordiste treptat în luptă a dus doar la distrugerea lor una câte una, încât până la urmă nordiştii au rupt rândurile şi au fugit, transmiţând panica lor celor din spate. Dezordinea din rândurile nordiştilor a fost în final stăvilită şi atacul sudist oprit. Granl i-a ordonat lui Sheridan să preia trupele lui Warren şi să se ocupe de forţa sudistă, care se retrăsese pe o poziţie pregătită dinainte la Five Forks, la aproximativ 16 km sud-vest de Petersburg. Cavaleria descălecată a lui Sheridan, împreună cu infanteria lui Warren, au lovit poziţia de la Five Forks spre seară şi au distrus armata sudistă, luând 4.500 de prizonieri şi împrăştiind restul soldaţilor.

Flandra Nume colectiv al unei serii de acţiuni la sfârşitul Primului Război Mondial, care au constat din înaintarea britanicilor în Belgia şi nordul Franţei în septembrie-noiembrie 1918, cunoscute mai ales ca bătăliile de pe l)Yser şi de la l)Ypres. Planul general conceput de feldmareşalul Şir Douglas Haig a fost să desfăşoare o serie de atacuri de-a lungul întregului front britanic de la Dixmude până la intrândul de la Ypres. în acest scop a fost concentrat un masiv grup militar, constând din Armata belgiană cu trei divizii în aripa stângă a Aliaţilor, Armata 6 franceză cu patru divizii în centru şi Armata 2 britanică plus Corpurile 2 şi 19 britanice în aripa dreaptă. Grupul s-a aflat sub direcţia generală a regelui belgian Albert I, iar şeful Statului său Major a fost generalul Jean Mărie Degoutte din armata franceză.

Atacul a început la 28 septembrie 1918 fără un bombardament preliminar, dar cu un foc de baraj succesiv pentru acoperirea asaltului. Până la l octombrie, Aliaţii câştigaseră 13 km de teren şi toate liniile defensive germane fuseseră cucerite, între l-l4 octombrie, un alt corp de armată britanic a fost inclus, comunicaţiile au fost reorganizate, proviziile depozitate şi pregătirile făcute pentru următorul atac, care a început la 14 octombrie. La 17 octombrie localitatea Oostende era curăţată de germani, iar la 19 octombrie oraşul Brugge a fost eliberat, înaintarea a atins frontiera olandeză la 20 octombrie şi presiunea s-a mutat la est, pentru a-i împinge pe germani în graniţele lor. Până la 11 noiembrie aliaţii au atins o linie care mergea de la frontiera olandeză de la Terneuzen până la Gent, de-a lungul râului Scheldt până la Ath şi de acolo până la Saint-Ghislain, unde linia a fost coreiată cu principalul grup de armată al lui Haig.

Fontenoy Victorie franceză în Războiul de Succesiune la Tronul Austriei asupra unei armate aliate de aproximativ 50.000 soldaţi britanici, olandezi şi germani, sub comanda ducelui de Cumberland, la 11 mai 1745. Aliaţii intenţionau să elibereze oraşul Tournai, în Belgia, asediat pe atunci de francezi, dar la Fontenoy, la aproximativ 8 km sud-est de Tournai, s-au ciocnit de o puternică poziţie franceză ocupată de 70.000 de soldaţi, sub comanda mareşalului Mauriciu de Saxa, care le-a blocat înaintarea. Atacul a fost deschis de un asalt olandez eşuat asupra centrului francez. Infanteriile britanică şi hanovreză au înaintat apoi, provocând o învălmăşeală generală, care a culminat cu un atac neaşteptat al unei brigăzi de irlandezi afiată sub comandă franceză. Careul de apărare al aliaţilor s-a spart, dar aceştia au reuşit să se replieze, deşi au pierdut o parte din forţele de artilerie.

Fort Donelson Victorie în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii a forţelor nordiste, conduse de generalul Ulysses S. Grant, asupra forţelor sudiste sub comanda generalului de brigadă Gideon Pillow şi a generalului de brigadă John Floyd, la 15 februarie 1862. Fort Henry, pe râul Tennessee, şi Fort Donelson pe râul Cumberland, la aproximativ 19 km depărtare, erau două puncte defensive vitale ale sudiştilor. Fort Henry, situat

pe un teren jos, era aproape inundat de apele râului, aşa că a căzut uşor pradă atacului lui Grant, care apoi s-a deplasat pe uscat ca să atace Fortul Donelson, în direcţia căruia fugise cea mai mare parte din garnizoana de la Henry. Un atac iniţial al canonierelor nordiste a eşuat. Comandantul lor le-a dus prea aproape de fort şi a fost pedepsit cu asprime de tunurile sudiste pentru entuziasmul lui exagerat.

Cu toate acestea, comandantul sudist nu era prea sigur de rezistenţa fortului şi a format o coloană de atac care să ia cu asalt liniile nordiste şi să deschidă un drum printre ele, pe unde să scape restul garnizoanei. Atacul a început bine, luând prin surprindere o divizie nordistă şi aruncând-o înapoi în restul liniei nordiste, dar Grant a trimis un corp de rezervă, sub comanda generalului Lew Wallace, să se ocupe de coloana sudistă şi a ordonat un atac frontal asupra lucrărilor de terasament din jurul fortului, pentru a distrage atenţia apărătorilor de la tentativa de străpungere. Până la sfârşitul zilei coloana sudistă s-a reîntors în fort, liniile nordiste s-au retras şi un nou atac a fost plănuit pentru dimineaţa următoare.

în timpul nopţii, Pillow a decis că singura soluţie era capitularea, dar cum nici un general sudist nu se mai predase până atunci unei forţe nordiste, se temea de ce ar putea păţi dacă ar cădea în mâinile unioniştilor. El i-a trecut comanda lui Floyd şi a fugit din fort. Floyd a făcut la fel, trecând comanda generalului Simon Bolivar Buckner, care i-a trimis un mesaj lui Grant, cerându-i să-şi precizeze condiţiile. „Capitulare imediată şi necondiţionată... Am de gând să-ţi ocup imediat fortul", a sunat faimosul răspuns, iar Buckner s-a predat împreună cu 15.000 de soldaţi în dimineaţa următoare.

Fredericksburg Victorie sudistă în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la 1l-15 decembrie 1862, asupra forţelor nordiste aflate sub comanda generalului 'Ambrose Burnside, pe râul Rapahannock, în apropiere de Fredericksburg, Virginia. Forţele nordiste, cu un efectiv de 125.000 de oameni, înaintau spre sud în direcţia oraşului Richmond, iar Fredericks-burg-ul constituia evident locul pe unde aveau să traverseze râul. întrucât malul de nord al râului oferea artileriei unioniste o perspectivă asupra oraşului şi împrejurimilor, generalul sudist Robert E. Lee împreună cu 85.000 de soldaţi a ocupat o poziţie pe înălţimile Marye, un lanţ de dealuri joase aflat la circa două mile distanţă de râu. Aici sudiştii au construit terasamente şi amplasamente de artilerie care să domine terenul dintre ei şi râu.

Armata nordistă a construit un pod de pontoane peste râu şi a cucerit oraşul Fredericksburg la 12 decembrie. Restul forţelor nordiste a urmat-o şi la 13 decembrie armata nordistă a înaintat în formaţie strânsă în direcţia liniilor sudiste. Bătălia a început cu un duel de artilerie, dar acesta s-a stins treptat pe măsură ce infanteria se apropia de obiectivele ei. Când nordiştii au intrat în linia lor de bătaie, sudiştii au deschis un foc devastator asupra lor şi 9.000 de soldaţi nordişti s-au rostogolit pe povârnişul dealurilor. Un al doilea asalt al „Marii Divizii" nordiste, cu un efectiv de 27.000 de soldaţi din Frede-

ricksburg, a avut o soartă similară şi Burnside şi-a pierdut curajul şi s-a retras înapoi peste râu, lăsând în urma lui 13.000 de morţi şi răniţi. Pierderile sudiste au fost sub 5.000 de oameni, cei mai mulţi uşor răniţi. De vreme ce un contraatac al lui Lee era imposibil datorită râului, iar Burnside ezita să facă o altă tentativă, ambele armate s-au încartiruit pentru iarnă şi bătălia a încetat.

Este bine că războiul e atât de cumplit. Ar putea să ne placă prea mult.

Generalul sudist Robert E. Lee când a văzut măcelul din
Bătălia de Ia Fredericksburg

Friedland Victorie franceză în Războaiele Napoleoniene asupra unor armate combinate prusace şi ruse la 14 iunie 1807, la Friedland (astăzi Pravdinsk, în Rusia), la 42 km sud-est de Konigsberg (astăzi Kaliningrad). Napoleon mărşăluia spre Konigsberg, iar mareşalul Levin Benningsen, comandantul armatei aliate, a ieşit din oraş să-i întâmpine pe francezi. El a întâlnit un corp francez, sub comanda generalului Jean Lannes, la Friedland, care l-a ţinut pe loc până la venirea principalei forţe a lui Napoleon Bonaparte. Lannes le-a permis aliaţilor să treacă râul, astfel că au fost încercuiţi cu spatele la râu, podurile de la Friedland rămânând singura lor rută de salvare.

Bătălia a început în cele din urmă spre sfârşitul zilei, când mareşalul Michel Ney a atacat localitatea Friedland, dar a fost respins de o şarjă furibundă a cavaleriei ruseşti. Artileria s-a concentrat asupra ruşilor, iar mareşalul Claude Victor, în fruntea corpului său de armată, s-a aruncat în luptă pentru a-l ajuta pe Ney. în combinaţie cu o şarjă a dragonilor francezi, aceasta i-a făcut pe ruşi să dea înapoi şi i-a pus pe fugă, iar Ney i-a urmărit prin Friedland şi peste râu. Aliaţii au pierdut 20.000 de oameni, ucişi şi răniţi, francezii puţin peste 9.000 de soldaţi. Zece zile mai târziu, ţarul Alexandru şi Napoleon s-au întâlnit pe un pod plutitor pe râul Niemen şi au semnat Tratatul de la Tilsit.

Froeschwiller (cunoscută şi ca bătălia de la Worth sau Reichshoffen) Prima mare bătălie din Războiul Franco-Prusian, la 6 august 1870, în jurul satului Froeschwiller, la aproximativ 50 km sud-vest de Saarbriicken. A confirmat prevalenta crescândă în bătălii a artileriei cu încărcare prin camera închizătorului şi inutilitatea cavaleriei în faţa armelor mici şi a artileriei cu încărcare prin camera închizătorului, în ciuda acestor lecţii, au trebuit să treacă mai mulţi ani până când ele să fie înţelese pe deplin.

Soldaţii bavarezi şi prusaci au trecut frontiera franceză la 4 august, cucerind oraşul Wissembourg. Francezii s-au retras şi pentru un timp cele două armate s-au pierdut una de cealaltă. Mareşalul Mac-Mahon a decis să pregătească o puternică poziţie de apărare pe înălţimea Froeschwiller cu efectivele Corpurilor l şi 7, ordonând Corpului 5, aflat mai la nord, să i se alăture. Deoarece Corpul 5 era răspândit de-a lungul frontierei, nu s-a putut regrupa la

timp pentru a fi de vreun folos, aşa că Mac-Mahon dispunea numai de 48.000 de soldaţi în loc de 76.000, câţi spera.

în seara zilei de 5 august, patrulele prusace au ajuns pe râul Sauerbach la Worth şi au văzut patrulele franceze pe celălalt mal. Au deschis focul şi francezii s-au retras în pădure. In dimineaţa următoare, alte unităţi germane care înaintau s-au ciocnit de poziţiile franceze şi bătălia a început fără nici un fel de ordine formale, pe măsură ce aceste contacte individuale au început să se înmulţească si să se intensifice. Artileria prusacă a fost imediat adusă şi a dominat-o rapid pe cea franceză, în timp ce comandanţii germani au cerut întăriri, în flancul sudic al poziţiei franceze, Corpul 11 german a dat un atac important care a măturat totul în cale. în disperare de cauză, comandantul francez a lansat o şarjă de cavalerie care s-a împiedicat de curţile fermierilor, de viile lor şi de satul Morsbronn, unde prusacii au reuşit să-i ochească fără teamă. Nouă escadroane franceze au fost total distruse, fără nici un fel de pierderi de partea prusacilor. Corpul 5 german a atacat mai la nord şi, după lupte disperate, a reuşit să-i împingă pe francezi înapoi, în flancul nordic, Corpul Bavarez a suferit pierderi grele, pe măsură ce ieşea din pădure într-o zonă deschisă bine acoperită de infanteria franceză, dar a depăşit înfrângerea iniţială şi a început să preseze la sud, încolţindu-i pe francezi din trei direcţii. După un contraatac eşuat cu rezervele sale, Mac-Mahon a înţeles că era inutil să mai opună rezistenţă, căci regimentele lui se topeau văzând cu ochii, în jurul orei 4 p.m., prusacii au năvălit în satul Froeschwiller, în timp ce francezii rămaşi în viaţă au scăpat cum au putut, lăsând în urma lor 11.000 de morţi şi răniţi şi 9.200 de prizonieri. Pierderile germane au fost de aproximativ 11.000 de morţi şi răniţi.

Fuentes d'Onoro Bătălie neconcludentă în Războiul din Peninsula Iberică, la 3-5 mai 1811, între britanici şi francezi, la Fuentes d'Onoro, la frontiera spaniolo-portugheză, la 25 km vest de Ciudad Rodrigo. Ducele de Wellington prinsese fortăreaţa Ciudad Rodrigo într-o blocadă cu 32.000 de soldaţi, iar mareşalul Andre Massena mărşăluia spre ea cu 45.000 de soldaţi ca s-o elibereze. Deşi avea o armată inferioară numeric, Wellington s-a decis să lupte şi şi-a postat trupele în spatele unui pârâu care curgea printr-o vâlcea adâncă. O divizie franceză a atacat la 3 mai, dar a fost respinsă după lupte grele. După o zi de pauză, Massena s-a aruncat cu toată forţa în atacul din 5 mai, într-o tentativă de întoarcere a flancului drept al britanicilor, dar Wellington se aşteptase la această manevră şi îşi extinsese frontul cu 11 km. Francezii au insistat însă şi treptat au întors flancul, tăind armata britanică în două. Pentru a preveni un dezastru mai mare, Wellington s-a repliat pe o nouă poziţie defensivă, în timp ce Divizia sa Uşoară, în formaţie de careu, a lansat o acţiune de ariergardă împotriva cavaleriei franceze. O nouă linie s-a format şi francezii au fost până la urmă împinşi înapoi de focul de artilerie. Se spune că Wellington ar fi declarat că, de-ar fi fost Napoleon Bonaparte acolo, „am fi fost cotonogiţi zdravăn".

Furtună în Deşert Victorie, în ianuarie-februarie 1991, a coaliției ONU, în primul rând a trupelor americane, asupra forțelor irakiene care invadaseră Kuwaitul în august 1990. Războiul din Golf din 1991, cunoscut de americani şi sub numele de „Furtună în Deşert", iar de britanici sub cel de „Operațiunea Granby", a constituit mai degrabă o campanie decât o bătălie, într-adevăr, nu a existat o bătălie în sensul acceptat al cuvântului.

în urma invaziei Kuwaitului, la 2 august 1990, de către aproximativ 500.000 de soldați irakieni, Consiliul de Securitate al ONU a adoptat o serie de rezoluții care cereau Irakului să-şi retragă forțele. Armata de coaliție mobilizată în Arabia Saudită până la sfârşitul anului 1990 a totalizat în final un efectiv de 725.000 de soldați, dintre care 500.000 erau soldați americani, iar alte contingente mai mici proveneau din multe alte țări, între care şi din statele arabe din regiunea Golfului. Când Irakul nu a respectat termenul-limită final de retragere de 15 ianuarie 1991, forțele de coaliție au lansat un bombardament aerian masiv asupra oraşelor irakiene. După şase săptămâni de bombardament aerian, războiul terestru a început la 24 februarie şi forțele de coaliție au măturat rapid trupele irakiene dinaintea lor, pătrunzând adânc în Irak. Războiul terestru a ținut în total numai 100 de ore şi a constituit o victorie copieşitoare pentru forțele de coaliție, care erau cu mult superioare irakienilor din punct de vedere numeric, tehnic şi tactic. Considerații de ordin politic i-au împiedicat pe militari să-şi desăvârşească victoria prin anihilarea completă a forțelor irakiene şi s-a considerat în general că liderul irakian Saddam Hussein a fost cruțat, deşi a fost crunt lovit, pentru a se evita destabilizarea Orientului Mijlociu, de o importanță strategică crucială.

„Furtună în Deşert" a fost prima demonstrație la scară mare a tehnologiei moderne de război, în care au fost angajate rachete dirijate, arme „inteligente" echipamente de vedere pe timp de noapte, senzori infraroşii, sisteme globale de determinare a obiectivelor, avioane-proiectil, rachete balistice nedirijate cu multiple componente de luptă, rachete antirachetă şi sisteme moderne de transmitere a datelor. Rezultatul a fost cel prevăzut: unele dintre cele mai competente şi mai tehnice trupe din lume, instruite în cel mai înalt grad timp de treizeci de ani pentru înfruntarea Armatei Sovietice, dacă aceasta s-ar fi aventurat spre Vest, au fost aruncate în luptă împotriva unei armate din Lumea a Treia, cu o capacitate militară şi tehnică limitată şi comandă inadecvată. Deşi irakenii au dispus într-o oarecare măsură de arme moderne, ei nu prea au ştiut să le folosească, şi oricum, nici una dintre aceste arme nu se putea compara cu tehnologia aliniată împotriva lor, iar armata irakiană abia îşi revenise din lungul şi epuizantul conflict cu Iranul (1980-1988).

G

Gaba Tepe, Debarcarea de la Operațiune australiană fără succes în Primul Război Mondial la l)Gallipoli, în aprilie 1915. La 24 aprilie trupele australiene şi nord-zeelandeze (ANZAC) au debarcat pe "Plaja Z", la circa 3 km nord de dealul cunoscut sub numele de Gaba Tepe. Primul val i-a alungat pe turcii din zona învecinată plajei, permițând şi altor trupe ANZAC să debarce. Această forță s-a deplasat apoi pe un teren accidentat până când a stabilit o linie ancorată pe Gaba Tepe. Forța turcă, cu un efectiv de aproximativ 20.000 de oameni, a atacat această linie, dar a fost respinsă de trupele aliate din tranşee, susținute de artileria navală. Poziția a fost îngropată în tranşee, au fost debarcate muniții şi provizii, iar forța ANZAC a primit întăriri de la Divizia Navală Regală, întăririle au debarcat la 6 august, şi în conjuncție cu un atac la extremitatea sudică a peninsulei, capul de pod a fost lărgit, dar nu s-au mai făcut alte progrese şi supraviețuitorii au fost evacuați din Golful Suvla la 20 decembrie 1915.

Galiția Ofensivă a trupelor ruseşti în Primul Război Mondial, în 1915-16, în Galiția, cea mai întinsă provincie a Austriei. Astăzi ea acoperă cea mai mare parte din teritoriul Republicii Slovace, cu unele părți din teritoriu încorporate Poloniei şi Rusiei, în nordul şi estul Munților Carpați. La sfârşitul anului 1915, ruşii au început o ofensivă spre Cernăuți, pentru a împiedica o posibilă deplasare austro-germană în direcția României şi pentru a-şi îndeplini propriul plan de înaintare spre Caucaz. In acelaşi timp, generalul Aleksei Brusilov a început o ofensivă în zona mlăştinoasă a Pripetului, cucerind Cartorijsk-ul şi gonind armatele austro-germane din Galiția. Ofensiva sudica a înregistrat un progres însemnat şi a fost cucerit capul de pod de pe fluviul Nistru la Uscieczko (Kostrizevska), la 9 februarie 1916. Cu aceste succese, s-au retras în liniile de tranşee, şi n-au mai fost prea multe schimbări până la începutul Ofensivei [)Brusilov în iunie 1916.

Gallipoli (turc. *Gelibolu)* Campanie aliată eşuată de incursiuni în Turcia, în Primul Război Mondial. La instigarea lui Winston Churchill, trupele aliate au efectuat o tentativă nereuşită în februarie 1915-ianuarie 1916 de a-şi croi drum cu forța prin Dardanele si de a face joncțiunea cu trupele ruseşti. Campania a fost purtată în principal de forțele australiane şi neo-zeelandeze (ANZAC),

care au suferit pierderi grele. Un număr estimativ de 36.000 de soldaţi din Commonwealth au murit în cursul acestei campanii de 9 luni.

L-am întrebat despre debarcarea de la Gallipoli, dar n-a putut să-mi spună nimic despre asta. Tot ce ştia era că a sărit dintr-o barcă nenorocită pe întuneric şi înainte de a face câţiva paşi nenorociţi i-a intrat un nenorocit de glonţ în picior şi a fost expediat înapoi spre Alexandria înainte să fi ştiut că a părăsit locul.

Compton Mackenzie despre **Gallipoli în *Gallipoli Memories.***

Gaugamela Victorie macedoneană asupra perşilor, în timpul campaniei din Asia a lui Alexandru cel Mare în 331 î.Ch., la aproximativ 80 km nord-est de Ninive (astăzi Al Mawsil, în Irak). Această bătălie a pus capăt domniei lui Darius şi a adus în stăpânirea lui Alexandru toată Asia Mică.

Alexandru, în fruntea unei armate de aproximativ 47.000 de macedoneni si greci, s-a confruntat cu circa 120.000 de perşi sub comanda lui Darius. El personal şi-a condus aripa dreaptă în atac împotriva centrului persan unit cu aripa stângă, separându-le şi apoi luând centrul persan în flancul său. Totodată stânga macedoneană îi presa puternic pe perşi. Armata lui Darius a cedat, prinsă între cele două aripi macedonene, şi a fost pusă pe fugă împreună cu Darius. Armata lui Alexandru i-a urmărit cu îndârjire, măcelărindu-i, înainte ca ultimii persani să reuşească să scape.

Gaza Atacuri britanice fără succes asupra oraşului ocupat de turci în Primul Război Mondial, în martie-aprilie 1917. In cursul unei invazii aliate în Palestina, o armată britanică sub comanda generalului Şir Charles Dobell a înaintat de-a lungul coastei de la Rafa şi a lansat un atac asupra Gâzei la 26 martie 1917. Atacul a fost structurat pe trei direcţii de învăluire: o divizie de infanterie a atacat din sud, în timp ce forţe ANZAC (australiene şi neozeelandeze) şi de cavalerie au atacat de la est şi nord. La început atacul a avut parţial succes, iar trupele ANZAC au intrat în oraş. Cu toate acestea, turcii s-au apărat cu îndârjire, britanicii n-aveau apă pentru cai, întăririle turceşti se apropiau de ariergarda trupelor britanice în învăluire, şi astfel generalul Dobell a trebuit să se retragă. La 17 aprilie a efectuat un al doilea atac, dar în tot acest interval Gaza a primit foarte multe întăriri şi a fost puternic fortificată. Deşi susţinuţi de tancuri, britanicii au fost respinşi, cu pierderi de circa 7.000 de oameni. Când s-a lăsat noaptea, lupta a fost întreruptă şi nu a mai fost reluată în ziua următoare. Generalul Dobell a fost demis din postul său de comandă datorită acestei înfrângeri.

Gazala Victorie germană asupra forţelor britanice în Africa de Nord, în mai-iunie 1942, cea mai gravă înfrângere suferită de britanici în decursul întregii campanii din deşert din cel de-al Doilea Război Mondial. Gazala era un oraş

de coastă în Libia, la aproximativ 95 km vest de Tobruk; în 1942 linia frontului se întindea la sud, din acest oraş până la oaza Bir Hacheim.

Feldmareşalul Erwin Rommel a lansat un atac puternic împotriva Gazalei la 26-27 mai 1942, folosind două corpuri italiene ca o diversiune la extremitatea nordică a liniei, în timp ce Afrika Korps şi un alt corp italian s-au îndreptat spre capătul sudic al liniei şi apoi la nord-est spre Tobruk. în ciuda surprizei, britanicii au ripostat bine. Rommel a suferit pierderi grele şi a fost prins în cleşte între un câmp de mine şi un dispozitiv de apărare britanică în dreptunghi. Fără provizii sau combustibil şi aparent fără vreo şansă de a primi ceva, Rommel se gândea să capituleze, dar Divizia italiană Trieste a reuşit să deschidă un drum prin câmpul de mine şi să-i aducă o coloană de aprovizionare. Indecizia şi certurile din Cartierul General britanic i-au oferit de asemenea lui Rommel un timp preţios, astfel că, reaprovizionat şi odihnit, a reuşit să pătrundă în zona Cauldron la l iunie şi să copleşească „dreptunghiul" britanic. Britanicii au ripostat la 5 iunie cu atacuri necoordonate şi prost gândite, pe care Rommel le-a respins uşor şi apoi şi-a reluat ofensiva asupra Tobruk-ului. A înfrânt mai multe formaţii britanice pe măsură ce le întâlnea, iar forţele britanice au fost obligate să-şi abandoneze poziţiile şi să se retragă pe linia El ()Alamein în Egipt.

Gettysburg Victorie a nordiştilor asupra sudiştilor la l-3 iulie 1863, la Gettysburg, în Pennsylvania, la 80 km nord-vest de Baltimore, una dintre bătăliile decisive din Războiului de Secesiune din Statele Unite. Gettysburg-ul constituia punctul forte al confederaţiei sudiste, cea mai înaintată pătrundere în teritoriul unionist, dar eşecul generalului Robert E. Lee de a obţine o victorie decisivă a condamnat confederaţia sudistă la o luptă prelungită, în care forţele sale nu au reuşit să recâştige iniţiativa strategică.

După l)Chancellorsville, Lee, cu o armată de 72.000 de soldaţi, a decis să înainteze spre nord în teritoriul unionist. Armata lui era înfometată şi avea nevoie să opereze într-o zonă neafectată de război, de unde să se aprovizioneze cu alimente, iar o asemenea înaintare ar fi atras forţele nordiste din sud pentru apărarea Washington-ului. De aceea Lee a mărşăluit pe partea vestică a Munţilor Blue Ridge şi l-a trimis pe generalul J.E.B. („Jeb") Stuart în fruntea cavaleriei sale spre est, pentru a acţiona ca cercetaşi. Din păcate, Stuart a pornit la drum doar cu gândul să găsească o armată nordistă pentru a realiza o faptă de armă ce avea să compenseze înfrângerea pe care fusese cât pe-aci să o sufere cu câteva zile înainte. Până la urmă, a capturat un convoi de furgoane nordist şi l-a îndreptat încet înapoi către Lee, dar n-a reuşit să efectueze nici o acţiune de recunoaştere, neoferindu-i comandantului său nici un fel de informaţii cu privire la mişcările inamicului. Când Lee a ajuns la Chambersburg, a descoperit că două corpuri de armată nordiste se aflau la câteva mile distanţă peste munţi, iar generalul Joseph Hooker fusese înlocuit în funcţia de comandant al Armatei Nordiste de pe Potomac cu generalul George Meade, un adversar mai periculos.

Lee a trimis armata generalului Ambrose P. Hill peste munţi în recunoaştere şi ca să raporteze asupra efectivelor armatei nordiste. Hill a înaintat cu soldaţii săi către Gettysburg, sperând să găsească acolo provizii. O patrulă nordistă de cavalerie i-a descoperit şi Meade a început să-şi îndrepte armata de 82.000 de oameni spre Gettysburg. Cele două forţe s-au întâlnit în apropierea oraşului şi curând a început lupta. Pe măsură ce unităţile ambelor tabere apăreau în scenă, erau dispuse pe poziţii şi intrau în luptă. Forţele nordiste au trecut până la urmă prin oraş şi au ocupat o poziţie puternică pe înălţimea Cemetery. Lee a ordonat corpului de armată condus de generalul Richard Ewell să atace „dacă este posibil", dar Ewell şi-a pierdut curajul şi n-a mai atacat. Lee şi-a deplasat trupele pe înălţimea Seminary peste vale, şi a ordonat un atac în dimineaţa următoare.

Generalul sudist James Longstreet a sugerat efectuarea unei manevre simple de întoarcere asupra lui Meade şi plasarea armatei între acesta şi Washington, dar Lee n-a acceptat ideea. Longstreet a tărăgănat în ziua următoare şi nu l-a sprijinit pe Ewell în cursul atacului de dimineaţă, intrând în acţiune abia după prânz, dar chiar şi atunci, cum nu-l mai zărea pe Lee, el se oprea. Până să-l mai pună Lee în mişcare încă o dată, liniile nordiste se deplasaseră, astfel încât armata lui Longstreet se afla în încercuire. Dar chiar ştiind aceasta, Longstreet şi-a continuat înaintarea conform planului iniţial al lui Lee, transformând atacul în măcel. S-a lăsat noaptea, armatele s-au odihnit, iar în ziua următoare Lee a plănuit un alt atac concertat. Din nou Longstreet n-a vrut să se mişte, lăsându-l pe Ewell să-şi lanseze atacul şi să fie respins, în schimb, s-a hotărât să execute un bombardament de artilerie pentru a slăbi liniile nordiste, dar din cauza fumului produs cele mai multe ghiulele au depăşit poziţia nordistă. Muniţia a început să li se termine, iar generalul George E. Pickett, care aştepta cu divizia lui să înceapă un atac frontal atunci când Ewell şi Longstreet aveau să-şi termine acţiunea, a fost avertizat că dacă nu-şi va lansa atacul în acel moment, nu vor mai fi destule focuri de acoperire. Longstreet i-a ordonat lui Pickett să înainteze, fără să-l informeze pe Lee că situaţia muniţiei era critică. „Atacul lui Pickett" a intrat în istorie. Divizia lui a năvălit dintr-o viroagă şi a fost zdrobită de focul artileriei nordiste. în acelaşi timp, Hill efectua un atac asupra liniilor nordiste, dar a fost oprit de apariţia unei puternice rezerve unioniste. Aceasta a fost de-ajuns pentru ca cele două armate să se retragă în liniile lor. în timpul nopţii, Lee, înţelegând că nu mai avea nici o speranţă de victorie, şi-a repliat trupele şi a pornit spre Virginia.

Gibraltar Asediu franco-spaniol eşuat al fortăreţei ocupate de britanici în Războiul pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America, între 1779-1783. Flotele franceze şi spaniole au intrat în Golful Gibraltar în iunie 1779, în timp ce erau lansate atacuri şi pe uscat cu extinse lucrări de asediu. Amiralul Şir George Rodney a reuşit să împingă în larg flotele combinate destul de mult timp pentru a permite vaselor de aprovizionare să acosteze în port în ianuarie 1780, şi o altă reaprovizionare substanţială a avut loc în 1781. Din când în

când, mici vase reuşeau să rupă blocada, dar britanicii au fost cât pe ce să moară de foame de mai multe ori, deşi o ieşire din fortăreaţă în noiembrie 1781 a distrus parţial lucrările de asediu care ameninţau în partea de nord. S-au schimbat focuri de artilerie pe tot parcursul asediului. Atacul spaniol final a avut loc în septembrie 1872, cu o armată de 40.000 oameni, ajutaţi de flotele combinate franceză şi spaniolă. Atacul a fost însoţit de un intens bombardament de artilerie, la care asediaţii au ripostat cu proiectile înroşite în foc, avariind multe dintre vasele de război şi bateriile plutitoare. Armata asediatoare a suferit mari pierderi şi asediul a fost în final ridicat la 6 februarie 1783.

Givenchy Bătălie neconcludentă în Primul Război Mondial între forţele germane şi britanice, la 16-22 decembrie 1914. La începutul lunii decembrie 1914, o forţă aliată ataca puternicele linii defensive germane din jurul satului francez Givenchy, în Pas-de-Calais. Pentru a-i elibera de presiune pe francezi, care luptau pe atunci la Arras, s-a dat ordin ca germanii să fie atacaţi şi ţinuţi pe loc, astfel încât să nu poată trimite întăriri la Arras. Trupele indiene din Divizia Lahore au atacat la 19 decembrie şi au capturat două linii de tranşee germane, dar apoi au fost împinse înapoi de un contraatac înverşunat. La 20 decembrie germanii au primit întăriri masive, au lansat un atac neaşteptat împotriva tranşeelor indiene inundate din cauza ploii şi au reuşit să ocupe o parte din sat. Două batalioane britanice de rezervă au fost mobilizate şi au recucerit satul în aceeaşi seară. Bătălia a continuat, şi în linia britanică au fost realizate mai multe intrânduri, până când feldmareşalul Şir Douglas Haig a adus întăriri din Armata l la 21 decembrie, a eliberat divizia indiană şi i-a forţat pe germani să se retragă pe linia lor iniţială. Bătălia s-a stins treptat în ziua următoare, cu toţi participanţii pe poziţiile din care au început, cu pierderi de 4.000 de oameni de partea britanică şi 2.000 de cea germană.

Glorioasa Zi de l Iunie Bătălie navală între flotele franceză şi britanică în largul Insulei Ouessant la l iunie 1794, prima mare acţiune navală în Războaiele Franţei Revoluţionare, în urma Revoluţiei Franceze, recoltele au fost foarte slabe şi în Franţa se prevedea foamete. Britanicii blocau coasta franceză şi un convoi de 116 vase cu grâne din Statele Unite a trebuit să fie escortat pentru siguranţă în porturile franceze. Amiralul Şir Richard Howe a fost trimis cu flota britanică să-i repereze pe francezi şi le-a capturat grosul flotei la 28 mai. După câteva ciocniri minore, cele două flote au intrat în acţiune la l iunie. Planul lui Howe era să atace inamicul în linie, apoi să-i străpungă linia, să-i împiedice retragerea şi să lupte până la imobilizarea lui totală pe partea expusă vântului. Din cauza vântului şi a curenţilor schimbători, planul nu a putut fi executat pe cât de precis ar fi vrut Howe, dar a fost totuşi urmat în linii generale, devenind o luptă individuală a unor perechi de vase lovind unul într-altul până când unul dintre ele era înfrânt. Britanicii au capturat şase vase franceze şi au scufundat unul înainte de încheierea luptei.

Ambele tabere şi-au revendicat victoria, britanicii pentru că au adus daune flotei franceze şi pentru că nu va mai exista vreun alt conflict naval major în următorii doi ani, iar francezii pentru că flota lor, deşi afectată, nu a fost totuşi distrusă complet, iar convoiul cu grâne a atins ţărmul Franţei în siguranţă.

Gondar înfrângere finală a forţelor italiene în Ethiopia în 1941, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Gondar, o zonă deosebit de muntoasă la circa 320 km sud-vest de Asmara şi la nord de Lacul Tana, era ocupată de generalul italian Naşi cu aproximativ 40.000 de soldaţi, cel mai mare corp de soldaţi italieni din Ethiopia. Accesul spre oraş se făcea prin două defileuri, ambele apărate de garnizoane italiene care, înfometate, au capitulat în iunie şi respectiv septembrie. Două brigăzi ale Diviziei 12 africane s-au îndreptat atunci spre Gondar, care a rezistat până când trupele africane au cucerit înălţimile care dominau poziţiile italiene şi Regimentul de Blindate al Kenyei a pătruns efectiv la periferia oraşului. Naşi a cerut condiţiile de capitulare la 28 noiembrie 1941 şi garnizoana s-a predat.

Goose Green Victorie britanică asupra Argentinei la 28 mai 1982, în Războiul din Insulele Falkland (Malvinas). Trupele britanice au debarcat înăuntrul şi în jurul portului Sân Carlos, pe partea vestică a Insulei West Falkland, la 21 mai şi s-au pregătit să avanseze spre Port Stanley, la aproximativ 80 km spre est. Se ştia că o armată argentiniană se afla la Groose Green, la sud de Sân Carlos, şi de vreme ce ea ameninţa flancul înaintării britanice, trupele Regimentului de Paraşutişti, cu o baterie de tunuri de 105 mm, au fost trimise să lupte cu ea. Din cauza unei penurii de elicoptere la momentul critic, nu toate tunurile şi muniţia bateriei au fost aduse pe poziţie, şi cu acest sprijin limitat trupele de paraşutişti au executat un atac pe jos. A rezultat o puternică luptă prin foc, în care a fost ucis comandantul trupelor de paraşutişti în timp ce conducea un atac, el primind post-mortem Crucea Victoria. Garnizoana argentiniană a fost capturată, supravieţuitorii au fost luaţi prizonieri, iar înaintarea spre Port Stanley a avut drum liber.

Gorizia Victorie italiană asupra forţelor austriece în Primul Război Mondial, în august 1916. Oraşul Gorizia făcea pe atunci parte din Imperiul Austro-Ungar şi poziţia sa constituia un obstacol strategic pentru că închidea drumul spre Trieste, un obiectiv esenţial al italienilor. Ofensiva italiană de pe fluviul ()Isonzo din 1915 a înregistrat prea puţine succese, dar forţele italiene au reuşit să-i îndepărteze pe austrieci în august 1916, după un intens bombardament de artilerie şi, după o bătălie de trei zile, au ocupat oraşul. Acest lucru le-a dat posibilitatea să întoarcă alte poziţii austriece, blocându-le înaintarea generală. Italienii au stăpânit Gorizia până când ofensiva austro-germană din toamna anului 1917 i-a obligat să se retragă la 28 octombrie. Au recucerit oraşul la sfârşitul anului următor, iar după război acesta a fost inclus în teritoriul italian.

Granson înfrângere a 36.000 de burgunzi sub comanda lui Carol Temerarul de către 18.000 de soldaţi elveţieni, în 1476, în Războaiele Burgunde. Oraşul

(care astăzi se numeşte Grandson) este situat la extremitatea sud-estică a Lacului Neuchâtel şi a fost cucerit de elveţieni în 1475. în februarie 1476, ducele de Burgundia l-a recucerit şi a masacrat întreaga garnizoană. Drept răzbunare, elveţienii au înaintat din nou spre oraş, iar Carol Temerarul, încercând să-i atragă pe elveţieni din munţi şi să-i aducă pe teren deschis, a ordonat retragerea. Elveţienii l-au urmărit îndeaproape şi i-au atacat ariergarda, iar Carol a intrat în panică si a fugit cu restul armatei sale. Elveţienii şi-au continuat urmărirea, i-au distrus tabăra complet şi i-au împrăştiat armata.

Gravelotte (Saint-Privat) Victorie prusacă în Războiul Franco-Prusian la 18 august 1870. Bătălia a avut loc pe o înălţime situată între satele cu acelaşi nume, la aproximativ 10 km vest de Metz. Generalul francez Fran9ois Bazaine, care mărşăluia spre Verdun, a fost oprit de prusaci la []Vionville. Cum drumul spre Verdun era închis în acel moment, el s-a decis să se retragă pe o linie dintre Saint-Privat şi Rozerieulles, unde trupele puteau sa se odihnească în timp ce rezervele vitale, muniţia şi raţiile erau aduse din fortăreaţa de la Metz. Armata era demoralizată şi nu mai avea putere să-şi organizeze poziţia de apărare; soldaţii pur şi simplu se cufundau în somn pe măsură ce soseau la noua poziţie.

între timp, prusacii, sub comanda contelui Helmuth von Moltke, înaintau la nord, încercând să-i găsească pe francezi. De fapt, ei pătrunseseră chiar în frontul francezilor, fiind oricând expuşi unui atac din flanc; dar Bazaine nu era genul de general capabil să profite de asemenea ocazie. Până la urmă, cavaleria prusacă a descoperit poziţia francezilor, deşi au existat unele calcule eronate privind extremitatea nordică a liniei franceze, şi armatele au luat poziţie de luptă. Bătălia a fost crâncenă, francezii au avut o poziţie mai avantajoasă, dar până la urmă prusacii au reuşit să întoarcă flancul drept al francezilor la Saint-Privat, extremitatea nordică a liniei lor, ceea ce a dus la un măcel general, şi întreaga armată a lui Bazaine s-a retras în fortăreaţa de la []Metz, unde au fost pe urmă asediaţi. Prusacii au obţinut o victorie strategică, care i-a costat însă pierderea a peste 20.000 de oameni, în timp ce francezii au pierdut în jur de 13.000. O dată ce armata lui Bazaine era blocată la Metz, prusacii au putut să se concentreze asupra armatei mareşalului Mac-Mahon, pe care au distrus-o la l)Sedan.

Griinwald Victorie a unei armate combinate de polonezi şi lituanieni asupra cavalerilor Ordinului Teutonic în 1410 la Griinwald, lângă Tannenberg, în estul Prusiei (astăzi localitatea poloneză Stqbark). Cavalerii Teutoni şi-au instituit ordinul în timpul Cruciadelor şi mai târziu au cucerit, germanizat şi catolicizat Vechea Prusie (aproximativ teritoriul Poloniei moderne), în final, Cavalerii Teutoni au ocupat Polonia, nerăspunzând pentru faptele lor decât în faţa Papei, dar domnia lor a fost opresivă, şi în 1410 populaţia, în frunte cu regele Vladislav II, marele cneaz al Lituaniei şi rege legitim al Poloniei, s-a ridicat împotriva lor. Vladislav a condus o armată de 20.000 de oameni, cu

care a întâmpinat circa 15.000 de Cavaleri lângă Tannenberg şi i-a învins total, măcelărind mii de Cavaleri. Ordinul şi-a pierdut controlul asupra Vechii Prusii, iar înfrângerea sa a dus la Tratatul de la Toruri şi la crearea statului polonez independent.

Guadalcanal Operaţiune americană importantă în cel de-al Doilea Război Mondial, pe cea mai mare dintre Insulele Solomon, pentru preluarea controlului în zonă în 1942-43.

Campania pe uscat Aflând că japonezii construiau un aerodrom pe insulă, Divizia l de puşcaşi marini a Statelor Unite a debarcat acolo la 7 august 1942, a împrăştiat mica garnizoană japoneză şi a terminat aerodromul, care a primit primul aparat de zbor american la 20 august. Japonezii au trimis întăriri ca să recucerească aerodromul şi au lansat atacuri navale şi aeriene împotriva capului de pod. Ambele tabere s-au consolidat luptându-se în mod constant, până când puşcaşii marini au fost eliberaţi la 8 decembrie de către Corpul 14 american, care i-a alungat pe japonezi de pe insulă, în final declarând zona în siguranţă la 7 februarie 1943. Pierderile americane au fost de 16.000 morţi, 2.400 răniţi şi 12.000 spitalizaţi datorită bolilor; cele ale japonezilor au fost de 14.000 ucişi, 9.000 morţi în urma maladiilor şi foametei şi 1.000 de prizonieri.

Acţiunile navale în timp ce bătălia pe uscat pentru Guadalcanal era în plină desfăşurare, ambele tabere încercau să aducă întăriri pe mare pentru trupele lor şi să împiedice inamicul să facă la fel. De aici au rezultat ciocniri minore aproape constante şi două lupte navale majore.

Prima bătălie a început la 12 noiembrie 1942, când japonezii au trimis în zonă două nave de război, un crucişător, 14 distrugătoare, şi transportoare care aduceau cu ele 13.500 de soldaţi. Cinci crucişătoare şi opt distrugătoare americane au fost trimise să le repereze în largul Insulei Savo. Bătălia ce a urmat a fost o ciocnire confuză, dar s-a terminat cu scufundarea a patru distrugătoare americane, două crucişătoare avariate grav pe care le-au scufundat mai târziu şi cu avarierea restului flotei americane, în vreme ce japonezii au pierdut un crucişător şi două distrugătoare. Cu toate acestea, japonezii s-au retras şi au amânat trimiterea întăririlor pentru 24 de ore, până când au putut aduna mai multe crucişătoare ca să bombardeze aerodromul. Atunci au sosit trei crucişătoare şi două distrugătoare şi au lansat un bombardament greu, distrugând 18 avioane americane, dar fără să strice prea mult pista de zbor. Pe când se retrăgeau, au fost hărţuite de avioanele americane, care au scufundat 7 din cele 11 transportoare japoneze de trupe.

A doua bătălie a urmat aproape imediat. Japonezii au ordonat un alt bombardament asupra aerodromului şi au încercat să debarce ultimele întăriri la 14-15 noiembrie. La miezul nopţii au fost întâmpinaţi de o forţă americană de două nave de război şi patru distrugătoare şi a urmat o bătălie confuză, în care trei distrugătoare americane au fost scufundate şi unul avariat, în timp ce nava de război americană *South Dakota* a fost serios avariată. Totuşi, japonezii au fost grav atinşi de tunurile americane de 16 ţoii, iar distrugătoarele şi

transportoarele s-au retras în mare viteză din fața pericolului, după ce au reuşit să debarce doar 2.000 soldați. Deşi aceste acțiuni au fost neconcludente, i-au convins pe japonezi că nu avea nici un rost să-şi trimită la distrugere unitățile navale doar de dragul unei singure insule, aşa că au evacuat-o la 7 februarie 1943.

Guam Operațiune americană în cel de-al Doilea Război Mondial pentru recucerirea insulei de la japonezi, în 1943. Insula Guam se află la extremitatea sudică a Insulelor Mariane, la aproximativ 1.600 km nord de Noua Guinee. A fost ocupată de japonezi la 10 decembrie 1941 şi a fost folosită ca bază navală şi aeriană. Forțele americane au invadat-o la 21 iulie 1943, iar la 10 august întreaga insulă se afla în mâinile lor. Pierderile americane au fost de 1.744 de morți şi 5.970 de răniți. Japonezii au avut 18.250 de morți şi 1.250 de prizonieri. Unii soldați din garnizoana japoneză au fugit în interiorul insulei, iar ultimii s-au predat abia în 1960.

Gllise (numită şi Bătălia de la Saint-Quentin) Bătălie între armatele franceză şi germană la 29-30 august 1914, în Primul Război Mondial. Armata 5 franceză, afiată în retragere, sub comanda generalului Charles Lanrezac, se îndrepta spre Guise când i s-a ordonat să atace localitatea Saint-Quentin, la aproximativ 25 km depărtare, pentru a-i elibera de sub presiune pe britanicii care luptau la [)Mons şi ca să câştige timp pentru Armata 6 franceză, ca aceasta să se grupeze la Paris. Atacul a fost lansat, dar flancurile descoperite ale armatei franceze au fost imediat amenințate de atacurile germane, obligându-l pe Lanrezac să abandoneze obiectivul Saint-Quentin si să se concentreze în schimb într-o bătălie frontală contra tuturor forțelor trimise de germani. A întâmpinat şi respins un atac al armatei generalului Karl von Biilow, dar primejdia ca flancul său să fie întors de armata generalului Alexander von Kluck era atât de mare încât nu a putut să-şi valorifice succesul. N-a avut de ales decât să-şi suspende lupta şi să-şi reînceapă retragerea. Cu toate acestea, acțiunea lui a provocat germanilor circa 6.000 de pierderi în oameni şi le-a răsturnat acestora planurile.

Guilford Court HOUSC Victorie britanică cu pierderi grele în Războiul pentru Independența Coloniilor Engleze din America de Nord, în martie 1781, asupra armatei americane, la Guilford Court House, la câteva mile nord-vest de localitatea numită astăzi Winston-Salem, în Carolina de Nord. Cei 1.300 de soldați britanici, sub comanda lordului Cornwallis, au atacat o forță americană mai puternică, condusă de generalul Nathaneal Greene, care se afla şi într-o poziție defensivă mai bine pusă la punct. Printr-o serie de atacuri asupra punctelor de sprijin individuale, britanicii i-au pus în final pe americani pe fugă, aceştia lăsându-şi în urmă armele, proviziile si răniții. Cu toate acestea, britanicii au pierdut 548 de oameni, aproape jumătate din armata lui Cornwallis, şi pentru o vreme acesta nu a mai dispus de forța necesară ca să mai urmărească inamicul sau să mai poată executa alte operațiuni.

Gujarat Masacrul a 50.000 de sikhi, sub comanda lui Shir Singh, în cel de-al Doilea Război Sikh, de către 25.000 de soldați britanici sub comanda lordului Gough, la 21 februarie 1849. După bătălia de la OChilianwala, Gough a aşteptat să-i sosească întăriri şi, cu efectivul lui de 24.000 de soldați, a mărşăluit spre Gujarat, în provincia Punjab, la aproximativ 160 km sud-est de Rawalpindi, ca să atace principala armată a sikhilor, estimată la un efectiv de 60.000 de oameni. I-a găsit instalați la porțile oraşului fortificat şi şi-a lansat atacul cu un bombardament de artilerie, care a durat două ore şi jumătate. Infanteria britanică a înaintat apoi şi, după câteva lupte, sikhii au rupt rândurile şi au luat-o la fugă. Au fost urmăriți de cavalerie pe câteva mile, iar rezultatul a fost anihilarea completă a armatei sikhilor şi capturarea tuturor armelor şi efectivelor sale. Ce-a mai rămas din armatele sikhilor a capitulat la Rawalpindi la 10 martie, punându-se astfel capăt războiului. Pierderile britanice la Gujarat au fost de 96 morți şi 700 de răniți. Aceasta a fost prima bătălie în care chirurgii au folosit anestezice pentru a opera amputări pe câmpul de luptă.

H

Haarlem Asedierea Haarlemului, capitala provinciei Olanda de Nord, de către 30.000 de soldaţi spanioli în Războiul pentru Independenţa Olandei, la 11 decembrie 1572. Garnizoana număra numai 4.000 de soldaţi, dar aceştia nu numai că au reuşit să respingă asalturile succesive, dar au şi efectuat o ieşire în care au capturat o mare cantitate de hrană de la asediatori. Cu toate acestea, flota olandeză, încercând să aducă provizii, a fost înfrântă de cea spaniolă la 28 mai 1573. Ameninţat de foamete, oraşul, cu garnizoana redusă la numai 1.800 de soldaţi, s-a predat la 12 iulie 1573. întreaga garnizoană şi mai multe sute de civili au fost masacraţi de spanioli, care au suferit pierderi de 12.000 de oameni în timpul asediului.

Halfaya, Defileul Atac britanic dezastruos în cel de-al Doilea Război Mondial în defileul ocupat de germani în sudul Bardiei, la frontiera libiano-cirenaică. Defileul oferea acces din câmpiile de coastă prin escarpă spre platoul continental şi astfel spre deşert. Apărat de feldmareşalul Erwin Rommel în timpul primei lui ofensive din 1941, a devenit faimos când a fost atacat de tancurile britanice în cursul Operaţiunii l)Battleaxe, la 15 iunie 1941. Rommel a ascuns în defileu un număr de tunuri antiaeriene de 88 mm şi şi-a desfăşurat o parte din efectivele blindate pentru a-i atrage pe britanici în defileu. Când tancurile britanice au căzut în această cursă, au fost aproape toate distruse de tunurile din ascunzătoare.

Halhîn-Gol Victorie sovietică zdrobitoare, în august 1939, asupra Armatei japoneze Kwangtung la graniţa dintre Manciuria şi Mongolia Exterioară, la aproximativ 645 km nord-vest de Harbin. Cea mai dezastruoasă înfrângere suferită de armata japoneză, bătălia este foarte puţin cunoscută în Occident, pentru că la acea vreme atenţia era concentrată asupra Poloniei.

Graniţa dintre Mongolia şi China urmează în general cursul râului Halhîn, dar în acest punct ea traversează un cot al râului de partea manciuriană, pe aproximativ 64 km. în mai 1939, Armata japoneză Kwangtung cerceta graniţa mongolă pentru a afla cât de serioasă era Uniunea Sovietică în privinţa Pactului de Ajutor Reciproc pe care îl semnase recent cu Mongolia Exterioară. Aşa că japonezii au depăşit linia graniţei ca să ocupe intrândul şi să restabilească graniţa pe râu. O forţă combinată de cavalerie şi infanterie a trecut linia la 11 mai. Gărzile de la frontiera mongolă au cerut ajutor şi un

escadron de cavalerie mongolă i-a împins înapoi pe invadatori. Trei zile mai târziu, japonezii au reapărut cu un contingent şi mai mare, sprijiniţi de avioane, şi au ocupat zona disputată. O unitate de infanterie sovietică, afiată la câteva mile mai în spate, a ajuns la râu şi în cursul lunii următoare fiecare tabără a adus mai mulţi soldaţi în zonă şi linia de contact s-a mutat înainte şi înapoi peste terenul disputat.

La începutul lunii iulie, japonezii angajaseră în lupta 40.000 de soldaţi, 135 tancuri şi 235 avioane. Sovieticii l-au numit atunci pe generalul Gheorghi Jukov, mai târziu mareşal, pentru a rezolva conflictul, punându-l în fruntea unui efectiv de 12.500 de soldaţi, 135 de tancuri şi 225 de avioane. El şi-a limitat eforturile doar la respingerea japonezilor ori de câte ori se mişcau din loc, dar acest lucru i-a împins pe japonezi la un efort mai mare şi şi-au lărgit armata, ajungând la 80.000 de soldaţi, dotaţi cu tancuri, maşini blindate şi artilerie, şi 450 de avioane. Jukov deţinea în luna august a aceluiaşi an 35 de divizii de infanterie, 20 escadroane de cavalerie, 500 de tunuri, 500 de tancuri şi 600 de avioane în zonă. La 20 august el a lansat un atac de încercuire, începând cu un intens bombardament aerian, urmat de un altul de artilerie de două ore. Până la 31 august întreaga Armată 6 japoneză a fost încercuită şi distrusă, peste 50.000 din soldaţii ei fiind ucişi sau capturaţi.

Hallue Bătălie în Războiul Franco-Prusian la 23-24 decembrie 1870, la 8 km nord-est de Amiens. Cu un Paris asediat, armatele de cetăţeni au fost mobilizate în întreaga Franţă. Armata de Nord, sub comanda generalului Louis Faidherbe, a primit ordin în decembrie 1870 să încerce o joncţiune cu armata generalului Alexandre Ducrot, de la care se aştepta să iasă din Paris şi să înainteze spre nord-est. Faidherbe a înaintat şi a cucerit o mică fortăreaţă ocupată de germani, ceea ce a însemnat pentru aceştia un puternic semnal de alarmă. Auzind că garnizoana germană s-a retras din Amiens, Faidherbe a pornit să cucerească oraşul, dar a fost devansat de garnizoana care s-a întors la postul ei.

Armata l prusacă a înaintat spre Faidherbe, care s-a hotărât să-i ţină piept pe un cot al râului Hallue, flancul lui stâng fiind protejat de fluviul Somme. Şi-a desfăşurat în formaţie de luptă cele mai bune două divizii, păstrându-şi ca rezervă o divizie fără experienţă a Gărzilor Naţionale. Armata prusacă era slăbită, cu un efectiv de numai 25.000 de soldaţi şi 108 tunuri; a lansat un atac central cu o divizie, în timp ce restul a încercat fără succes o acţiune de flanc. Francezii au contraatacat, dar fără prea mult succes, căci efortul lor a fost dispersat pe întregul front în loc să se concentreze într-un singur punct. După ce şi-au petrecut noaptea pe câmpul de luptă, Faidherbe a hotărât că soldaţii lui n-aveau să fie în formă a doua zi şi s-a repliat spre Arras, care le oferea siguranţă. Prusacii nu i-au urmărit, temându-se de o posibilă ambuscadă, dar şi pentru că era nevoie de prezenţa lor în altă parte spre a înăbuşi o altă rebeliune minoră.

'Armata mea are un efectiv de 35.000 de soldați, dintre care numai jumătate luptă serios. Numărul lor scade la fiecare ciocnire. Restul sunt utili doar ca să facă paradă pe câmpul de luptă.

Generalul Louis Faidherbe după ***Bătălia de pe râul Hallue,*** decembrie 1870

Hamei, Pădurea Atac victorios al Statelor Unite asupra pozițiilor germane în Primul Război Mondial, în iulie 1918. La 4 iulie 1918, Divizia 33 din Garda Națională Illinois s-a decis să sărbătorească Ziua Independenței cu un atac asupra Pădurii Hamei, lângă Corbie, pe fluviul Somme. în cooperare cu câteva trupe australiene şi după o temeinică pregătire a artileriei, armata combinată a înaintat sub acoperirea tancurilor pe un front de 6 km, forțele americane concentrându-se asupra Pădurii Hamei. Armata comună a înaintat 2,5 km, Pădurile Hamei şi Vaire au fost cucerite şi au fost capturați l .500 de prizonieri, 20 mortiere şi 100 de mitraliere.

HamptOn Roads Ciocnire navală în Războiul de Secesiune din Statele Unite, în martie 1862, prima bătălie între cuirasate. Când sudiştii au ocupat Norfolk-ul, în Virginia, ei au găsit o fregată cu aburi avariată, *Merrimac.* Corpul ei era în stare bună şi motoarele puteau fi reparate, aşa că au înlăturat suprastructura şi au construit una nouă, groasă de circa 50 cm, din cherestea de pin acoperită cu plăci din fier de aceeaşi grosime. Au fost lăsate fante de observare pentru patru tunuri de 7 țoii şi şase de 9 țoii, care să poată fi manevrate din această baterie protejată. Noua ambarcațiune a fost numită *Virginia.* Auzind de această amenințare, guvernul nordist l-a mandatat pe John Ericsson, un inginer născut în Suedia, să proiecteze un vas blindat. Soluția lui a fost o plută blindată pe care se afla o turelă pivotantă cu două tunuri de 11 țoii, botezată *Monitor.*

Virginia a intrat în acțiune la 8 martie 1862 la Hampton Roads, în largul portului Norfolk, împotriva unei flote nordiste care bloca portul. Vasele nordiste au deschis focul, dar *Virginia* n-a fost atinsă, şi a trecut la abordajul vasului *Cumberland* şi apoi la bombardarea navei *Congress,* care s-a predat. Mai târziu, în cursul aceleiaşi zile, după ce *Virginia* s-a întors în dana ei, a apărut *Monitor* şi în ziua următoare ambele vase au ieşit în larg să se lupte. Fiecare căpitan urmărea cum focurile lui ricoşau în celălalt vas şi, deşi s-au învârtit şi s-au bombardat timp de mai multe ore, nu s-a ajuns la nici un rezultat. *Monitor* şi-a epuizat muniția, iar *Virginia* s-a retras pentru reparații minore. Deşi *Virginia* a mai făcut după aceasta câteva incursiuni nesemnificative, nu s-a mai întâlnit cu *Monitor* şi a provocat relativ puține pagube. Armata nordistă a cucerit apoi portul Norfolk şi sudiştii i-au dat foc *Virginiei* înainte de a părăsi oraşul. *Monitor* a fost scufundat într-o furtună pe când naviga înapoi spre New York, la 31 decembrie 1862.

Harkov Serie de bătălii în 194l-43 între sovietici şi germani pentru posesiunea Harkovului, al patrulea oraş ca importanţă al Uniunii Sovietice, la aproximativ 480 km est de Kiev. A fost cucerit de Armata 6 germană la 24 octombrie 1941 fără să opună prea multă rezistenţă, în mai 1942 un „Front" sovietic de 640.000 soldaţi şi l .200 tancuri s-a pus în mişcare să recucerească oraşul, dar două armate germane i-au atacat flancurile şi au izolat avangarda, luând aproximativ 250.000 de prizonieri şi măcelărind restul. Oraşul a fost recucerit de trupele sovietice după victoria lor de la Stalingrad din februarie 1943, dar a fost reocupat de Grupul de armate germane Sud la 15 martie. A fost în final eliberat de trupele sovietice sub comanda generalului Rodion Malinovski în august 1943, în urma eşecului ofensivei germane asupra oraşului l)Kursk.

Haslach Victorie franceză asupra austriecilor în Războaiele Napoleoniene, la 11 octombrie 1805. O armată franceză de 6.000 de soldaţi, sub comanda generalului Pierre Dupont de L'Etang, mărşăluia spre Ulm, când a fost oprită de o forţă austriacă de 60.000 de soldaţi sub comanda arhiducelui Ferdinand, care ocupase înălţimile din jurul drumului lor. Francezii au ocupat şi fortificat imediat satul Haslach, la circa 45 km sud-vest de Strasbourg, care a fost apoi atacat de aproximativ 25.000 de austrieci. Dupont a reuşit să-i ţină la distanţă până la căderea nopţii, apoi a rupt lupta şi s-a retras, luând cu el 4.000 de prizonieri austrieci.

HastingS Victorie decisivă a forţelor normande sub comanda lui William, duce de Normandia (cunoscut apoi sub numele de Cuceritorul), asupra regelui Harold II al Angliei, la 14 octombrie 1066. Harold tocmai învinsese o armată vikingă la l)Stamford Bridge, când a aflat că William a debarcat la Pevensey. Mărşăluind rapid spre sud, el a ocupat o poziţie pe un deal numit mai târziu Senlac, lângă Hastings, în Anglia. A fost atacat de arcaşi, pedestraşi şi în final de cavaleria normandă, dar fără rezultat. Apoi câţiva soldaţi din garda personală a lui Harold şi-au părăsit locurile pentru a urmări câţiva luptători răzleţi, iar William a ordonat unora dintre soldaţii săi să simuleze panica si să fugă. Strategia a funcţionat, pentru că mulţi dintre soldaţii englezi au rupt rândurile ca să se repeadă în josul dealului după normanzi, care apoi s-au întors şi i-au doborât. William şi-a reluat atunci atacul pe deal, cu arcaşii săi care trăgeau în aer. Datorită săgeţilor care cădeau în jurul lor, englezii şi-au rărit rândurile, lăsându-i pe pedestraşii normanzi să intre printre ei. Harold şi cei doi fraţi ai săi au fost ucişi, iar armata lui a fost distrusă total, Anglia căzând sub ocupaţie normandă. (Vezi planul de bătălie 2)

Hattin înfrângere zdrobitoare a cruciaţilor de către Saladin la 4 iulie 1187, într-un sat din Palestina, la 8 km nord-vest de Tiberiada. O coloană de cruciaţi francezi mărşăluia având ca obiectiv eliberarea citadelei Tiberiada, care era asediată de Saladin. Coloana a fost atacată de o armată musulmană şi oprită la Hattin, într-un loc fără apă. Atacurile de hărţuire din timpul nopţii nu i-au lăsat

deloc pe cruciaţi să se odihnească, iar lipsa apei i-a demoralizat, în dimineaţa următoare nu mai erau în stare să suporte un atac. Armata musulmană s-a desfăcut în două aripi, a înconjurat şi a anihilat complet armata cruciată şi, o dată cu ea, puterea militară a Regatului Ierusalimului.

Helgoland, Golful Victorie britanică asupra forţelor navale germane în Primul Război Mondial, la 28 august 1914. Bătălia s-a purtat în Golful Helgoland, o pânză de apă între Insula Helgoland şi teritoriul Germaniei continentale folosită de flota germană pentru exerciţii. O forţă britanică de 2 crucişătoare uşoare, 33 distrugătoare şi 8 submarine a navigat în golf, luând prin surprindere vasele germane aflate acolo, în principal crucişătoare uşoare şi distrugătoare. Cum era reflux, vasele de război germane mai grele nu au reuşit să-şi părăsească bazele. Germanii au încercat să taie drumul de întoarcere al flotei britanice, dar au fost surprinşi de o a doua forţă de crucişătoare uşoare britanice. Totuşi, aceste întăriri n-au reuşit să se apropie de germani pentru că submarinele britanice se aflau între cele două tabere. Germanii şi-au revenit din şocul iniţial al raidului şi şi-au folosit superioritatea în numărul de crucişătoare pentru a începe să-i scoată pe britanici afară din golf. Sosirea unei escadre de crucişătoare de război a Marii Flote Britanice, sub comanda amiralului David Beatty, a răsturnat încă o dată situaţia şi focurile ei puternice au scufundat trei crucişătoare germane. Restul flotei germane s-a întors atunci la bazele ei, în timp ce flota britanică a ieşit din golf, după ce a scufundat 3 crucişătoare uşoare şi un distrugător. Succesul acestui atac a dat o lovitură grea moralului Marinei germane.

Hohenfriedburg Victorie prusacă asupra austriecilor aliaţi cu saxonii în Războiul de Succesiune la Tronul Austriei, la 3 iunie 1745, la 56 km sud-vest de Breslau, în Silezia prusacă (astăzi Wrocraw, în Polonia). In timp ce-şi ţinea ascunsă o armată de 65.000 de oameni, Frederic cel Mare urmărea cum o forţă aliată, cu un efectiv de 85.000 de soldaţi sub comanda lui Carol de Lorena, se apropia de Silezia. Găsind o ocazie favorabilă, el şi-a grupat armata şi tunurile pe poziţie de luptă în timpul nopţii si în zori a atacat aripa stângă a aliaţilor, punându-i pe saxoni pe fugă înainte ca austriecii să le poată acorda vreun ajutor. Apoi s-a întors rapid şi i-a atacat pe austrieci. Aceştia au opus o rezistenţă puternică, dar o şarjă a dragonilor de la Bayreuth le-a spart linia şi bătălia a încetat. Armata aliată a pierdut 4.000 de oameni, morţi şi răniţi, 7.000 de prizonieri, 66 de tunuri şi stindardele regimentelor lor. Prusacii au avut circa 2.000 de morţi şi răniţi.

Hong Kong Cucerire japoneză în 1941 a coloniei britanice de pe coasta de sud a Chinei, care cuprindea Insula Hong Kong şi peninsula continentală a Noilor Teritorii, în cel de-al Doilea Război Mondial, în 1941 garnizoana număra aproximativ 11.000 de soldaţi, repartizaţi în 5 batalioane de infanterie, două regimente de artilerie pentru apărarea coastei, un regiment de artilerie antiaeriană şi alte trupe de sprijin. Mult prea izoiată ca să constituie o bază de

flotă sigură, şi cu lucrări de apărare pe uscat defectuoase, pierderea superiorităţii britanice pe apă si în aer a făcut inevitabilă cucerirea ei. Primele patrule japoneze au trecut graniţa din China la 8 decembrie 1941, urmate de principala forţă de atac de trei divizii japoneze, susţinute de 80 de avioane şi o escadră navală. Atacurile aeriene japoneze au anihilat curând prezenţa forţelor aeriene ale Marii Britanii (RAF) de acolo şi apoi au supus întreaga colonie unor bombardamente. Defensiva britanică pe „Linia băutorului de gin" *(Gin Drinker's Line)* a fost curând spartă şi britanicii au trebuit să se retragă pe insulă. De acolo, ei au întors tunurile pentru apărarea coastei spre continent şi i-au bombardat pe japonezi, deşi cu prea puţin succes, căci muniţia lor era cea destinată vaselor de război blindate. Artileria grea japoneză a fost amplasată la Kowloon şi a început să bombardeze insula, iar primii soldaţi japonezi au debarcat în Hong Kong la 18 decembrie. Ei au efectuat o pătrundere printre soldaţii britanici şi treptat i-au neutralizat pe apărători, până când garnizoana s-a predat la 25 decembrie 1941.

Hukawng, Valea Operaţiune aliată în cel de-al Doilea Război Mondial pentru cucerirea acestei văi din Birmania, care se întinde la sud-vest de Ledo, pe frontiera indiană în direcţia Myitkyinei. Diviziile 22 şi 38 chineze, sub conducerea generalului american Joseph Stilwell, au coborât în vale în octombrie 1943 cu intenţia de a redeschide Drumul Birmaniei, dar au fost opriţi de Divizia 18 japoneză. Lui Stilwell i s-au alăturat în februarie 1944 „Tâlharii" generalului de brigadă Frank Merrill, care au întors poziţia japoneză în timp ce Stilwell menţinea presiunea pe front. Japonezii au fost scoşi din ambele poziţii şi Stilwell a reuşit să intre în Valea Mogaung şi să înainteze spre Myitkyina.

I

Imjin Bătălie în Războiul din Coreea. Vezi l)Solma-Ri.

Imphâl Operaţiune aliată în cel de-al Doilea Război Mondial, în 1944, pentru a împiedica forţele japoneze să ajungă la un important nod rutier în districtul Manipur din nord-estul Indiei, la 600 km nord-vest de Calcutta; punct crucial în campania din Birmania. în 1944, oraşele Imphăl şi t>Kohima se aflau în calea invaziei japoneze a Indiei, care avea ca obiectiv edificarea unei linii defensive pe Dealurile Naga pentru a-i ţine pe britanici departe de Birmania. Feldmareşalul Şir William Slim a contracarat planul japonez, concentrând Diviziile 17, 20 şi 23 indiene cu o brigadă de tancuri în jurul localităţii Imphăl, unde şi-au stabilit un perimetru de apărare care putea fi reaprovizionat pe calea aerului. Când Armata 15 japoneză a atacat perimetrul, planul lui Slim a funcţionat, reaprovizionarea a decurs fără probleme, blindatele au reuşit să se deplaseze uşor pe câmpie şi britanicii au rezistat atacurilor japoneze.

Operaţiunile britanice de recunoaştere în spatele frontului japonez de asemenea au început să-şi facă efectul asupra liniilor lor de aprovizionare, la care a contribuit superioritatea forţelor aeriene aliate, care au distrus liniile japoneze de comunicaţii şi le-au bombardat în voie poziţiile, în final, Corpul 33 britanic a străpuns barajele japoneze la Kohima şi a reuşit să facă joncţiunea cu perimetrul de apărare de la Imphăl. Japonezii, înfometaţi şi bolnavi, pierduseră de-acum 53.000 de oameni şi s-au retras spre râul Chindwin, abandonându-şi artileria şi mijloacele de transport.

Inchdn Debarcare a puşcaşilor marini americani la 15 septembrie 1950 la Inchon, la 32 km vest de Seul, în Coreea de Sud, în Războiul din Coreea. Forţele nord-coreene, care au invadat Coreea de Sud la 25 iunie 1950, au coborât în peninsula coreeană şi au imobilizat forţele Statelor Unite şi ale Republicii Coreene într-un perimetru restrâns din jurul localităţii Pusan, din care acestea nu au reuşit să iasă.

Generalul Douglas MacArthur a propus o debarcare a desantului marin la Inchon, pentru a tăia liniile de aprovizionare nord-coreene care treceau prin Seul şi astfel să le slăbească presiunea din perimetrul Pusanului. Statelor Unite le-a luat ceva timp să mobilizeze armatele şi să întocmească planul de luptă, pentru că soldaţii lor nu erau pregătiţi, iar ţinta propusă era deosebit de dificilă

din cauza drumului strâmt şi întortocheat dintre insule şi a unei mareei uriaşe, în ciuda acestor dificultăţi, debarcările au fost încununate de succes, cu numai 20 de morţi şi 176 răniţi. Puşcaşii marini au înaintat spre Seul în timp ce prin Inchon le veneau întăriri, iar la 27 septembrie oraşul a fost cucerit, liniile comuniste de aprovizionare au fost distruse, iar forţele nord-coreene din jurul perimetrului Pusan s-au retras.

Indaw Operaţiune britanică, în cel de-al Doilea Război Mondial, de cucerire a unui oraş din Birmania, la aproximativ 160 km sud-vest de Myitkyina, pe calea ferată spre Mandalay, cu drumuri care duceau în vest, în direcţia t>Kohimei şi t>Imphălului. Importantă bază de aprovizionare a japonezilor în ofensiva lor împotriva Indiei oraşul a fost atacat de o forţă expediţionară britanică de recunoaştere în iunie 1944. Acest fapt a întrerupt linia de aprovizionare pentru frontul japonez şi a împiedicat ca trupele din Indaw să fie folosite ca întăriri în bătălia de la Imphăl. Oraşul a fost în final cucerit de Divizia 36 britanică în decembrie 1944.

Inkerman Victorie britanică şi franceză în Războiul din Crimeea asupra armatelor ruseşti la 5 noiembrie 1854, pe Colina Inkerman de lângă Sevastopol. Trupele britanice au ocupat colina ca parte a asedierii Sevastopolului şi au fost atacate la 25 octombrie de o armată rusească, pe care au respins-o fără dificultate. Un atac mai serios a fost lansat sub acoperirea cetii la 5 noiembrie, ruşii atingând liniile britanice fără să fie văzuţi. Ei şi-au depăşit adversarii ca număr în punctul de atac ales de ei şi au reuşit să cucerească vârful dealului şi să-şi aducă acolo artileria. Cu toate acestea, ceaţa i-a împiedicat să deschidă foc eficace, şi cu un contraatac rapid Divizia 2 britanică a recucerit vârful colinei şi i-a alungat pe ruşi.

Aceştia au lansat un al doilea atac pentru un nou obiectiv, „Bateria Sacului de Nisip", care din nou a fost respins de întăririle britanice şi franceze sosite la timp. Luptele au durat circa şapte ore, în care britanicii au pierdut în jur de 2.400 de oameni, francezii circa l .000, iar ruşii un număr estimat la 11.000. Datorită cetii, cea mai mare parte din acţiune a fost executată de formaţiuni mici, care nu puteau fi văzute şi controlate de ofiţerii superiori, şi de aceea bătălia de la Inkerman este adesea numită „Bătălia Soldaţilor".

Invincibila Armada (Flota Spaniolă) Victorie navală a englezilor asupra spaniolilor în Războiul Anglo-Spaniol, între 21 şi 30 iulie 1588, în apele englezeşti, înfrângerea Armadei a fost un dezastru pentru spanioli şi le-a anihilat planurile de invadare a Angliei. Mai mult, a marcat o schimbare în tacticile englezeşti pe mare şi naşterea supremaţiei navale a Angliei. Până atunci, bătăliile pe mare fuseseră purtate de corăbii care erau pur şi simplu fortăreţe plutitoare, pline de soldaţi care se angajau în lupte corp la corp. Şir Francis Drake şi succesorul său John Hawkins au arătat cum se folosesc navele cu tunuri ca arme, bazându-se pe arta marinăriei şi pe artileria grea pentru avarierea navelor inamice, fără încleştări între soldaţi până când tunurile nu-şi făceau treaba.

Regele Filip II al Spaniei s-a hotărât să invadeze Anglia ca ripostă la faptul că armata engleză susţinea Olanda în revolta ei împotriva Spaniei. O flotă adunată la Câdiz în acest scop a fost distrusă în mare parte de raidul lui Şir Francis Drake în aprilie 1587. La sfârşitul aceluiaşi an, spaniolii au alcătuit o altă flotă, Invincibila Armada, pe care amiralul Santa Cruz a refuzat să o supună riscurilor viscolelor iernii în Golful Biscaya. în primăvara anului 1588, Santa Cruz a murit şi comanda a fost încredinţată ducelui de Medina Sidonia, care a pornit pe mare la 12 iulie cu 130 de vase, având la bord 20.000 de soldaţi.

Flota engleză, care consta din 34 de vase ale Reginei si 163 de corsare în majoritatea lor mici, era pregătită încă din februarie. Sidonia a dat ordin să se navigheze pe Canalul Mânecii spre Olanda şi de acolo să fie îmbarcate mai multe trupe din armata spaniolă care opera în Ţările de Jos. Obiectivul flotei engleze era să distrugă Armada înainte ca aceasta să ajungă în Olanda. Când spaniolii au intrat în Canal, englezii au navigat paralel cu ei, tunurile lor grele aruncând foc asupra vaselor spaniole ori de câte ori li se oferea ocazia. De două ori au încercat englezii să-i oblige pe spanioli să intre în luptă, dar aceştia au refuzat şi au navigat mai departe. Lipsa de muniţii si dibăcia cu care căpitanii spanioli îşi pilotau vasele au făcut ca ambele tabere să nu prea fie afectate în această fază a bătăliei.

în noaptea de 27 iulie, spaniolii au ancorat la Calais, unde, în cursul nopţii, navele incendiatoare engleze au intrat în mijlocul lor, au creat panică şi le-au obligat să-şi taie ancorele şi să navigheze spre nord-est în dezordine. Flota engleză s-a năpustit asupra ariergărzii lor în largul localităţii Gravelines, dând foc şi scufundând mai multe vase, încetând să le mai distrugă numai pentru că li se terminase muniţia. Navele engleze s-au întors în port să se reaprovizioneze, în timp ce restul Armadei a continuat să navigheze spre nord şi a intrat într-un viscol cumplit. Acesta a spart şi ceea ce mai rămăsese din formaţie şi vasele spaniole au încercat, fiecare cum a putut, să se îndrepte, prin nordul Scoţiei şi vestul Irlandei, înapoi în Spania, după ce 28 de vase au fost distruse în cursul acestei lupte. Mai puţin de jumătate din navele spaniole au reuşit să se întoarcă în Spania.

Isandhlwana Victorie a zuluşilor asupra forţelor britanice la 22 ianuarie 1879, la circa 160 km nord de Durban, în Natal. O coloană condusă de lordul Chelmsford, care încerca să dea de armata zuluşilor, şi-a stabilit tabăra la Isandhlwana, în timp ce patrulele executau o incursiune în district. S-a primit un raport şi Chelmsford a ieşit cu jumătate din efectiv, lăsând în tabără doar şase companii ale Regimentului 24, două tunuri, câţiva voluntari coloniali şi ceva contingente de indigeni, cam 1.800 de soldaţi în total.

Spre prânz, un avanpost a anunţat că se apropia o armată a zuluşilor. Apoi o patrulă călare a găsit câteva mii de zuluşi ascunşi într-o viroagă. Când patrula s-a grăbit spre tabără să dea alarma, zuluşii au urmărit-o. Comandantul taberei şi-a împrăştiat trupele în jur, dar zuluşii au reuşit să pătrundă înăuntru. Contingentele de băştinaşi au fugit, dar au fost urmărite şi ucise. Cei 21 de

ofiţeri şi 534 de soldaţi din Regimentul 24 au căzut pe câmpul de luptă. N-au existat răniţi, prizonieri sau dispăruţi. Numai aproximativ 50 de europeni şi 300 de africani au scăpat. Invazia teritoriului locuit de zuluşi a fost temporar suspendată până la sosirea întăririlor din Marea Britanic.

Isonzo Serie de bătălii în Primul Război Mondial între armatele italiană şi austriacă, în 1915-17. Fluviul Isonzo izvorăşte din Alpii lulieni şi curge spre sud, urmând mai mult sau mai puţin frontiera de astăzi a Italiei cu Iugoslavia şi vărsându-se în Golful Trieste. La intrarea în război a Italiei la 23 mai 1915, austriecii au ocupat o poziţie defensivă pe malul estic, cu faţa spre Italia.

Prima bătălie a fost un atac italian peste Isonzo în iunie 1915, care s-a soldat cu câteva succese şi cu ocuparea unei poziţii care domina Platoul Carso. Vremea neprielnică a împiedicat însă orice manevre ulterioare.

A doua bătălie a început în iulie 1915, cu un asalt al italienilor asupra fortificaţiilor Goriziei, urmat de un atac în regiunea Carso. Au fost înfrânţi la Gorizia, dar au câştigat foarte mult teren şi au capturat prizonieri la Carso, înainte ca bătălia să se stingă treptat în toamna aceluiaşi an.

A treia bătălie a început la 18 octombrie 1915, cu un bombardament al artileriei grele italiene de-a lungul întregii linii, urmat de un alt atac împotriva Goriziei şi de alte operaţiuni în Carso, până când sosirea iernii a oprit desfăşurarea manevrelor ulterioare.

Frontul s-a liniştit apoi până în august 1916, când ***a patra bătălie*** a început cu lansarea unui nou atac asupra Goriziei şi liniilor de apărare din vecinătatea ei, care au fost cucerite de italieni la 9 august. A urmat înaintarea în regiunea Carso, cucerindu-se astfel teren în direcţia Trieste. Acest atac s-a stins treptat la sfârşitul lunii august, dar lupte sporadice au continuat până în octombrie.

în cursul iernii, ambele tabere au făcut pregătiri pentru o ofensivă de primăvară, şi a ***ducea bătălie*** a început în mai 1917 cu un asalt italian asupra liniei austriece din nordul Goriziei. Acesta s-a soldat cu câteva succese, dar a fost oprit apoi de un puternic contraatac austriac, după care liniile s-au stabilizat, în ciuda a încă şase bătălii, până la bătălia de la l)Caporetto.

Issos Victorie a lui Alexandru cel Mare asupra perşilor în 333 î.Ch., în portul antic Issos din Cilicia, situat pe locul unde se află acum Golful Alexandretta, la aproximativ 80 km vest de Adana de astăzi, în Turcia. Alexandru, în intenţia de a-şi asigura linia de aprovizionare şi, dacă era necesar, retragerea înaintea invaziei sale în Imperiul Persan, a întâlnit şi înfrânt o armată persană sub comanda regelui Darius III, ajutată de 30.000 mercenari greci, care ocupau o linie defensivă pe râul Pinarus. Alexandru, cu o armată de 35.000 de macedoneni, a lansat un atac de cavalerie împotriva cavaleriei persane şi a distrus-o. Soldaţii pedestri macedoneni au trecut apoi râul şi au luat cu asalt centrul armatei persane, în timp ce Alexandru şi-a condus personal cavaleria împotriva gărzii de corp a regelui Darius, care a fugit de pe câmpul de luptă. Perşii i-au urmat exemplul şi mercenarii greci au rămas singuri să lupte în continuare. Victoria macedoneană a fost completată de capturarea familiei lui Darius de către Alexandru.

Ivangorod Atacuri în cadrul ofensivei germane împotriva ruşilor în Polonia, în septembrie-octombrie 1914, în Primul Război Mondial. Ivangorod (astăzi Deblin, în Polonia) era o fortăreaţă rusească pe malul estic al fluviului Vistula, asediată de Armata 4 austro-ungară, sub comanda generalului Victor Dankl. Primul atac a fost respins de un contraatac rus, care a produs pierderi serioase armatelor austro-germane şi le-a obligat să se retragă la Radom. Au rămas acolo până în iulie 1914, când, sub comanda generalului Remus von Woyrsch, au atacat, capturând un pod peste Vistula şi asediind fortăreaţa, înaintarea a continuat în jurul fortăreţei, făcându-se joncţiunea cu trupele austriece şi ungare din sud şi ameninţând să taie unica linie de retragere a ruşilor. Ruşii au luat cu ei tot ce au putut şi au abandonat Ivangorodul la 4 august, aruncând în aer podurile pe măsură ce se retrăgeau.

Iwo Jima Cucerire americană a insulei ocupate de japonezi în cel de-al Doilea Război Mondial, insulă care face parte din Arhipelagul Volcano, la aproximativ 1.450 km sud de Tokyo, după lupte intense în februarie-martie 1945. Fortificată de japonezi, insula avea două aerodromuri, cu un al treilea în construcţie, constituind o ţintă strategică valoroasă pentru forţele americane, întrucât le oferea o bază pentru bombardierele instalate la sol care să execute raiduri în teritoriul japonez. A fost luată cu asalt de puşcaşii marini americani la 19 februarie 1945, după un prelungit bombardament aerian şi naval. Cei 22.000 de soldaţi japonezi au opus o rezistenţă fanatică, dar insula a fost în final cucerită la 16 martie. Pierderile americane au fost de 6.891 de morţi şi 18.700 de răniţi, în timp ce numai 212 oameni din garnizoana japoneză au supravieţuit.

lutlanda Bătălie navală în Primul Război Mondial între britanici şi germani, la 31 mai 1916, în largul coastei de vest a lutlandei. Ambele tabere şi-au disputat victoria, germanii pentru că au scufundat mai multe nave decât au pierdut, iar britanicii pentru că Flota Germană de Război nu s-a mai aventurat niciodată în afara portului în tot restul conflagraţiei mondiale, în zorii zilei de 31 mai, flota germană, sub comanda amiralului Reinhard von Scheer, a intrat în Marea Nordului din Marea Baltică, cu intenţia de a atrage crucişătoarele britanice din zonă spre coasta norvegiană şi acolo să le distrugă, în fruntea flotei se aflau cinci crucişătoare, sub comanda viceamiralului Franz von Hipper. Grosul flotei era format din 16 vase de război de tip cuirasat şi şase vase de război de tip pre-cuirasat, însoţite de 11 crucişătoare uşoare şi 72 distrugătoare. Alertaţi de transmisiunile radio germane, Marea Flotă Britanică, sub comanda amiralului John Jellicoe, ducele Jellicoe de mai târziu, a pornit din Scapă Flow cu 28 de cuirasate şi trei crucişătoare de luptă. O altă forţă de 6 crucişătoare şi 4 vase de război rapide, sub comanda amiralului David Beatty, a ieşit din baza navală de la Rosyth.

Se pare că astăzi ceva nu e în regulă cu nenorocitele noastre de nave, Chatfield.

Amiralul Beatty către adjutantul său,
în timpul ***Bătăliei lutlandei.***

Distrugătoarele lui Hipper şi ale lui Beatty trimise în cercetare s-au zărit unele pe altele în după-amiaza zilei de 31 mai şi forţa germană s-a întors imediat ca să-i atragă pe britanici spre flota germană. Beatty a înghiţit momeala şi a urmat o canonadă pe rază mare de acţiune, în care două crucişătoare britanice au fost scufundate, iar nava-amiral a lui Beatty avariată. Beatty însuşi s-a întors ca să-i atragă pe germani spre nord şi să-i aducă împotriva forţei mai puternice a lui Jellicoe. Flotele s-au întâlnit şi a urmat o confuzie generală, în care un alt crucişător britanic a fost scufundat. Văzând că este copieşit de artileria adversarului, Scheer s-a îndepărtat, sub acoperirea perdelelor de fum şi a atacurilor distrugătoarelor. Jellicoe a continuat să navigheze spre sud, în speranţa că-şi va aduce flota între Scheer şi bazele germane. Scheer s-a întors înapoi în linie, apoi a lăsat în urmă patru crucişătoare care să-i acopere retragerea. Jellicoe, temându-se de torpiloare în lumina înşelătoare a serii, a decis să nu-i mai urmărească pe germani şi astfel bătălia s-a sfârşit într-un fel oarecum neconcludent.

J

Java, Marea Ciocnire navală în cel de-al Doilea Război Mondial între forțele japoneze şi cele aliate, în 1942. O flotă japoneză care escorta Armata de Invazie în Est a fost reperată la 27 februarie 1942 de un grup de vase de război britanice, americane, australiene şi olandeze, care încercau să-i împiedice pe japonezi să ajungă la Java. Forța aliată de cinci crucişătoare şi zece distrugătoare a suferit pierderi grele provocate de japonezi, şi în timp ce încerca să scape s-a ciocnit de o a doua forță de invazie japoneză şi a fost aproape total zdrobită. Numai patru distrugătoare americane, toate avariate, au reuşit să scape în siguranță în Australia. Această victorie le-a oferit japonezilor cale liberă în apele din jurul Insulei Java şi ei au reuşit să-şi ducă la bun sfârşit invazia.

Jellalabad Asediu afgan al unui avanpost britanic izolat din Afghanistan, în 1841. Jellalabad (astăzi Jalalabad), se află la aproximativ 130 km est de Kabul, iar în 1841 era doar un loc ceva mai larg cu un fort, ocupat de 2.000 de soldați sub comanda generalului Şir Robert Sale. După masacrul armatei britanice la Kabul, Jellalabad-ul a fost înconjurat de afgani. Sale a primit ordin să se retragă în India, dar şi-a dat seama că şansele lui de a trece printre afgani erau mici şi a decis să apere fortul. Afganii au efectuat atacuri repetate, care au fost respinse. Când rațiile au început să se epuizeze, britanicii au reuşit să iasă din fort şi să captureze 300 de oi de la asediatori. Până la urmă, după cinci luni de asediu, Sale a lansat un atac împotriva forțelor afgane, le-a capturat principala tabără, cu echipamente, provizii, arme şi cai, iar afganii au fugit la Kabul.

Jena-Auerstadt Victorie franceză totală, în Războaiele Napoleoniene, asupra armatelor combinate prusace şi saxone, la 14 octombrie 1806, la Jena, în Germania, la 90 km sud-vest de Leipzig. Napoleon Bonaparte a zdrobit atât de tare forțele prusace, încât acestea n-au mai putut să-l împiedice să mărşăluiască spre Berlin, şi numai amintirea acestui dezastru a dus la completa revizie şi reorganizare a armatei prusace şi la actele ei de bravură ulterioare. Austria dorea de mai multă vreme ajutorul Prusiei în lupta împotriva lui Napoleon, dar abia când acesta se afla pe drumul de întoarcere spre Franța, după l)Austerlitz, a declarat Prusia în sfârşit război.

Napoleon a acționat prompt: armata lui se odihnea lângă Wiirzburg şi imediat a pornit în marş spre nord. Comandantul prusac, ducele de Brunswick,

începuse să înainteze spre sud cu 143.000 de soldați, iar o armată separată de 44.000 de prusaci se deplasa spre sud, sub comanda prințului Hohenlohe. Aceste două armate s-au concentrat lângă Weimar şi apoi s-au deplasat separat, Brunswick înaintând spre Naumburg, iar Hohenlohe spre Jena. Napoleon şi-a împărțit armata în două, plasându-l pe mareşalul Louis Davout cu 27.000 de oameni lângă Auerstadt, pentru a-l repera pe Brunswick, şi oprind restul armatei, circa 56.000 de combatanți, în apropiere de Jena, ca să îl întâmpine pe Hohenlohe. Apoi, intenționa să se îndrepte spre nord şi să se ocupe de armata lui Brunswick, pe care Davout urma să o țină pe loc. Forțele prusace nu erau foarte instruite şi experimentate, şi în timp ce Napoleon împrăştia armata lui Hohenlohe, Davout l-a zdrobit pe Brunswick. Prusacii şi saxonii au pierdut cam 40.000 de oameni şi 200 de tunuri, în timp ce francezii au pierdut în jur de 14.000 de soldați.

K

Kandahar Victorie britanică în 1880 asupra forţelor afgane care asediau un fort la aproximativ 160 km nord-vest de Quetta şi 440 km sud-vest de Kabul, în martie 1880 o armată britanică de aproximativ 4.000 de oameni a fost asediată în fortul de la Kandahar. Cam în acelaşi timp o altă armată britanică a fost anihiiată la Maiwand. O coloană de eliberare de aproximativ 10.000 de combatanţi, plus un număr estimativ de 8.000 de oameni din personalul auxiliar, 2.300 de cai şi măgari şi 8.000 de animale de povară, sub comanda generalului Frederick Roberts, a pornit din Kabul la 9 august. Aflând de apropierea lui Roberts, afganii au ridicat asediul şi când acesta a ajuns la Kandahar la 23 august, a găsit garnizoana într-o stare destul de bună. După aceea i-a urmărit pe afgani şi l-a zdrobit pe Ayub Han la l septembrie, capturând tabăra afgană cu provizii cu tot. Deşi nu a fost o mare bătălie, marşul forţat de la Kabul spre Kandahar pentru salvarea armatei împresurate a fost foarte apreciat de opinia publică şi i-a adus lui Roberts notorietate. A fost înnobilat mai târziu ca lord Roberts de Kandahar şi Waterford.

Kasserine, Defileul Victorie a feldmareşalului Erwin Rommel asupra americanilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în februarie 1943. Defileul se afla în Munţii Memetcha, la aproximativ 240 km nord de Gafsa, în Tunisia. Ocupat de Corpul 2 de armată al Statelor Unite, sub comanda generalului Lloyd Fredendall, a fost atacat de Armata 5 Panzer germană la 14 februarie. Forţele americane au fost nimicite, la fel ca şi două contraatacuri americane în ziua următoare. Generalul Harold Alexander (mai târziu contele Alexander de Tunis) a grupat rapid forţele britanice şi americane în poziţii de blocare pentru a opri asaltul german înainte ca germanii să treacă de munte, iar Rommel s-a retras atât de abil, încât Aliaţii nici n-au realizat că el a dispărut între timp. în consecinţă, Fredendall a fost eliberat din funcţia sa de comandă şi înlocuit cu generalul George Patton.

Keren Victorie aliată în cel de-al Doilea Război Mondial asupra forţelor italiene în Ethiopia, în 1941. Keren, un oraş din Eritreea, la aproximativ 80 km nord-vest de Asmara, era accesibil numai printr-o trecătoare de munte, fiind înconjurat de înălţimi. A fost atacat în ianuarie 1941 de Diviziile 4 şi 5 britanică şi indiană, care au trebuit să izoleze şi să atace fiecare dintre avanposturile

montane apărate, înainte de a se putea face o tentativă de străpungere a trecătoarei cu o coloană de tancuri. Bătălia a durat opt săptămâni şi oraşul a fost cucerit în cele din urmă la 26 martie.

Khe Sanh Victorie americană asupra forţelor Viet-Minh în Războiul din Vietnam, în ianuarie-aprilie 1968. Khe Sanh era o grupă de sprijin cu foc de pe loc americană în apropiere de frontiera cu Laos, la circa 96 km nord-vest de Hue. La sfârşitul anului 1967 era evident că exista o concentrare a Armatei Vietnamului de Nord (AVN) în zonă, aşa încât Khe Sanh a primit foarte multe întăriri şi s-a organizat un sprijin aerian masiv, pentru a oferi o barieră în calea oricărei înaintări a AVN. Un total de aproximativ 6.000 de puşcaşi marini americani, subunităţi de desant pentru cercetare-diversiune şi trupe ale Armatei Republicii Vietnam (ARVN) ocupau baza.

Pe la mijlocul lunii ianuarie, în jur de 20.000 de soldaţi din AVN au început să înconjoare Khe Sanh-ul, iar armata americană a ocupat o serie de înălţimi din jurul bazei pentru a împiedica AVN să se apropie prea tare. La 21 ianuarie baza era complet împresurată şi asediată, elicopterele fiind singurele ei mijloace de aprovizionare. Pentru a oferi o nouă asigurare sud-vietnamezilor privind implicarea Statelor Unite, mai ales după victoriile AVN în Ofensiva ()Tet, generalul William C. Westmoreland, comandantul american al teatrului de acţiuni militare, a decis să lupte pentru Khe Sanh şi a oferit un sprijin aerian solid. Chiar şi aşa, o bază mai mică din apropiere ocupată de Forţele Speciale a fost copieşită de tancurile uşoare ale AVN, iar bombardamentul artileriei grele asupra Khe Sanh-ului i-a făcut pe apărători să intre în adăposturi subterane. Mai multe atacuri ale AVN au fost respinse şi în final, la l aprilie, a început un atac american pentru eliberarea bazei asediate. Coloana a străpuns linia vietnameză şi asediul a fost ridicat la 7 aprilie.

Kiev Victorie germană asupra forţelor sovietice şi cucerirea Kievului în cel de-al Doilea Război Mondial. Kievul este un oraş ucrainean pe fluviul Nipru, la aproximativ 800 km sud-vest de Moscova, în iulie 1941, Hitler s-a răzgândit în privinţa strategiei Operaţiunii []Barbarossa, invazia germană a Uniunii Sovietice, şi i-a ordonat generalului Heinz Guderian să se îndrepte spre sud ca să-l ajute pe feldmareşalul Gerd von Rundstedt să cureţe Ucraina, în loc să înainteze direct spre Moscova. Respectând ordinul, armata lui Guderian a ocolit estul Kievului şi, întâlnind armata lui Rundstedt, a izolat total Frontul Sovietic de Sud-Vest, destinat să apere Kievul. Forţele sovietice au fost rapid înconjurate şi germanii au trecut imediat la zdrobirea lor, luând 665.000 de prizonieri, 900 tancuri şi 3.719 tunuri. Deşi a fost o victorie importantă, abaterea lui Guderian din direcţia Moscovei a însemnat că iarna avea să se instaleze înainte să înceapă asediul Moscovei. Kievul a rămas în mâinile germanilor până când a fost eliberat de Frontul l Ucrainean în noiembrie 1943.

în opinia mea, cele trei pietre de hotar în drumul spre victorie au fost Alamein, Stalingrad si Kohima, si dintre toate Kohima a fost cea mai grea. A fost o bătălie cumplită, câştigată pe de-a-ntregul de rezistenţa şi curajul ofiţerilor de comandă, al subofiţerilor şi al soldaţilor.

General-locotenentul Şir Brian Horrocks despre ***Bătălia* de *Ia Kohima***

Kohima Una dintre cele mai barbare bătălii din cel de-al Doilea Război Mondial, când garnizoana forţelor aliate de la Kohima a respins un val de atacuri japoneze, suferind pierderi grele. Kohima era un oraş în provincia Manipur, în nord-estul Indiei, la aproximativ 95 km nord de ()lmphăl, unde se afla o garnizoană ocupată de o brigadă de infanterie indiană şi un batalion de infanterie britanică, cu două batalioane de infanterie indiană care apărau un mic depozit subteran de rachete la aproximativ două mile distanţă. A fost atacat de Divizia 31 japoneză la 5 aprilie 1944, atac care i-a izolat pe britanici la Imphăl. Divizia 14 britanică a străpuns linia japoneză şi a eliberat armata de la Kohima la 14 aprilie, dar nu a reuşit să străpungă poziţiile japoneze care blocau ruta spre Imphăl până la sfârşitul lunii mai, când japonezii, slăbiţi de maladii şi foamete, au început să se retragă.

Kokoda, Drumul Lupte între japonezi şi australieni în 1942. Drumul Kokoda este o cărare ce traversează Munţii Owen Stanley'din Noua Guinee, de la Port Moresby la Buna. Drum de munte pe alocuri plin de noroi, Kokoda a fost considerată în general drept cel mai prost teren cu cele mai proaste condiţii de luptă din cel de-al Doilea Război Mondial. O armată japoneză înainta spre sud dinspre Buna de-a lungul acestei cărări în 1942 şi se afla la 32 km distanţă de Port Moresby, când a fost oprită de trupele australiene. Japonezii au fost imobilizaţi acolo şi în final s-au repliat la ordinul venit din Tokyo, urmăriţi pe acelaşi drum de australienii care au dat bătălia la periferia localităţii Buna.

Kolombangara Ciocnire navală în cel de-al Doilea Război Mondial între japonezi şi americani, în iulie 1943. Patru transportoare japoneze escortate de un crucişător şi patru distrugătoare încercau să reaprovizioneze garnizoana japoneză din Kolombangara, - una dintre Insulele Solomon, când au fost reperate de trei crucişătoare şi nouă distrugătoare americane. Navele americane au deschis focul, scufundând crucişătorul japonez, în replică, distrugătoarele japoneze au lansat un atac de torpile care au avariat un crucişător american. Aproximativ două ore mai târziu, cele două forţe s-au mai întâlnit o dată şi torpilele japoneze au avariat celelalte două crucişătoare americane şi au scufundat un distrugător, între timp, japonezii şi-au debarcat trupele şi proviziile şi apoi s-au repliat.

Komandorski, Insulele Ciocnire navală în cel de-al Doilea Război Mondial între forţele americane şi cele japoneze, la 26 martie 1943. O forţă

navală japoneză escorta un convoi de trupe trimise ca întăriri pe Insulele Aleutine, când a fost atacată de o escadră americană de două crucişătoare şi patru distrugătoare. Fiecare tabără s-a ales cu un crucişător avariat de tragerile la distanţe mari şi apoi distrugătoarele americane s-au apropiat cu un atac de torpile. Comandantul japonez, temându-se de torpile şi totodată de un atac aerian de la aerodromurile americane din apropiere, s-a retras fără să mai debarce întăririle. Ca urmare a acestui fapt, el a fost eliberat din funcţia de comandă.

Koniggratz (cunoscută şi ca bătălia de la Sadowa) Bătălie între prusaci şi austrieci în timpul Războiului Austro-Prusian (de Şapte Săptămâni), la 3 iulie 1866. Bătălia a avut loc în jurul satului Sadowa, la 16 km nord-est de Koniggratz (astăzi Sadovâ şi respectiv Hradec Krâlove, în Republica Cehă), şi este cunoscută sub ambele nume.

După o primă parte a campaniei, armata austriacă s-a retras în spatele fluviului Elba. Armatele l şi Elba prusace i-au atacat pe austrieci la podul de la Sadowa în primele ore ale dimineţii. Ei au reuşit să-i împingă pe austrieci înapoi pe o distanţă scurtă, dar focul artileriei austriece a împiedicat orice alte progrese ulterioare ale prusacilor. Sosirea Armatei 2 prusacă spre prânz a constituit o ameninţare a flancului drept al austriecilor. Pentru a preîntâmpina acest pericol, austriecii şi-au retras aripa dreaptă aşa încât să fie cu faţa la nord, dar o înaintare îndrăzneaţă a prusacilor, care au profitat de acoperirea oferită de porumbul înalt şi de fumul provocat de artileria duşmană, a dat posibilitatea infanteriei lor să se apropie de liniile austriece şi apoi să atace din plin, spărgând linia inamică şi capturând peste 50 de tunuri. Austriecii au început să piardă teren şi în final s-au retras de pe câmpul de luptă, lăsând în urma lor 40.000 de morţi şi răniţi. Pierderile prusace au fost de aproximativ 10.000 de morţi şi răniţi.

KOSOVO Retragere a Armatei sârbe dinaintea austriecilor care înaintau în noiembrie 1915, în Primul Război Mondial. Ofensiva armatei austriece în nordul şi centrul Serbiei, combinată cu înaintarea armatei bulgare în estul ţării, au prins în cursă armată sârbă în câmpia Kosovopolje, lăsându-i doar opţiunea retragerii spre sud-vest, în direcţia Sculări (astăzi Shkoder, în Albania). Pe parcursul retragerii suferinţele au fost cumplite, mai multe mii de oameni murind de foame şi de frig din cauza iernii aspre şi a drumului greu de munte.

Kosovopolje Victorie a turcilor asupra armatelor aliate ale Serbiei, Bosniei şi Albaniei în 1389. Conducătorul sârb a fost ucis şi Imperiul Sârb a ajuns sub stăpânire turcească. Câmpia Kosovopolje face parte din teritoriul sârb şi se întinde la sud-vest de râul Ibar, pe circa 80 de km în lungime şi 24 km în lăţime. A fost sectorul principal al tuturor conflictelor armate ale Serbiei. Sârbii s-au răzbunat în Primul Război Balcanic, în 1912, când i-au zdrobit pe turci în mai multe mici ciocniri în această zonă, iar în 1915 a fost scena ultimei rezistenţe a Armatei sârbe înainte de a fi alungată din ţară (vezi mai sus).

Kosovopolje Victorie turcească asupra unei armate combinate de unguri şi valahi în 1448. Turcii au fost ţinuţi în loc până când valahii au dezertat, iar primii s-au întors spre unguri, care au fost obligaţi să se retragă de pe teren prin luptă, lăsând în urmă 17.000 de morţi şi răniţi.

Kota Baharu Victorie japoneză în cel de-al Doilea Război Mondial asupra trupelor indiene care ocupau Kota Baharu, un port în nordul Malaysiei, la 55 km nord de Singapore. Aproximativ 5.300 de soldaţi japonezi au debarcat acolo la 7 decembrie 1941 şi au fost întâmpinaţi de Brigada 8 indiană, care ocupa aerodromul. Soldaţii indieni s-au apărat pe cât de bine au putut, dar au avut 320 de morţi şi 538 de răniţi, în timp ce avioanele RAF au avariat grav trei transportoare de soldaţi. Până la sfârşitul zilei următoare japonezii şi-au fixat capul de pod, au cucerit aerodromul şi au obligat restul brigăzii indiene să se retragă spre sud.

Kovno Asediu al unui oraş fortificat din Lituania de către trupele germane, sub comanda feldmareşalului Paul von Hindenburg, în Primul Război Mondial, ca acţiune secundară în înaintarea sa spre O Varşovia. La 8 august 1915 armatele germane au ajuns în faţa zidurilor fortăreţei şi, după un scurt bombardament, au încercat să ia cu asalt locul, dar fără succes. Această tentativă s-a repetat de două ori, după care a fost adusă artileria grea şi timp de o săptămână a plouat cu obuze peste oraş şi fortificaţii. Un atac de infanterie a capturat apoi unul dintre forturile mai mici, făcând o breşă în liniile de apărare, în luptă au intrat mai multe trupe de rezervă, şi oraşul a căzut la 17 august.

Kunersdorf Victorie rusească asupra lui Frederic cel Mare în Războiul de 7 Ani, la 12 august 1759, la aproximativ 20 km vest de localitatea care acum se numeşte Swiebodzin, în Polonia. Frederic încerca să salveze Dresda de armata rusească, cu un efectiv în jur de 90.000 de oameni şi care înainta către oraş. Având ceva mai puţin de jumătate din acest număr, Frederic s-a hotărât să efectueze un atac de încercuire din flancuri, dar planurile lui au fost dejucate de soldaţii săi, care s-au rătăcit în pădure şi nu au reuşit să-şi coordoneze atacurile. A fost înfrânt în mod decisiv de ruşi, pierzându-şi jumătate din armată şi aproape toată artileria, iar Dresda a căzut trei săptămâni mai târziu.

Kursk Bătălie de tancuri în cel de-al Doilea Război Mondial între forţele sovietice şi germane, în iulie 1943. Cea mai mare bătălie de tancuri din istorie şi un moment crucial în campania de pe Frontul de Est. în primăvara anului 1943, linia frontului sovietic a format un intrând în frontul german între l)Harkov şi Orei. Germanii plănuiau o ofensivă pentru a lichida acest intrând şi a nivela frontul, dar sovieticii au fost avertizaţi de serviciul lor de spionaj şi au plănuit să respingă atacul german şi apoi să contraatace. Au pregătit pentru asalt 20.000 de tunuri, milioane de mine, 3.300 de tancuri, 2.560 de avioane şi 1.337.000 de soldaţi; germanii dispuneau de 10.000 de tunuri, 2.380 de tancuri, 2.500 de avioane, precum şi 900.000 de soldaţi.

Bătălia a început la 5 iulie pe o ploaie torențială. Jumătatea nordica a armatei germane a pătruns pe aproximativ 16 km în intrând, apoi a fost oprită. Atacul sudic şi-a atins punctul culminant la 12 iulie, când 700 de tancuri germane au înfruntat 850 de tancuri sovietice. Dar Aliații debarcaseră în Sicilia la 10 iulie şi Hitler a cerut retragerea trupelor din URSS pentru a trimite întăriri în Italia, în aceeaşi zi, sovieticii au deschis o ofensivă masivă în nordul intrândului de la Kursk. Hitler a pus capăt bătăliei de la Kursk la 17 iulie şi forțele germane din zonă au fost lăsate să scape de acolo cum au putut. (Vezi planul de bătălie 5)

Kut al-Imăra Asediu turcesc în decembrie 1915-aprilie 1916 asupra oraşului ocupat de britanici, în Irak, pe fluviul Tigru, în Primul Război Mondial, Kut-ul făcea parte din Imperiul Otoman, şi a fost atacat de o coloană britanică sub comanda generalului Şir Charles Townshend în septembrie 1915. După lansarea cu succes a unui atac diversionist la sud, Townshend a reuşit să ia cu asalt oraşul de la nord, să pătrundă înăuntru şi să distrugă garnizoana turcească. Apoi a înaintat spre Ctesifon, dar a fost respins şi s-a retras înapoi la Kut, pe care l-a fortificat.

Turcii au atacat Kut-ul fără succes, dar apoi au încercuit complet oraşul şi l-au asediat la 25 decembrie 1915. Coloanele de eliberare britanice au încercat să ajungă la Kut dar au fost respinse, iar Townshend a capitulat cu un efectiv de aproximativ 3.000 de britanici şi 6.000 de indieni, la 29 aprilie 1916. Au fost tratați în mod barbar de turci şi două treimi din britanici şi o jumătate din indieni, au murit în cursul marşului forțat spre captivitate de aproximativ 1.900 km. Oraşul a fost în final recucerit de o nouă armată britanică, sub comanda generalului Şir Frederick Maude, la 23 februarie 1917, şi a rămas în stăpânirea britanicilor pe tot restul războiului.

Kuwait Vezi Operațiunea OFurtună în Deşert.

Kwajalien Lupte înverşunate în cel de-al Doilea Război Mondial, în timpul cuceririi de către trupele americane de la japonezi a acestui atol din Insulele Marshall; a fost cucerit de Diviziile 4 de marină şi 7 de infanterie ale Statelor Unite, sub comanda generalului Holland M. Smith, la 4 februarie 1944. Garnizoana japoneză, cu un efectiv de 8.000 de soldați, a luptat atât de fanatic încât nu a mai rămas nici un supraviețuitor.

L

Lacurile Mazuriene Două bătălii în Primul Război Mondial între germani şi ruşi, între Lacurile Mazuriene (astăzi regiunea Mazowsze din Polonia) şi Konigsberg, în Prusia Orientală (astăzi Kaliningrad, în Rusia).

Prima bătălie, între 5-15 septembrie 1914. în urma victoriei germanilor asupra armatei generalului rus Paul Rennenkampf în bătălia de la []Tannenberg, feldmareşalul german Paul von Hindenburg a încercat să-i prindă şi sa-i distrugă pe ruşii care se retrăgeau. Rennenkampf a ordonat un contraatac pentru a-i opri pe germani, în timp ce restul armatei a reuşit să scape, evitând încercuirea germanilor.

A doua bătălie, în februarie 1915. Ruşii au adunat aproximativ 120.000 de soldaţi în patru corpuri de armată, cu intenţia de a înainta în Prusia Orientală, dar Hindenburg şi-a adus rezerve până când armata lui a ajuns la un efectiv de peste 300.000 de combatanţi, împărţiţi în două fronturi de armată. Când ruşii şi-au dat seama de forţa inamicului, au început să se retragă, dar germanii s-au deplasat rapid şi la 7 februarie i-au scos pe ruşi din Johannisberg (astăzi Pisz, în Polonia), şi au înaintat spre nord ca să cucerească localitatea Lyck (astăzi Elk) şi după aceea să-i încercuiască pe ruşi. Această manevră a fost întâmpinată de o rezistenţă înverşunată a ruşilor, în special a unităţilor siberiene, care au reuşit să se retragă în spatele liniilor lor de apărare de pe râul Niemen, provocând pierderi grele germanilor pe măsură ce se deplasau. In partea nordică a frontului, germanii au avut mai mult succes, scoţându-i pe ruşi afară din Tilsit (Sovetsk), Pilkallen (Dobrovolsk) şi Gumbinnen (Gusev), forţându-i să se retragă spre Kovna (Kaunas). Această retragere rapidă a expus flancul rus, care a fost atacat cu promptitudine de germani, şi singurul lucru ce i-a salvat pe ruşi de la o distrugere totală a fost terenul, numai smârcuri şi mlaştini care făceau imposibile luptele organizate şi prin care mici grupuri de soldaţi ruşi au reuşit să scape. Ofensiva germanilor s-a încheiat cu stabilizarea armatelor lor pe o linie în cadrul frontierei ruseşti.

Ladysmith Operaţiune bură în cel de-al Doilea Război Anglo-Bur din Africa de Sud, între 2 noiembrie 1899-28 februarie 1900. Când a izbucnit războiul, diverse detaşamente de trupe din Natal au fost concentrate la Ladysmith sub comanda generalului Şir George White. El a trimis două detaşamente care să ia cu asalt poziţiile bure din district, dar ambele au fost

înfrânte. Burii s-au apropiat atunci de obiectiv şi la 2 noiembrie ultimul tren a ieşit afară din oraş, liniile de telegraf au fost tăiate, iar oraşul încercuit. Tentativele de eliberare a oraşului de către o coloană condusă de generalul Şir Redvers Buller au eşuat. Un detaşament de 600 de soldaţi a ieşit din oraş la 8 decembrie şi a capturat un tun bur, iar la 6 ianuarie burii au lansat un atac hotărât asupra citadelei, care a fost respins. Până la urmă, la cea de-a douăsprezecea încercare a sa, Buller a reuşit să ajungă în oraş şi să pună capăt asediului la 28 februarie 1900. Pierderile britanice au fost de 420 oameni, iar 2.000 de soldaţi au fost spitalizaţi cu diverse maladii.

Langensalza Victorie prusacă în Războiul Austro-Prusian (Războiul de 7 Săptămâni), la 27 iunie 1866, la 32 km nord-vest de Erfurt, în Germania. O armată hanovreză, care lupta de partea austriacă, a fost atacată de o armată prusacă, ambele tabere numărând înjur de 12.000 de oameni. Hanovrezii i-au respins pe prusaci, provocându-le pierderi de aproximativ 1.400 de morţi şi 900 de prizonieri, în timp ce ei înşişi au pierdut cam 1.400 de oameni. Cu toate acestea, armata prusacă a fost desfăşurată în forţă în acea zonă şi întăririle i-au sosit rapid, încercuindu-i pe hanovrezi şi forţându-i să se predea.

Laon înfrângere franceză în Războaiele Napoleoniene de către o armată aliată britanico-prusacă, la 9-l0 martie 1814. Napoleon ocupase o poziţie la Laon, o fortăreaţă importantă afiată la 140 km nord-est de Paris, cu aproximativ 45.000 de soldaţi. El a fost atacat de o armată aliată de 85.000 de combatanţi, sub comanda mareşalului prusac Gebhard von Bliicher. Aripa sudică a armatei lui Napoleon a fost respinsă, dar un contraatac al gărzilor sale a restabilit linia de front şi, după ce şi-a adus soldaţi din celălalt flanc, Napoleon a reuşit să lanseze un alt atac şi să cucerească satul Arden înainte de căderea nopţii. In dimineaţa următoare, Bliicher şi-a dirijat atacul împotriva aripii nordice slăbite, i-a înfrânt pe francezi şi i-a obligat să se retragă spre Reims. Napoleon a ordonat flancului sudic să înainteze împotriva armatei aliate, o manevră care l-ar fi putut expune la anumite distrugeri, dar a fost salvat de Bliicher, care a renunţat la urmărirea trupelor din nord, ratând şansa de a-l ataca pe Napoleon în flanc. Ţinându-i la distanţă pe aliaţi cu contraatacuri limitate, Napoleon a reuşit să se replieze spre Soissons la lăsarea întunericului, suferind pierderi de aproximativ 6.000 de soldaţi.

Laon Victorie aliată asupra germanilor în Primul Război Mondial, în 1918. Laon era capitala departamentului Aisne şi o importantă fortăreaţă. A fost capturată de germani la 30 august 1914 şi a rămas în stăpânirea lor până la sfârşitul anului 1918. în august 1918 Armatele 3, 5, 6 şi 10 franceze, sub comanda generalului Charles Mangin, având ataşate unităţi americane şi italiene, au atacat forţele germane care ocupau districtul Laon, înaintând pe o linie ce se întindea de la Soissons până la Compiegne. Oraşul Noyon a fost cucerit până la 30 august, iar Pădurea Coucy a fost curăţată la 5 septembrie, punându-se astfel capăt ameninţării „Tunului Parisului". Curăţarea Platoului

Laffaux a durat cea mai mare parte din luna septembrie şi în final, după bombardamente intense de artilerie, francezii au intrat în Laon la 13 octombrie 1918. La sfârşitul operaţiunii, francezii înaintaseră 56 km, traversând un teritoriu extrem de bine apărat şi luând 30.000 de prizonieri.

Leiden (Leyda) Asediu în Războiul pentru Independenţa Olandei, între 26 mai-3 octombrie 1574, în care apărătorii olandezi au fost asediaţi de soldaţi germani şi valoni. Armata olandeză avea un efectiv doar puţin mai mare decât al garnizoanei din oraş şi câţiva mercenari, în timp ce asediatorii numărau în jur de 8.000 de oameni şi dispuneau de o artilerie puternică. Pentru a salva oraşul, prinţul de Orania a ordonat să se deschidă stăvilarele către mare, distrugând digurile şi inundând suprafeţe largi din jurul oraşului. Tocmai când locuitorii îşi epuizau proviziile de hrană, o flotă olandeză a pătruns prin încercuire la sfârşitul lunii septembrie; între timp, asediatorii îşi abandonaseră pe rând poziţiile datorită apelor în creştere. Ajutaţi de marinarii din flota de eliberare, locuitorii oraşului au reuşit să cucerească ce mai rămăsese din reduta germană şi asediul a fost întrerupt la 3 octombrie.

Leipzig (numită şi Bătălia Naţiunilor) înfrângere franceză în Războaiele Napoleoniene de către o armată combinată a aliaţilor, între 16-18 octombrie 1813, în apropiere de Leipzig, în Germania. Napoleon Bonaparte avea o armată de circa 185.000 de recruţi, în majoritatea lor slab instruiţi, cu un contingent de saxoni. A fost înfruntat de 60.000 de prusaci, sub comanda mareşalului Gebhard von Bliicher, şi de 160.000 de austrieci şi ruşi, sub comanda prinţului Schwarzenburg. Alţi 150.000 de suedezi, sub comanda prinţului Bernadotte, erau în drum spre câmpul de bătaie.

Napoleon a stabilit o linie de apărare pe Elba, dar a fost forţat să se retragă spre Leipzig, sub ameninţarea învăluirii dinspre sud de către armata austro-rusă, dinspre nord-est de către prusaci şi dinspre nord de către suedezi. Schwarzenburg a atacat la 16 octombrie, dar după o zi de luptă francezii s-au menţinut pe poziţii. La 17 octombrie au mai fost unele ciocniri indecise, dar la 18 octombrie au sosit toate armatele aliate. Saxonii au dezertat din armata lui Napoleon şi au trecut de partea aliaţilor, părăsindu-şi poziţiile şi lăsând în urmă un front slăbit. Napoleon a început atunci o retragere prin luptă şi până în dimineaţa zilei de 19 octombrie cam jumătate din armata lui a reuşit să scape pe drumul spre Erfurt. Bătălia de trei zile i-a costat pe francezi în jur de 60.000 de morţi şi răniţi şi 11.000 de prizonieri. Pierderile aliaţilor au fost de circa 50.000 de oameni.

Lemberg Lupte între austrieci şi ruşi în Primul Război Mondial, între 1914 şi 1915, într-un oraş din Galiţia (mai târziu Lvov, în Polonia, iar astăzi în Ucraina). Oraşul, fortăreaţă şi cartier general militar, a adăpostit armata austriacă în retragere după ce a fost înfrântă de ruşi la Sokal, în august 1914. Trei armate austriece înaintau spre est ca să intre în luptă. Armata 2 îşi avea baza la Lemberg, Armata l se afla cam la 15 km sud de Lemberg, iar Armata

3 se afla în sud-vestul Poloniei. Ruşii au masat patru armate şi când Armata 2 austriacă a înaintat, ruşii conduşi de generalul Aleksei Brusilov şi de generalul Nikolai Russki, aproape au încercuit-o şi au înfrânt-o, presând în acelaşi timp şi celelalte două armate austriece. Această înfrângere a făcut ca ce mai rămăsese din Armata 2 să se retragă şi să abandoneze Lemberg-ul în mâinile ruşilor.

în iunie 1915, trupe germane sub comanda generalului August von Mackensen au înaintat spre Lemberg din sud, dar au fost respinse. Distrăgând permanent atenţia apărării, acest atac a permis altor forţe germane să se întoarcă spre nord şi est şi astfel să ameninţe spatele poziţiei apărate. După o luptă înverşunată care a durat mai multe zile, la 22 iunie 1914 ruşii au evacuat oraşul, care a rămas de-atunci înainte în stăpânire germană.

Leningrad Asediu german al oraşului sovietic (astăzi Sankt Petersburg) în cel de-al Doilea Război Mondial, ca parte a Operaţiunii (>Barbarossa, invazia germană a Uniunii Sovietice în 1941. Armata germană a ajuns la Leningrad la l septembrie 1941 si s-a pregătit să-l cucerească, dar Hitler a ordonat asedierea oraşului pentru a-l ocupa fără vărsare de sânge. Intr-o săptămână, toate comunicaţiile terestre au fost tăiate şi oraşul supus unui bombardament aerian şi de artilerie. Spre sfârşitul anului, foametea provoca 300 de decese pe zi, deşi această situaţie a fost parţial uşurată când Lacul Ladoga a îngheţat, astfel încât a putut fi creat un drum de camioane pentru transporturi de hrană pe gheaţă, între timp, populaţia muncea în fabricile de muniţii, săpa linii de apărare şi servea pe linia frontului.

Asediul a luat sfârşit la 27 ianuarie 1944, când armatele sovietice care înaintau i-au scos pe germani din linia de artilerie. S-a estimat că în timpul celor 900 de zile de asediu au murit aproximativ un milion de locuitori ai oraşului, fie de maladii şi foamete, fie de mâna inamicului. Oraşului Leningrad i s-a conferit titlul de „Oraş Erou" pentru că a rezistat asediului.

Lens Bătălie în Primul Război Mondial, în perioada mai-august 1917, între Aliaţi şi germani, britanicii încercând să-i gonească pe germani din zonă şi de asemenea să-i facă să se teamă în privinţa siguranţei oraşului Lille, ca astfel să-i determine să scoată trupe de pe frontul de la Ypres. Lens, un oraş francez din departamentul. Pas-de-Calais, nod de cale ferată şi centru metalurgic într-o regiune minieră, a fost scena unei lupte aproape constante în timpul războiului. Oraşul a fost ocupat de germani în octombrie 1914. Pagubele aduse oraşului şi regiunii învecinate au fost atât de mari, încât mineritul nu a putut fi reluat până în 1921.

Soldaţii canadieni au lansat un atac hotărât asupra oraşului, cucerindu-i suburbiile, dar bătălia a degenerat în lupte de stradă şi nu s-a înregistrat vreun succes considerabil. Germanii au lansat mai multe contraatacuri, dar canadienii şi-au păstrat terenul cucerit. A fost plănuit un asalt final, dar de această dată pierderile enorme ale britanicilor în bătălia de la l)Ypres au făcut

imposibilă trimiterea de rezerve pentru un alt atac la Lens, iar canadienii s-au retras, lăsând oraşul în stăpânirea germanilor. A fost în final cucerit la 3 octombrie 1918, după ce înfrângerile suferite pe alte fronturi i-au determinat pe germani să abandoneze oraşul.

Lepanto Victorie navală a Sfintei Ligi asupra turcilor la 7 octombrie 1571, în Marea Adriatică, în largul portului Lepanto (astăzi Năupakte), în Grecia; ultima ciocnire navală importantă în care au luptat galerele. Flota Sfintei Ligi, cu contingente din Spania, Statele Pontificale, Veneţia şi Genova, număra 202 galere, contra unei flote turceşti cu un efectiv estimat la 275 galere. Ambele flote erau împărţite în trei escadre. Escadra turcească din centru, după mai multe ore de luptă, a fost complet înfrântă de escadra spaniolă, în timp ce se desfăşura această bătălie, flancul drept turcesc a încercat să se întoarcă şi să lovească din spate flancul stâng al creştinilor, dar manevra a eşuat, iar escadra veneţiană i-a gonit pe turci într-un golf şi i-a distrus. A treia escadră creştină, cea genoveză, a indus în eroare cea de-a treia escadră turcească şi, printr-o manevră abilă, a reuşit să o ţină ocupată fără să permită celorlalte două să se apropie de linia de luptă. După ce celelalte două escadre creştine şi-au înfrânt adversarii, s-au întors în ajutorul celei genoveze. După o nouă bătălie, comandantul turc a reuşit să scape cu numai 20 de galere. Se spune că turcii au pierdut 190 de galere care au fost capturate, 30.000 de morţi, 10.000 de prizonieri şi 12.000 de sclavi care au fost eliberaţi de creştini. Creştinii au avut 7.500 de morţi.

Leuctra Victorie a tebanilor asupra spartanilor în iulie 371 î.Ch., în sud-vestul Tebei (astăzi Thivai, în Grecia), înfrângerea a pus capăt unei perioade de 30 de ani de dominaţie spartană asupra Greciei, iar tebanii au preluat hegemonia asupra polisurilor greceşti.

Bătălia mai este amintită şi pentru tacticile inovatoare introduse de Epaminonda, comandantul teban, care au pregătit terenul faimoaselor falange, perfecţionate mai târziu sub Filip Macedon şi Alexandru cel Mare. Până atunci, cele două tabere purtaseră bătălii în care hopliţii, soldaţi pedeştri bine înarmaţi, se înfruntau pe două linii lungi. Epaminonda a concentrat 50 de hopliţi în adâncime într-un punct din linie, într-un dispozitiv de luptă în triunghi cu vârful înainte, şi a folosit această superioritate locală pentru a face o breşă în linia spartană. Pe măsură ce ceilalţi spartani ieşeau din formaţie ca să vină în ajutorul camarazilor lor copieşiţi, restul tebanilor s-au năpustit asupra rândurilor lor dezorganizate, ucigând peste 1.000 dintre ei.

Leuthen Victorie prusacă asupra Austriei în timpul Războiului de 7 Ani, la 5 decembrie 1757, la aproximativ 16 km vest de Breslau (astăzi Wroclaw, în Polonia). Generalul austriac contele Leopold von Daun s-a întors în Austria în dizgraţie, cu numai 37.000 din cei 90.000 de soldaţi ai săi, iar Austria a fost obligată să cedeze Silezia Prusiei.

Austriecii înaintau dinspre Breslau .şi au ocupat o poziţie pe ambele părţi ale drumului Breslau-Neufnarkt, în două linii de aproximativ 10 km lungime,

cu cavalerie pe fiecare flanc. Frederic cel Mare, mărşăluind spre est din Leipzig în fruntea unei armate prusace numărând jumătate din efectivul austriecilor, s-a decis să atace. El a oferit oricărui soldat care nu dorea să lupte libertatea de a părăsi câmpul de bătaie, a ameninţat cavaleria cu retrogradarea în trupe de garnizoană dacă ezita şi a ameninţat infanteria că-şi va pierde drapelele dacă nu ataca.

Frederic a lansat un atac fals contra flancului drept al austriecilor, atrăgând cavaleria şi alte întăriri din stânga lor, şi apoi s-a năpustit asupra flancului stâng cu cea mai mare parte a armatei sale, lăsând numai o gardă înaintată să menţină în luptă flancul drept al austriecilor, înainte ca austriecii să se poată reorganiza, flancul lor stâng a fost complet distrus. Pe când se retrăgeau, aripa dreaptă a austriecilor a schimbat direcţia de atac şi a început o luptă disperată în jurul satului Leuthen. O şarjă a cavaleriei austriece ameninţa să-i domine pe prusaci, dar Frederic avea rezerve de cavalerie în aşteptare, care i-au prins pe austrieci în flanc şi în spate când aceştia i-au depăşit în galop. Prusacii şi-au reînnoit atacul şi i-au forţat pe austrieci să se retragă pe celălalt mal al fluviului Oder. Cele câteva poduri peste râu n-au putut rezista mulţimii de soldaţi austrieci puşi pe fugă, iar prusacii au luat 21.000 de prizonieri şi 116 tunuri. Austriecii au pierdut si 3.000 de soldaţi ucişi, în timp ce prusacii au avut numai 1.140 de morţi şi 5.200 de răniţi.

Lexington Prima bătălie în Războiul pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America de Nord, la 19 aprilie 1775, la 18 km nord-vest de Boston. Anticipând o rebeliune, generalul britanic Thomas Gage a trimis 800 de soldaţi să pună mâna pe proviziile de la Concord şi să-i aresteze pe John Hancock şi John Adams, doi importanţi rebeli americani. Un detaşament înaintat, aflat sub comanda maiorului Pitcairn, a întâlnit un grup de 50 de soldaţi ai miliţiei populare americane, pe Izlazul Lexington. Aceştia au refuzat să se disperseze la ordin şi Pitcairn a ordonat soldaţilor lui să deschidă focul. Opt americani rebeli au fost ucişi şi restul s-au retras. Detaşamentul britanic s-a întors spre Concord şi mai târziu a fost atras într-o ambuscadă; a fost salvat doar de întăririle trimise din Concord. Pierderile totale în cele două acţiuni au fost de 73 de britanici ucişi şi 174 răniţi, 49 de americani ucişi şi 39 răniţi.

Leyte Cea mai mare bătălie navală din istorie, în care au fost angajate 216 nave de război americane, 2 vase australiene şi 64 nave de război japoneze, între 17-25 octombrie 1944. Bătălia s-a terminat cu anihilarea Marinei japoneze ca forţă de luptă. Când japonezii au înţeles că Statele Unite intenţionau să invadeze Filipinele în 1944, ei le-au pregătit o capcană navală complexă la Leyte, o insulă în estul Filipinelor. Cele patru portavioane ale lor aveau să staţioneze lângă Leyte ca momeală pentru flota americană, în timp ce două puternice flote japoneze aveau să navigheze printre Insulele Filipine pe rute diferite şi să execute o manevră de dublă învăluire când americanii ar fi muşcat din nadă.

S-au efectuat un număr de acțiuni separate pe măsură ce unități ale acestor forțe se întâlneau şi se dispersau, dar rezultatul general a fost distrugerea Marinei japoneze; japonezii au pierdut în jur de 500 de avioane, 3 nave de luptă, 4 transportoare blindate, 10 crucişătoare, 11 distrugătoare şi un submarin. Dintre navele de război japoneze salvate, aproape nici una nu a scăpat neavariată. Americanii au pierdut 3 transportoare blindate uşoare. 2 distrugătoare, un escortor şi 200 de avioane, în toiul bătăliei navale, generalul Walter Krueger a debarcat Armata 6 americană pe Insula Leyte, care a fost cucerită la 25 decembrie 1944.

Lîaoyang Bătălie neconcludentă între japonezi şi ruşi în timpul Războiul Ruso-Japonez, între 25 august-4 septembrie 1904, în Manciuria, la aproximativ 80 km sud-est de l)Mukden (astăzi Shenyang). Bătălia a pregătit terenul tacticilor specifice Primului Război Mondial, cu utilizarea armatelor masate, a puştilor moderne şi a mitralierelor, a sârmei ghimpate şi a tranşeelor.

Ruşii, sub comanda generalului Aleksei Kuropatkin,' au pregătit trei linii de apărare puternice în sudul aşezării Liaoyang: prima avea circa 88 km lungime, a doua 24 km lungime, iar a treia consta dintr-o serie de forturi şi puncte de sprijin în afara oraşului. Efectivul ruşilor număra în jur de 145.000 de oameni; forța japoneză, sub comanda mareşalului Iwao Oyama, avea un efectiv de aproximativ 120.000 de soldați şi era împărțit în trei armate, deşi ruşii îi credeau pe japonezi mult mai numeroşi.

Armata l japoneză, sub conducerea contelui Tamesada Kuroki, a atacat de la est, pentru a efectua joncțiunea cu Armata 4, sub comanda lui Nodzu, ce ataca de la sud, pe când Armata 2, sub comanda lui Oku, ataca din sud-est. Atacurile au început la 22 august, în timp ce Kuroki s-a lovit de o rezistență puternică, celelalte două armate japoneze au înregistrat un progres semnificativ, iar Kuropatkin, crezându-i mult mai puternici decât erau în realitate, a făcut greşeala să se retragă pe cea de-a două linie a lui. Japonezii l-au urmat şi au lansat un atac asupra acestei linii la 29 august. Lupta a fost la început indecisă, până când Kuroki a schimbat direcția de ofensivă a armatei sale spre nord-vest, pentru a încerca să taie linia rusească de retragere spre Mukden, la 31 august. După lupte grele, Kuropatkin a reuşit să împiedice această manevră, dar apoi s-a decis să-şi părăsească poziția. S-a retras spre nord şi japonezii au intrat în Liaoyang la 4 septembrie. Nu se poate spune că ruşii au fost înfrânți, căci ei s-au repliat cu rezervele neangajate în bătălie şi au pierdut numai 16.000 de soldați, față de grelele pierderi ale japonezilor de 25.000 de oameni. Daca Kuropatkin şi-ar fi păstrat sângele rece şi ar fi ştiut efectivul real al japonezilor, probabil că i-ar fi înfrânt.

Liege (old. *Luik)* Asediu german şi cucerire, la începutul Primului Război Mondial, a acestui oraş belgian, capitală a provinciei Liege şi un punct principal de apărare a Belgiei împotriva invaziei germane. Important centru de fabricare a tunurilor, oraşul era bine apărat de un colier de forturi şi avea o

garnizoană de aproximativ 30.000 de oameni, sub comanda generalului Gerart Leman. Liniile defensive au fost atacate de o armată de circa 100.000 de soldaţi germani la 5 august 1914. Când a eşuat un asalt simplu de infanterie, a început bombardamentul de artilerie şi o mică forţă germană a reuşit să penetreze inelul de forturi şi să ocupe o parte din oraş. La 12 august au fost aduse obuzierele „Bertha" de 420 mm, care au început să doboare forturile unul câte unul. Ultimele forturi au căzut la 16 august 1914, generalul Leman a fost rănit şi luat prizonier, iar în ziua următoare oraşul a fost ocupat, rămânând sub stăpânire germană pe tot parcursul războiului.

Liegnitz Victorie prusacă asupra austriecilor în timpul Războiului de 7 Ani, la 15 august 1760. Frederic cel Mare se afla aproape de Liegnitz (astăzi Legnica, în Polonia), cu o armata prusacă de circa 30.000 de oameni. Temându-se de un atac al contelui Leopold von Daun, care conducea o forţă austriacă de trei ori mai numeroasă decât cea a prusacilor, Frederic s-a retras pe o poziţie mai bună, lângă Parchwitz (astăzi Prochowice). Fără să vrea, a ocupat o zonă pe care austriecii şi-o aleseseră ca bivuac pentru noapte, şi un corp austriac, neştiind de prezenţa prusacilor, a mărşăluit direct în liniile acestora. A fost imediat atacat, pierzând 4.000 de morţi şi răniţi, 6.000 de prizonieri şi 82 de tunuri.

Ligny Victorie franceză asupra prusacilor la 16 iunie 1805, în timpul celor „100 de Zile" ale lui Napoleon, la Ligny, un sat belgian la 14 km nord-est de Charleroi. A fost ultima tentativă a lui Napoleon Bonaparte de a înfrânge o armată prusacă înainte de bătălia de la Waterloo.

Mareşalul Gebhard von Bliicher, aflat în fruntea unei armate de 84.000 de prusaci şi 224 de tunuri lângă Ligny, a fost atacat de Napoleon cu 75.000 de soldaţi francezi şi 218 tunuri. Ordinele lui Napoleon către mareşalul Michel Ney n-au ajuns la acesta, iar francezii s-au lovit de o rezistenţă considerabilă, dar pentru că forţa prusacilor a slăbit, Napoleon a reuşit să lanseze un atac violent cu o divizie de cavalerie grea şi o divizie de infanterie de rezervă. Acest lucru i-a obligat pe prusaci să se retragă, cu pierderi de aproximativ 12.000 de oameni, dar au reuşit să se replieze şi au rămas astfel o ameninţare pentru francezi.

Linkoping (cunoscut şi ca Stangebro) Victorie a suedezilor asupra polonezilor în 1598, în timpul Războiului Suedezo-Polonez. Sigismund III, regele Poloniei, şi-a urmat tatăl la tronul Suediei în 1592 şi a încercat să stabilească o superioritate catolică în Suedia, o politică ce a provocat o puternică opoziţie a suedezilor luterani, care l-au ales în 1595 pe unchiul lui, Carol, ca regent al Suediei în locul celui ales de Sigismund. Când Sigismund a pornit spre Suedia în 1598, armata sa a fost prinsă într-o ambuscadă şi complet distrusă de suedezi. Carol a devenit regele Carol IX al Suediei în 1599, iar dominaţia poloneză asupra Suediei a luat sfârşit.

Lissa Victorie navală austriacă, în Războiul Austro-Prusian, asupra italienilor, care se aliaseră cu Prusia, la 20 iulie 1866, lângă Insula Lissa, în

Marea Adriatică, la aproximativ 65 km sud-vest de Split, în Iugoslavia. O flotă italiană a sosit în largul Insulei Lissa la 18 iulie, cu intenția de a o cuceri, dar a găsit-o apărată de o artilerie de coastă, în timp ce-i ținea la distanță pe italieni, comandantul garnizoanei i-a telegrafiat contraamiralului Wilhelm von Tegethoff, comandantul austriac, şi în dimineața zilei de 20 iulie flota austriacă a ajuns la Lissa. Flota italiană avea 29 de cuirasate cu 641 de tunuri cu țeava ghintuită, în timp ce austriecii aveau 26 de cuirasate şi 532 de tunuri cu țeava lisă, care nu aveau raza de acțiune a tunurilor italiene, superioare lor din punct de vedere tehnic, şi aliniate în 3 formații de săgeată. Dacă italienii ar fi dorit, ar fi putut folosi avantajul razei de acțiune mai mari a tunurilor lor cu țeava ghintuită ca să lovească austriecii de la distanță şi să le oprească înaintarea, dar în schimb ei au hotărât să se angajeze într-o luptă apropiată cu inamicul, ceea ce le-a convenit mult mai mult austriecilor.

Tegethoff şi-a întors flota în direcția italienilor şi a semnalizat „Trageți în cuirasatele inamicului şi scufundați-le!" în acel moment, comandantul italian, contele de Persano, s-a hotărât să-şi schimbe pavilionul pe un alt vas. Cele două nave s-au oprit în timp ce amiralul trecea pe celălalt vas, lăsând o breşă în linia italiană prin care flota austriacă a trecut, s-a întors împrejur şi a început să atace ambele extremități ale liniei italiene. Bătălia a devenit o luptă vas-la-vas, iar Tegethoff, văzând cum cuirasatul italian *Re d'Italia* avea dificultăți cu pilotajul, l-a abordat şi l-a scufundat. O vedetă de patrulare italiană a fost scufundată de focuri de tun, după care flota italiană s-a întors şi s-a grăbit spre casă, lăsând Adriatică sub controlul austriecilor. Incidentul de abordaj i-a făcut pe strategii navali să conştientizeze posibilitățile acestei manevre, şi pentru următorii douăzeci de ani abordajul a constituit principala tactică navală, chiar dacă alte tentative de acest fel au eşuat în timpul altor bătălii.

L6dz Cucerire germană, în Primul Război Mondial, a oraşului industrial ocupat de ruşi, situat în centrul Poloniei, la 120 km sud-vest de Varşovia, în decembrie 1914. în timpul atacului feldmareşalului Paul von Hindenburg asupra Varşoviei, în octombrie-decembrie 1914, o armată germană, sub comanda generalului August von Mackensen, a atacat oraşul Lodz, dar a fost ținută în loc de o rezistență rusească înverşunată. Cu toate acestea, forțele germane au înconjurat oraşul pe ambele părți pe o oarecare distanță, făcând din el un important intrând. Ruşii şi-au dat seama că era greu să apere oraşul în cazul în care coloanele germane înaintau simultan spre oraş, aşa că l-au evacuat fără pierderi la 5 decembrie 1914. Germanii au continuat să-l bombardeze în cea mai mare parte a zilei următoare, înainte să realizeze că ruşii îl părăsiseră. A rămas sub control german pe tot restul războiului.

Loigny-Poupry Victorie prusacă în Războiul Franco-Prusian asupra francezilor la 2 decembrie 1870 la Loigny, la 40 km est de Chartres. După ce prusacii au asediat Parisul, efortul militar francez s-a bazat pe armatele cetățeneşti mobilizate în provincii. Armata Loarei, cu baza la Orleans, a pornit

spre Paris în speranța de a întâlni vreo trupă din orașul asediat afiată în misiune de luptă. Un detașament al acestei armate, sub comanda generalului Antoine Chanzy, a atacat o armată bavareză lângă Loigny, luând-o prin surprindere și gonind-o din sat. Două batalioane de soldați prusaci au fost mobilizate imediat și au oprit atacul francez, în timp ce cavaleria prusacă a înconjurat flancul francez, forțând armata lui Chanzy să se retragă.

O nouă divizie franceză, sub comanda generalului Paytavin, a sosit ca să amenințe flancul stâng al prusacilor din satul Poupry și o nouă bătălie a început. S-au purtat lupte înverșunate pe tot restul zilei înainte ca prusacii să-i respingă decisiv pe francezi, care au pierdut 6.500 de morți și răniți și 2.500 de prizonieri. Comandantul francez, generalul Claude d'Aurelle de Paladines, a ordonat retragerea spre Orleans, dar comandantul prusac, prințul Frederic Carol, a lansat un atac asupra acestui oraș. Armata Loarei a fost decimată și supraviețuitorii s-au alipit altor unități.

Loos Ofensivă, în Primul Război Mondial, a armatelor britanică și franceză contra germanilor, în septembrie 1915, cu scopul de a recuceri districtul minier din jurul localităților Loos și Lens și, dacă era posibil, capturarea orașului Lille. Desfășurată în același timp cu ofensiva franceză din Champagne. se spera că atenția germanilor va fi distrasă de acolo în avantajul francezilor.

Pozițiile germane erau bine fortificate, cu o mulțime de adăposturi și cazemate din oțel și beton. Forțele britanice includeau și batalioane din „armatele Kitchener", folosite atunci pentru prima oară. A fost prima dată când britanicii au folosit gaz toxic, dar din păcate vântul și-a schimbat direcția și gazul a fost adus înapoi spre liniile britanice, deși tuburile au fost rapid închise și pagubele au fost minore. Atacul a reușit să creeze un intrând la o oarecare adâncime în liniile germane, dar rezervele au fost defectuos organizate și, înainte de a fi aduse, un contraatac german i-a împins pe britanici înapoi la linia lor de pornire. Un al doilea atac, în sudul redutei Hohernzollern, a reușit să câștige un teren de aproximativ 3.200 km, care a fost păstrat. Circa 250.000 de britanici și un număr similar de soldați francezi s-au angajat în bătălie. Pierderile britanicilor au fost de circa 60.000, între care trei generali. Nu se cunosc pierderile francezilor, deoarece au fost incluse în pierderile generale ale tuturor acțiunilor desfășurate în același timp, dar probabil că au fost mai grele decât cele ale britanicilor.

Lucknow Asediere a garnizoanei britanice și a locuitorilor localității Lucknow, în India, între 2 iulie-16 noiembrie 1857, în timpul Rebeliunii Indiene. Șir Henry Lawrence, administratorul Punjabului, a prevăzut rebeliunea și a mutat toți civilii britanici și mica garnizoană britanică de aproximativ 300 de soldați britanici și 700 de soldați indieni loiali în reședința sa. Asediul a început la 2 iulie și două zile mai târziu Lawrence a fost rănit mortal de o schijă. Comanda a fost preluată de locotenent-colonelul John Inglis, care a reușit să apere reședința în ciuda penuriei de hrană, medicamente și muniție.

O coloană condusă de generalul Henry Havelock a reuşit să-şi croiască drum prin luptă printre liniile rebelilor şi să intre în reşedinţă la 25 septembrie, dar forţa combinată a garnizoanei şi a coloanei de eliberare nu a fost destul de puternică pentru a-şi croi drum afară, aşa că asediul a continuat cu şi mai mulţi oameni izolaţi în reşedinţă. Coloana de eliberare avea multă muniţie dar puţină hrană, ceea ce a înrăutăţit condiţiile. Cu toate acestea, marea rezistenţă a forţelor britanice înăuntrul reşedinţei a permis să se efectueze ieşiri pentru distrugerea tunurilor rebelilor, capturarea unor case şi consolidarea sistemului de apărare.

După încă 53 de zile, o nouă coloană de aproximativ 5.000 de soldaţi, condusă de generalul Şir Colin Campbell, a apărut în afara oraşului, dar generalul nu ştia cum să ajungă la reşedinţă. Thomas Kavanagh, un funcţionar public, s-a strecurat deghizat printre rândurile rebelilor ca să-l contacteze pe Campbell şi să-i călăuzească armata în atac, devenind primul civil căruia i s-a acordat Crucea Victoria. Campbell şi-a croit drum prin luptă până la reşedinţă, dar nu a avut forţele necesare ca să supună întregul oraş, aşa că a salvat armata asediată şi civilii, i-a escortat afară în siguranţă şi a lăsat oraşul în seama rebelilor. Lucknow-ul a fost în cele din urmă curăţat şi capturat în martie 1858.

Liitzen Victorie suedeză în Războiul de 30 de Ani, la 16 noiembrie 1632, asupra unei armate imperiale sub comanda lui Albrecht von Wallenstein, la 45 km vest de Leipzig, în Germania. Armata suedeză, cu un efectiv în jur de 19.000 de soldaţi sub comanda regelui Gustav Adolt, mărşăluia din Naumburg, când Gustav a auzit că Wallenstein, în fruntea unei armate de mărime similară, şi-a trimis o parte din trupe într-o expediţie de procurare de alimente din resurse locale. Gustav s-a întors şi a înaintat spre Wallenstein, în speranţa de a profita de ocazia de a ataca o armată slăbită.

Armata lui Wallenstein s-a organizat în formaţie de luptă. Cavaleria suedeză, pe flancurile liniei lui Gustav, a zdrobit rapid cavaleria duşmană, între timp, infanteria, în centrul liniei, ducea o luptă lungă şi înverşunată, în care Gustav Adolf a fost ucis, şi forţele imperiale au început să înregistreze un oarecare succes. Prinţul Bernhard a preluat comanda armatei suedeze, a adunat-o şi a recucerit terenul şi tunurile pierdute. Cavaleria lui Wallenstein a reapărut şi bătălia a fost reluată, comandantul cavaleriei fiind ucis în cursul ei. Rezervele suedeze au fost atunci aruncate în luptă şi forţele imperiale au fost în final înfrânte. La căderea nopţii, s-a lăsat o ceaţă groasă şi Wallenstein a putut să iasă din luptă sub acoperirea cetii. Deşi a reuşit să se retragă cu soldaţii lui de pe câmpul de bătaie, a trebuit sâ-şi abandoneze artileria.

Liitzen Victorie franceză în Războaiele Napoleoniene asupra unei forţe aliate de prusaci şi ruşi, la 2 mai 1813. Napoleon Bonaparte se deplasa spre Elba cu un efectiv de circa 200.000 de soldaţi şi şi-a îndreptat avangarda spre Liitzen. Comandantul aliat, contele Wittgenstein, s-a decis să-i atace avangarda cu un mic detaşament, în timp ce-şi dirija grosul armatei împotriva

aripii drepte şi a ariergardei lui Napoleon. Atacul asupra vârfului coloanei franceze a început la ora 9 a.m. şi Napoleon, auzind artileria lui Wittgenstein, şi-a dat seama imediat de intenţia acestuia. A trecut la comanda armatei sale, a detaşat o forţă de rezervă şi a retras-o, lăsând restul soldaţilor să ţină piept aliaţilor. A aşteptat până când ambele tabere încleştate în luptă au ajuns la o încetare temporară a acţiunilor, apoi a trimis o baterie puternică de 100 de tunuri să spargă cu mitralii o breşă în linia aliaţilor, prin care şi-a aruncat forţa de rezervă. Această manevră i-a dezorganizat atât de mult pe aliaţi, încât în cursul nopţii cei doi regi ai lor au ordonat retragerea. Aliaţii au pierdut 20.000 de soldaţi, iar francezii cam jumătate din acest număr.

Llltk Lupte în Primul Război Mondial între austrieci şi ruşi, între 1914-17. Luţk-ul (astăzi Luck, în Polonia) era un oraş rusesc, una dintre cele trei fortăreţe ruseşti cunoscute ca „Triunghiul lui Volhin". Capturat de austrieci la 31 august 1914, după o bătălie cu ruşii în retragere, aceştia din urmă au lansat o contraofensivă pe linia râului Styr în septembrie 1914 şi au reuşit să recucerească Luţk-ul la 24 septembrie. Cu toate acestea, lipsa de provizii şi de muniţie i-a făcut să-l evacueze din nou la 28 septembrie, şi a rămas sub ocupaţie austriacă până la Ofensiva l)Brusilov din aprilie 1916. Ca parte a cuceririlor ruseşti în această campanie, Luţk-ul a fost recucerit la 7 iunie 1916, rămânând sub controlul ruşilor până când s-au retras din război în 1917.

M

Madrid Victorie a naţionaliştilor în Războiul Civil din Spania, la 31 martie 1936, asupra forţelor republicane, în urma unui asediu prelungit. Madridul, părăsit de trupele republicane sub comanda generalului Jose Miaja, a fost atacat în noiembrie 1936 de o armată naţionalistă sub comanda generalului Emilio Mola, care a devenit faimos pentru afirmaţia sa că, deşi nu avea decât patru coloane de soldaţi în afara oraşului, mai exista o „a cincea coloană" de simpatizanţi înăuntrul Madridului care să-l susţină.

Până la 21 noiembrie, naţionaliştii au înaintat şi au cucerit suburbiile oraşului universitar, dar apoi s-au săpat linii de tranşee şi a urmat o perioadă de stagnare. Republicanii au lansat un contraatac în iulie 1937, dar au fost respinşi, cu preţul a 15.000 de morţi şi răniţi. Asediul s-a menţinut încă doi ani, în timp ce Războiul Civil a continuat în alte părţi ale Spaniei, şi până la urmă diferitele facţiuni republicane au început să se certe între ele. Liderul naţionalist, generalul Francisco Franco, a lansat o ofensivă neaşteptată împotriva Madridului la 26 martie 1939. Rezistenţa a căzut şi oraşul a fost ocupat la 31 martie, punându-se astfel capăt Războiului Civil.

Mafeking Asediu eşuat al burilor asupra oraşului ocupat de britanici, în cel de-al Doilea Război Anglo-Bur din Africa de Sud, între octombrie 1899 şi mai 1900. Garnizoana britanică, cu un efectiv de aproximativ 750 de soldaţi sub comanda colonelului Robert Baden-Powell, 1.700 de locuitori ai oraşului şi circa 7.000 de africani, a fost asediată de o forţă bură cu un contingent de 10.000 de oameni, sub comanda generalului Piet Cronje. Asediul nu a fost foarte puternic, oraşul nu a fost niciodată complet încercuit şi singurul atac serios pe care l-au încercat burii a eşuat, înăuntrul oraşului, Baden-Powell a organizat populaţia să-şi ducă viaţa mai mult sau mai puţin normal şi să-şi menţină moralul ridicat. S-au organizat ceaiuri dansante, concerte şi meciuri de polo. în cele din urmă a sosit o coloană de soldaţi britanici condusă de colonelul Herbert Plumer şi colonelul Mahon, i-a dispersat pe buri şi a eliberat oraşul la 17 mai 1900. Anunţarea eliberării oraşului a iscat scene frenetice de bucurie la Londra şi în întreaga Marea Britanic, mult prea exagerate faţă de valoarea strategică reală a operaţiunii, şi chiar a dat naştere unui nou verb, *to maffick,* a se bucura peste măsură.

Magdala Victorie britanică, la 13 aprilie 1868, în Războiul din Abisinia la Magdala, o fortăreaţă afiată pe un vârf de munte (cunoscut astăzi sub numele de Amba Maryam în Ethiopia), la aproximativ 190 km sud-est de Gondar. Negusul Theodor II l-a aruncat în închisoare pe consulul britanic împreună cu alţi străini în ianuarie 1864 şi, în ciuda cererilor repetate, a refuzat să-i elibereze. O expediţie trimisă din Marea Britanie, sub comanda generalului Şir Robert Napier, a sosit în ianuarie 1868 cu 13.000 de soldaţi britanici şi indieni şi 36.000 de animale de povară. Napier era inginer şi era perfect conştient de necesitatea unei organizări minuţioase. El si-a divizat armata în două părţi, cu o forţă de atac de 5.000 de soldaţi, iar restul formând o linie de aprovizionare. După o bătălie aprigă cu avanposturile lui Theodor, Napier a ajuns la poalele fortăreţei şi Theodor a eliberat prizonierii, dar a refuzat să se predea.

în ziua următoare, Napier a urcat pe munte cu trupele sale pentru a lua cu asalt bastionul. Britanicii au descoperit că geniştii lor uitaseră praful de puşcă şi scările de escaladare doar când au ajuns la fort, aşa încât un toboşar s-a căţărat pe zidul fortificaţiilor şi i-a ajutat şi pe ceilalţi camarazi să-l urce. Cu toate acestea, fortul a fost cucerit cu preţul a numai doi morţi şi 13 răniţi, iar Theodor s-a împuşcat. Napier a ras fortul de pe faţa pământului, a mărşăluit înapoi spre coastă şi a navigat spre casă. La întoarcerea sa în Marea Britanie, a primit mulţumirile Parlamentului şi a fost înnobilat cu titlul de baron Napier de Magdala.

Magdeburg Victorie a imperialilor asupra suedezilor în Războiul de 30 de Ani, la 20 mai 1631, la Magdeburg, în Germania. Suedezii au asediat şi cucerit Magdeburgul în 1629. Ei au ocupat oraşul cu o mică garnizoană până când o armată imperială, sub comanda contelui Tilly, a sosit la începutul anului 1631 şi l-a asediat. Garnizoana a rezistat timp de cinci luni în speranţa eliberării, până în luna mai, când Tilly a auzit că se apropia o armată suedeză sub comanda regelui Gustav Adolf, obligându-l astfel să se decidă între a lua cu asalt locul sau a ridica asediul. El a optat pentru atacarea oraşului şi l-a cucerit după două ore de lupte grele, la 20 mai 1631. Armata lui mixtă de mercenari croaţi şi valoni a jefuit apoi oraşul şi a masacrat majoritatea populaţiei. Citadelei i-au dat foc, lăsând în picioare doar catedrala.

Magenta înfrângere austriacă la 4 iunie 1859, în favoarea unei armate combinate de francezi şi sardinieni în timpul Războiului pentru Independenţa Italiei, la Magenta, la aproximativ 55 km vest de Milano. Sardinienii, ocupând o poziţie în nordul Alessandriei, respinseseră deja două atacuri ale austriecilor, care se retrăseseră şi ocupaseră o linie în spatele râului Ticino.

La sosirea aliaţilor lor francezi, sardinienii au înaintat într-un atac frontal, susţinuţi de francezi. Bătălia a continuat un timp, fără ca vreuna dintre tabere să câştige un avantaj, până când mareşalul Mac-Mahon şi-a condus soldaţii francezi peste Ticino, în nordul câmpului de luptă, şi apoi s-a năpustit asupra flancului austriac. Flancul a căzut imediat şi bătălia s-a încheiat înainte ca

sardinienii să vină în ajutor. Austriecii au pierdut aproximativ 6.500 de soldați, iar francezii şi sardinienii circa 4.500.

Magersfontein Victorie bură asupra britanicilor la 11 decembrie 1899, în cel de-al Doilea Război Anglo-Bur din Africa de Sud, la o trecătoare a râului Modder, la aproximativ 65 km sud de Kimberley, în Africa de Sud. O coloană britanică a fost expediată, sub comanda generalului Paul Methuen, ca să elibereze forța britanică asediată la Kimberley. Coloana de eliberare a sosit la Magersfontein şi a observat că un deal care le domina ruta era ocupat de buri. Britanicii trebuiau să distrugă acest obstacol înainte de a-şi putea continua înaintarea. A fost proiectat un bombardament de artilerie asupra vârfului dealului, urmat de un atac în zori. Dar burii erau îngropați în tranşee la poalele dealului, şi când trupele de asalt au pornit-o înainte în rânduri strânse în timpul nopții pentru a-şi pregăti atacul, au intrat sub focurile burilor, comandantul de brigadă împreună cu peste 50 de ofițeri şi 700 de soldați fiind uciși. Trupele de asalt s-au îndepărtat în dezordine şi au aşteptat toată ziua ca burii să se retragă. Ei n-au făcut-o şi Methuen şi-a retras armata, cu pierderea a peste 1.000 de soldați şi 68 de ofițeri. Pierderile burilor au fost estimate la 70 de morți şi 250 de răniți. Victoria bură de la Magersfontein, combinată cu înfrângerile britanicilor la l)Colenso şi Stormberg în aceeaşi săptămână, a justificat renumele acelei săptămâni de „Săptămâna Neagră".

Maida înfrângere a circa 6.500 de francezi, sub comanda mareşalului Jean Reyner, de către o armată britanică cu un efectiv în jur de 5.000 de oameni, sub comanda generalului Şir John Stuart, la 3 iulie 1806, în timpul Războaielor Napoleoniene, în apropiere de Maida, la aproximativ 20 km vest de Catanzaro, în sudul Italiei, într-o perioadă de acalmie a războiului, o armată britanică se afla în Italia ca să ajute familiile regale alungate din Spania şi Sicilia şi să încerce o anulare a controlului militar francez asupra regatului Siciliei. Britanicii se deplasau spre vest cu intenția de a se îmbarca pentru Sicilia, când forțele franceze le-au blocat drumul.

Această bătălie reliefează un contrast interesant între două sisteme tactice diferite: în timp ce britanicii şi-au desfăşurat forțele în linie, francezii au atacat în coloană, permițând întregului efectiv britanic să tragă salve în masa combatanților francezi, în timp ce numai primele două eşaloane ale francezilor puteau să riposteze. După câteva salve devastatoare, britanicii au lansat un atac la baionetă, iar francezii au rupt rândurile şi au luat-o la fugă.

Majuba înfrângere a britanicilor şi victorie a burilor în Primul Război Anglo-Bur din Africa de Sud, la 27 februarie 1881. pe Dealul Majuba în Natal, la aproximativ 16 km sud de Volksrust. Şir George Colley a fost numit guvernator britanic al ținutului Natal cu puțin timp înainte de prima răscoală a burilor. Când a izbucnit revolta burilor, el a început să organizeze o coloană ca să invadeze Transvaalul. A adunat în jur de 1.000 de soldați din diverse regimente, inclusiv un mic detaşament naval, şi a pornit spre Pietermaritzburg.

Tentativa lui de a ataca poziţia burilor de la Laing's Nek a eşuat şi Colley a trebuit să aştepte întăriri înainte să-şi continue înaintarea, în timp ce el aştepta, burii au început o mişcare de întoarcere a flancului inamic pentru a-i tăia ruta de aprovizionare, şi atunci el a trimis un detaşament de infanterie înapoi ca să apere drumul, dar şi-a pierdut jumătate din efectiv într-o ambuscadă.

Colley s-a decis să se stabilească pe Dealul Majuba, pe care îl vedea ca o poziţie cheie: burii aveau fie să atace şi să fie înfrânţi, fie să se retragă după ce el îşi va întări această poziţie dominantă. Colley a ocupat vârful dealului cu 490 de soldaţi şi 64 de marinari după o noapte de marş. A doua zi era duminică şi burii s-au înfuriat că britanicii continuau un război în ziua Domnului. Ei au trimis 180 de lunetişti să urce dealul, în timp ce focul de acoperire al unui alt contingent de 1.000 de soldaţi îi ţinea pe britanici în loc. Lunetiştii au cucerit creasta dealului şi într-o oră au zdrobit complet forţa britanică, ucigând 93 de soldaţi, rănind 133 şi luând 58 de prizonieri; Colley s-a numărat printre cei morţi. Dintre buri a murit un singur om şi cinci au fost răniţi.

Malaga Victorie navală britanică asupra francezilor în timpul Războiului de Succesiune la Tronul Spaniei, la 24 august 1704, în largul coastei spaniole, aproape de Malaga. Flota franceză de 53 de vase, sub comanda amiralului contele de Tourville, naviga spre sud pentru a aduce întăriri flotei spaniole ce încerca să recucerească Gibraltarul. O flotă britanică de 45 de nave, sub comanda amiralului Şir George Rooke, care cucerise Gibraltarul cu aproximativ o lună în urmă, i-a reperat, şi a urmat o luptă aprigă. Ambele tabere au suferit pierderi, dar nici una dintre ele nu şi-a pierdut vreun vas, iar bătălia s-a încheiat cu o retragere tactică. Cu toate acestea, ea a constituit o victorie strategică pentru britanici, care astfel au împiedicat întâlnirea celor două flote inamice şi posibilul ajutor care ar fi putut să smulgă Gibraltarul Imperiului Britanic.

Maloiaroslaveţ Bătălie neconcludentă de mare ferocitate între francezi şi ruşi în timpul retragerii lui Napoleon Bonaparte din faţa Moscovei, la 24 octombrie 1812, la Maloiaroslaveţ, la aproximativ 95 km sud-vest de Moscova. Deşi această bătălie a constituit o victorie tactică pentru Napoleon, ruşii au avut o biruinţă strategică, deoarece ea a mărit numărul problemelor cu care se confruntau francezii în retragerea lor.

Napoleon a părăsit Moscova la 19 octombrie şi s-a îndreptat spre Kaluga, la aproximativ 160 km distanţă în direcţia sud-vest. O patrulă rusească a raportat prezenţa trupelor franceze la Formiskoe, la aproximativ 65 km de Moscova, iar mareşalul Kutuzov, gândindu-se că este vorba de o grupă de rechiziţie de alimente, l-a trimis pe generalul Docturov cu circa 23.000 de soldaţi şi 84 de tunuri să se ocupe de ea. Apoi, o altă patrulă l-a anunţat că de fapt era vorba de principala forţă a lui Napoleon, şi Docturov s-a decis să ocupe o poziţie de blocare la Maloiaroslaveţ. Când a sosit acolo, francezii

puseseră stăpânire pe podurile oraşului, şi Docturov i-a atacat. Toată ziua s-au dat lupte înverşunate, oraşul şi-a schimbat de cinci ori ocupanţii, până când o forţă de întărire de 10.000 de ruşi a sosit şi i-a dat posibilitatea lui Docturov să ocupe oraşul, deşi n-a reuşit să captureze podurile. Francezii au aruncat în luptă întăriri şi i-au scos pe ruşi din oraş. S-a lăsat noaptea, a sosit Kutuzov şi, dându-şi seama că nu are şanse de izbândă, a ordonat trupelor sale să se retragă spre Kaluga. Francezii au înţeles că proiectata lor rută i-ar aduce în bătaia puştilor unei armate ruseşti puternic întărite, astfel că Napoleon a schimbat-o, deplasându-se spre nord-vest prin Smolensk, un drum mult mai dificil pe care el sperase să-l evite.

Malplaquet Victorie imperială asupra francezilor în Războiul de Succesiune la Tronul Spaniei, la 11 septembrie 1709, la Malplaquet, un sat francez la aproximativ 16 km sud de Mons. Armata imperială, sub comanda comună a ducelui de Marlborough şi a prinţului Eugeniu de Savoia, îşi stabilise tabăra cu două zile în urmă în faţa armatei franceze condusă de mareşalul Claude de Villars, care aştepta ca solii olandezi să-i înmâneze ordinul de atac.

Până la urmă a sosit şi ordinul aşteptat. Bătălia a început la 11 septembrie la 9 a.m., cu un atac al contingentelor prusace şi austriece din armata imperială. Acest atac a fost respins şi Marlborough a aruncat în luptă trei batalioane britanice; presiunea adăugată a acestor forţe proaspete i-a împins pe francezi înapoi. Brigada Regală Irlandeză a atacat apoi contingentul de irlandezi din armata franceză şi i-a zdrobit, după care bătălia a cuprins toate unităţile. Prinţul de Orania, în aripa stângă a armatei imperiale, a fost împins înapoi de francezi. Eugeniu şi Marlborough au ripostat cu un puternic asalt asupra centrului şi flancului drept francez; după o luptă prelungită, francezii au fost măturaţi înapoi şi forţele imperiale şi-au început înaintarea. Cu toate acestea, pierderile de partea imperială erau atât de mari şi soldaţii atât de obosiţi, încât nu au reuşit să-i urmărească pe francezi în retragerea lor. Nici o altă bătălie din acest război nu s-a mai apropiat măcar de ferocitatea şi pierderile de la Malplaquet: armata imperială a pierdut peste 20.000 de combatanţi, iar francezii 12.000, ambele tabere numărând iniţial în jur de 90.000 de oameni.

A fost singurul lucru nechibzuit de care s-a făcut vreodată vinovat ducele de Marlborough; şi opinia generală a fost că prinţul Eugeniu l-a forţat să-l facă.

Generalul Keane despre ***Bătălia de la Malplaquet*** în *Memoriile* sale

Maraton Celebră victorie grecească la începutul Războaielor Medice, în septembrie 490 î.Ch., asupra forţei de invazie a regelui persan Darius pe -câmpia de la Maraton, la 50 km nord-est de Atena. Grecii, o armată combinată de aproximativ 10.000 de atenieni sub conducerea lui Miltiade, suplimentată

de aliaţii lor din Plateea, şi-au stabilit tabăra într-un loc care domina câmpia, cam la un km şi jumătate distanţă de armata persană, care avea un efectiv cam de cinci sau şase ori mai mare. Profitând de faptul că perşii se aşezaseră cu spatele la mare, grecii şi-au consolidat aripile si au atacat. Perşii au respins atacul grecilor în centrul lor, dar Miltiade a răsucit aripile armatei greceşti, zdrobind flancurile persane şi exercitând presiune asupra centrului lor. Perşii au fost împinşi înapoi în mare şi, deşi majoritatea au reuşit să se reîmbarce pe nave, aproximativ 6.000 dintre ei au murit pe câmpul de luptă, în timp ce pierderile grecilor au fost sub 200 de oameni.

Victoria de la Maraton a reprezentat un stimulent enorm pentru moralul grecilor, care s-a dovedit de mare Valoare când perşii au lansat o invazie mult mai ameninţătoare zece ani mai târziu. Bătălia a fost imortalizată de cursa care îi poartă numele, în care alergătorul Fedippide, după cum se spune, a alergat de la Atena la Sparta ca să ceară ajutor înainte de bătălie. El a acoperit o distanţă de 200 km într-o singură zi, dar spartanii nu au oferit ajutorul dorit. O legendă de dată mai recentă povesteşte că a alergat de la Atena la Maraton, o distanţă în jur de 40 km, ca să ia parte la luptă, apoi a fugit înapoi cu vestea victoriei înainte de a cădea mort. De aici îşi trage numele maratonul de astăzi, dar legenda ca atare este considerată falsă de către specialişti.

Marea Britanic, Bătălia pentru Bătălie aeriană în cel de-al Doilea Război Mondial între forţele germane şi britanice, între 10 iulie şi 31 octombrie 1940.

La declanşarea bătăliei, germanii au fost în avantaj pentru că ei deţineau aerodromuri sigure în Olanda, Belgia şi Franţa, din direcţia cărora sud-estul Angliei era o ţintă uşoară. La l august 1940, Luftwaffe avea aproximativ 4.500 de avioane de toate tipurile, în comparaţie cu circa 3.000 la dispoziţia Aviaţiei Regale Britanice (RAF). Bătălia pentru Marea Britanie a fost proiectată ca o acţiune premergătoare la planul german de invadare a Marii Britanii, *Seelowe* [Leul de Mare], pe care Hitler l-a amânat până la 17 septembrie şi l-a abandonat la 10 octombrie, optând în schimb să invadeze URSS (vezi Operaţiunea t>Barbarossa).

Bătălia pentru Marea Britanie a fost împărţită în cinci faze: 10 iulie-7 august, faza preliminară; 8-23 august, atacul asupra ţintelor de coastă; 24 august-6 septembrie, atacul asupra aerodromurilor Comandamentului aviaţiei de vânătoare; 7-30 septembrie, atacuri de zi asupra Londrei, mai ales cu bombardiere grele; l-31 octombrie, atacuri de zi asupra Londrei, mai ales cu avioane de vânătoare-bombardament. Principala bătălie s-a dat între aproximativ 600 de avioane Hurricane şi Spitfire şi cele 800 Messerschmitturi 109 şi 1.000 de bombardiere (Dornier 17, Heinkel 111 şi Junkers 88) ale Luftwaffe-i. Pierderile pentru RAF în perioada august-septembrie au fost de 832 de avioane de vânătoare distruse în întregime, iar pentru Luftwaffe, 668 de avioane de vânătoare şi 700 de bombardiere şi alte tipuri de aparate de zbor.

Marea Vânătoare de Curcani din Insulele Mariane Bătălie aeriană în cel de-al Doilea Război Mondial, în timpul bătăliei navale din l)Filipine, la 20 iunie 1944. O flotă japoneză de 6 portavioane cu 342 de aparate de zbor a încercat să prindă flota Statelor Unite între ea şi baza aviatică de pe Insula Guam. Flota americană, echipată cu 15 portavioane şi 956 aparate de zbor, ştia de acest plan şi şi-a trimis propriile avioane, ajungându-i pe japonezi la circa 80 km distanţă de ţinta lor. Peste 300 de aparate japoneze au fost doborâte şi numai câteva au ajuns la flota americană, provocându-i prea puţine pagube.

MarengO Victorie a francezilor asupra austriecilor în timpul Războaielor Napoleoniene, la 14 iunie 1800, la Marengo, un sat în nordul Italiei, la 8 km est de Alessandria; una dintre cele mai mari victorii ale lui Napoleon Bonaparte, care i-a obligat pe austrieci să cedeze Franţei nordul Italiei. Armata austriacă din Italia avea un efectiv de aproximativ 100.000 de oameni, dar era răspândită, numai o mică parte din ea pândind înaintarea franceză în acest teritoriu. Napoleon a adunat o armată de circa 40.000 de combatanţi în Elveţia şi a mărşăluit în secret prin trecătoarea Saint Bernard. A intrat în Milano la 2 iunie, blocând linia de aprovizionare şi comunicaţii a austriecilor. A încercat apoi să găsească grosul armatei austriece şi a trimis detaşamente în mai multe direcţii posibile. Până la urmă, austriecii l-au găsit pe el când o armată puternică de aproximativ 32.000 de oameni a înaintat din Alessandria spre Marengo, unde îşi avea tabăra principalul corp al armatei franceze, cu un efectiv de circa 28.000 de oameni.

Francezii erau depăşiţi numeric şi se retrăgeau când a sosit Napoleon. El a organizat retragerea, repliindu-se încet, iar austriecii au crezut că bătălia era ca şi câştigată. Totuşi, Napoleon ceruse întăriri şi pe la 3 p.m. a sosit generalul Louis Desaix cu o divizie proaspătă ca să atace pe un flanc, în timp ce cavaleria ataca pe celălalt, iar viitorul împărat şi-a masat artileria în centru, pentru a opri ofensiva austriacă. Armata inamică a rupt rândurile şi a fugit de pe câmpul de luptă, suferind pierderea a 9.000 de soldaţi. Francezii au pierdut în jur de 4.000 de oameni, între care şi generalul Desaix.

Mareth, Linia Linie de apărare germană în Africa de Nord, care se întindea de la mare, lângă Mareth, până pe Dealurile Matmata, la aproximativ 50 km distanţă, urmând matca secată a râului Zigzau, care oferea o poziţie de apărare excelentă împotriva tancurilor. Feldmareşalul Erwin Romrnel s-a retras pe această linie în martie 1943, iar atacurile frontale ale britanicilor n-au avut nici un efect asupra lui. A fost în final scos din această poziţie de o armată de soldaţi neo-zeelandezi, care a executat o largă manevră de întoarcere a unuia din flancurile inamicului în jurul Dealurilor Matmata, sprijinită de Divizia blindată l britanică. O operaţiune de blocaj organizată în grabă de Divizia Panzer 21 a reuşit să ţină inamicul în loc destul cât să-i permită lui Rommel şi restului armatei sale să se retragă din această linie în Tunisia.

Marignano Victorie franceză asupra elveţienilor în Războaiele Italiene, la 13-l4 septembrie 1515, la Marignano, un sat lângă frontiera italo-elveţiană. O armată elveţiană de circa 22.000 de oameni s-a năpustit asupra taberei franceze, în care se aflau cam 32.000 de soldaţi, a forţat liniile de apărare şi a luptat toată ziua fără să ajungă la vreun rezultat decisiv. Armatele s-au dezangajat la căderea nopţii şi s-au aruncat din nou în luptă în dimineaţa următoare, elveţienii începând să domine treptat inamicul. Situaţia s-a schimbat la sosirea unei armate veneţiene în sprijinul francezilor, şi elveţienii au fost forţaţi să se retragă, suferind pierderi de peste 12.000 de combatanţi. Francezii au pierdut în jur de 6.000 de oameni, dar au cucerit ducatul Milano.

Market Garden Operaţiune eşuată a forţelor britanice şi americane în cel de-al Doilea Război Mondial pentru traversarea peste Meuse, Waal şi Neder-Rijn în Olanda, în septembrie 1944. Forţele aeropurtate britanice urmau să captureze podurile vitale de la l)Arnhem pentru a deschide calea unui atac blindat din sud. Când operaţiunea aeropurtată a eşuat, forţa blindată nu a reuşit să ajungă la Arnhem şi întreaga operaţiune a căzut.

Marna Două ofensive germane fără succes în Primul Război Mondial, în nordul Franţei. In prima bătălie, în septembrie 1914, înaintarea germană a fost oprită de forţele britanice şi franceze sub comanda generală a mareşalului Joseph Joffre. în a doua bătălie, din iulie-august 1918, armata germană care înainta a fost înfrântă de soldaţii britanici, francezi şi americani sub comanda generalului francez Henri Petain, şi moralul german a fost distrus.

Prima bătălie de pe Marna, 6-9 septembrie 1914. Trei armate germane s-au deplasat din Belgia ca să înainteze prin Franţa şi să încercuiască Parisul conform Planului Sohlieffen. La început nesigur, mareşalul Joffre şi-a dat apoi seama care era strategia germană şi a ordonat Armatelor l şi 2 franceze să-i reţină pe germani în jurul localităţilor Verdun şi Nancy. Intre timp, el a format două noi armate, 6 şi 9, pentru pregătirea unui contraatac, şi şi-a retras flancul stâng pentru a-i atrage pe germani spre sud. Armata 6 franceză, sub comanda generalului Joseph Gallieni, s-a aruncat asupra flancului expus al Armatei l germane, sub comanda generalului Alexander von Kluck, care şi-a oprit înaintarea spre sud şi s-a întors să-i riposteze lui Gallieni. Acesta a deschis un culoar de trecere de 48 km între Armata l germană şi Armata 2, sub comanda feldmareşalului Karl von Biilow. Atunci Joffre şi-a aruncat forţa de contraatac asupra lui von Biilow, care s-a retras, obligându-l pe von Kluck să se replieze pentru a evita o încercuire totală, iar înaintarea germană a fost oprită şi împinsă înapoi. Deşi neconcludentă din punct de vedere tactic, prima bătălie de pe Marna a constituit o victorie strategică a Aliaţilor.

A doua bătălie de pe Marna, 15 iulie-4 august 1918. Această bătălie a fost ultima lovitură dată OOfensivei Germane de Primăvară din 1918. Generalul Erich Ludendorff a trecut cu 35 de divizii peste Marna, plănuind să încercuiască oraşul Reims. Francezii erau pregătiţi pentru atac, cu patru armate

sub comanda unor generali competenţi, împreună cu o puternică forţă americană, şi deşi germanii au câştigat la început teren, au fost până la urmă opriţi şi împinşi înapoi. Contraatacul aliat, care a început la 18 iulie, este uneori menţionat ca ***a treia bătălie de pe Marna,*** în care germanii au fost împinşi înapoi într-o linie care se întindea de la Reims la Soissons.

Matapan, Capul Victorie navală britanică asupra unei forţe italiene, în cel de al Doilea Război Mondial, la 28 martie 1941. Forţa italiană, având în efectiv un vas de război, opt crucişătoare şi nouă distrugătoare, a încercat să rupă convoaiele britanice dintre Alexandria şi Grecia. Totuşi, britanicii au fost preveniţi şi amiralul Şir Andrew Cunningham a organizat o acţiune de protecţie a convoaielor cu trei nave de război, un portavion, patru crucişătoare si treisprezece distrugătoare. Cele două flote s-au întâlnit în sudul Cretei, iar crucişătoarele britanice au deschis imediat focul şi apoi s-au retras, în speranţa de a-i atrage pe italieni spre grosul flotei engleze. Cu toate acestea, după un atac aerian minor, comandantul italian şi-a dat seama că britanicii deţineau un portavion şi poate chiar vase mai mari în zonă şi a ordonat flotei sale să se întoarcă acasă.

Cunningham a ordonat lovituri aeriene şi de torpilă împotriva navei amiral italiene *Vittorio Veneto,* care a primit o lovitură în pupă, dar fără mari daune. Un al treilea atac de torpile a lovit crucişătorul *Pola.* Italienii au detaşat două crucişătoare şi patru distrugătoare în sprijinul *Polei,* apoi s-au retras la bază. Britanicii au descoperit nava *Pola* şi escorta ei pe radar, le-au încercuit în întuneric şi au deschis focul pe o rază de 2.750 m, scufundând cinci vase italiene.

Mărăşeşti înfrângere a armatei austro-germane în Primul Război Mondial de către o armată combinată ruso-română în august 1917. După înfrângerea ruşilor în Galiţia în 1916, generalul August von Mackensen a atacat sistemul de apărare ruso-român de pe râul Şiret cu 12 divizii, în înaintarea lor spre Mărăşeşti, un important nod de cale ferată. A fost oprit în apropierea oraşului de o puternică armată ruso-română şi bătălia a continuat timp de câteva zile. Până la urmă, sub influenţa agitatorilor bolşevici, unităţile ruseşti din sistemul de apărare au rupt rândurile şi au fugit, în acest timp, totuşi, soseau întăririle româneşti şi, în ciuda unor lupte grele, au învins armata lui Mackensen şi l-au împiedicat să cucerească Moldova.

Messines Atac britanic în Primul Război Mondial, între 7-15 iunie 1917, asupra satului belgian ocupat de germani şi a colinei din vestul Flandrei, la 9,5 km sud de Ypres. Satul a fost ocupat de germani în noiembrie 1914, oferindu-le posibilitatea să se situeze pe o poziţie dominantă faţă de liniile britanice. Un factor important în bătălie au fost operaţiunile de minare efectuate de britanici la o scară fără precedent. Aproximativ 20 de galerii au fost excavate şi umplute cu 600 de tone de explozibil, deşi una a fost descoperită de germani înainte de bătălie şi neutralizată. O altă inovaţie în această bătălie a fost utilizarea

tancurilor cisternă la transportarea muniţiei pentru infanterie, cât şi a muniţiei şi carburanţilor pentru cele 76 de tancuri care au fost desfăşurate în luptă.

O bătălie puternică a fost declanşată de o tentativă a Armatei 2 britanice, sub comanda generalului Hubert Plumer, de a cuceri colina, afiată sub controlul Armatei 4 germane, sub comanda generalului Sixt von Arnim. Bătălia a început cu un bombardament de artilerie deosebit de puternic, care a durat de la 28 mai la 7 iunie şi care a provocat daune substanţiale sistemului defensiv al germanilor. Galeriile au fost detonate la ora 3:10 a.m. în ziua de 7 iunie. A urmat imediat un asalt comun al infanteriei şi tancurilor, precedat de un foc de baraj succesiv. La 10 a.m., întreaga linie de front germană se afla în mâinile britanicilor, iar o a doua linie a fost cucerită la 8 p.m. Un contraatac german a fost respins şi poziţia a fost apărată. Satul Messines a rămas sub control britanic până la l)Ofensiva Germană de Primăvară din 1918, dar zona a fost recucerită, tot de generalul Plumer, în septembrie 1918.

Metaurus Victorie romană în cel de-al Doilea Război Punic asupra cartaginezilor, în 207 î.Ch., pe râul Metarus (astăzi Metauro în Italia), la aproximativ 65 km vest de Ancona. Aceasta s-a dovedit a fi bătălia decisivă a războiului, deoarece a distrus şansele lui Hannibal de a zdrobi Roma şi a oferit romanilor supremaţia asupra Cartaginei.

O armată cartagineză de 40.000 de oameni, sub comanda lui Hasdrubal, mărşăluia în interiorul ţării pentru a-l sprijini pe Hannibal. Ea încerca să găsească un vad pentru a trece râul în zori, dar a fost surprinsă de o armată romană de circa 50.000 de soldaţi. Romanii au atacat imediat; armata lui Hasdrubal a început să împingă înapoi aripa dreaptă romană. Comandantul roman din aripa dreaptă, Nero, nu a reuşit să riposteze inamicului din cauza terenului din faţa poziţiei lui. El a abandonat aripa dreaptă, şi-a dirijat forţa prin spatele liniei romane şi a întărit aripa stângă, care atunci a distrus total armata cartagineză. Hasdrubal s-a numărat printre cartaginezii măcelăriţi.

Metz Victorie prusacă asupra francezilor în Războiul Franco-Prusian, în august-octombrie 1870. Metz era o fortăreaţă importantă în Lorena, la aproximativ 280 km est de Paris, care controla căile de acces din sudul Germaniei. După bătălia de la l)Vionville-Mars-la-Tour, generalul Francois Bazaine s-a retras la Metz şi a ocupat o poziţie puternică pe o colină din vestul oraşului. Armata prusacă i-a atacat şi i-a bătut acolo pe francezi în bătălia de la (>Gravelotte la 18 august 1870, iar Bazaine şi-a adus resturile armatei înapoi în fortăreaţă.

Prusacii au asediat fortăreaţa în ziua următoare. Bazaine a încercat să efectueze o ieşire pentru a se uni cu restul armatei franceze, dar a fost împins înapoi uşor de prusaci. A mai făcut o tentativă şovăielnică de a străpunge încercuirea spre est la 7 octombrie, care de asemenea a eşuat, şi la 27 octombrie fortăreaţa a capitulat, împreună cu întreaga Armată Franceză a Rinului, cu un efectiv de 173.000 oameni, care au devenit prizonieri de război. Metz şi

departamentul Lorena au fost cedate prusacilor ca parte a acordului de pace încheiat la sfârşitul războiului.

Meuse Bătălie între francezi şi germani în Primul Război Mondial, în august 1914. După invazia germană din Belgia şi nordul Franţei, Armatei 4 franceză i s-a ordonat să ocupe malul stâng al fluviului Meuse şi să menţină contactul cu Armata 5 franceză, care pe atunci se retrăgea în grabă din Charleroi. Cu toate acestea, cele două armate erau despărţite de un culoar de trecere de 48 km, în care înaintau Armatele 2 şi 3 germane. Soldaţii din Armata 4 germană au ridicat poduri peste Meuse la Remilly, Torcy şi Donchery, stabilind un mare cap de pod la sud de Sedan. Acesta a fost extins prin cucerirea altor poduri, şi germanii au înaintat de-a lungul întregului front de pe Meuse.

Armata 4 germană a fost oprită de francezi la Noyers şi a cerut ajutor de la Armata 3. Aceasta era însă paralizată de cererea generalului Helmuth von Moitke de a-i trimite pe unii dintre cei mai buni luptători ai ei pe Frontul de Est, iar în plus primise şi ordinul de a lansa un atac asupra unui nou obiectiv în direcţia sud-vest. Armata 4 germană a fost măturată înapoi peste Meuse de către Armata 4 franceză, care a obţinut o victorie importantă, în acel moment, mareşalul Joseph Joffre a ordonat o retragere generală. Generalul Ferdinand de Langle de Cary, comandantul francez de pe câmpul de luptă, s-a supus ordinului cu promptitudine, retrăgându-se rapid şi abandonând zone largi care ar fi putut fi folosite la întârzierea înaintării ulterioare a germanilor.

Meuse-Argonne, Campania .din Ofensivă franco-americană împotriva germanilor în Primul Război Mondial, în septembrie-noiembrie 1918. Armata l a Statelor Unite a atacat de pe malul vestic al fluviului Meuse la 26 septembrie 1918 cu succes deplin, cucerind localităţile Varennes şi Montfaucon, în timp ce Armata 4 franceză a atacat în Champagne. Atacul a fost reînnoit la 4 octombrie, până la urmă aliaţii reuşind să străpungă Linia Kriemhilde şi să cucerească Grandpre-ul. Până la l noiembrie soldaţii americani au înaintat circa 6 km, cucerind localitatea Buzancy la 2 noiembrie, în timp ce germanii se retrăgeau rapid. La 7 noiembrie, americanii deţineau sub control malul stâng al Meusei, în faţa Sedan-ului, iar podul de la Stenay a fost luat la 10 noiembrie.

Deşi nu au înaintat rapid, forţele aliate au obţinut succese strategice vitale. Liniile de cale ferată Montmedy-Sedan şi Metz-Mezieres au fost făcute inutilizabile pentru germani, lipsindu-i de un preţios drum principal de aprovizionare, iar aripa stângă a armatei germane a fost înfrântă, în timp ce britanicii care înaintau în Flandra au măturat înapoi aripa dreaptă. Cu toate acestea, forţele americane au plătit un preţ greu pentru victoriile lor, de 26.227 de morţi şi 96.788 de răniţi.

Midway Victorie navală decisivă a Statelor Unite asupra Japoniei, în cel de-al Doilea Război Mondial, în iunie 1942. Victoria de la Midway a fost una dintre cele mai importante bătălii din Pacific, anihilând într-o singură zi

superioritatea navalo-aeriană a Japoniei şi plasându-i pe japonezi pe o poziţie defensivă de-atunci încolo. Insula Midway se întinde la nord-vest de Insulele Hawaii, iar în mai 1942 japonezii au plănuit să-şi extindă cuceririle debarcând trupe în Insulele Aleutine şi în Midway.

Atacul japonez a implicat două forţe de atac: forţa din Aleutine trebuia să atragă flota americană la nord, lăsându-i mână liberă forţei din Midway. Americanii au descifrat codurile navale japoneze şi astfel au putut să-şi desfăşoare flota pentru a lua prin surprindere forţa din Midway. Ambele părţi au lansat avioane şi americanii au scufundat un portavion japonez şi au avariat într-atât altele două, încât au fost abandonate. Singurul portavion care le-a mai rămas japonezilor a reuşit să scufunde vasul *Yorktown,* dar mai târziu în aceeaşi zi o altă lovitură a americanilor l-a avariat atât de grav, încât a trebuit să fie sabordat. Rămânând fără portavioane sau aparate de zbor, japonezii au renunţat la atac şi s-au retras.

Mill SpringS (cunoscută şi ca bătălia de la Fishing Creek) Victorie nordistă în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la 18 ianuarie 1862, la Mill Springs, un sat la aproximativ 16 km vest de Somerset, în statul Kentucky; prima înfrângere importantă suferită de sudişti. Linia de apărare a acestora, destinată să ţină la distanţă forţele nordiste, era ocupată la Mill Springs de circa 4.500 de soldaţi, sub comanda general-maiorului Thomas Crittenden. La începutul campaniei din 1862, generalul nordist George H. Thomas a înaintat spre Mill Springs cu o armată de aproximativ 4.000 de soldaţi, iar Crittenden s-a decis să i-o ia înainte, atacând primul. După lupte înverşunate, sudiştii au fost împinşi înapoi, pierzând 12 tunuri şi un număr considerabil de soldaţi, în timp ce pierderile nordistilor au fost sub 250 de oameni.

Milne Victorie aliată asupra japonezilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în august 1942, prima dată când trupele aliate au învins un atac japonez. Golful Milne se află la extremitatea estică a Noii Cuinei, iar spionii japonezi au crezut că era insuficient apărat, neştiind că acolo se aflau două brigăzi de infanterie australiene, dintre care una avea experienţa luptelor cu germanii în Africa, şi două escadrile de vânătoare din Forţele Aeriene Regale Australiene (RAAF). O armată japoneză a debarcat la 26 august 1942, crezând că se va deplasa fără probleme spre vest şi va cuceri Port Moresby. Forţa aliată i-a surprins pe japonezi: în timp ce avioanele RAAF au atacat transportoarele şi escortoarele japoneze, soldaţii au opus o rezistenţă puternică atacului de uscat, şi japonezii s-au retras la 6 septembrie.

Minden înfrângere suferită de francezi în Războiul de 7 Ani, în favoarea unei armate mixte anglo-hanovreze, la l august 1759, la Minden, la 70 km vest de Hanovra, în Germania. Armata aliată, sub comanda prinţului Frederick de Brunswick, care opera în nordul câmpiei germane, a fost înfrântă la Bergen în aprilie 1759 şi s-a retras din faţa francezilor, care au ocupat Minden-ul în iulie.

Frederick s-a decis să lupte acolo, deoarece continuarea retragerii aliaţilor ar fi lăsat Hanovra în stăpânirea francezilor.

O armată franceză de 60.000 de soldaţi, sub comanda mareşalului marchizul de Contades, a ocupat o poziţie puternică, un flanc fiindu-i apărat de râul Weser şi celălalt de o mlaştină. Frederick a trimis 7.000 de oameni din armata sa de 52.000 să taie linia franceză de comunicaţii la Kassel, dar francezii au înţeles pericolul şi au atacat principala poziţie a aliaţilor. Frederick a lansat un contraatac cu şase batalioane de infanterie britanice şi trei de infanterie hanovreze, care s-au deplasat constant în linie dreaptă. Au fost atacaţi de cavaleria franceză, pe care au anihilat-o cu focuri de muschetă la distanţă scurtă, şi bătălia a fost câştigată de aliaţi. Deoarece cavaleria aliată a fost condusă prost în bătălie, francezii au reuşit să se replieze, dar cu pierderea a 7.000 de oameni şi 43 de tunuri. Aliaţii au pierdut înjur de 2.700 de oameni; peste jumătate dintre aceştia au făcut parte din cele sase batalioane britanice, iar descendenţii lor încă mai poartă un trandafir la bonetă în amintirea acestei bătălii.

Am văzut ce n-am crezut vreodată să fie posibil - ca o singură linie de infanterie să străpungă trei linii de cavalerie aliniate în formaţie de luptă şi să le distrugă cu totul.

Mareşalul de Contades despre *Bătălia de la Minden,*
citat în Thomas Carlyle, *Istoria lui Frederic II al Prusiei*

Batalioanele de la Minden şi titulatura lor de mai târziu:

12 infanterie	(Regimentul Suffolk)
20 infanterie	(Tiraliorii Lancashire)
23 infanterie	(Tiraliorii Galezi Regali)
25 infanterie	(Grănicerii Scoţieni ai Regelui)
37 infanterie	(Regimentul Hampshire)
51 infanterie	(Infanteria Uşoară Yorls shire)

Aceste regimente au fost combinate şi reorganizate în repetate rânduri după cel de-al Doilea Război Mondial, dar ele şi descendenţii lor spirituali încă mai poartă un trandafir la bonetă de Ziua Minden, deoarece, potrivit legendei, soldaţii aflaţi în drum spre Minden au cules trandafiri din tufişuri şi i-au prins ia bonete.

MÎSSOlonghi Victorie turcească asupra grecilor în Războiul pentru Independenţa Greciei, la 22 aprilie 1826, în oraşul Missolonghi, la aproximativ 32 km nord-vest de Patras, în Grecia. Oraşul fusese asediat de turci în 1821, dar după două luni turcii s-au retras. S-au întors în 1825 şi au început un alt asediu, dar în ciuda lunilor de presiune, oraşul nu s-a predat. Până la urmă, turcii au primit ca întăriri o armată egipteană sub comanda lui

Ibrahim Paşa, fiul adoptiv al lui Mohammed Aii al Egiptului, dar abia după încă trei luni au reuşit să slăbească garnizoana şi să ia oraşul cu asalt. Căderea citadelei a convins în cele din urmă Marea Britanic, Franţa şi Rusia să vină în ajutorul grecilor.

Mohâcs Victorie turcească asupra armatei ungare în Războaiele Otomane, la 25 august 1526; bătălia a marcat sfârşitul regatului medieval al Ungariei. Mohâcs era un port fluvial unguresc la Dunăre, la 65 km est de Pecs, şi a fost scena unei alte bătălii importante în 1687 (vezi mai jos). Regele Ludovic II al Ungariei, în fruntea unei armate de 25.000 de oameni, a fost atacat de o armată turcească de aproximativ 100.000 de soldaţi, sub comanda lui Soliman Magnificul, şi total înfrânt. Au fost ucişi 24.000 de unguri, între care şi Ludovic. Această victorie a deschis turcilor drumul spre Buda, pe care au devastat-o la 12 septembrie 1526.

Mohâcs Victorie totală, în Războaiele Otomane, a unei armate mixte austro-ungare, sub comanda lui Carol de Lorena, asupra unei armate turceşti sub comanda lui Mahomed IV, la 12 august 1687. Bătălia a pus capăt definitiv expansiunii turceşti în Europa. Mohâcs a fost scena unei alte bătălii importante în 1526 (vezi mai sus), înfrângerea lui Mahomed a dus la înlăturarea şi înlocuirea sa cu Soliman III, care era mult mai incompetent şi mai slab în faţa presiunii occidentale, turcii fiind astfel treptat izgoniţi din Europa creştină.

Mons (old. *Bergen)* Victorie germană asupra forţelor britanice în Primul Război Mondial, în august 1914. La 22 august Forţa Expediţionară Britanică se situa pe o linie care se întindea de la Mons la Conde, două oraşe în Belgia. Britanicii, în conjuncţie cu trupele franceze din dreapta şi din stânga lor, urmau să atace forţele germane aflate sub comanda generalului Alexarider von Kluck şi pe cât posibil să le învăluie.

însă armata franceză care trebuia să opereze în aripa stângă a britanicilor nu a sosit, lăsând flancul descoperit. Un atac al germanilor, estimaţi la aproximativ 160.000 de soldaţi, i-a făcut să pătrundă între flancul drept al britanicilor şi Armata 5 franceză, sub comanda generalului Charles Lanrezac, care a rupt rândurile şi a început să se retragă, lăsând ambele flancuri ale britanicilor expuse unei încercuiri. Presupunând că francezii vor reveni curând, britanicii s-au îngropat în tranşee şi au rezistat atacurilor germane. Cu toate acestea, în după-amiaza zilei de 24 august era evident că francezii nu se mai întorceau, iar britanicii urmau să fie copieşiţi. De aceea s-au retras pe o poziţie de apărare pregătită anterior, dar ritmul ofensivei germane i-a forţat să intre din nou în luptă. Atunci s-au retras treptat spre sud, într-o serie de acţiuni de ariergardă prin deplasări în salturi, până când germanii şi-au întins prea mult liniile de aprovizionare şi şi-au încetinit urmărirea. Britanicii au format o linie nouă şi retragerea s-a încheiat.

Morhange Atac francez eşuat în Primul Război Mondial, în august 1914, asupra unor poziţii germane din jurul oraşului Morhange, în Lorena, la sud-est

de Metz. Armatele franceze din Lorena au început o ofensivă la 14 august, în vederea înaintării în josul văii râului Sarre ca să atace oraşul Metz. Germanii se aşteptau la o asemenea mişcare şi au pregătit o zonă adâncă de apărare de partea frontierei lor. Francezii au căzut în cursă şi au fost măcelăriţi de focul de mitraliere şi de artilerie grea. Germanii au contraatacat apoi în forţă şi i-au măturat pe francezi cam 16 km în spatele liniei lor iniţiale de pornire, cucerind oraşul Luneville, traversând râul Meurthe şi ameninţând Nancy-ul. Francezii şi-au găsit o linie de apărare potrivită şi au reuşit să sape tranşee, iar frontul s-a stabilizat.

Mortain Contraatac german lipsit de succes în cel de-al Doilea Război Mondial în Normandia, în august 1944, în intenţia de a străpunge rândurile forţelor aliate pentru a ajunge la mare la Avranches şi a tăia legăturile forţelor americane în vest. Avertizat de mesaje ultra-secrete descifrate, generalul american Omar Bradley s-a pregătit şi a respins atacul, aducându-i pe germani într-o poziţie care a făcut posibilă înfrângerea lor în Culoarul l)Falaise.

Moscova Atac german eşuat asupra capitalei Uniunii Sovietice, în cel de-al Doilea Război Mondial, în octombrie 194l-ianuarie 1942. Moscova reprezenta un obiectiv de primă importanţă în planul de invazie al germanilor, Operaţiunea l)Barbarossa, iar faptul că oraşul nu a putut fi cucerit a constituit un grav eşec pentru strategia germană.

După ce a distrus o serie de linii de apărare stabilite în grabă, Grupul 2 Panzer german s-a apropiat de la sud, în timp ce Grupul 3 Panzer şi Armata 9 au întors ultima linie de apărare şi s-au îndreptat spre nord. înaintarea a fost susţinută de o deplasare rapidă a armatelor germane şi de ameninţarea constantă a unei manevre de întoarcere asupra sovieticilor, înaintarea a încetinit doar la mijlocul lunii octombrie din cauza începutului iernii şi a liniilor de aprovizionare prea lungi, în acest timp, majoritatea populaţiei civile a oraşului a fost evacuată, iar restul a format grupuri cetăţeneşti care au fost înarmate, instruite în grabă şi organizate într-o ultimă linie de apărare, între timp, contraatacuri sovietice limitate i-au ţinut pe germani în loc, până când sistemul lor de aprovizionare a funcţionat din nou, şi ei au lansat un atac neaşteptat la 16 noiembrie 1941. într-o săptămână, au înaintat până la 24 km de centrul oraşului, dar frigul cumplit şi lipsa de carburanţi i-a oprit din nou la 5 decembrie, cu patrulele din frunte atingând marginea suburbiilor oraşului, în acest timp, mareşalul Gheorghi Jukov a fost numit comandat suprem al apărării Moscovei şi, primind întăriri de câteva mii de soldaţi siberieni, a lansat un puternic contraatac la 6 decembrie. La 15 ianuarie 1942, sovieticii îi împinseseră pe germani înapoi pe o linie afiată la 160 km vest de Moscova şi oraşul era în siguranţă.

Mukden Victorie japoneză asupra ruşilor în Războiul Ruso-Japonez, în februarie-martie 1905, în afara oraşului Mukden (astăzi Shenyang), capitala Manciuriei. A fost ultima mare bătălie din acest război, iar înfrângerea ruşilor

l-a convins până la urma pe țar să accepte medierea Statelor Unite ale Americii în iunie 1905, ceea ce a dus la semnarea unui tratat de pace în septembrie. După bătălia de la £>Liaoyang, în septembrie 1904, ruşii s-au retras pe o linie defensivă de circa 80 km lungime pe râul Sha Ho, la sud de Mukden. Armatele japoneză şi rusă s-au aflat câteva luni față în față de-a lungul acestei linii în timp ce asediul de la ()Port Arthur se încheia, după care japonezii au început să-şi întărească linia pentru pregătirea unui atac.

în februarie 1904, o nouă armată japoneză, Armata 5, şi-a croit drum prin munți la vest de Mukden şi a început să atace flancul stâng al ruşilor la 20 februarie. Principalul atac asupra centrului liniei ruseşti a început la 27 februarie, şi în acelaşi timp Armata 4 japoneză, victorioasă la Port Arthur, a apărut în flancul drept al ruşilor, forțând cele două extremități ale liniei ruseşti de apărare să se curbeze în spate. Luptele au fost îndârjite, iar pierderile de ambele părți au fost grele, dar curând ruşii şi-au dat seama că cele două armate japoneze care acționau în flanc aveau curând să încercuiască oraşul. Ruşii au început o retragere generală, într-o serie de acțiuni de ariergardă în care s-au dat lupte grele, dar succesele japoneze continue au reuşit să distrugă moralul trupelor ruseşti şi au dus la o distrugere totală. Mukden-ul a fost evacuat până la 10 martie şi ruşii s-au retras în nord. Pierderile ruşilor au fost de 26.500 de morți, cam acelaşi număr de răniți şi 40.000 de prizonieri. Japonezii au pierdut 41.000 de morți şi răniți.

Murfreesboro (cunoscută si ca bătălia de la Stone's River) Bătălie indecisă în timpul Războiului de Secesiune din Statele Unite, între 31 decembrie 1862-2 ianuarie 1863, în afara oraşului Murfreesboro, Tennessee, la 51 km sud-est de Nashville. O armată sudistă de aproximativ 35.000 oameni, sub comanda generalului Braxton Bragg, a atacat o armată nordistă cu un efectiv de 45.000 soldați, condusă de generalul William Rosecrans. Aripa dreaptă a nordiştilor a fost împinsă înapoi, dar centrul a rezistat şi a împiedicat scoaterea forțelor nordiste de pe câmpul de luptă, deşi a suferit pierderi grele în prizonieri şi tunuri. Rosecrans a contraatacat în ziua următoare şi a recâştigat terenul pierdut, astfel încât până la sfârşitul zilei ambele armate se aflau în situația inițială. Cu toate acestea, la 2 ianuarie Bragg şi-a dat seama că nu mai putea să țină piept forțelor nordiste şi a început să se replieze. Ambele tabere au pierdut în jur de 12.000 de oameni în cursul acțiunii.

N

Nadzab Operaţiune aeropurtată americană în cel de-al Doilea Război Mondial, în septembrie 1943, pentru cucerirea micului oraş ocupat de japonezi, în vederea unui asalt mai puternic asupra garnizoanei japoneze de la Lae, în Noua Guinee. Una dintre puţinele operaţiuni aeropurtate lansate în teatrul de război din Pacific. Un regiment de desant aerian american şi unul de artilerie australian au fost paraşutate în Nadzab în septembrie 1943. Au ocupat oraşul, dând posibilitatea Diviziei 7 australiene să fie transportată pe calea aerului la Lae, de unde să lanseze o ofensivă împotriva oraşului.

Namur Cucerire de către germani a unui important nod de cale ferată şi a unui oraş de garnizoană la confluenţa râurilor Meuse şi Sambre, în Primul Război Mondial, în august 1914. Namur-ul, oraş belgian şi capitala provinciei Namur, la 56 km sud-est de Bruxelles, era apărat de un colier de nouă forturi dispuse în afara lui. La 19 august 1914, armata germană a adus artilerie grea şi a început să bombardeze aceste forturi. Garnizoana belgiană, susţinută de 3.000 de soldaţi francezi, a încercat să atace poziţiile tunurilor germane, dar a fost respinsă. La 23 august, soldaţii francezi s-au retras ca să scape de încercuire iar în ziua următoare şi armata belgiană s-a retras din acelaşi motiv. Ce a mai rămas din garnizoană a fost cucerit în urma unui atac german, iar ultimele trei forturi au fost reduse la tăcere la 25 august. Namur-ul a rămas sub ocupaţie germană tot restul războiului.

Narew Bătălie între germani şi ruşi în Primul Război Mondial în Polonia, în iulie-august 1915. La începutul lunii iulie, generalul Max von Gallwitz a hotărât un atac peste râul Narew şi a măturat primele eşaloane ale armatei ruseşti înapoi pe o linie pe partea sudică a râului, deşi ruşii au reuşit să păstreze un număr de capete de pod pe partea nordică. In noaptea de 23 iulie, Gallwitz a luat cu asalt râul, a cucerit o trecătoare şi apoi drumul principal şi liniile de cale ferată care duceau spre Varşovia, la aproximativ 32 km distanţă de capitala Poloniei. Ruşii au reuşit să-i oprească pe germani acolo şi, în ciuda faptului că a primit întăriri, Gallwitz n-a mai înaintat, întorcându-se în schimb ca să forţeze o traversare a fluviului Bug.

Naroci, Lacul Ofensivă rusească eşuată împotriva germanilor în martie - aprilie 1915, în Primul Război Mondial. Lacul Naroci se află în Bielorusia

(astăzi Republica Belarus), la aproximativ 110 km est de Vilnius, şi în 1914 se afla într-o provincie rusească. In februarie 1914 francezii, presaţi puternic la Verdun, au cerut Rusiei să lanseze un atac de diversiune. Rusia oricum se gândea la o acţiune în zona acestui lac şi a lansat un atac asupra poziţiilor germane de acolo la 18 martie 1915.

Chiar dacă germanii îşi petrecuseră iarna construind sisteme puternice de apărare, atacul a avut la început un oarecare succes, capturându-se părţi ale liniei germane de front din apropierea lacului, dar un contraatac a fost inevitabil. Bătălia s-a derulat înainte şi înapoi timp de câteva săptămâni, până când germanii au adus rezerve şi au mobilizat mai multă artilerie, sub comanda colonelului Georg Bruchmuller, care a început să-i bombardeze puternic pe ruşi. Acest foc de baraj, combinat cu o forţă mai mare a atacurilor germane, condiţiile cumplite ale dezgheţului de primăvară si slăbirea generală a trupelor ruseşti, a dat posibilitatea germanilor să recâştige terenul pierdut, iar ruşii s-au retras la linia lor de pornire, după ce au pierdut circa 110.000 de soldaţi.

Narva Victorie suedeză asupra ruşilor în timpul Marelui Război Nordic, la 30 noiembrie 1700, la Narva, un oraş fortificat aflat pe atunci în nord-vestul Rusiei, la 120 km vest de Sankt Petersburg (astăzi în Estonia). Mica garnizoană suedeză din oraş a fost asediată de o armată de aproximativ 50.000 de ruşi. Auzind că regele Carol XII al Suediei se apropia cu o armată ca să elibereze oraşul, ruşii s-au retras într-un câmp de tranşee la Novgorod (astăzi Ivangorod, în Rusia), câteva mile mai departe. ^Lansându-şi atacul pe viscol, armata de 8.000 de suedezi a lui Carol a pătruns în tranşee şi, după trei ore de luptă corp la corp, a zdrobit aripa stângă a ruşilor, le-a înfrânt cavaleria şi i-a scos pe ruşi din poziţia lor, lăsând peste 10.000 de morţi.

Narvik Tentative fără succes ale Aliaţilor, în aprilie-mai 1940, de a salva oraşul Narvik, din nordul Norvegiei, de o armată germană invadatoare debarcată pe mare la 9 aprilie, în cel de-al Doilea Război Mondial. O armată britanică a debarcat în apropiere la 15 aprilie, dar nu era nici instruită şi nici echipată să opereze în zăpada. In ciuda întăririlor franceze primite, britanicii nu au reuşit să obţină nici un succes împotriva sistemului de apărare german până când nu a fost înlocuit comandantul, în cele din urmă au cucerit oraşul la 28 mai, dar în acel moment succesele germane din alte părţi ale Norvegiei au permis să fie aduse mari întăriri în zona oraşului şi la 31 mai toate trupele aliate au fost obligate să-l evacueze.

Naseby Victorie decisivă a parlamentarilor asupra regaliştilor în Războiul Civil Englez, la 14 iunie 1645, la Naseby, la 11 km de Market Harborough, în Leicestershire. Regele Carol I se retrăgea spre Leicester cu 7.500 de soldaţi, urmărit de 13.000 de parlamentari rebeli, sub comanda generalului Thomas Fairfax şi a lui Oliver Cromwell. Carol s-a decis să dea bătălia şi s-a instalat pe un teren înalt lângă Naseby.

Ambele armate s-au aliniat în formaţii de luptă similare, infanteria în centru, cavaleria în flancuri şi rezervele în spate. Regaliştii au deschis bătălia azvârlindu-se în josul dealului, peste valea dintre unităţile vecine şi înspre vârful dealului din faţa lor, unde erau masate „Capetele Rotunde", partizanii lui Cromwell. Cavaleria prinţului Rupert a străpuns aripa dreaptă a parlamentarilor rebeli si i-a urmărit apoi fără cruţare în direcţia satului Naseby. în cealaltă aripă, totuşi, cavaleria lui Cromwell a zdrobit forţa adversară şi, într-o mişcare concentrică, a prins înăuntrul ei flancul cavaleriei regale. Regele Carol a ordonat ultimelor lui rezerve să atace, dar contele de Carwath, considerând această mişcare inutilă, şi-a întors calul şi i-a lăsat pe soldaţii lui să se îndepărteze de câmpul de bătaie. Parlamentarii rebeli au prins curaj, şi-au adunat forţele şi au obţinut victoria. Prinţul Rupert, întorcându-se din urmărire, a descoperit că bătălia era terminată şi tot ce a mai putut face a fost să-l urmeze pe rege la Leicester. Regaliştii au pierdut 1.000 de morţi şi 5.000 de prizonieri au fost capturaţi din rândurile lor, împreună cu toată artileria.

Nashvîlle Victorie nordistă în Războiul de Secesiune din Statele Unite, la 15-16 decembrie 1864, la Nashville, în statul Tennessee. După ce Atlanta a căzut în mâinile nordiştilor, o armată sudistă de aproximativ 55.000 de oameni, sub comanda generalului John B. Hood, mărşăluia spre vest spre Tennessee. Oraşul Nashville se afla în mâinile trupelor nordiste, sub comanda generalului George H. Thomas, cu o avangardă la Franklin, la aproximativ 32 km sud de oraş. Hood a purtat o luptă înverşunată împotriva avangardei, pierzând în jur de 4.500 de soldaţi în bătălie, si trupele nordiste s-au repliat la Nashville. Hood i-a urmărit şi a ocupat o poziţie pe dealurile din jurul oraşului, aşteptându-l pe Thomas să facă următoarea mişcare. Comandanţii nordişti erau convinşi că Hood nu putea să cucerească Nashville-ul, dar se temeau că ar putea să-l ocolească şi să se năpustească asupra statului Kenlucky. Thomas, un general meticulos, nu s-a grăbit cu organizarea trupelor, care erau în cea mai mare parte alcătuite din soldaţi veniţi de pe alte teatre de război, şi nici nu a fost favorizat de vreme, o lapoviţă neobişnuit de puternică împiedicându-i orice mişcare.

La 15 decembrie vremea se ameliorase şi Thomas a lansat un atac pe toată linia sudistă. Asaltul asupra aripii drepte a fost respins, şi sudiştii păreau să facă faţă atacului, dar Corpul Federal 16 a fărâmiţat aripa stângă a armatei sudiste tocmai când un regiment nordist de cavalerie, după ce a efectuat un amplu ocol în jurul stângii sudiştilor, s-a aruncat asupra ariergardei lor. Această manevră a spart linia sudiştilor, care s-au retras peste râul Tennessee, lăsând în urmă aproximativ 2.000 de morţi şi 5.500 prizonieri. Thomas l-a urmărit pe Hood dincolo de graniţele statului, şi armata lui Hood n-a mai reprezentat niciodată o ameninţare pentru Uniune.

Navarino Distrugere a unei flote comune turco-egiptene, în timpul Războiului de Independenţă al Greciei, de către o forţă navală aliată, la 20

octombrie 1827, în Marea Ionică, în largul aşezării Navarino (astăzi Pylos), la aproximativ 220 km sud-vest de Atena. Distrugerea flotei lor i-a făcut pe turci extrem de vulnerabili în Grecia, întrucât ariergarda lor era lipsită de protecţie şi nu aveau o linie de aprovizionare, iar Navarino s-a dovedit bătălia decisivă a războiului. După căderea oraşului l)Missolonghi în aprilie 1826, Marea Britanic, Franţa şi Rusia au început să ofere ajutor grecilor şi au adunat o flotă de nave de război. Pentru a înfrunta această ameninţare, o flotă combinată egipteană şi turcă a fost adusă cu trupe din Creta la Navarino, principala bază de aprovizionare turcească, şi la scurt timp au sosit alte trupe, cu o mare flotă egipteană. Flota aliată s-a îndreptat către Navarino, cu intenţia de a negocia o retragere turcă, dar situaţia era atât de tensionată încât în momentul în care un vas turcesc a tras într-o vedetă de patrulare britanică, a izbucnit o luptă apropiată şi în două ore flota turco-egipteană a fost distrusă aproape total.

Nery Acţiune disperată în Primul Război Mondial pentru a respinge atacurile germanilor de către Bateria „L" a Artileriei Hipo Regale Britanice în cursul retragerii de la [)Mons, în septembrie 1914. în timpul rezistenţei ei eroice, Bateria „L" a pierdut 45 de ofiţeri şi soldaţi ucişi şi răniţi dintr-un efectiv de 170 de oameni, şi a obţinut trei Cruci Victoria. Bateria poartă acum numele de „Nery" ca titlu de onoare şi celebrează anual această bătălie.

In timpul retragerii de la Mons, o parte din Brigada l de cavalerie, inclusiv Bateria „L", îşi stabilise tabăra în Nery, un sat francez în departamentul Oise, lângă Compiegne. La 5 a.m., la l septembrie 1914, bateria, cu echipaje de cai ataşate la tunuri, aştepta să se deplaseze în ceaţă, când a fost surprinsă de o armată germană de pe dealurile din apropiere, care a tras o canonadă puternică asupra taberei. Tunurile au fost imediat desprinse de cai şi puse în funcţie sub ploaia de foc. Timp de două ore, brigada a menţinut un foc rapid contra poziţiilor germane, pierzând tunuri şi soldaţi pe tot parcursul acţiunii, până când a rămas un singur tun, la care serveau doi oameni răniţi. La 7:15 a.m. au sosit întăririle, care au reuşit să scoată armata germană de pe poziţia ei dominantă.

Neuve Chapelle Bătălie neconcludentă în Primul Război Mondial între britanici şi germani, în martie 1915. Neuve Chapelle, un sat francez în departamentul de Nord, la sud-vest de Armentieres, a fost cucerit de germani în octombrie 1914.

Britanicii s-au decis să atace satul Neuve Chapelle ca să împiedice mişcarea trupelor germane spre est şi ca să-i susţină pe francezi la l)Atras. Bătălia a început la 12 martie cu un bombardament de artilerie de 40 de minute, susţinut de 480 de tunuri, urmat de un foc de baraj în spatele liniei germane de tranşee ca să împiedice sosirea întăririlor lor. Asaltul de infanterie a fost un succes, britanicii ocupând patru linii de tranşee germane şi cucerind satul. Cu toate acestea, din cauza lipsei comunicaţiilor, trupele de rezervă care ar fi trebuit să continue atacul nu au reuşit să sosească la timp, dându-le

germanilor posibilitatea să-şi restabilească dispozitivul de luptă. Artileria britanică nu a mai dispus de suficiente muniţii pentru a domina inamicul prin foc şi bătălia s-a stins treptat, pe măsură ce britanicii s-au îngropat în tranşee pe noua lor linie.

New Britain Operaţiune în cel de-al Doilea Război Mondial, în 1943, pentru recucerirea principalei insule a Arhipelagului Bismarck, în nord-estul Noii Guinei. Cucerită de japonezi în 1941, la Rabaul, la extremitatea vestică a insulei, a fost construită o bază importantă cu cinci aerodromuri. Mai exista acolo şi un port, iar oraşul deţinea o garnizoană de aproximativ 100.000 soldaţi. Aliaţii au plănuit iniţial un asalt direct asupra oraşului Rabaul, care ar fi putut să-i coste scump. Dar apoi au debarcat la extremitatea vestică a insulei la 26 decembrie 1943, şi au construit aerodromuri înaintate ca să domine zona, izolând Rabaul-ul pe tot restul războiului.

New Market înfrângere a nordiştilor în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii la 15 mai 1864, în satul New Market, Virginia. O armată nordistă de aproximativ 5.000 de soldaţi, sub comanda generalului Franz Sigel, cobora pe Valea Shenandoah spre Staunton, cu intenţia de a-şi uni forţele cu o coloană sub comanda generalului George Crook, care se îndrepta spre est din Virginia de Vest. Sigel şi-a expus imprudent flancul unei armate sudiste condusă de generalul John C. Breckenridge. Sudiştii au atacat şi infanteria nordistă s-a retras într-o pădure, in spatele propriei artilerii. O companie de 250 de cădeţi de la Şcoala Militară Lexington din apropiere, ataşaţi armatei lui Breckenridge, a atacat linia de tunuri a nordiştilor şi i-a măcelărit pe tunari, capturând tunurile, dar 80 de cădeţi şi-au pierdut viaţa în luptă. Soldaţii nordişti au rupt rândurile şi s-au retras în dezordine pe circa 40 km, după care s-au oprit ca să se reorganizeze. Sigel a fost înlocuit şi n-a mai jucat nici un rol în război.

în loc să înainteze spre Staunton, el deja se află în plină retragere spre Strasbourg. Ai greşi dacă te-ai aştepta la ceva din partea lui. N-ar face decât s-o ia la fugă. Niciodată n-a făcut nimic altceva.

Telegramă de la generalul Henry Halleck către Ulysses S. Grant, raportând înfrângerea lui Sigel la *New Market*

New Orleans Bătălie neconcludentă în Războiul din 1812 între britanici şi americani, în decembrie 1814-ianuarie 1815, la New Orleans. Războiul deja se terminase la data la care bătălia a fost purtată - pacea fusese semnată la 24 decembrie 1814 -, dar nici una dintre cele două armate din zonă nu primise această veste.

Spre sfârşitul anului 1814, oraşul era ocupat de o garnizoană de 6.000 de soldaţi, sub comanda generalului Andrew Jackson. O flotă britanică s-a do-

vedit mai puternică decât navele de război americane de pe fluviul Mississippi şi la 13 decembrie a debarcat o armată de aproximtiv 6.000 de soldaţi britanici, sub comanda generalului Keane. Generalul Şir Edward Pakenham a sosit mai târziu să preia comanda şi a lansat un atac hotărât asupra liniilor de apărare ale oraşului la l ianuarie 1815. Asaltul a eşuat, în mare parte datorită unei angajări defectuoase şi a conflictului dintre diverşii comandanţi, întrucât nu mai aveau provizii şi aşteptau nişte transporturi pe mare, britanicii s-au retras. După ce au primit muniţii, ei au lansat un nou atac la 8 ianuarie, care de asemenea a eşuat, de data aceasta din cauza dispersării forţelor lor pe întregul front, în loc să fie concentrate. Britanicii au pierdut 1.500 de soldaţi, între care şi generalul Pakenham. Forţa de expediţie, dându-şi seama că nu mai există nici o posibilitate de cucerire a oraşului, s-a reîmbarcat şi s-a retras.

Nil Victorie navală britanică în Războaiele Napoleoniene asupra francezilor, la l august 1798, în Golful Abukir, la est de Alexandria, în Egipt, înfrângerea francezilor pe Nil a pus capăt proiectelor lor în Orientul Mijlociu. Când flota britanică a părăsit Mediterana, Napoleon Bonaparte a primit ordin să cucerească Egiptul, să construiască un canal prin Istmul Suez şi să pună stăpânire pe Marea Roşie pentru Franţa. Amiralul Horatio Nelson a fost trimis înapoi în Mediterana cu o escadră pentru a afla ce puneau la cale francezii, şi la l august le-a descoperit flota ancorată în Golful Abukir. Flota franceză consta din 13 vase de linie, 4 fregate şi un număr de transportoare de trupe. Nelson şi-a împărţit forţa de 14 nave în două şi a navigat cu o jumătate în golf, între francezi şi ţărm, în timp ce cealaltă jumătate a navigat în linie în partea dinspre larg. Prinsă între cele două linii de foc, flota franceză a fost distrusă aproape în întregime, numai două vase reuşind să scape.

Nive Serie de ciocniri în Războiul din Peninsula Iberică, care au culminat cu înfrângerea francezilor de către britanici în decembrie 1813, de-a lungul râului Nive, la frontiera franco-spaniolă. După înfrângerea suferită pe Nivelle, mareşalul Nicolas Soult s-a retras spre Bayonne cu ducele de Wellington pe urmele lui.

Wellington şi-a dispus forţele pe ambele maluri ale râului Nive şi Soult a atacat la 10 decembrie, dar a fost respins de britanici, sub comanda generalului Şir John Hope. în următoarele două zile au avut loc ciocniri minore şi Soult a lansat un alt atac puternic la 13 decembrie împotriva trupelor conduse de vicontele Hill. Atunci a sosit Wellington, a preluat comanda bătăliei, i-a împins pe francezi înapoi şi le-a ocupat liniile din faţa satului Adour, iar Soult s-a retras în Bayonne. Pierderile franceze s-au cifrat la aproximativ 10.000, în timp ce britanicii au avut peste 5.000 de morţi şi răniţi.

Nivelle, Ofensiva vezi l)Chemin des Dames.

Nord, Capul Bătălie navală în cel de-al Doilea Război Mondial între escadrele britanice şi germane, în decembrie 1943. Vasul de război german *Schamhorst* naviga cu cinci distrugătoare din Norvegia pentru a ataca un

convoi britanic aflat în drum spre Murmansk. Convoiul era escortat de nava de război *Duke of York,* un crucişător şi 18 distrugătoare, cu încă trei crucişătoare în apropiere. Unul dintre acestea l-a detectat pe *Schamhorst* pe radar şi toate trei au deschis focul. Germanii au luat altă direcţie, dar au fost iar reperaţi şi bombardaţi de cele trei distrugătoare, deşi unul a fost avariat de *Schamhorst.* Comandantul german şi-a trimis distrugătoarele în căutarea convoiului britanic. Ele nu au reuşit să-l găsească şi s-au întors la baza lor din Norvegia, lăsându-l singur pe *Schamhorst.* Acesta a fost descoperit de escorta convoiului britanic şi *Duke of York* împreună cu un crucişător au deschis focul, lansând treisprezece obuze de 356 mm care au lovit vasul *Schamhorst,* avariindu-l în întregime. După ce a fost torpilat de distrugătoare şi bombardat în continuare de nava de război inamică, *Schamhorst* s-a scufundat, cu pierderea a doar 36 din cei 1.839 de oameni care formau echipajul.

Nordlingen Două bătălii în Războiul de 30 de Ani între armatele imperale şi cele aliate, în vecinătatea localităţii Nordlingen, un oraş german din Bavaria, la 80 km sud-vest de Niirnberg.

La ***5-6 septembrie 1634,*** circa 40.000 de soldaţi imperiali asediau oraşul Nordlingen, înfruntaţi de o armată de suedezi şi germani puţin mai mică, ce încerca să-l elibereze. După o luptă înverşunată, care a provocat pierderi grele în ambele tabere, atacul suedezo-german a fost respins. Singurul rezultat strategic al acestei bătălii a fost implicarea Franţei în război.

La ***3 august 1635*** a avut loc o bătălie inutilă, care n-a adus nici un avantaj strategic sau tactic francezilor. O armată imperială, sub comanda baronului Franz von Mercy, puternic fortificată cu tranşee în jurul unui sat din apropiere, a fost atacată de armata franceză sub comanda prinţului Louis de Conde şi a vicontelui Henri de Turenne. După o luptă grea, francezii au reuşit să alunge trupele imperiale şi să le captureze toată artileria. Von Mercy s-a numărat printre cei morţi.

O

Ofensiva Germană de Primăvară Ultima ofensivă a Germaniei pe Frontul de Vest în 1918, în Primul Război Mondial. Colapsul Rusiei țariste a permis germanilor să-şi aducă cele mai bune trupe de pe frontul oriental ca întăriri pe Frontul de Vest, ajungând la un efectiv de aproximativ 1,6 milioane de soldați şi 16.000 de tunuri împotriva unor armate aliate de 1,4 milioane de soldați şi 16.400 de tunuri. Germanii au făcut un efort concentrat pentru a încheia războiul înainte de sosirea trupelor americane, lansând *a doua bătălie de pe* (>5omme la 21 martie 1918. Au atacat sectorul britanic slab dintre Cambrai şi râul Oi se, ocupat de Armata 5, şi l-au împins înapoi la o distanță considerabilă. Au lansat un al doilea atac pe Frontul Armentieres la 9 aprilie, copieşind Corpul de armată portughez şi realizând o pătrundere adâncă în frontul britanic, cucerind Colina Messines. La 27 mai un al treilea atac a fost lansat împotriva a patru divizii britanice slabe şi patru divizii franceze obosite la Aisne, între Soissons şi Reims, care a atins Marna în regiunea Château-Thierry. Germanii au extins acest front şi au ajuns la 72 km de Paris.

în acest timp, totuşi, trupele lor începuseră să obosească, şi un baraj de fugase cu iperită, tactică pe care francezii o foloseau pentru prima oară, a oprit un alt atac la 12-l3 iunie. Germanii au făcut o pauză pentru a-şi consolida victoriile şi au fost apoi întârziați de vremea neprielnică, aşa că abia la 15 iulie Ludendorff a lansat 35 de divizii peste Marna ca să încercuiască oraşul Reims. Atacul său a fost respins în *cea de-a doua bătălie de pe fyMarna.* în acest timp Foch pregătea o uriaşă armată franco-americană, bine susținută de tancuri, pentru contraatacul aliat care a început în mai 1918 în zona (>Château-Thierry. Asaltul a fost un succes şi a marcat sfârşitul campaniei germane şi începutul înaintărilor aliate care au pus capăt războiului.

Okinawa Operațiune americană pentru care s-au dat lupte grele în cel de-al Doilea Război Mondial, între l aprilie-21 iunie 1945, pentru cucerirea principalei insule din Arhipelagul japonez Ryukyu, în vestul Pacificului, în cursul invaziei, peste 150.000 de insulari, mai ales civili, au murit, mulți masacrați de forțele japoneze, iar americanii au suferit pierderi militare de 47.000 de oameni, dintre care 12.000 de morți, iar japonezii, 60.000. dintre care numai câteva sute au supraviețuit ca prizonieri. Insula a fost retrocedată Japoniei în 1972.

Omdurman Victorie britanică la 2 septembrie 1898 asupra dervişilor mahdişti sudanezi ai califului Abdullah el Taashi. Califul era succesorul mahdiului Mahomed Ahmed, care a instigat o revoltă a triburilor sudaneze împotriva stăpânirii egiptene şi a devenit treptat liderul neoficial al sudului Sudanului. O armată britanică sub comanda generalului Horatio Kitchener a fost trimisă să se lupte cu ei. Armata a înaintat încet în amontele Nilului, construind o linie de cale ferată de aprovizionare care să ocolească pragurile râului, iar în septembrie 1898, 8.200 de britanici şi 17.000 de soldaţi egipteni şi sudanezi erau situaţi pe o poziţie care se întindea în nordul Omdurmanului, reşedinţa califului (astăzi Umm Durman, la aproximativ 1.600 km sud de Cairo).

La 2 septembrie britanicii au fost atacaţi de aproximativ 50.000 de dervişi, dintre care câţiva au cucerit circa 500 m din linia britanică înainte de a fi împuşcaţi, şi s-a estimat că 10.000 dintre ei au căzut în luptă. Kitchener a considerat atunci bătălia încheiată şi a ordonat un marş spre Omdurman; el nu ştia că principala armată a dervişilor nu se mişcase încă, şi era pe punctul de a se îndrepta direct peste frontul ei. Pe când coloana s-a pus în mişcare, o forţă armată de 20.000 de dervişi s-a năpustit asupra ariergărzii. Aceasta se afla sub comanda generalului Hector „Fighting Mac" [Mac Luptătorul] MacDonald, care şi-a întors soldaţii şi i-a oprit pe dervişi, ucigând cea mai mare parte dintre ei, iar pe restul împrăştiindu-i. Când bătălia s-a sfârşit, s-a descoperit că în cartuşierele oamenilor lui MacDonald mai rămăseseră în medie doar două gloanţe de om. Califul a scăpat, dar a fost urmărit şi mai târziu ucis în luptă.

Oostende Două tentative britanice în Primul Război Mondial de a bloca intrarea portului în 1918 pentru a-i împiedica pe germani să-l folosească şi pentru a le bloca vasele. Oostende, un oraş belgian din provincia Flandra de Vest, port maritim pescăresc, a fost ocupat de germani la 14 octombrie 1914 şi a rămas în mâinile lor pe tot restul războiului. Ei au transformat portul într-o bază de submarine şi de distrugătoare uşoare pentru Marina germană, şi acest lucru a făcut din el o ţintă prioritară pentru englezi.

Prima tentativă a fost făcută la 23 aprilie, dar a eşuat când direcţia vântului s-a schimbat şi două vase de baraj destinate să fie scufundate în gura portului s-au îndepărtat şi, purtate de vânt, au ieşit din obiectivul armelor britanice, în cea de-a doua tentativă, de la 10 mai, vasul britanic *Vindictive* a fost îndreptat către dana estică, în intenţia de a-l răsuci de-a curmezişul intrării în port şi de a-l scufunda acolo. Dar când *Vindictive* s-a izbit de dană, puntea lui a fost lovită de un proiectil german care l-a ucis pe căpitan şi a distrus levierele de comandă, astfel încât vasului i-a fost imposibil să-şi mai îndeplinească misiunea. A fost aruncat în aer şi a blocat doar parţial portul. Germanii au reuşit mai târziu să tragă la o parte epava, făcându-şi o deschidere de 9 m.

Opequon Victorie totală a nordiştilor asupra forţelor sudiste în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la 19 septembrie 1864, în vecinătatea

localității Winchester, în Virginia. Această bătălie a scos definitiv Valea Shenandoah din teatrul de operațiuni pentru tot restul războiului. O armată nordistă, sub comanda generalului Philip Sheridan, curăța Valea Shenandoah de sudişti, masacrându-i, până când au fost opriți de o puternică armată sudistă sub conducerea generalului Jubal Early. Având prea puține poziții bune de apărare în zonă, Sheridan s-a retras în josul văii la Halltown. Early l-a urmărit si a ocupat o poziție puternică pe pârâul Opequon.

La început, armata lui Early a fost superioară numeric forței lui Sheridan, dar din cauza presiunilor din alte părți o divizie din armata lui Early a fost detaşată şi Sheridan a atacat la 19 septembrie, întrucât nu exista decât un singur drum de acces, forța de atac a înaintat încet la început, astfel încât primele eşaloane nordiste au fost lipsite de sprijin şi abia au reuşit să-şi susțină asaltul. Dar apoi Sheridan a reuşit să-şi aducă toate trupele, a preluat personal comanda pe front, iar la sfârşitul zilei i-a scos pe sudişti din linia lor. El i-a urmărit pe inamici fără cruțare, l-a atacat pe Early trei zile mai târziu şi i-a alungat armata în susul văii în dezordine.

Orleans înfrângere a englezilor de către francezi, în Războiul de 100 de Ani, în octombrie 1428-mai 1429. Englezii cuceream rapid Franța în acea fază a războiului, până când această victorie a întors roata norocului în favoarea francezilor; după aceea, un şir de biruințe franceze a pus treptat capăt războiului.

O armaiă de aproximativ 5.000 de soldați, sub comanda contelui de Salisbury, a încercat să cucerească oraşul Orleans la 12 octombrie 1428. Tentativa a eşuat, contele a fost ucis şi englezii au asediat oraşul. Dar numărul lor nu era destul de mare pentru a-l izola complet, astfel încât n-au avut şansa să-i înfometeze pe francezi, iar asediul s-a prelungit până în aprilie 1429, când Ioana d'Arc a sosit în oraş. A preluat comanda garnizoanei, pe care a condus-o într-o serie de atacuri asupra unor poziții englezeşti, cucerindu-le una după alta, până când englezii care mai rămăseseră, înțelegând inutilitatea acțiunii lor, au ridicat asediul la 4 mai 1429 şi au plecat.

Oudenaarde înfrângere a francezilor în fața unei armate aliate de britanici, hanovrezi, prusaci şi olandezi în Războiul de Succesiune la Tronul Spaniei, la 11 iulie 1708, în apropiere de Oudenaarde, un oraş belgian pe râul Scheldt, la 16 km sud de Gent. O armată de aproximativ 40.000 de francezi asedia mica garnizoană de la Oudenaarde, când a aflat că o armată aliată de aproximativ 30.000 de oameni, sub comanda ducelui de Marlborough, mărşăluia spre oraş ca să ridice asediul.

Francezii s-au retras şi au ocupat o poziție de-a lungul râului Norken, un afluent al râului Scheldt. Marlborough a ordonat un atac imediat ce trupele lui au sosit, o parte din primele eşaloane a traversat râul Scheldt, şi bătălia a început în timp ce restul armatei aliate încă mai traversa râul. Strânşi în unghiul format de cele două râuri, victoria a fost decisă aproape integral de

infanterie, iar francezii s-au trezit împinşi către malurile celor două râuri, în timp ce flancurile lor erau zdrobite. Aripa stângă a armatei franceze a reuşit să se grupeze şi să stăvilească înaintarea aliaţilor, în timp ce restul francezilor au trecut râul şi au dispărut la căderea nopţii. Pierderile aliaţilor au fost de 3.000 de morţi şi răniţi, iar francezii au suportat pierderea a 15.000 de oameni, inclusiv prizonierii.

Ouessant vezi [)Glorioasa Zi de l Iunie.

p

Paardeburg înfrângere a burilor în cel de-al Doilea Război Anglo-Bur din Africa de Sud, în februarie 1900, pe Dealul Paardeburg, pe râul Modder, la aproximativ 95 km vest de Bloemfontein. Generalul bur Piet Cronje ocupa o linie de tranşee la Magersfontein, iar britanicii, sub comanda generalului Şir John French, cu grosul armatei în spatele lui, s-au deplasat să-i taie lui Cronje accesul la Bloemfontein, principala lui sursă de aprovizionare. Cronje şi-a părăsit poziția şi a mărşăluit spre est, de-a lungul râului Modder, spre Bloemfontein. Cercetaşii britanici i-au descoperit coloana lângă Dealul Paardeburg şi, în timp ce grosul armatei britanice se apropia, burii au reuşit să se îngroape în tranşee în matca secată a râului.

Britanicii au atacat din ambele părți la 18 februarie, dar focurile precise ale burilor le-au provocat pierderi grele şi atacul a fost respins. Lordul Roberts a ordonat să nu se mai efectueze alte atacuri, iar britanicii pur şi simplu au stat şi au aşteptat ca foametea să-şi facă efectul. Burii s-au predat la 27 februarie. Au fost capturați Cronje, 4.100 de soldați şi patru tunuri. Pierderile britanice s-au cifrat la 98 de ofițeri şi 1.437 de soldați morți şi răniți, majoritatea căzuți în atacul din 18 februarie. Scoaterea lui Cronje din scenă i-a permis lui Roberts să cucerească Bloemfontein-ul câteva zile mai târziu.

Panipat Trei bătălii în vecinătatea acestui oraş indian, la aproximativ 120 km nord de Delhi. Primele două bătălii au făcut parte din lupta mogulilor pentru dominație în India, iar bătălia finală din 1761 a fost o victorie afgană asupra maraților.

27 aprilie 1526 Victorie a mogulilor asupra unei armate numeroase a musulmanilor din Delhi sub conducerea lui Ibrahim. O armată de moguli mai mică, dar foarte bine instruită şi motivată, sub conducerea lui Babur, mai târziu împăratul mogul al Indiei, i-a înfrânt pe musulmani. Victoria a dus la înlăturarea dinastiei afgane de pe tronul de la Delhi şi a deschis calea dinastiei mogulilor.

5 noiembrie 1556 Angajare decisivă a Revoluției Hinduse. O armată de 100.000 de hinduşi, care cucerise oraşul Delhi, a fost întâmpinată de o armată de moguli de aproximativ 20.000 de soldați şi a suferit o înfrângere totală, ceea ce a readus Delhi-ul sub controlul mogulilor şi l-a confirmat pe Akbar ca împărat.

7 ianuarie 1761 O armată de aproximativ 80.000 de marați a fost înfrântă de o armată afgană/hindusă cu un efectiv similar, în timpul războaielor afgano-marate.

Paris Asediu prusac asupra Parisului în Războiul Franco-Prusian, în septembrie 1870-ianuarie 1871. Războiul s-a terminat cu căderea Parisului, iar condițiile de capitulare a orașului au fost incluse într-un armistițiu general. După ce a învins armatele franceze pe câmpul de luptă, contele Helmuth von Moltke a asediat Parisul cu 240.000 de soldați şi peste 300 de tunuri de asediu si artilerie de câmp.

Parisul se afla sub comanda nominală a generalului Louis Trochu, care dispunea de aproximativ 400.000 de soldați de o calitate inegală, dar disensiunile politice şi pura incompetență au subminat eforturile militare ale francezilor. Aceştia au operat o serie de ieşiri fără efect, toate fiind respinse de prusaci, în ciuda acestor insuccese, apărarea propriu-zisă a orașului a fost efectuată cu tenacitate, în mare parte cu speranța că armatele cetățeneşti, strânse în provincie, vor reuşi să vină în ajutorul capitalei. Dar acele armate erau total neinstruite, iar eforturile făcute de ele pentru a străpunge liniile prusace au fost vane. Inițial, Von Moltke s-a aşteptat ca foametea să slăbească destul de repede rezistența parizienilor, dar cum asediul se prelungea, el a masat artileria de asediu şi a început bombardarea orașului. Acest fapt, combinat cu lipsa de alimente şi un moral general foarte scăzut, a dus la capitularea Parisului la 28 ianuarie 1871.

Passchendaele Operațiune britanică de succes în Primul Război Mondial, în jurul unui sat belgian din vestul Flandrei, în apropiere de Ypres, ca parte din cea de-a treia bătălie de la l)Ypres, în octombrie-noiembrie 1917. Acest nume este uneori dat în mod eronat întregii bătălii de la Ypres; Passchendaele n-a fost de fapt decât o parte a acelei bătălii. Colina Passchendaele din apropiere, cu o înălțime de aproximativ 60 m, a fost capturată şi fortificată de germani în octombrie 1914. A reprezentat un câştig strategic vital, pentru că le dădea germanilor posibilitatea de a domina liniile Aliaților. De aceea, cucerirea ei a fost un obiectiv important al strategiei britanice în cursul celei de-a treia bătălii de la Ypres, în ciuda puternicei rezistențe opuse de apărătorii germani. A fost recucerită de germani în martie 1918 şi recuperată din nou de belgieni în octombrie 1918.

Patay Victorie franceză asupra englezilor în Războiul de 100 de Ani, la 19 iunie 1429, în satul Patay, la 21 km nord-vest de Orleans. Ioana d'Arc îşi continua rezistența fermă, forțându-i pe englezi să trimită o armată pentru întărirea asediului lor de la Orleans. Conduşi de Şir John Talbot, când au ajuns la Patay au descoperit că armata engleză care efectua asediul fusese învinsă, iar comandantul ei, contele de Suffolk, luat prizonier. Armata lui Talbot a înaintat, dar a fost descoperită din întâmplare de câțiva cercetaşi francezi care vânau un cerb. Ei au mobilizat-o pe Ioana d'Arc şi francezii s-au năpustit

asupra englezilor înainte ca aceştia să se poată dispersa în formaţie de luptă. Talbot a fost luat prizonier şi avangarda inamicului a fost risipită, dar grosul armatei a reuşit să se replieze înapoi spre Paris.

PearI Harbor Atac aerian surpriză japonez, în cel de-al Doilea Război Mondial, asupra principalei baze navale a Statelor Unite ale Americii, la 7 decembrie 1941. Atacul a devastat flota americană din Pacific, dar totodată a provocat intrarea Statelor Unite în război. Japonezii, supăraţi de embargourile americane la petrol şi alte materii prime de război şi convinşi că intrarea Statelor Unite în război era inevitabilă, au optat pentru lansarea unei lovituri majore în speranţa forţării unor concesii, în schimb, atacul lor a electrizat opinia publică americană şi i-a intensificat ura fată de japonezi până la un punct maxim de tensiune, după care, la scurt timp, a fost declarată intrarea în război. Baza navală americană era situată într-un golfuleţ al Oceanului Pacific în Hawaii, pe Insula Oahu.

Atacul, condus de viceamiralul Chuichi Naguno, a avut loc în timp ce emisarii japonezi încă mai negociau aşa-zisele tratative de pace în Washington şi i-a luat pe americani pe nepregătite. Comandanţii americani din zonă, amiralul Husband *E.* Kimmel şi general-locotenentul Walter Short, au fost eliberaţi din funcţie şi au fost făcuţi responsabili pentru faptul că baza, în ciuda avertismentelor, era total nepregătită în momentul atacului. Au fost ucise înjur de 3.300 de cadre militare americane, au fost pierdute 4 vase de luptă, şi o mare parte din Flota Statelor Unite din Pacific a fost distrusă sau avariată. Singura consolare pentru forţele americane a fost faptul că portavioanele lor fuseseră trimise într-un exerciţiu de instrucţie şi astfel au fost salvate, pentru a forma nucleul unei noi flote.

Petersburg Cucerire nordistă a unui oraş de importanţă strategică pentru sudişti, după un prelungit asediu, în iunie 1864-martie 1865. Această victorie a marcat faza finală a Războiului de Secesiune din Statele Unite ale Americii. Oraşul Petersburg se afla la sud de Richmond, în statul Virginia, şi domina principalele rute sudiste de aprovizionare, în ciuda poziţiei sale strategice cruciale, în iunie 1864 acolo se afla o singura garnizoană cu un efectiv de aproximativ 2.500 de soldaţi, în marea lor majoritate neinstruiţi sau prea bătrâni.

Generalul nordist Ulysses S. Grant, realizând importanţa strategică a oraşului, a ordonat să fie atacat. Cu toate acestea, aşa cum s-a întâmplat de atâtea ori în acest război, ordinele au fost executate în mod incompetent. Generalul William F. Smith si-a adus soldaţii în faţa fortificaţiilor la 15 iunie, a atacat, a cucerit prima linie de tranşee, şi apoi s-a hotărât să abandoneze asaltul. S-a gândit la un atac de noapte, dar a renunţat la idee. Când a început să plănuiască lansarea unui alt atac în ziua următoare, sudiştii îşi aduseseră deja întăriri de la celelalte armate ale lor şi şansa de a pune capăt războiului în acel moment a fost ratată. Ambele tabere şi-au consolidat forţele si la 17-18

iunie nordiştii au efectuat un atac înverşunat, care a fost respins cu succes, cu preţul pierderii a peste 10.000 de soldaţi nordişti.

Din acel moment, asediul s-a transformat în efortul de a-i scoate pe sudişti din oraş. O mină încărcată cu patru tone de praf de puşcă a explodat sub linia sudiştilor la 30 iulie, lăsând un crater enorm si o cale larg deschisă de atac, dar atacul în sine a eşuat. Soldaţii nordişti s-au strâns în crater, unde au fost rapid împuşcaţi de sus de sudişti, care au umplut imediat groapa cu pământ şi au respins orice altă tentativă de străpungere a liniei lor. în cele din urmă, la 29 martie 1865, Grant l-a trimis pe generalul Philip Sheridan cu o armată în jurul flancului stâng al poziţiei de la Petersburg, pentru a opera în restul ţinutului şi a tăia toate liniile de comunicaţie dintre Petersburg şi Richmond. Comandantul sudist, Robert E. Lee, a fost obligat să abandoneze oraşele Richmond şi Petersburg la 2 aprilie. El a mărşăluit spre Appomattox, unde a capitulat la 9 aprilie.

Pharsalos Victorie finală a lui lulius Cezar în Războiul Civil Roman asupra forţelor lui Pompei, lângă Pharsalos (astăzi Farsala), în Tesalia, la 9 august 48 î.Ch. După înfrângerea definitivă de la Pharsalos, restul armatei lui Pompei s-a predat, punându-se astfel capăt rezistenţei organizate la guvernarea lui Cezar.

Bătălia a început bine pentru Pompei, a cărui armată o depăşea numeric pe cea a lui Cezar, de 22.000 de soldaţi, în proporţie de doi la unul. Cavaleria lui a lansat o şarjă asupra cavaleriei lui Cezar şi a măturat-o înapoi. Cu toate acestea, acţiunea i-a expus flancul unui atac al pedestraşilor lui Cezar, care au profitat din plin de această greşeală, obligând cavaleria lui Pompei să se risipească în dezordine şi în final să fugă de pe câmpul de luptă. Pedestraşii lui Pompei au aflat de retragerea în panică a cavaleriei şi au luat-o şi ei la fugă, urmăriţi de trupele lui Cezar. Armata lui Pompei a fost total învinsă, cu pierderi de 8.000 de soldaţi, în comparaţie cu doar 200 de partea lui Cezar.

Piave Trei bătălii în Primul Război Mondial între austrieci şi italieni, în 1917-1918, pe linia fluviului Piave din nordul Italiei, care izvorăşte din Alpii Carnici şi străbate 200 km până să se verse în Adriatică, la aproximativ 32 km nord de Veneţia.

După bătălia de la l)Caporetto din octombrie 1917, armata italiană s-a retras pe o linie de apărare pe Piave. ***Prima bătălie*** de pe Piave a avut loc atunci când austriecii au atacat linia italiană în noiembrie 1917. Italienii au reuşit să-şi păstreze linia şi să-i respingă pe atacatori.

Peste front s-a lăsat liniştea până la ***a doua bătălie,*** în iunie 1918. Austriecii au traversat fluviul sub acoperirea fumului şi a gazului, reuşind să stabilească un cap de pod, dar au fost respinşi de un contraatac italian la 2 iulie. Fiind aproape de mare, au reuşit să străpungă linia italiană şi au avansat mai bine de un kilometru, dar au fost din nou împinşi înapoi până la linia lor de pornire. Atunci Piave şi-a ieşit brusc din matcă, ceea ce a pus capăt asaltului austriac.

în *cea de-a treia bătălie,* la 23 octombrie 1918, cunoscută şi ca bătălia de la Vittorio Veneto, italienii, împreună cu trupele britanice, s-au masat pe Piave şi i-au atacat pe austrieci. Trei armate italiene au traversat fluviul şi în două zile austriecii se aflau în retragere generală, urmăriţi de italieni, până când austriecii au cerut un armistiţiu la 4 noiembrie 1918.

Plassey Victorie britanică asupra nababului de Bengal, Suraja Dowla, la 23 iunie 1757, în fostul sat Plassey, la aproximativ 150 km nord de Calcutta (câmpul de luptă a fost distrus de revărsarea râului Bhagirathi în 1801). Nababul de Bengal cucerise Calcutta în 1756 şi săvârşise atrocitatea cunoscută sub numele de „Gaura Neagră de la Calcutta", în care şi-au găsit moartea 120 de soldaţi britanici.

Trupelor Companiei Britanice a Indiilor Orientale, aflate sub comanda generalului Robert Clive, li s-a dat misiunea să recucerească oraşul şi să-l înlăture pe nabab. Coloana lui Clive, de aproximativ 1.000 de soldaţi europeni, 2.100 de băştinaşi şi 10 tunuri, a mărşăluit în amontele râului Hooghli de la Chandernagore în iunie 1757. Aflând de mişcările nababului, Clive a înaintat spre Plassey, unde a întâlnit armata bengaleză, de aproximativ 35.000 de pedestraşi, 18.000 de cavaleri şi 50 de tunuri - cele mai'multe operate de francezi, care-l instigau pe nabab împotriva britanicilor. Nababul i-a lovit pe britanici cu un bombardament violent al acestor baterii, care aproape i-au epuizat rezervele de muniţie. Când s-a terminat bombardamentul, trupele lui Clive au atacat, au înfrânt apărarea îndârjită a soldaţilor francezi aflaţi într-o lucrare de apărare de campanie, şi apoi au măturat armata nababului de pe câmpul de luptă, suferind doar pierderea a 72 de soldaţi în această acţiune. Apoi Clive şi-a instalat reprezentantul, Mir Jafir, care înainte fusese comandantul suprem al lui Suraja Dowla, ca nabab. Deoarece Jafir nu era decât un om de paie, Compania Britanică a Indiilor Orientale a preluat controlul asupra Bengalului.

Plevna Victorie rusească asupra turcilor în Războiul Ruso-Turc, în iulie-decembrie 1877, la Plevna (astăzi Pleven), la aproximativ 130 km nord-vest de Sofia, capitala Bulgariei. Deşi ruşii au obţinut victoria din punct de vedere tehnic, asediul de şase luni le-a paralizat armatele şi a întors opinia publică europeană împotriva lor, afectându-le aspiraţiile politice şi orice alte câştiguri pe care le-ar fi putut obţine. Plevna a mai avut de altfel o importanţă considerabilă în demonstrarea puterii de apărare a unei forţe când este dotată cu armament cu tragere rapidă, cu încărcare prin camera închizătorului, o lecţie care n-a fost pe de-a-ntregul înţeleasă timp de mulţi ani după aceea.

Ruşii înaintau pe două fronturi, unul la sud de România, celălalt în nordul Balcanilor, iar mişcarea strategică evidentă pentru turci era să împiedice cele două armate ruseşti să se întâlnească. Mareşalul Osman Paşa a ocupat Plevna, un orăşel neînsemnat, cu 14.000 de soldaţi şi i-a pus să sape lucrări de apărare de campanie în jurul oraşului. A dotat fiecare soldat cu două puşti: o puşcă cu

un foc Martini Peabody şi 100 de cartuşe de foc îndepărtat, şi o carabină cu repetiţie Winchester şi 500 de cartuşe de foc apropiat. Poziţia turcă ameninţa flancul armatei ruseşti invadatoare, aşa că ruşii au detaşat o mică forţă care să se ocupe de ea. Această forţă a fost repede respinsă, şi ruşii au lansat un atac major la 30 iulie, întâmpinat cu o ploaie de gloanţe care a doborât 8.000 de soldaţi. Apoi ruşii au început un asediu, dar nu au împresurat complet oraşul, aşa încât Osman a mai putut primi provizii şi întăriri, completându-şi efectivul la 30.000 de oameni. Reuşind prea puţin prin propriile forţe, ruşii au cerut ajutor armatei române şi au lansat un alt asalt major, de data aceasta suferind pierderea a 18.000 de oameni. Ruşii au reuşit să încercuiască complet Plevna la sfârşitul lunii octombrie, izolându-l pe Osman, şi au trimis după un expert în asedii, generalul Eduard Todleben. Sub conducerea lui, asediul a fost intensificat până când, după o tentativă curajoasă dar eşuată de a-l străpunge, Osman a fost obligat de foamete să capituleze la 10 decembrie.

Poitiers Victorie a englezilor asupra francezilor în Războiul de 100 de Ani, la 13 septembrie 1356, la Poitiers, un oraş francez la 290 km sud-vest de Paris. Prinţul Eduard, „Prinţul Negru", mărşăluia spre nord de la Gienne, unde debarcase cu un an în urmă, cu o armată de aproximativ 8.000 de englezi, când i-au tăiat calea lângă Poitiers 15.000 de francezi, sub comanda regelui loan II al Franţei.

Negocierile de pace au eşuat şi bătălia a început cu un atac al cavalerilor francezi descălecaţi, care a fost zdrobit de arcaşii englezi. Un al doilea atac a avut ceva mai mult succes, dar în final a fost şi el respins. Un sfert din armata franceză a fugit, dar loan a atacat cu sfertul de armată care i-a mai rămas şi i-a presat puternic pe englezi. Prinţul Negru a trimis o mică forţă de arcaşi englezi în jurul unui flanc pentru a-i ataca pe francezi de la spate, şi această manevră a decis sorţii bătăliei. Deşi francezii s-au luptat cu înverşunare, la căderea nopţii erau înfrânţi. Regele loan, fiul său Filip şi 2.000 de cavaleri au fost luaţi prizonieri, în timp ce 3.000 de francezi zăceau ucişi pe câmpul de luptă. Pierderile englezilor au fost mici, iar Eduard a reuşit să se replieze treptat spre Bordeaux.

Port Arthur Victorie japoneză asupra ruşilor în timpul Războiului Ruso-Japonez, după asediul din mai 1904-ianuarie 1905 al localităţii Port Arthur, în Manciuria (astăzi Lii shun, în Republica Populară Chineză), în 1898 oraşul a fost cedat ruşilor. A fost legat prin cale ferată de Mukden şi de aici de linia ferată transsiberiană, fiind treptat transformat într-o fortăreaţă şi o bază navală rusească. Cu toate acestea, din cauza restricţiilor financiare, planul pentru fortificarea bazei nu a fost complet finalizat, lăsând grave deficienţe în sistemul său de apărare.

Flota japoneză a blocat portul încă de la începutul războiului, izolând acolo Flota rusească din Extremul Orient. Victoria japonezilor de la Nanshan a întrerupt liniile de aprovizionare ruseşti, iar garnizoana de 47.000 de soldaţi,

sub comanda generalului Anatoli Stossel, a fost asediată de la sfârşitul lunii iulie 1904. Stossel era un pisălog incompetent, care de fapt fusese demis de ţar, dar a ascuns ordinul de cadrele lui şi a continuat să-şi exercite comanda într-o manieră ineficace. Japonezii au lansat un atac puternic asupra liniei defensive ruseşti la 19 august, dar au fost respinşi. Atunci au lansat periodic o serie de atacuri minore pentru a testa sistemul rusesc de apărare, până când au fost transportate pe mare din Japonia şi aduse în luptă, la l octombrie, obuziere de 279 mm pentru a realiza o breşă în sistemul defensiv rusesc prin lovituri de artilerie şi totodată pentru a avaria şi flota ancorată în port.

Asalturi mai puternice au fost efectuate între 26 octombrie-2 noiembrie, dar fără succes, până când „Dealul de 203 metri", un pivot al liniei de apărare, a fost cucerit de japonezi la 5 decembrie. Cu această pătrundere în linia rusească, japonezii au trecut la cucerirea forturilor din nordul frontului, realizând o breşă uriaşă în linie. Moralul garnizoanei a început să scadă şi moartea generalului Kondratcenko, mobilizatorul din spatele liniei ruseşti de apărare, l-a subminat şi mai mult. Stossel a capitulat la 2 decembrie, cu un efectiv de numai 24.000 de soldaţi valizi şi 15.000 de răniţi. Pierderile japonezilor au fost de asemenea grele, 58.000 de morţi şi răniţi, plus 34.000 de spitalizaţi cu diverse maladii.

Praga Victorie a lui Frederic cel Mare şi a armatei sale prusace asupra lui Carol de Lorena şi a armatei lui austriece în Războiul de 7 Ani, la 6 mai 1757, îri apropierea oraşului Praga (pe atunci în Boemia, astăzi capitala Republicii Cehe). Praga era atunci ocupată de Carol cu un efectiv de 75.000 de austrieci, iar Frederic şi-a început campania din 1757 cu un marş spre oraş în fruntea a 64.000 de soldaţi.

Frederic a lansat un puternic atac asupra flancului stâng al austriecilor, urmat de o ofensivă generală. Lupta a fost crâncenă şi situaţia părea grea pentru Frederic, până când a lansat un atac de cavalerie împotriva aripilor armatei austriece. Această manevră le-a spart austriecilor linia de apărare şi i-a împins înapoi într-o retragere grăbită în fortăreaţa Pragăi, suferind pierderea a peste 10.000 de oameni şi a 4.300 de prizonieri. Prusacii au pierdut peste 13.000 de combatanţi, dar au cucerit câmpul de luptă şi au continuat cu asedierea oraşului.

Przasnysz Serie de bătălii între ruşi şi germani în Primul Război Mondial pentru un nod rutier important, la aproximativ 72 km nord de Varşovia. Cea mai importantă bătălie a avut loc în februarie 1915, când o victorie rusească a pus capăt ofensivei feldmaresalului Paul von Hindenburg împotriva liniei de pe râul C>Narew.

La început, germanii au smuls localitatea din mâinile ruşilor în decembrie 1914, dar în scurt timp au pierdut-o din nou. Hindenburg a adus două corpuri de armată pentru a o recuceri în 1915, atacând din trei direcţii. Ruşii ocupau oraşul cu o forţă relativ mică, aşa că l-au evacuat la 25 februarie 1915, dar

trupele ruseşti erau înconjurate, fără vreo cale de scăpare. Au fost salvaţi numai de sosirea unor soldaţi adunaţi de la diferite fortăreţe ruseşti de frontieră, care s-au aliniat în formaţie de luptă în vestul şi nordul oraşului şi au început să încercuiască forţele germane. Supuşi focurilor de artilerie ruseşti din ambele părţi, germanii au luptat două zile şi apoi au rupt lupta şi s-au retras pe poziţiile lor iniţiale din apropierea localităţii Mlava, suferind pierderea a cel puţin 10.000 de prizonieri căzuţi în mâinile ruşilor. Oraşul a rămas în stăpânirea ruşilor până spre sfârşitul anului 1915, când un nou atac german l-a cucerit.

PrzemySt Serie de ciocniri în Primul Război Mondial între ruşi şi germani, în septembrie 1914-iunie 1915. Przemyât era o fortăreaţă austro-ungară la graniţa Galiţiei cu Polonia, pe râul Sân, la 200 km est de Cracovia. Ruşii au încercuit fortăreaţa în campania lor din septembrie 1914 şi au început un asediu general. Dar cam în acelaşi timp, rezistenţa austriacă în Galiţia s-a intensificat şi a început invazia germană a Poloniei; ambii factori au periclitat înaintarea rusească, împingând-o înapoi. Prin octombrie 1914, această mişcare a deschis un drum armatei austriece înspre Przemysi pentru a trimite întăriri şi a-l elibera. După lupte grele, această tentativă a eşuat, austriecii au fost respinşi, iar liniile de asediu s-au închis încă o dată în jurul fortăreţei. Garnizoana a încercat o ieşire în noiembrie-decembrie, dar a fost înfrântă de forţa asediatoare. Lipsa de alimente a început atunci să-şi facă efectul pe măsură ce presiunea rusească s-a intensificat, şi până la urmă garnizoana a aruncat în aer principalele forturi şi depozite, şi a predat fortăreaţa la 22 martie 1915. Au fost luaţi prizonieri 9 generali, 2.600 de ofiţeri şi 117.000 de soldaţi şi au fost capturate 700 de tunuri.

în mai 1915, norocul i-a părăsit pe ruşi, iar generalul August von Mackensen i-a asediat. Nu avuseseră când să repare forturile şi n-au reuşit să reziste atacului puternic care a avut loc în primele zile ale lunii iunie. La 3 iunie fortăreaţa se afla din nou în mâinile germanilor, unde şi a rămas pe tot restul războiului.

Q

Quebec Victorie britanică asupra francezilor în Războiul de Şapte Ani, în septembrie 1759, la Quebec, în Canada. Quebec-ui era o posesiune franceză pe care o armată britanică de 9.000 de combatanți, sub comanda generalului James Wolfe, a pornit s-o cucerească în 1759. Ei au navigat în susul fluviului Sf. Laurențiu, au ancorat în apropiere de Isle d'Orleans la 26 iunie şi şi-au stabilit tabăra pe râul -Montmorenci, francezii opunând prea puțină rezistență. Câteva luni, Wolfe n-a făcut decât să patruleze zona, dar la 3 septembrie britanicii s-au deplasat spre malul sudic al fluviului Sf. Laurențiu şi la 12 septembrie au dat un atac fals în aval de oraş. In timp ce această acțiune era în plină desfăşurare, Wolfe a urcat în secret 4.000 de soldați în bărci în amontele râului. S-au întors după lăsarea nopții şi au debarcat într-un punct pe care Wolfe îl alesese mai înainte, la aproximativ 2,5 km în amonte de oraş. în zorii zilei următoare, soldații şi-au croit drum pe o potecă îngustă ce ducea la înălțimile lui Abraham, deasupra râului. Francezii au ripostat ducându-şi dispozitivul de luptă pe înălțimi, şi bătălia a început. Muşchetarii britanici au spart curând linia francezilor si aceştia au fugit în oraş, urmăriți de inamic, care a fost însă oprit de artileria garnizoanei franceze. Atât Wolfe cât şi comandantul francez, mareşalul Louis Montcalm, au fost ucişi în bătălie, dar armata britanică şi-a păstrat poziția pe înălțimi şi Quebec-ul a capitulat la 17 septembrie.

Quiberon, Golful Victorie navală britanică asupra francezilor în Războiul de 7 Ani, la 20 noiembrie 1795, în Golful Quiberon, în largul coastei franceze, la aproximativ 240 km sud-est de Insula Ouessant. Victoria a contracarat planurile franceze pentru o invazie a Angliei şi a reconfirmat supremația navală britanică. Francezii îşi adunaseră armata de invazie la Quiberon, şi la 14 noiembrie viceamiralul marchizul de Conflans a părăsit portul Brest cu o flotă franceză de 21 de vase de linie şi 3 fregate, pentru a asigura apărarea transporturilor de soldați spre Anglia. A ancorat în Golful Quiberon, în speranța că un viscol avea să oblige flota britanică, sub comanda amiralului Edward Hawke, să caute adăpost într-un port englez, lăsându-le francezilor cale liberă.

Conflans a mizat pe insulele şi stâncile periculoase care înconjoară golful protejându-l, dar Hawke cunoştea golful şi şi-a purtat flota de 23 de vase de

linie şi 10 fregate printre aceste obstacole pe viscol si a înconjurat din ambele părţi flota franceză ancorată. Fiecare vas britanic a tras o salvă de bord asupra navelor franceze pe lângă care trecea, distrugând astfel complet flota franceză: unele vase au fost scufundate, altele capturate, iar câteva au fost avariate, printre care şi nava-amiral franceză, care a fost trasă la ţărm şi arsă. Pierderile britanice au fost relativ uşoare: numai două vase au fost avariate de stânci, şi un ofiţer şi 273 de marinari au fost ucişi sau răniţi.

R

Radom Victorie rusească asupra forțelor germane si austriece în Primul Război Mondial, în apropiere de Radom, un oraş industrial polonez, la 112 km sud de Varşovia. După înfrângerea ei la Ivangorod, armata austriacă s-a retras la Radom la 24 octombrie 1914, urmărită îndeaproape de ruşi, şi o luptă înverşunată a început în apropierea oraşului. Zona era bogată în păduri, astfel încât soldații germani şi austrieci s-au separat de unitățile de care aparțineau şi s-au împărțit în unități mai mici, pe care ruşii, cu mai multă experiență în luptele în păduri, au reuşit să le atace şi să le zdrobească una câte una. în final, ruşii au cucerit oraşul la 28 octombrie şi austriecii şi-au continuat retragerea.

Ramillies Victorie a englezilor şi olandezilor asupra francezilor în Războiul de Succesiune la Tronul Spaniei, la 23 mai 1706, în apropiere de Ramillies, la 19 km nord de Namur, în Belgia. Ducele de Marlborough dorea să intre cu trupele sale în Italia, dar seniorii săi olandezi i-au interzis acest lucru. Atunci s-a întors împotriva francezilor, care aveau o armată, sub comanda ducelui de Villeroi, în apropierea frontierei olandeze, şi o alta în urma ei, sub comanda mareşalului Marsin. Ele intenționau sa facă joncțiunea, dar înainte de a putea face acest lucru, Marlborough a mărsăluit spre Ramillies, apropiindu-se de armata lui Villeroi, şi l-a provocat la luptă. Villeroi a răspuns fără să mai aştepte sosirea armatei lui Marsin.

Francezii s-au aliniat cu centrul în satul Ramillies, infanteria în mijloc şi cavaleria pe aripi. Englezii şi olandezii au adoptat un plan similar, iar bătălia a început cu atacul lor asupra stângii franceze, soldații trebuind să se deplaseze pe un teren mlăştinos ca să-şi atingă țintele. Cavaleria olandeză a atacat atunci în centru, dar a fost măturată înapoi, cu pierderi grele. Apoi, Marlborough a trimis infanteria olandeză într-un atac asupra unui sătuc din dreapta armatei franceze, şi pe când francezii îşi întăreau flancul pentru a întâmpina această amenințare, a aruncat infanteria engleză în centru. Englezii au atacat, au străpuns linia franceză şi au intrat în sat. în acel moment, olandezii s-au întors şi majoritatea francezilor au fost prinşi între olandezi şi englezi. Francezii au rupt rândurile şi au luat-o la fugă, lăsându-şi în urmă toată artileria şi circa 15.000 de morți şi răniți. Pierderile englezilor şi ale olandezilor au fost sub 4.000 de oameni.

Rapido Asalt american cu pierderi grele în cel de-al Doilea Război Mondial asupra liniilor germane din Italia, care îşi aveau baza pe Rapido, un râu care curge spre sud-vest prin [)Cassino ca să se verse în râul Garigliano. A fost un obstacol important al apărării germane pe Linia Gustav. Prima tentativă de a-l traversa la 20 ianuarie 1944 a fost un eşec, cu peste 1.000 de morţi şi 600 de răniţi. Această ciocnire este cunoscută ca ***bătălia de pe Râul Sângeros.*** A doua tentativă a avut loc la 24 ianuarie la nord de Cassino, unde râul este mai puţin adânc. Forţelor americane le-au trebuit două zile pentru a stabili un cap de pod, după care întăririle au trecut peste el si Linia Gustav a fost spartă.

Rawa Ruska (cunoscută şi ca Bătălia de pe Linia Grodek) Lupte între austrieci şi ruşi în septembrie 1914, în Primul Război Mondial. Austriecii se retrăseseră pe o linie de la Tomasov (astăzi Tomaszow Lubelski, în Polonia), via Grodek (astăzi Gorodok, în Ucraina), până la Rawa Ruska (astăzi Rava Ruskaia, în Ucraina). Linia austriacă se continua spre nord, dar cu mai multe breşe, prin care ruşii au reuşit să se infiltreze pentru a efectua atacuri de flanc. Acest lucru i-a destabilizat pe austrieci, pe măsură ce părţi ale liniei lor s-au retras, iar altele au rămas izolate şi au încercat să iasă singure din încercuirea ruşilor. A urmat o serie de bătălii de-a lungul liniei, având drept rezultat retragerea generală a austriecilor, cu pierderi estimate la 250.000 de oameni, în jur de 100.000 de soldaţi împreună cu 400 de tunuri şi mari cantităţi de provizii fiind capturate de ruşi. Rawa Ruska a căzut la 8 septembrie 1914.

Reichswald Atac al Aliaţilor, cu lupte grele asupra liniei de apărare germane, în cel de-al Doilea Război Mondial, în februarie 1945, ca parte a unei ofensive generale în Germania. Reichswald era o pădure situată în jurul localităţii Cleve, în apropierea graniţei olandeze, la aproximativ 25 km vest de Nijmegen, între Waal şi Maas. în iarna anului 1945, germanii au deschis ecluzele pe aceste cursuri de apă, astfel încât zonele din nordul şi sudul pădurii să fie inundate şi inaccesibile. Ca parte a înaintării în Germania, Corpului 2 canadian şi Corpului 30 britanic li s-a ordonat să înainteze prin această zonă în februarie 1945. Neputând să efectueze manevre din cauza inundaţiilor, atacul a fost precedat de un masiv foc de baraj al artileriei, peste 6.000 tone de obuze fiind trase în prima zi de atac. în ciuda dificultăţii terenului, atacul a avut succes si au fost luate obiectivele iniţiale, dar apoi rezistenţa germană s-a întărit şi abia la 21 februarie zona a fost curăţată în întregime.

Nu *există spaţiu de manevră şi nici vreo posibilitate să-ţi foloseşti isteţimea; a trebuit să-mi croiesc drum prin trei sisteme de apărare, în centrul cărora se afla Linia Siegfried.*

Generalul Şir Brian Horrocks despre tactica lui în ***Reichswald***

Rin Operaţiune a Aliaţilor, în cel de-al Doilea Război Mondial, de traversare a fluviului Rin, principalul obstacol în calea înaintării lor în Germania, în 1945. Prima traversare a fost peste un pod la Nijmegen, în Olanda, cucerit în urma operaţiunii de la []Arnhem si ocupat de armata canadiană. Armata 3 americană, sub comanda generalului George Patton, a traversat apoi Rinul aproape de Mainz, la 21 martie 1945. Principalele traversări au fost planificate astfel încât să ofere acces spre Ruhr, ca o ameninţare la baza industrială germană. Britanicii l-au trecut la Wesel şi americanii în apropierea localităţii Rheinberg, în aceeaşi zi, 23 martie. Ambele traversări au fost precedate de bombardamente grele aeriene şi de artilerie din partea taberei germane, de aterizări cu paraşuta pentru cucerirea capetelor de pod şi de atacuri preliminare ale comandourilor britanice şi ale desanturilor americane pentru cercetare-diversiune.

Riga Atacuri germane asupra forţelor ruseşti în Primul Război Mondial, care au dus la capturarea oraşului Riga, port maritim baltic şi capitală a Letoniei. A fost atacat de germani în august 1915, dar apărat cu succes de soldaţii letonieni din armata rusă. O nouă ofensivă germană, în octombrie 1915, n-a reuşit să cucerească oraşul în ciuda luptelor grele, şi peste zonă s-a lăsat liniştea. O altă ofensivă germană a început la sfârşitul anului 1917, în care generalul Oskar von Hutier şi colonelul Georg Bruchmiiller au elaborat o nouă tactică de infiltrare. Artileria avea să tragă mai degrabă asupra unor anumite ţinte decât să efectueze un bombardament general, iar apoi unităţi ale trupelor de asalt aveau să pătrundă prin sistemul de apărare şi să-l atace de la spate, sau să atace cartierul general şi punctele de aprovizionare, spărgând astfel breşe în linia de apărare, prin care masa infanteriei germane putea să se scurgă. Această tactică a avut succes şi germanii au cucerit oraşul la 3 septembrie 1917, păstrându-l sub controlul lor pe tot restul războiului.

Letonia şi-a proclamat independenţa în noiembrie 1918, dar trupele sovietice au cucerit Riga în ianuarie 1919. Ei au fost izgoniţi cu ajutorul trupelor germane, care au luat imediat în stăpânire oraşul, până când letonii şi estonienii i-au atacat în iunie 1919. La ordinul misiunii Aliaţilor în zona baltică, germanii au evacuat oraşul spre sfârşitul acelui an.

RlO de la Plata Bătălie navală în sudul Atlanticului, în cel de-al Doilea Război Mondial, între o escadră britanică de trei crucişătoare şi cuirasatul de buzunar german *Admirai Graf Spee,* în decembrie 1939. Deşi crucişătoarele britanice nu se puteau măsura cu această navă de luptă, amiralul Şir Henry Harwood a lansat un atac. Focurile germane au avariat serios crucişătorul *Exeter,* au scos din funcţiune jumătate din tunurile de pe *Ajax* şi apoi au avariat crucişătorul *Achilles,* dar navele britanice au produs suficiente daune vasului german pentru a-l determina pe căpitanul lui să spargă încercuirea şi să fugă la adăpost în Montevideo, Uruguay. Britanicii l-au urmărit şi au aşteptat în apele internaţionale din afara portului, aflat sub regim de

neutralitate. Guvernul din Uruguay a ordonat germanilor să plece după 72 de ore. Hitler, nedorind să rişte ca *GrafSpee* să fie scufundat de navele de război britanice mai grele care navigau spre Rio de la Plata, a ordonat căpitanului să sabordeze vasul. Acesta a îndeplinit ordinul la 17 decembrie 1939, şi trei zile mai târziu s-a împuşcat.

Roanoke Victorie nordistă asupra sudiştilor în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la 8 februarie 1862. Insula Roanoke, un bastion al sudiştilor, domina intrarea în Strâmtoarea Albemarle, pe coasta Carolinei de Nord. Strategia nordistă din 1862 includea debarcarea în strâmtoare şi înaintarea în interiorul regiunii, ceea ce ar fi tăiat calea ferată Richmond-Wilmington şi de asemenea ar fi ameninţat din sud baza navală sudistă de la Norfolk, în Virginia.

O tentativă anterioară, la 29 septembrie 1861, eşuase datorită unei organizări total defectuoase. Această a doua încercare a fost mai bine organizată, folosindu-se trei brigăzi nordiste, sub comanda generalului Ambrose Burnside, şi 20 de canoniere, sub comanda amiralului Louis Goldsborough. Susţinută de un bombardament naval, infanteria a debarcat şi curând a copieşit garnizoana şi a cucerit insula. Din păcate, bombardamentul naval de pe Insula Roanoke si din fortul sudist Barrow din apropiere a epuizat toată muniţia navală, şi înaintările ulterioare au trebuit să fie amânate până ce marina se reaproviziona. în acest timp, sudiştii au reuşit să-şi creeze alte linii de apărare în interiorul şi în jurul strâmtorii, iar expediţia lui Burnside a întâmpinat dificultăţi în înaintarea ei. Atunci nordiştii şi-au schimbat iar strategia, expediţia pe uscat a fost anuiată şi trupele retrase, dar insula a rămas în stăpânirea garnizoanei nordiste, oferind un control naval asupra zonei pe tot restul războiului.

Rocroi Victorie franceză asupra spaniolilor în Războiul de 30 de Ani, la 19 mai 1643, la Rocroi. Această bătălie a marcat începutul declinului puterii militare a spaniolilor în acest război. O armată de 27.000 de soldaţi spanioli asedia oraşul francez fortificat Rocroi, la 24 km nord-vest de Mezieres şi la 3 km distanţă de frontiera belgiană. O armată franceză de 22.000 de soldaţi, sub comanda ducelui d'Enghien (mai târziu supranumit „Marele Conde"), se îndrepta către oraş pentru a-l cuceri şi pentru a lupta cu spaniolii. Aripa stângă şi centrul francezilor au fost lovite puternic, dar spaniolii nu au profitat de acest avantaj. Cavaleria franceză din aripa dreaptă şi-a zdrobit adversarii, a încercuit centrul spaniol la aripa opusă şi apoi a atacat infanteria spaniolă. După patru asalturi francezii au spart linia spaniolilor şi i-au înfrânt, aceştia lăsând în urmă 8.000 de morţi şi 6.000 de prizonieri. Pierderile francezilor au fost în jur de 2.000 de morţi şi 2.000 de răniţi.

Rolica înfrângere a francezilor în Războiul din Peninsula Iberică de către ducele de Wellington, la 17 august 1808, la Rolica, un sat de 65 km nord de Lisabona, în Portugalia. Deşi a fost o acţiune de amploare relativ mică, merită să fie menţionată pentru două motive: a fost prima angajare a britanicilor în

Războiul din Peninsula Iberică şi a fost prima oară când a fost utilizată în acţiune mitralia sferică a colonelului Henry Shrapnel, mai târziu cunoscută ca „şrapnel".

Aproximativ 3.000 de soldaţi francezi, sub comanda mareşalului Delaborde, ocupaseră o poziţie în acest sat, barând calea britanicilor spre Lisabona. Wellington a atacat cu 4.000 de combatanţi şi i-a scos pe francezi din sat, aceştia suferind pierderea a 500 de oameni.

Rorke's Drift Victorie britanică asupra unei armate zuluse în Războiul Zulus, la 22 ianuarie 1879, la Rorke's Drift, o fermă la aproximativ 170 km nord de Durban, în Natal. După dezastrul de la l)lsandhlwana, o coloană de 4.000 de zuluşi a descins asupra fermei, care era folosită ca spital britanic de campanie şi depozit de provizii. Acolo existau 36 de soldaţi în spital, 84 de soldaţi din Regimentul 24 şi o companie de infanterişti băştinaşi, un preot de campanie, un chirurg, locotenentul Gomville Bromhead din Regimentul 24 şi locotenentul John Chard din trupele de geniu. Li s-a alăturat o mână de supravieţuitori din Isandhlwana, majoritatea continuându-şi fuga, şi Chard şi-a trimis soldaţii valizi să clădească o linie de apărare cu ce puteau, din căruţe, saci de făină şi tot ce mai găseau. Contingentul de băştinaşi a fugit, împreună cu ofiţerii şi subofiţerii lor, lăsându-l pe Chard cu 140 de soldaţi să apere un perimetru de 300 de metri.

Zuluşii au sosit în după-amiaza zilei de 22 ianuarie. Soldaţii şi-au luat poziţiile pe baricade şi au început să tragă, dar valurile de zuluşi se revărsau mai repede decât puteau să tragă soldaţii şi s-a încins o luptă corp la corp. Zuluşii au pătruns în spital, iscându-se lupte sălbatice, în care s-au implicat chiar şi bolnavii şi soldaţii răniţi. Spitalul a luat foc, bolnavii au fost scoşi afară, şi bătălia a continuat. Abia la 4 a.m. zuluşii şi-au întrerupt atacul, deşi chiar şi atunci au mai aruncat sulițe către tabăra britanicilor, în zori, mai erau apţi de luptă 80 de soldaţi, iar zuluşii dispăruseră. Soldaţii lui Chard au mai luat încă o dată poziţii pe baricade, dar zuluşii pur si simplu s-au aşezat pe un deal din apropiere şi i-au privit cam o oră, după care s-au ridicat şi au plecat. Şi lor le era de ajuns.

Unsprezece Cruci Victoria au fost acordate apărătorilor, cele mai multe date vreodată pentru o singură bătălie, precum şi nouă Medalii pentru Conduită Exemplară. Pierderile britanice au fost de 17 morţi si 10 răniţi, în timp ce zuluşii au lăsat în urma lor 400 de morţi pe câmpul de luptă.

Rossbach Victorie prusacă asupra unei coaliţii franco-austriece în Războiul de 7 Ani, Ia 5 noiembrie 1757, la Rossbach, un mic sat în ceea ce era pe atunci Saxonia Prusacă, astăzi în Germania, la aproximativ 37 km sud-vest de Leipzig. Trupele coaliţiei doreau să atace oraşul Leipzig, şi traversaseră râul Saale ca să-i înfrunte pe prusacii care, sub comanda regelui Frederic cel Mare, ocupau înălţimile din jurul localităţii Rossbach. Generalul francez, prinţul de Soubise, care se afla la comanda armatei aliate, s-a decis să efectueze o

manevră de întoarcere asupra armatei lui Frederic. Acesta a simulat o repliere, retrăgându-şi aripa, şi i-a făcut pe aliaţi să-şi părăsească puternica poziţie. Când s-au răspândit în ceea ce ei credeau că este o urmărire, Frederic a lansat cavaleria prusacă, sub comanda generalului von Seidlitz, împotriva infanteriei austriece, care s-a dezorganizat complet. După aceasta a urmat un asalt al infanteriei prusace, care a mărit şi mai mult confuzia şi a distrus total restul armatei de coaliţie, care a pierdut 3.000 de morţi şi răniţi, 5.000 de prizonieri si 63 de tunuri. Supravieţuitorii forţei aliate s-au retras în dezordine în Bavaria, în timp ce Frederic a ieşit din Silezia pentru a-i mai învinge încă o dată pe austrieci la (>Leuthen în luna următoare.

RostOV înfrângere a germanilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în noiembrie 1941, şi victorie a forţelor sovietice în lupta pentru Rostov, un oraş pe fluviul Don, în sudul Uniunii Sovietice, în apropierea Mării de Azov; primul eşec militar în invazia germană a Uniunii Sovietice. La sfârşitul anului 1941, Rostov-ul a fost apărat de Armata 9 sovietică împotriva unui atac al Armatei l Panzer, sub comanda generalului Ewald von Kleist, dar după o luptă grea oraşul a fost cucerit la 21 noiembrie 1941. Donul era îngheţat, şi sovieticii au putut să-l traverseze şi să-şi stabilească două capete de pod pentru a începe un contraatac, în timp ce alte unităţi sovietice s-au deplasat în flancuri şi au început să ameninţe liniile de aprovizionare germane. Feldmareşalul Gerd von Rundstedt, superiorul lui Kleist, a ordonat abandonarea oraşului la 29 noiembrie şi Kleist s-a repliat pe o poziţie de apărare mai bună. Hitler i-a ordonat lui Rundstedt să-şi anuleze ordinul de retragere şi să reziste, şi atunci acesta a demisionat. Pierderea lui a constituit o grea lovitură pentru armată.

S

Saint George, Capul Acţiune navală în cel de-al Doilea Război Mondial între cinci distrugătoare japoneze şi cinci distrugătoare americane, la 25 noiembrie 1943, în largul Insulei New Ireland. Forţa americană era condusă de căpitanul Arleigh Burke, care a trecut direct la acţiune, scufundând trei distrugătoare japoneze şi obligându-le pe celelalte două să se retragă.

Saint-Mihiel, Intrândul Operaţiune americană în Primul Război Mondial, în septembrie 1918, în care a fost anihilat un intrând german în nordul Franţei, începând cu 1915, tentativele franceze de a-i împinge pe germani înapoi se soldaseră cu pierderi grele şi insuccese. Intrândul era o protuberantă triunghiulară a liniei de front germane, cu vârful la Saint-Mihiel, pe fluviul Meuse, şi baza întinzându-se pe 48 km, de la Fresnes la Pont-â-Mousson.

La 11 septembrie 1918, şapte divizii americane s-au instalat în partea de nord, iar două divizii americane plus Corpul colonial 15 francez, la sud, în timp ce Corpul colonial 2 francez se afla în vârful triunghiului, susţinut de două divizii americane. A fost plănuit un atac simultan de ambele părţi ale bazei pentru a bloca intrândul, în timp ce francezii lansau un atac frontal de întârziere. Susţinut de tancuri şi de avioane care atacau în picaj, asaltul american a decurs conform planului, iscând lupte grele, în dimineaţa zilei de 13 septembrie Diviziile l şi 26, care veneau de la nord şi respectiv sud, s-au întâlnit la Vigneulles, izolând în mod eficace o mare parte din forţele germane, deşi la acea dată inamicul era deja în retragere. Trupele generalului John Persching au luat peste 13.000 de prizonieri şi 200 de tunuri, intrândul a fost lichidat, iar forţele americane au continuat să-i izgonească pe germani de pe înălţimile Meusei.

Saint-Quentin Victorie spaniolă asupra francezilor în Războiul Franco-Spaniol, la 10 august 1557, la Saint-Quentin. O armată spaniolă, estimată la 5.000 de cavaleri şi 3.000 de pedestraşi, sub comanda ducelui Manuel Filiberto de Savoia, ameninţa oraşul francez Saint-Quentin, aflat la 150 km nord-vest de Paris, iar conetabilul de Franţa, ducele de Montmorency, a pornit să-l elibereze cu o armată de 20.000 de combatanţi, în majoritate francezi, dar incluzând şi mercenari germani. Ruta lor trecea printr-o vale îngustă, unde

spaniolii au organizat o ambuscadă. Aceasta s-a dovedit atât de eficace, încât Montmorency a pierdut în jur de 15.000 de oameni, şi toate tunurile, cu excepţia a două, i-au fost capturate. Spaniolii au pierdut numai 50 de soldaţi şi au reuşit să cucerească oraşul Saint-Quentin.

Saint-Quentin Victorie a armatei prusace asupra francezilor în Războiul Franco-Prusian, la 19 ianuarie 1871. Armata Franceză de Nord (vezi bătălia de pe râul l)Hallue), sub comanda generalului Louis Faidherbe, s-a retras, după ce a părăsit lupta de pe râul Hallue, în bivuace în regiunea fluviului Somme şi treptat şi-a recăpătat moralul. Pe la începutul anului 1871, situaţia francezilor în asediul (>Parisului era tot mai disperată; Guvernul Provizoriu a cerut generalului Faidherbe să-şi ia armata şi să efectueze o acţiune demonstrativă care să-i scoată pe prusaci din Paris, pentru a permite trupelor masate în capitală să execute o misiune de ieşire prin liniile inamicului.

Faidherbe şi-a cântărit opţiunile şi şi-a dat seama că o lovitură spre est, în direcţia Saint-Quentin şi spre valea Oisei, ar crea o agitaţie maximă şi ar ameninţa liniile germane de comunicaţii, iar cu puţin noroc, el ar putea chiar să facă un ocol şi să se întoarcă la punctul sau de sprijin fără să se angajeze de fapt în luptă. Existau unele dificultăţi: prusacii ocupau puncte strategice, aşa încât singura lui rută accesibilă era un marş istovitor pe drumurile înguste de ţară; trebuia să treacă drept peste frontul armatei prusace de ocupaţie, *Q* manevră îndeajuns de disperată cu soldaţi experimentaţi, dar cu miliţii abia instruite, un act de-a dreptul sinucigaş; vremea era neprielnică; iar prusacii care-l înfruntau aveau un nou comandant, generalul August von Goeben, un profesionist cu mintea limpede şi foarte bine instruit. Cavaleria lui von Goeben l-a anunţat pe acesta de îndată ce francezii au început să se mişte, infanteria lui i-a devansat pe francezi şi i-a oprit pe râul Oise, deşi fără o luptă serioasă, iar Faidherbe şi-a dat seama că singura lui scăpare era să se retragă spre Saint-Quentin şi să-şi organizeze acolo apărarea.

Francezii îi depăşeau cu mult numeric pe prusaci, dar moralul lor era scăzut după o săptămână de marş prin ploi şi noroaie; ordinele s-au rătăcit şi desfăşurarea de forţe nu a decurs după planurile lui Faidherbe; pe deasupra, cazurile de dezertare slăbeau efectivul armatei sale de la o oră la alta. Cu toate acestea, primul atac prusac a fost respins de Corpul 22 francez, care ocupase o poziţie de apărare bună pe un deal. In celălalt flanc însă, Corpul 23 a cedat rapid, şi prin trimiterea rezervelor prusace pentru consolidarea aripii care fusese respinsă, von Goeben a reuşit să scoată Corpul 22 de pe poziţia lui, astfel încât până după-amiază întreaga rezistenţă fusese înfrântă, iar francezii se retrăgeau prin Saint-Quentin. Faidherbe s-a plecat în faţa destinului şi a ordonat retragerea, restul armatei sale părăsind câmpul de luptă sub acoperirea nopţii. Din fericire, prusacii se dezorganizaseră şi nu mai puteau să-şi urmărească inamicul. Lăsând în urma lui 3.000 de morţi şi răniţi şi aproximativ 11.000 de prizonieri şi dezertori, Faidherbe şi-a retras soldaţii, dar

ştia că ei încetaseră să mai fie o armată. I-a împărţit prin restul fortăreţelor franceze din nord, şi rezistenţa organizată împotriva prusacilor din vestul Franţei a luat sfârşit.

Saintes, Leş Victorie navală britanică asupra francezilor în Războiul pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America de Nord, la 12 aprilie 1782, în largul Insulelor Leş Saintes, în canalul care separă Republica Dominicană de Guadelupa, în Antilele Mici. Britanicii şi-au atins scopul pe termen scurt, de a împiedica navigaţia unui convoi francez, dar mai important este că această bătălie a avut şi efectul reconfirmării supremaţiei navale britanice în emisfera vestică.

O flotă britanică de 36 de vase, sub comanda amiralului Şir George Rodney, se afla în zonă urmărind un convoi francez şi o flotă de 33 de nave care era atunci formată de către amiralul Franţois de Grasse pentru a oferi protecţie convoiului. Pe când convoiul era escortat spre Guadelupa, Rodney s-a năpustit asupra navelor din ariergardă, obligând flota franceză să se întoarcă din drum şi să vină în ajutorul lor. Cele două flote s-au apropiat una de cealaltă în linii paralele, dar formaţia francezilor s-a dispersat, deschizându-se o breşă. Rodney şi-a dus escadra prin această breşă, spărgând linia franceză. A capturat sau a distrus cinci vase franceze, iar câteva zile mai târziu a mai luat alte două. Pierderile franceze s-au cifrat la circa 3.000 de oameni şi 8.000 de prizonieri, în timp ce pierderile britanicilor au fost de 261 morţi şi 837 răniţi.

Saipan Cucerirea, în cel de-al Doilea Război Mondial, în 1944, a unei insule ocupate de japonezi care făcea parte din grupul Insulelor Mariane, la aproximativ 1.900 km nord de Noua Guinee. Operaţiunea este importantă în principal pentru sinuciderea în masă a populaţiei civile japoneze, mai multe sute de oameni preferând să se arunce de pe o stâncă decât să fie capturaţi.

Insula Saipan a fost invadată de americani la 17 iunie 1944, înainte ca japonezii să-şi fi terminat fortificaţiile, în prima zi a fost capturat un aerodrom, şi astfel avioanele de vânătoare americane au putut să ofere imediat sprijin aerian, dar evacuarea insulei s-a efectuat încet şi prin lupte grele care au durat până la 17 iulie. Chiar şi atunci, mulţi soldaţi japonezi s-au ascuns în zone mai îndepărtate până la terminarea războiului.

Salamanca Victorie britanică asupra francezilor în Războiul din Peninsula Iberică, la 22 iulie 1812, în sudul localităţii Salamanca. După cucerirea oraşului l)Badajoz şi a aşezării Ciudad Rodrigo în 1812, Wellington a intrat în Spania cu 42.000 de soldaţi si a ocupat o poziţie în sudul Salamancăi, la 170 km nord-vest de Madrid, care îi apăra ruta de aprovizionare către Portugalia. Cei 46.000 de soldaţi francezi care ocupau Salamanca au ieşit din oraş pentru a-i alunga pe britanici şi a cuceri drumul. Wellington le-a contracarat planurile, deplasându-se cu armata sa pe Dealul Arapiles, care se interpunea la nord, şi trimiţându-l pe generalul Şir Edward Pakenham cu o forţă de infanterie să efectueze un atac frontal asupra armatei franceze afiată în plină

înaintare. Când această bătălie era în toi, şi-a trimis restul infanteriei să atace flancul armatei franceze. A urmat o luptă crâncenă, iar Wellington l-a trimis apoi pe Şir Stapleton Cotton cu cavaleria lui împotriva celuilalt flanc al coloanei franceze. Acest atac i-a împrăştiat pe francezi şi le-a anihilat total rezistenţa. Mareşalul Auguste Marmont a reuşit să-şi adune trupele şi să se retragă prin luptă spre Valladolid, în timp ce britanicii intrau în Salamanca. Pierderile franceze au fost de 15.000 de oameni, însuşi Marmont fiind obligat să se întoarcă în Franţa pentru a se reface de pe urma unei răni primite în luptă. Pierderile britanice au fost de 6.000 de oameni.

Salamaua Capturarea de către australieni a unei baze de aprovizionare japoneze în cel de-al Doilea Război Mondial, în septembrie 1943. Japonezii şi-au lansat atacul asupra zonei Port Moresby peste Drumul Kokoda din Salamaua, un port maritim pe coasta de nord a Noii Guinei, şi când atacul a eşuat, au transformat portul într-o importantă bază de aprovizionare. A fost atacat ulterior de trupele australiene, transportate pe calea aerului la Wau, la aproximativ 40 km distanţă, întăririle japoneze nu au mai ajuns şi oraşul a fost cucerit la 11 septembrie 1943.

Salamina Victorie navală a grecilor asupra perşilor în Războaiele Medice, în 480 î.Ch., în Strâmtoarea Salamina, la sud-vest de Atena, în ciuda faptului că erau cu mult depăşiţi numeric, grecii au obţinut o victorie zdrobitoare asupra perşilor invadatori, distrugându-le total flota.

După devastarea Atenei de către perşi, comandanţii a circa 370 de galere greceşti de război care se aflau în largul Insulei Salamina s-au sfătuit ce acţiune puteau să întreprindă. Dezbaterii lor i-a pus capăt apariţia unei flote persane în Golful Phalerum. Temistocle, comandantul atenian al flotei greceşti, a trimis către perşi un mesaj fals, aparent de la un spion, avertizându-i că flota greacă era pe cale să se retragă şi că perşii ar trebui să blocheze intrarea în Golful Eleusis. Perşii au căzut în cursă şi şi-au răspândit cele 1.000 de vase prin tot golful. Ei erau atât de încrezători că puteau să facă faţă celor 370 de vase greceşti, încât pregătiseră deja tronul pentru regele lor, Xerxes, pe Muntele Aegaleus din apropiere, pentru ca acesta să aibă o panoramă grandioasă asupra zdrobirii flotei greceşti.

Din păcate pentru perşi, grecii au apărut în golf în plină viteză, au spart linia persană şi au semănat moarte în jurul lor, scufundând peste 500 de vase persane, cu preţul pierderii a numai 40 dintr-ale lor. Xerxes, supărat de această umilire, s-a întors în Asia, lăsând un subordonat, Mardonius, să continue campania de uscat.

Sambre Victorie a Aliaţilor asupra germanilor în Primul Război Mondial, în noiembrie 1918, parte finală a ofensivei britanice în Flandra. Armatele l, 3 şi 4 britanice erau angajate contra Armatelor 2 şi 18 germane de-a lungul liniei de la Sambre, un râu francez care izvorăşte în departamentul Aisne, curge către nord-est şi se varsă în Meuse la Namur. Bătălia a început prin cucerirea

oraşului Valenciennes de către britanici şi canadieni la 1 noiembrie, continuând cu înaintarea lor prin Le Quesnoy pentru a ataca principala linie germană de apărare, cunoscută ca Linia Hermann, care se întindea de-a lungul râului Sambre. Până la 8 noiembrie această linie a fost spartă şi oraşul Landrecies cucerit. Trupele germane au început să distrugă depozitele de provizii şi să ardă echipamentul, iar trupele canadiene au intrat în Maubeuge la 9 noiembrie, fără să întâmpine o rezistenţă germană, în noaptea de 10 noiembrie, canadienii au intrat în Mons, i-au alungat pe ocupanţii germani şi şi-au continuat ofensiva până a doua zi la 10:57 a.m., cu trei minute înainte ca armistiţiul să intre în vigoare.

Sân Serie de ciocniri între ruşi şi austrieci în Primul Război Mondial, în 1914-1915, pe o linie de-a lungul râului polonez Sân, care izvorăşte din Munţii Carpaţi şi curge spre nord-vest ca să se verse în Vistula lângă Sandomierz, pe o lungime de aproximativ 420 km.

Octotnbrie-noiembrie 1914 în înaintarea lor, austriecii au întâlnit linia de apărare a ruşilor pe acest râu şi au fost înfrânţi, ruşii având astfel posibilitatea să-şi înceapă înaintarea spre Cracovia.

Mai-iunie *1915 După* ce ruşii au fost înfrânţi pe l)Dunajec, s-au retras pe linia Sân. încă o dală au respins mai multe atacuri austriece, dar apoi o armată germană, sub comanda generalului August von Mackensen, a traversat râul şi a început să înainteze spre l)Przemyăî. Ruşii au contraatacat, dar nu au reuşit să traverseze din nou râul Sân. Mackensen a mai dat un atac puternic, austriecii au făcut la fel, iar ruşii au fost împinşi înapoi în fortăreaţa de la Przemys'r. O manevră de flanc a lui Mackensen a ameninţat liniile de aprovizionare ale ruşilor şi ei au abandonat fortăreaţa şi s-au retras spre est.

Sangro Atac britanic de succes în cel de-al Doilea Război Mondial, în noiembrie-decembrie 1943, asupra unei linii germane de apărare, în noiembrie 1943, trupele germane au stabilit o linie defensivă pe Sangro, un râu italian care izvorăşte din Apenini şi curge spre nord-est, vărsându-se în Marea Adriatică lângă Ortona, poziţie care a fost apoi atacată de Armata 8 britanică. Ploi torenţiale au provocat inundaţii care au făcut râul aproape impracticabil, şi britanicii au trebuit să aştepte trei săptămâni înainte să poată să stabilească un cap de pod. Până la sfârşitul lunii noiembrie tancurile au traversat râul şi britanicii au înaintat spre Ortona, cucerind-o la 27 decembrie 1943.

Santa Cruz Ciocnire navală în cel de-al Doilea Război Mondial între americani şi japonezi în nordul Insulelor Solomon, în octombrie 1942. Acţiunea a lipsit Marina Statelor Unite ale Americii de un portavion operaţional în zona Pacificului. O forţă japoneză care aştepta recucerirea bazei aeriene de la aerodromul Henderson şi o forţă americană care dorea să împiedice consolidarea poziţiei Japoniei în l)Guadalcanal s-au descoperit reciproc şi au efectuat lovituri aeriene una împotriva celeilalte aproape simultan. Avioanele

s-au întâlnit şi s-au luptat, iar supraviețuitorii au continuat să atace flotele inamice. Nava americană *Hornet* a fost lovită de două torpile, şase bombe şi două avioane kamikaze, lăsată pradă focului şi mai târziu scufundată de japonezi. *Enterprise* a fost de asemenea lovită, în timp ce două portavioane japoneze au fost grav avariate.

São Vicente Victorie britanică asupra unei flote spaniole în timpul Războiului Franței Revoluționare, la 14 februarie 1797, în largul Capului São Vicente, pe coasta Portugaliei. Această victorie britanică a anulat planurile franceze de invadare a Angliei. O flotă spaniolă de 27 de nave se îndrepta spre locul unde urma să facă joncțiunea cu flota franceză de la Brest, pentru protecția forței invadatoare, când s-a lovit de o flotă britanică de 15 nave, sub comanda lui Şir John Jervis. Britanicii se aflau în formație strânsă, în timp ce spaniolii erau în două grupuri dispersate. Jervis s-a îndreptat spre culoarul dintre cele două grupuri, cu intenția de a ataca unul dintre ele în partea lui expusă vântului, ceea ce i-ar fi dat libertate de manevră, dar ar fi împiedicat apropierea grupului spaniol sub vânt. Comandorul Horatio Nelson, din ariergarda liniei britanice, a văzut că navele franceze sub vânt puteau de fapt să se întoarcă şi să vină spre Jervis din spate, aşa că, ignorând ordinele primite, şi-a lansat propriul atac asupra liniei spaniole, care deja începuse să efectueze manevra pe care Nelson o prevăzuse. A luptat singur pentru un timp, până când alte vase de sub comanda lui Jervis, văzând amenințarea, au venit în sprijinul lui; a urmat o bătălie înverşunată, fiind capturate patru vase spaniole şi luați 3.000 de prizonieri. Ce a mai rămas din flota spaniolă s-a întors la Câdiz, dar Jervis nu şi-a urmărit inamicul. Jervis a devenit lordul St Vincent, iar Nelson a fost făcut cavaler.

Saratoga înfrângere a britanicilor de către americani în Războiul pentru Independența Coloniilor Engleze din America de Nord, în septembrie 1777, lângă Saratoga Springs, la aproximativ 240 km nord de New York. Generalul John Burgoyne înainta cu o coloană britanică de aproximativ 4.000 de soldați din Canada pentru a se alătura generalului Şir William Howe, care îşi avea baza în avalul fluviului Hudson. Au fost întâmpinați de o armată americană de 3.000 de oameni, sub comanda lui Benedict Arnold, lângă Saratoga, la 19 septembrie. După două ore de lupte grele, rezultatul nu a fost concludent, deşi ambele tabere au suferit pierderi grele, şi în final s-au retras. Burgoyne a lansat un alt atac la 7 octombrie, dar americanii erau pregătiți şi l-au întâmpinat cu un asalt distrugător, forțându-i pe britanici să se retragă la 19 km de Saratoga şi să se îngroape la teren. La 17 octombrie, Burgoyne s-a predat comandantului american, generalul Horatio Gates, care acum avea un efectiv de 5.000 de soldați.

Conform condițiilor capitulării, cunoscută sub numele de „Convenția de la Saratoga", britanicilor trebuia să li se permită să se îndrepte spre Boston şi de acolo să se îmbarce pentru Anglia, dar Congresul a refuzat să ratifice acest

act şi Burgoyne împreună cu armata lui au rămas prizonieri de război până când a fost semnat tratatul de pace.

Sarikamiş Bătălie în Primul Război Mondial între ruşi şi turci, în decembrie 1914-ianuarie 1915, care a determinat oprirea ofensivei turceşti în Caucaz. Aceasta a constituit un plan îndrăzneţ de înaintare de la Erzurum via Sarikamiş până la Kars, peste un lanţ muntos ce depăşea 3.000 de metri, în toiul iernii. Deşi până în decembrie 1914 au ajuns la Sarikamiş, înaintarea turcilor era lentă şi nu au reuşit să-şi aducă artileria grea, ceea ce a permis ruşilor să-şi aducă întăriri şi tunuri. Ei au fost atacaţi la 25 decembrie de turci, care au cucerit oraşul în ziua următoare. Ruşii s-au retras, s-au regrupat şi au contraatacat, recucerind oraşul. Apoi i-au urmărit pe turci, oprindu-le ofensiva.

Savo, Insula Bătălie navală în cel de-al Doilea Război Mondial între o forţă de crucişătoare japoneze şi o forţă americano-australiană ce escorta transportoarele americane cu întăriri pentru l)Guadalcanal, la 8-9 august 1942. Japonezii au reuşit un atac prin surprindere şi în doar două ciocniri au scufundat trei crucişătoare americane şi unul australian, avariind alte două. Comandantul japonez, temându-se de lovituri aeriene în zori, s-a retras fără să atace transportoarele, care erau la discreţia lui. A primit mustrări pentru nechibzuinţa sa.

Scarpe (cunoscută şi ca a cincea bătălie de la l)Arras) Bătălie din Primul Război Mondial între britanici şi germani, în august 1918. Scarpe este un râu francez care izvorăşte în apropiere de Saint-Pol şi curge spre est pe lângă Arras şi Douai, ca să se verse în Scheldt, lângă frontiera belgiană.

Britanicii, sub comanda generalului Henry Horne, încercau să pregătească terenul unei ofensive generale, scoţându-i pe germani dintr-un sector al Liniei Hindenburg. Au atacat de-a lungul ambelor maluri ale râului, cucerind mai multe sate şi încheind operaţiunea cu capturarea aşezării Bullecourt la 31 august. Bătălia s-a stins apoi treptat, transformându-se într-o serie de ciocniri locale până la începerea bătăliei finale pentru l)Arras de la 2 septembrie.

Sedan înfrângere dezastruoasă a francezilor în timpul Războiului Franco-Prusian, la 2 septembrie 1870, la Sedan, un oraş fortificat în nordul Franţei, în apropierea frontierei belgiene şi la aproximativ 195 km nord-est de Paris, împăratul Napoleon III a fost prins şi, pe scară mai largă, înfrângerea a reprezentat un dezastru pentru francezi, care de atunci încolo nu au mai avut o armată reguiată validă, iar războiul a trebuit să fie purtat în continuare mai ales de armatele de cetăţeni. Doar Parisul a rezistat; o dată cu sfârşitul asediului, prusacii au câştigat războiul. Atât de cruntă a fost înfrângerea, încât francezii au hotărât să se întoarcă la forma republicană de guvernământ.

înaintarea prusacă de la est a obligat principalele armate franceze, sub comanda generalului Mac-Mahon, să-şi stabilească tabăra la Châlons, unde Mac-Mahon le-a reorganizat într-o armată de 150.000 de oameni. Cealaltă

armată franceză principală era asediată în fortăreaţa de la Metz, pe care Mac-Mahon primise ordin la 21 august să o elibereze. Pentru a-i evita pe prusaci, a pornit pe o rută circulară spre nord via Reims, pentru a-şi reaproviziona armata acolo, şi apoi intenţiona să mărşăluiască spre est via Verdun spre Metz. Patrulele cavaleriei prusace i-au descoperit însă ruta şi a fost treptat obligat să se îndrepte spre nord, trebuind să-şi apere ariergarda, până când armata a sosit în dezordine la Sedan la 30 august.

*Nous sommes dans un pot de chambre, et nous y serons emmerdes**

Generalul Auguste Alexandre Ducrot, în noaptea dinaintea ***Bătăliei de la Sedan***

Oraşul a fost încercuit de trei armate prusace cu un colier de soldaţi şi de artilerie. Prusacii au atacat la 2 septembrie, revărsând un foc concentrat de artilerie asupra trupelor franceze expuse, care ocupau o porţiune de teren deschis în nordul oraşului. Mac-Mahon a fost rănit şi comanda a revenit generalului Auguste Alexandre Ducrot, care a ordonat retragerea, căci existau prea puţine şanse de spargere a încercuirii prusace. Cu toate acestea, generalul Emmanuel Wimpffen, care sosise de la Paris chiar înainte ca prusacii să izoleze complet oraşul, a prezentat ordine de la Guvern care-l nominalizau ca succesor al lui Mac-Mahon şi a anulat ordinul de retragere, hotărându-se în schimb să lupte în locul în care se aflau, între timp, prusacii şi-au întărit presiunea şi spre seară, împăratul Napoleon III a ordonat francezilor să se predea. Victoria i-a costat pe prusaci 9.000 de oameni, dar francezii au avut 17.000 de morţi şi răniţi, fiind luaţi prizonieri de război 104.000 de combatanţi, printre care însuşi împăratul.

Selle Operaţiune în Primul Război Mondial, în nordul Franţei, între 17 şi 25 octombrie 1918. Armatele 2 şi 18 germane îşi stabiliseră tabăra pe linia de pe râul Selle în faţa localităţii [)Cambrai. Armata 4 britanică şi două divizii americane ataşate au atacat această poziţie de pe o linie ce se întindea de la Le Cateau la Bohain. Armata l franceză a lansat un atac similar în dreapta lor. Tancurile, etanşate special şi adaptate pentru traversarea râului, au condus atacul şi i-au împins pe germani înapoi peste canal, formându-şi a doua linie de baraj. Atacul s-a extins apoi spre nord şi în cele din urmă linia germană a fost împinsă înapoi spre Valenciennes şi Landrecies şi spre râul Scheldt. Aliaţii au capturat 475 de tunuri şi 20.000 de soldaţi.

Sevastopol Victorie a britanicilor şi francezilor asupra Rusiei în Războiul din Crimeea, în octombrie 1854-septembrie 1855, la Sevastopol, un oraş fortificat în sud-estul Rusiei, la Marea Neagră. Portul de la Sevastopol era baza

* Suntem într-o oală de noapte şi-o să ne înecăm în rahat, fr.

flotei ruseşti, astfel că oraşul constituia un obiectiv de primă importanţă al principalului atac aliat în Crimeea. După bătălia de pe OAlma, în septembrie 1854, aliaţii s-au apropiat de Sevastopol şi s-au îngropat la teren în jurul lui, începând asediul la 17 octombrie. Aliniamentele nu încercuiau complet oraşul, astfel că ruşii au putut primi întăriri şi provizii; ei l-au adus şi pe generalul Eduard Todleben, principalul lor inginer, ca să le consolideze fortificaţiile.

Până în iunie 1855 lucrurile n-au prea progresat. La 7 iunie, francezii au luat fortăreaţa Mamelon, care proteja Linia Malakoff, principala linie de apărare pentru oraş. Atacul britanic asupra Redan-ului, un alt complex defensiv, câteva zile mai târziu a fost un eşec. Un bombardament general al oraşului a fost lansat la începutul lunii august şi victoria francezilor de pe l)Ciornaia a marcat sfârşitul rezistenţei ruseşti. După un asalt final al aliaţilor la 5 septembrie, Sevastopolul a fost evacuat şi ruşii s-au retras în interiorul ţării, lăsându-şi răniţii pe câmpul de luptă.

Sevastopol Victorie germană asupra forţelor sovietice în cel de-al Doilea Război Mondial, în 1942. înaintarea germană în Crimeea din noiembrie 1941 a izolat regiunea şi germanii au părăsit-o ca să se concentreze asupra l)Moscovei şi [)Leningradului. în mai 1942 au început asediul oraşului, aducând artilerie supergrea, între care şi un tun Gustav de 800 mm, precum şi obuziere autopropulsate de 540 mm şi 600 mm. Loviturile aeriene şi o blocadă navală s-au adăugat la presiune, iar infanteria şi tancurile au dat un prim asalt la 7 iunie. După lupte de stradă înverşunate, sovieticii au ordonat soldaţilor lor să se retragă înăuntrul oraşului la 23 iunie. Deja apărătorii duceau lipsă de alimente şi muniţie, si germanii au pătruns în oraş la 30 iunie; sovieticii au autorizat evacuarea şi au reuşit să-şi scoată majoritatea trupelor în bărci mici înainte ca germanii să-şi încheie ocupaţia la 3 iulie. A rămas sub ocupaţie germană până a fost recucerit de armata sovietică în aprilie 1944.

Shiloh înfrângere a sudiştilor de către forţele nordiste în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la 6-7 aprilie 1862, în apropiere de Shiloh, la aproximativ 150 km de Memphis, Tennessee. O armată sudistă de 40.000, sub comanda generalului Albert Sidney Johnston, care era concentrată în această zonă, a fost atacată de o armată nordistă de 42.000 de oameni, sub comanda generalului Ulysses S. Grant. Sudiştii au atacat flancul drept al nordiştilor la 6 aprilie, o divizie comandată de generalul William T. Sherman, şi în câteva ore au măturat înapoi întreaga linie nordistă în direcţia râului din spatele lor. în cursul acestei faze a bătăliei, Johnston a fost ucis şi înlocuit de generalul Pierre Beauregard.

Luptele s-au stins treptat la căderea nopţii, căci ambele tabere erau epuizate, dar în cursul nopţii generalul Grant şi-a întărit stânga cu trei divizii noi şi a lansat un atac la ora 6 în dimineaţa următoare. Sudiştii pierduseră peste un sfert din efectivul lor iniţial şi, în ciuda faptului că au luptat cu tenacitate, au fost împinşi încet înapoi aproximativ 8 km, înainte ca bătălia să se stingă

din nou şi Beauregard să reuşească să iasă din luptă şi să scape. Pierderile sudiste au fost de 10.690 morţi şi răniţi şi 960 de prizonieri; pierderile nordiste au fost de 10.150 de morţi şi răniţi şi 4.045 de prizonieri. Eşecul sudiştilor de a opri armata lui Grant a dus la câştigarea de către nordişti a controlului asupra văii fluviului Mississippi.

Sidi Barrani Victorie a britanicilor asupra italienilor în cel de-al Doilea Război Mondial, în 1940, într-un sat egiptean în apropiere de frontiera libiana, în septembrie 1940, trupele italiene au trecut frontiera şi şi-au instalat o tabără fortificată cu cinci divizii de infanterie, artilerie şi tancuri. La 8 decembrie, Diviziile 4 indiană şi 7 blindată din Armata britanică, sub comanda generalului Şir Richard O'Connor, au lansat un atac. Divizia indiană a efectuat un asalt frontal, în timp ce divizia blindată a făcut un ocol şi a blocat drumul. Cu inamicul prins între ele, au capturat 38.000 de prizonieri, 237 de tunuri şi 73 de tancuri.

Sidi Rezegh Serie de ciocniri în cel de-al Doilea Război Mondial, în noiembrie 1941, între Aliaţi şi germani lângă un sat din Cirenaica, la sud-est de Tobruk, unde se afla un mic aerodrom. Cucerit de britanici la 19 noiembrie 1941 în timpul Operaţiunii [)Crusader, a fost atacat cu înverşunare de Diviziile 15 şi 21 Panzer la 22 noiembrie şi aproape recucerit, dar germanii au fost obligaţi să se retragă pentru că li se terminau muniţia şi carburanţii. O a doua bătălie a avut loc la 27 noiembrie, când Divizia 15 Panzer a fost oprită de tancuri îngropate la teren şi de artilerie şi apoi împinsă înapoi de Divizia 4 blindată.

Silistra Asediu rusesc fără succes în Războiul Ruso-Turc asupra unei fortăreţe turceşti, în decembrie 1853-martie 1854, la Silistra, în Bulgaria, la aproximativ 110 km nord-vest de Varna; incidentul a constituit scânteia care a declanşat Războiul din Crimeea. în urma înfrângerii turcilor la l)Sinop în noiembrie 1853, o armată rusească a trecut Dunărea din România şi a asediat fortăreaţa. Garnizoana de acolo a opus o rezistenţă puternică atacurilor ruseşti, deşi turcii n-au încercat defel să vină în ajutor.

Marea Britanic şi Franţa au intervenit şi au cerut Rusiei să evacueze zona. Ruşii au ignorat această solicitare, dar până în martie au pierdut orice speranţă de a mai cuceri Silistra şi au ridicat asediul şi au plecat la 20 martie. Franţa a declarat război Rusiei la 27 martie şi Marea Britanic a urmat-o în ziua următoare, si astfel ceea ce fusese un conflict ruso-turc s-a transformat în Războiul din Crimeea.

Singapore Victorie japoneză asupra britanicilor în cel de-al Doilea Război Mondial, ca parte a ofensivei lor generale prin Asia de Sud-Est în 1942. Singapore era o bază navală britanică în vârful Peninsulei Malaeziene. Baza fusese construită în anii '30 însă nu era complet terminată. Era bine apărată împotriva unui atac de pe mare de artileria de coastă, dar nu avea un sistem de apărare de uscat, deşi tunurile de pe coastă puteau să tragă în interior, şi chiar

au făcut-o. Când a căzut [)Malaysia, prăbuşirea bazei de la Singapore a fost inevitabilă, şi ea a capitulat la 15 februarie 1942. Aproximativ 16.000 de britanici, 14.000 de australieni şi 32.000 de indieni au fost luaţi prizonieri.

Sinop Victorie navală rusească asupra turcilor în Războiul Ruso-Turc, la 30 noiembrie 1853, în largul portului Sinop, un oraş turcesc pe ţărmul sudic al Mării Negre, la aproximativ 320 km nord-vest de Ankara. Turcii au declarat război ruşilor la 4 octombrie, după o invazie rusească în teritoriul României de astăzi, înglobat la acea epocă în Imperiul Otoman, şi au câştigat aici o bătălie minoră. Ţarul a ordonat Flotei Mării Negre să bombardeze Sinop-ul drept răzbunare. Apropiindu-se de Sinop, ei au descoperit o escadră turcească în port, şi în cursul bombardării oraşului au scufundat nouă vase turceşti, au distrus cea mai mare parte din instalaţiile portuare şi au ucis în jur de 4.000 de oameni. Aceasta a determinat guvernele francez şi britanic să-şi trimită flotele în Marea Neagră pentru a proteja transporturile navale turceşti. Aşa a început un lanţ de evenimente care a dus la izbucnirea Războiului din Crimeea (vezi şi l)Silistra).

Smolensk Cucerire germană în cel de-al Doilea Război Mondial a oraşului şi nodului de cale ferată sovietic, situat la 400 km vest de Moscova, un obiectiv al Grupului de armate germane Centru în cursul Operaţiunii l)Barbarossa, invazia germană a Uniunii Sovietice în 1941. Ajutaţi de o manevră de încercuire a Grupului Nord al armatei lor, germanii au capturat 31.000 de soldaţi, 3.200 de tancuri şi 3.000 de tunuri. Totuşi, această acţiune a întârziat lovitura frontală a Grupului de armate Centru, permiţând sovieticilor să organizeze apărarea Moscovei. Smolensk-ul a rămas sub control german până când a fost recucerit de trupele sovietice la 25 septembrie 1943.

Soissons Serie de bătălii între Aliaţi şi germani în Primul Război Mondial, pentru cucerirea unui oraş francez pe râul Aisne, la 105 km nord-est de Paris, una dintre cele mai vechi localităţi din Franţa. Fortificat ca o barieră împotriva invaziilor de la nord, s-a numărat întotdeauna printre primele aşezări care au suferit în războaie. A fost cucerit de germani la începutul acestui război, recucerit de la ei la 12 septembrie 1914, după care oraşul a fost bombardat de germani şi a suferit mari distrugeri, în ianuarie 1915 un atac francez a împins linia germană înapoi câţiva kilometri, dar zece zile mai târziu un contraatac german i-a împins pe francezi înapoi la linia lor de pornire, cu pierderi considerabile de ambele părţi. Linia s-a stabilizat după aceea, până când, prin ofensiva germană din mai 1918, germanii au cucerit din nou oraşul, fiind până la urmă alungaţi de francezi la 2 august 1918.

Solma-Ri înfrângere a forţelor ONU în Războiul din Coreea de către forţele comuniste chineze şi nord-coreene, între 22-25 aprilie 1951 pe râul Imjin, în Coreea de Sud, la aproximativ 50 km nord de Seul. După intervenţia chinezilor la sfârşitul anului 1950, forţele ONU au instituit o linie pe râul Imjin, iar Brigada 29 de infanterie britanică proteja o trecătoare peste acest râu, care controla drumul spre Seul.

La 22 aprilie, patrulele britanice de pe malul nordic al râului au fost înconjurate de o întreagă armată chineză, iar la căderea nopții pozițiile britanice, mai ales cele ocupate de Regimentul Gloucestershire, erau aproape încercuite, în cursul zilei următoare, unii dintre apărători au reuşit să iasă din strânsoare, dar până la sfârşitul zilei chinezii au încercuit complet pozițiile britanice. Cu toate acestea, ei au continuat să lupte, susținuți de o baterie de mortiere a Artileriei Regale, până când au fost total copieşiți, în dimineața zilei de 25 aprilie, nemaiavând aproape deloc muniție, locotenent-colonelul James Carne, ofițerul care comanda Regimentul Gloucestershire, a ordonat soldaților lui să încerce fiecare să scape cum putea. Numai 39 de soldați au ajuns în siguranță la liniile lor, restul fiind fie omorâți, fie luați prizonieri. Deşi o înfrângere tactică, Solma-Ri a constituit o victorie strategică, de vreme ce obstinația cu care s-au apărat britanicii i-a întârziat suficient pe chinezi, permițând altor forțe ONU să stabilească o nouă linie de apărare pe râul Han ca să apere Seulul, iar ofensiva chinezilor a fost oprită acolo şi în final împinsă înapoi în nordul râului Imjin.

Solomon de Est, Insulele Acțiune navală în cel de-al Doilea Război Mondial între forțele americane şi japoneze, la 23-24 august 1942. Deşi bătălia în sine a fost neconcludentă, obiectivul Statelor Unite de a împiedica trupele japoneze să ajungă la l)Guadalcanal a fost atins. Marina Statelor Unite a aflat de o flotă japoneză care escorta întăriri militare către Guadalcanal şi a desfăşurat în zonă Marea Unitate Operativă 61. Ambele flote aveau portavioane şi japonezii şi-au trimis unul în fruntea principalului corp al flotei ca momeală pentru inamic. Un avion de recunoaştere american a reperat grosul flotei japoneze, dar o forță de atac trimisă să o intercepteze nu a reuşit să o găsească din cauza norului de ploaie care o acoperea, în ziua următoare, un alt avion de recunoaştere a descoperit portavionul japonez şi forța de atac a fost din nou expediată, dar a fost parțial deviată de la direcția bună când un alt avion de observație a detectat o parte din flota japoneză. Portavionul folosit drept cursă a fost scufundat, dar numai câteva avioane au atins corpul principal al flotei şi au cauzat puține pagube, în acelaşi timp, japonezii reperaseră flota Statelor Unite şi sosirea forței lor de atac a coincis cu întoarcerea unora dintre avioanele de atac ale americanilor, acestea combinându-se cu cele 50 de avioane de vânătoare americane care apărau flota, ceea ce a dus la o mare confuzie în spațiul aerian, într-un schimb de focuri neconcludent, unele vase americane au fost avariate, dar nu grav, şi apoi ambele flote s-au retras. Intre timp, avioanele americane de la bazele terestre au descoperit transportoarele pe care japonezii trebuiau să le escorteze, au scufundat unul, au avariat grav un crucişător de escortă, şi au condus celelalte două transportoare la adăpost în Insulele Shorland, unde soldații trebuiau să fie reîmbarcați în distrugătoare pentru o altă tentativă de cucerire a insulei Guadalcanal.

Somme, Bătălia de pe Ofensivă majoră a Aliaţilor în Primul Război Mondial, în iulie-noiembrie 1916, la Beaumont-Hamel-Chaulnes, pe fluviul Somme, în nordul Franţei, pe parcursul căreia ambele tabere au suferit pierderi grele. A fost plănuită de mareşalul Joseph Joffre împreună cu generalul Douglas Haig. Ofensiva germană din jurul localităţii OSaint-Quentin din martie-aprilie 1918 este uneori numită şi a doua bătălie de pe Somme. în 1916, Aliaţii au hotărât să lanseze o ofensivă coordonată pe Fronturile de Vest, de Est şi Italian în vara acelui an. Germanii au preîntâmpinat strategia aliată cu un atac la l)Verdun în februarie 1916. Până în vară devenise evident că francezii erau ocupaţi să respingă acest atac şi orice ofensivă pe Somme trebuia să cadă în sarcina britanicilor.

Prima bătălie de pe Somme a fost lansată la l iulie de Armata 4 britanică, susţinută de Grupurile de armată 3 britanică şi 8 franceză, într-un atac asupra Armatei 2 germane, care era bine protejată de adăposturi adânci. Britanicii au făcut pregătiri evidente pentru asalt, precedat de un bombardament de artilerie de o săptămână asupra poziţiilor germane bine fortificate cu tranşee, al cărui singur efect a fost că a servit ca avertisment privitor la o acţiune iminentă, în consecinţă, germanii au reuşit să-şi consolideze aliniamentele de apărare înainte de lansarea atacului de infanterie, astfel încât britanicii au suferit cele mai grele pierderi din istoria lor: 19.000 de soldaţi au fost ucişi în prima zi. Cu toate acestea, atacul a continuat şi au fost înregistrate mai multe succese mărunte - linia germană a fost aproape străpunsă la 14 iulie. După o pauză operativă, bătălia a început din nou la 15 septembrie, când au fost folosite pentru prima oară tancurile. Aproximativ 47 de tancuri s-au aflat la dispoziţia Aliaţilor, dar majoritatea au fost avariate. Acest atac a înregistrat un oarecare progres, dar când bătălia s-a stins treptat pe la mijlocul lunii noiembrie, întregul câştig al Aliaţilor a fost de aproximativ 13 km, cu preţul pierderii a 615.000 de soldaţi din tabăra aliată şi în jur de 500.000 în rândul germaniloi.

*A **doua bătălie*** de pe Somme, la 21 martie 1918, a constituit primul act al l)Ofensivei Germane de Primăvară. A fost lansat cu intenţia cuceririi oraşului Amiens şi separării armatelor franceză şi britanică. Atacul a obligat Armata 5 britanică, sub comanda generalului Şir Hubert Gough, sa se retragă, ceea ce a obligat Armatele 3 britanică şi 3 franceză din flancuri să se retragă şi ele la rândul lor. Germanii au înaintat până la Montdidier şi se aflau la câţiva kilometri de Arras când au fost în final opriţi.

Spartivento, Capul Ciocnire navală neconcludentă în cel de-al Doilea Război Mondial între forţele britanice şi italiene, la 27 noiembrie 1940. O flotă italiană alcătuită din două nave de război, şase crucişătoare şi paisprezece distrugătoare a încercat să intercepteze un convoi britanic escortat de un vas de războiu, un crucişător de luptă, un portavion, cinci crucişătoare şi zece distrugătoare. Comandantul britanic a ordonat convoiului să se depărteze şi apoi şi-a îndreptat flota către italieni. Primele crucişătoare ale ambelor tabere

au deschis focul, dar comandantul italian a zărit atunci portavionul *Ark Royal* în rândul flotei britanice. Temându-se de lovituri aeriene asupra singurelor două nave de război utilizabile ale Italiei, s-a retras în grabă spre Neapole.

Spicheren Victorie prusacă asupra francezilor în timpul Războiului Franco-Prusian, la 6 august 1870, la Spicheren, un sat francez la 3 km distanţă de Saarbriicken. La începutul Războiului Franco-Prusian, francezii au ocupat Saarbriicken-ul şi apoi au plănuit să înainteze în Germania. Planul a fost abandonat din cauza problemelor logistice, şi francezii au adoptat atunci o poziţie de apărare şi s-au retras în spatele Saarbriicken-ului. O patrulă de cavalerie germană a descoperit că oraşul era părăsit, s-a grăbit să intre si a văzut trupele franceze îndepărtându-se către Spicheren, si a raportat superiorilor că inamicul era în retragere. Contele Helmuth von Moltke elaborase un plan foarte amănunţit de invazie prusacă, dar când raportul a ajuns la urechile comandanţilor Armatelor l si 2 prusace, ei au ignorat acest plan şi au pornit în urmărirea francezilor.

Aceştia, sub comanda generalului Charles Frossard, nu se retrăgeau de fapt, ci se mutau pe o poziţie de apărare excelentă pe o creastă care domina satul Spicheren. Astfel, ca urmare a raportului eronat al cavaleriei, Divizia 14 prusacă a nimerit între două corpuri franceze bine situate. Putea fi anihiiată, dar datorită incompetenţei comandanţilor francezi, atacul prusac a fost considerat un simulacru şi nu i-au fost trimise ajutoare lui Frossard. în schimb, fiecare unitate prusacă ce auzea foc de artilerie a mărşăluit în direcţia de unde venea zgomotul, şi curând Divizia 14 a fost întărită de generalul von Zastrow şi ce mai rămăsese din Armata 2.

Generalul Frossard, nefiind învins, a crezut că fusese, şi aşa a şi fost. Generalul von Zastrow era pe jumătate învins, dar a refuzat să fie, şi nu a fost. Acesta este secretul victoriei prusace.

Bonnal despre ***Bătălia de la Spicheren***
în *La Manoeuvre de St Privat*

Artileria prusacă a redus la tăcere tunurile franceze şi a scos infanteria inamică din poziţiile ei dominante, permiţând infanteriei prusace să urce pantele dealului şi să cucerească platoul din vârf. Cu toate acestea, trupele franceze şi-au păstrat poziţiile şi au provocat pierderi grele prusacilor, iar la căderea nopţii comandantul lor le-a grupat într-un perimetru mai restrâns şi le-a pregătit pentru continuarea luptei. Totuşi, francezii n-au primit întăriri, ultimele lor rezerve fuseseră aruncate în bătălie, şi pe măsură ce tot mai mulţi prusaci apăreau şi începeau să le întoarcă poziţia, Frossard a înţeles că trebuia să se retragă. El şi-a scos din luptă toţi soldaţii în timpul nopţii, ca să se deplaseze spre sud şi să ocupe o nouă linie de apărare. Pierderile franceze au fost de aproximativ 2.000 de morţi şi răniţi şi 2.000 de prizonieri, în timp ce prusacii au pierdut în jur de 4.500 de oameni.

Spion Kop Victorie bură asupra britanicilor în cel de-al Doilea Război Anglo-Bur din Africa de Sud, la 24 ianuarie 1900, la Spion Kop, un mic deal la câțiva kilometri sud-vest de Ladysmith, în provincia Natal. Ca parte a planului generalului Şir Redvers Buller pentru eliberarea aşezării Ladysmith printr-o manevră de întoarcere a burilor pe râul Tugela, o coloană sub comanda generalului Şir Charles Warren a traversat râul în amonte şi apoi a coborât să atace poziția burilor de la Spion Kop, în centrul flancului lor drept. Trupele britanice au efectuat un atac prin surprindere în noaptea de 23-24 ianuarie şi au cucerit vârful dealului, dar nu au reuşit să-şi urce artileria în vârf din cauza pantei abrupte.

Dimineața a revelat faptul că poziția lor era foarte expusă focurilor bure, şi generalul de brigadă E. R. P. Woodgate, care comandase atacul, a fost rănit mortal. Comanda a revenit colonelului Thorneycroft, care a apărat poziția cu înverşunare pe tot restul zilei. La căderea nopții, a considerat că poziția nu putea fi păstrată şi a ordonat retragerea, în acelaşi timp, burii hotărâseră că nu-i puteau scoate pe britanici de pe poziția lor şi acum îşi retrăgeau artileria din vecinătate. Au trimis într-o ultimă tentativă 2-300 de soldați care să încerce să recucerească dealul şi, spre surpriza lor, l-au descoperit evacuat, cu excepția a aproximativ 3.000 de britanici morți. Buller a traversat din nou râul Tugela şi şi-a încheiat cea de-a doua tentativă de eliberare a localității Ladysmith.

Spotsylvania Ciocnire indecisă în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, la 7-l2 mai 1864, la Spotsylvania, la nord-vest de Richmond, Virginia. După bătălia de la l)Wilderness, armata sudistă, sub comanda generalului Robert E. Lee, s-a îngropat la teren la 7 mai în jurul Spotsylvaniei, un important nod rutier care bloca înaintarea spre Richmond a comandantului nordist Ulysses S. Grant.

Grant a reacționat mai încet decât Lee. După ce si-a dat ordinele şi şi-a pus armata în mişcare, a descoperit că Lee ajunsese înaintea lui la acest nod rutier şi'îi bloca drumul. Văzând că Lee era puternic la est, Grant a încercat să-l întoarcă la vest, trimițându-l pe generalul Winfield S. Hancock cu trei divizii. Dar până să-şi aşeze Hancock soldații în formație s-a lăsat întunericul, iar Lee a reuşit să-şi aducă în grabă întăriri în timpul nopții, astfel încât în zorii zilei de 11 mai Hancock şi-a dat seama că nu avea nici o şansă de victorie. Grant a crezut că Lee şi-a slăbit centrul şi a ordonat un atac acolo. Acesta s-a lovit de lucrări de teren bine construite şi susținute de un foc intens de carabine, şi a fost respins. Hancock a atacat în flanc, dar fără vreun rezultat mai bun. Sudiştii au rămas pe poziții şi nordiştii au pierdut 3.000 de soldați.

Forțele nordiste au încercat atunci un atac cu o brigadă sub comanda colonelului Emory Upton, care avea idei noi în privința atacării lucrărilor de teren. Soluția lui era să atace într-o coloană strânsă, fără vreo pauză de tragere, să doboare primul eşalon cu baionetele, să se disperseze şi să cucerească a doua linie de apărare, creând astfel o breşă prin care întăririle puteau să

pătrundă ca să continue ofensiva. Brigada lui şi-a făcut datoria, dar întăririle n-au apărut la timp, şi când în cele din urmă au venit, au fost oprite de focul sudiştilor. Soldaţii lui Upton au trebuit să iasă din încleştare cum au putut, lăsând în urma lor l .000 de morţi.

Hancock a lansat un alt atac la 12 mai, de data aceasta împotriva vârfului unui intrând sudist care pătrundea în liniile nordiste, cu un alt corp de armată sub comanda generalului Ambrose Burnside, care ataca pe latura de est. Acest atac a fost încununat de succes, nordiştii reuşind să ia peste 3.000 de prizonieri şi 20 de tunuri, dar un contraatac înverşunat al sudiştilor a împins trupele nordiste în vârful intrândului şi apoi s-a ajuns la o luptă corp la corp, care a rămas în istorie sub numele de *„Bloody Angle"* [Unghiul sângeros]. Atacurile din flancurile intrândului efectutate de Burnside n-au fost prea reuşite; sudiştii au rezistat toată ziua, dar după ce s-a întunecat, Lee şi-a retras trupele şi şi-a îndreptat linia frontului, abandonând intrândul. Cu aceasta, bătălia s-a încheiat mai mult sau mai puţin şi ambele tabere au început să se îndrepte spre est, Grant ca să găsească o cale spre Richmond, iar Lee ca să i-o ia înainte şi să-l oprească.

Stalingrad Lupte grele în cel de-al Doilea Război Mondial între forţele germane şi cele sovietice, în august 1942-ianuarie 1943. Asediul Stalingradului a fost o campanie oribilă, ambele tabere au suferit pierderi grele şi cetăţenii oraşului au îndurat mari suferinţe, dar cu toate acestea ei au luptat cu bravură ca să-şi apere oraşul.

Stalingradul era un oraş sovietic pe fluviul Volga (astăzi se numeşte Volgograd), un centru industrial important şi un obiectiv al Grupului B al armatei germane în cursul campaniei din 1942 de ocupare a regiunii caucaziene. Oraşul a primit întăriri de la sovietici, si generalul Friedrich von Paulus, comandantul Armatei 6 germane, a început să trimită în atac unităţile pe măsură ce soseau, în loc să aştepte până când toată armata lui ajungea în zonă. Ca urmare, sovieticii au reuşit să-şi concentreze forţele şi să distrugă unităţile germane una câte una, pe câtă vreme unui atac în masă nu ar fi putut să-i reziste. Von Paulus şi-a oprit atacurile fragmentate, a aşteptat întăririle Armatei 4 Panzer şi şi-a lansat primul atac major la 19 august 1942. înaintarea iniţială prin suburbiile oraşului a decurs relativ uşor, dar odată intraţi în zonele edilitare, s-a ajuns la lupte de stradă, care au continuat două luni fără ca vreo parte să obţină vreun avantaj.

în timp ce-i ţineau în loc pe germani, sovieticii pregăteau un contraatac masiv cu 1.000.000 de soldaţi, 13.500 de tunuri şi 894 de tancuri sub comanda mareşalului Gheorghi Jukov. Atacul a fost lansat la 19 noiembrie şi a înconjurat flancurile Armatei 6, încercuind-o. Respingând tentativele germane de eliberare a armatei lui von Paulus, sovieticii au trecut la distrugerea ei, până când aceasta a capitulat la 31 ianuarie 1943, cu pierderea a 1,5 milioane de soldaţi, 3.500 de tancuri, 12.000 de tunuri şi mortiere, 75.000 de vehicule şi 3.000 de avioane.

Stamford Bridge Victorie engleză asupra unei armate vikinge la 25 septembrie 1066, în cursul invaziei vikinge a Angliei, la Stamford Bridge, la 14 km nord-est de York. Vikingii, sub comanda lui Harald Hardraada şi a fratelui regelui Angliei, Tostig Godwinson, au invadat Anglia, debarcând la est de York. Regele Harold II al Angliei se afla în sud cu o armată mobilizată ca să întâmpine anticipata invazie a normanzilor, şi la aflarea ştirilor privind invazia vikingă s-a îndreptat imediat spre nord.

Harold a înfruntat armata vikingă la Stamford Bridge şi i-a oferit lui Harald o compensaţie generoasă dacă se retrăgea, sau şapte picioare de pământ pentru un mormânt dacă rămânea. Harald a ales a doua ofertă şi a urmat o luptă crâncenă, în cursul căreia atât Harald cât şi Tostig au fost ucişi, iar vikingii împinşi spre navele lor, cu care au fugit în Norvegia. Câteva zile mai târziu, a sosit vestea că William Cuceritorul debarcase la Hastings. Harold s-a îndreptat spre sud şi, cu o armată epuizată, a purtat bătălia de la l)Hasîings.

Stangebro Nume alternativ pentru bătălia de la l)Linkoping.

Styr Serie de lupte între ruşi şi forţele austro-germane în Primul Război Mondial, în 1915-1916, de-a lungul liniei unui râu polonez care izvorăşte în Galiţia şi curge la nord pe lângă Leuck, pentru a se vărsa în râul Pripet lângă Pinsk.

Prima bătălie a urmat unei retrageri a ruşilor de la Leuck la 28 septembrie 1915, şi a fost o luptă fluctuantă, în care ruşii au câştigat teren în nordul sectorului, iar austro-germanii în sud. Liniile au rămas apoi relativ stabile până la a doua bătălie, din iunie 1916, când forţele ruseşti au atacat un proeminent intrând austro-german la Czartoryszk, l-au anihilat, au traversat râul şi au înaintat pe Stokhod.

T

Talavera Victorie britanică asupra francezilor în Războiul din Peninsula Iberică, la 27-28 iulie 1809, lângă Talavera, un oraş spaniol la 110 km sud-vest de Madrid, înaintând în Spania din Portugalia, o armată britanică de 20.000 de soldaţi, sub comanda ducelui de Wellington, a ajuns la fluviul Tajo şi a ocupat poziţiile de pe dealurile din nordul şi vestul oraşului. O armată spaniolă ocupa oraşul propriu-zis, care era ameninţat de o armată franceză de aproximativ 50.000 de oameni, sub comanda mareşalului Nicolas Soult.

Francezii au atacat armata britanică într-o tentativă de a o scoate de pe poziţiile ei, şi au reuşit să împingă înapoi linia inamicului pe o oarecare distanţă. Britanicii şi-au păstrat în cele din urmă poziţia, care a fost supusă unui bombardament crâncen de către artileria franceză, şi apoi unui alt asalt care ameninţa să-i copleşească pe britanici. Tocmai în momentul în care poziţia britanicilor părea imposibil de apărat, au apărut întăririle sub comanda vicontelui Hill, şi cu ajutorul lor terenul pierdut a fost recucerit.

Bătălia s-a oprit la căderea nopţii, dar a fost reluată a doua zi în zori printr-un atac al francezilor. Luptele au continuat şi mai îndârjit, dar francezii au fost respinşi printr-un foc susţinut al infanteriei britanice şi prin atacurile puternice ale cavaleriei britanice. Wellington a contraatacat şi francezii s-au retras către Madrid. Britanicii erau atât de epuizaţi de luptă, încât n-au mai fost în stare să-l urmărească pe Soult, şi Wellington s-a întors în Portugalia. Pierderile britanice au fost de aproximativ 6.200 de morţi şi răniţi; cele franceze de 7.400.

Tannenberg Victorie germană în Primul Război Mondial asupra forţelor ruseşti, în august 1914, într-un sat din estul Prusiei (astăzi Ste,bark, în Polonia), la 145 km nord-est de Varşovia. Generalul Aleksandr Samsonov a atacat Prusia Orientală în august 1914, învingându-i pe germani la Frankenau. Feldmareşalul Paul von Hindenburg a concentrat o armată de aproximativ 100.000 de soldaţi germani în jurul localităţii Gumbinnen pentru contracararea atât a pericolului iminent reprezentat de Samsonov, cât şi a celui reprezentat de armata lui Paul Rennenkampf, despre care ştia că se apropia din nord.

Hindenburg a aşteptat atacul lui Samsonov, i-a rezistat şi a întors flancul stâng al armatei ruseşti, împingând-o înapoi spre Hohenstein. Ruşii au încercat să reziste, dar au fost obligaţi să se retragă. Hindenburg şi-a extins atunci

flancul stâng prin Allenstein, cu intenţia de a-l încercui pe Samsonov şi de a realiza o pătrundere în apărare între el şi Rennenkampf. L-a încercuit pe Samsonov pe trei laturi la Tannenberg, a patra latură fiind constituită din bălţi şi lacuri, şi i-a zdrobit complet armata. Doar 60.000 de soldaţi au reuşit să fugă înapoi în Rusia. Germanii au luat 90.000 de prizonieri şi câteva sute de tunuri. Hindenburg a atacat apoi la nord armata lui Rennenkampf, dar acesta, văzând ce s-a întâmplat cu Samsonov, s-a retras la baza sa de pe linia râului Niemen.

Tarawa Atac american sângeros în cel de-al Doilea Război Mondial, în noiembrie 1943, asupra atolului ocupat de japonezi în Insulele Gilbert, ce constau dintr-un număr de mici insule unite de un recif de corali. Atolul a fost atacat de Divizia 2 de puşcaşi marini americani şi de Divizia 27 a Armatei americane la 20 noiembrie; la debarcare s-au folosit transportoare amfibie pentru transbordarea soldaţilor pe uscat. Din cauza schimbărilor de maree, al doilea val a debarcat pe recif şi soldaţii au trebuit să înainteze la ţărm prin apă, ceea ce a dus la mari pierderide vieţi omeneşti. Focul tunurilor navale şi al avioanelor care a precedat debarcarea a fost defectuos coordonat, iar apărarea japoneză a fost formidabilă. Cucerirea insulei le-a luat americanilor trei zile de lupte grele, având peste 1.000 de morţi şi 2.100 de răniţi.

Tarnopol Victorie austro-germană asupra ruşilor în Primul Război Mondial, în iulie 1917, într-un oraş din Galiţia Poloneză (astăzi Ternopol în Ucraina), la aproximativ 110 km sud-est de Lemberg (astăzi Lvov); unul dintre primele semne ale colapsului general al armatei ruseşti în urma Revoluţiei Bolşevice din 1917.

Ofensiva rusească a fost oprită în vara anului 1917, şi armatele austro-germane au iniţiat un contraatac la 19 iulie. La început au înregistrat prea puţine progrese, până când Divizia 6 de grenadieri a Armatei 11 ruseşti a dezertat în masă datorită agitaţiei bolşevice, lăsând o breşă de aproximativ 40 km în linia rusească. Panica s-a răspândit în restul Armatei 11 şi mai mulţi soldaţi au fugit. Generalul Aleksei Brusilov se afla în Tarnopol şi tocmai ordonase o schimbare de comandă, aşa încât pe front nu se afla nici un ofiţer superior capabil să repare daunele produse de dezertări. Forţele austro-germane au atacat la 20 iulie şi au reuşit să treacă direct prin breşă, întrucât soldaţii ruşi din drumul lor nu s-au arătat dispuşi să asculte de comandanţii lor sau să întreprindă vreo acţiune de apărare. In ciuda unei rezistenţe de ultim minut a unor regimente ruseşti loiale, ruşii n-au reuşit să facă mai nimic ca să oprească ofensiva şi Tarnopolul a căzut în mâinile germanilor la 22 iulie. In numai două zile întregul front rusesc începuse să se dezintegreze. Forţele austro-germane şi-au continuat înaintarea până când au atins frontiera rusească la Husiatyn (astăzi Gusiatin), unde s-au oprit şi au aşteptat rezultatul evenimentelor dramatice care copleşeau Rusia.

Telissu înfrângere a ruşilor de către japonezi în Războiul Ruso-Japonez, la 15 iunie 1904, în apropiere de Telissu (astăzi Songshu) la aproximativ 120 km

nord-vest de Port Arthur (astăzi Lii shun), în Manciuria; singura tentativă rusească de eliberare a localității l)Port Arthur, obiectiv la care au renunțat după această înfrângere. La începutul războiului, japonezii au traversat fluviul 0>Yalu, la frontiera coreeană, şi au trimis o armată în nord pentru a-i întâmpina pe ruşi la l)Liaoyang, o alta pentru a asedia oraşul Port Arthur, iar o a treia, sub comanda generalului Oku, era poziționată pe căile de acces spre Port Arthur pentru a anihila orice încercare de eliberare a garnizoanei de acolo.

Ruşii au încercat acest lucru cu o armată de aproximativ 35.000 de soldați, sub comanda generalului baronul Stackelberg, care au coborât pe coasta de nord a peninsulei Port Arthur şi au găsit patrulele japoneze de cavalerie în frontul lor. Având ordin să nu provoace o bătălie cu forțe superioare, generalul a ocupat o poziție de apărare lângă Telissu, în valea râului Fuchou. Japonezii au atacat la 15 iunie, zdrobind flancul drept al ruşilor şi obligându-l pe Stackelberg să se retragă, cu pierderea a 3.500 de oameni şi a mai multor tunuri rămase în mâinile japonezilor. Pierderile acestora din urmă au fost sub 1.200 de combatanți.

Teii el Kebir Victorie britanică asupra rebelilor egipteni, la 13 septembrie 1882, la Teii el Kebir, o fâşie de deşert la aproximativ 65 km nord-est de Cairo, în Egipt, în 1876, Egiptul era într-o situație economică dezastruoasă şi creditorii săi l-au convins pe sultanul Turciei să-l înlăture pe risipitorul kediv Ismail şi să-l înlocuiască cu fiul său Tewfik. Acesta, în schimb, a acceptat ca administratorii britanici şi francezi să îi conducă țara şi să-i pună finanțele în ordine. Dar o revoltă condusă de colonelul Ahmed Arabi în 1879 a amenințat să-l înlăture pe kediv şi să-i alunge pe toți străinii din țară. După un masacru al europenilor la Alexandria, în 1882, portul a fost bombardat de flotele britanică şi franceză. Trupe expediționare britanice, sub comanda generalului Şir Gârneț Wolseley, au fost trimise să reprime rebeliunea. Wolseley a cerut ofițerilor săi să elaboreze planuri de invadare din Golful Abukir, în apropiere de Alexandria, şi aceste planuri au fost curând cunoscute în tot Egiptul, între timp, el a pornit-o pe mare în secret cu armata lui şi a cucerit Port Saidul, Ismailia, precum şi Canalul Suez. Apoi s-a îndreptat spre vest, traversând deşertul spre Cairo, iar trupele arabe au pregătit o linie de apărare la Teii el Kebir, o mişcare prevăzută de Wolseley.

Arabii aveau în jur de 25.000 de soldați şi 70 de tunuri în fortificații de campanie bine organizate, pe care, după o noapte de marş, Wolseley le-a atacat în zori, cu 17.400 de soldați şi 61 de tunuri. Asaltul inițial a fost dat de Divizia Highland, care din păcate a atacat un sector ocupat de soldați sudanezi, foarte rezistenți, iar linia nu a putut fi spartă decât la al doilea asalt, cu întăriri. O brigadă de cavalerie a început să pătrundă în aripa dreaptă a inamicului, iar la stânga o brigadă indiană de infanterie de asemenea a înregistrat un succes, tocmai când asaltul inițial străpungea primele eşaloane, şi armata egipteană a început imediat să se risipească. După două ore de la începutul ei, bătălia era terminată, britanicii având 57 de morți şi 382 de răniți. Pierderile egiptene n-au

fost niciodată calculate cu acurateţe, dar au fost cu mult mai mari. Wolseley a intrat în Cairo două zile mai târziu, punându-se astfel capăt controlului mixt franco-britanic. De-atunci încolo Egiptul s-a aflat exclusiv sub stăpânire britanică.

Tet, Ofensiva Operaţiuni ale armatei nord-vietnameze şi a gherilelor Viet-Cong în Războiul din Vietnam împotriva trupelor americane şi sud-vietnameze, în ianuarie 1968. Operaţiunea a constituit o înfrângere tactică pentru Viet-Cong, dar şi o victorie politică. Deşi toate atacurile gherilelor Viet-Cong au fost respinse, cu o pierdere estimată de 30.000 de comunişti, câştigul politic a fost considerabil, iar Ofensiva Tet ar putea fi considerată ca un moment hotărâtor în Războiul din Vietnam.

în 1967, liderii Viet-Cong au înţeles că sprijinul opiniei publice americane pentru Războiul din Vietnam slăbea, şi de aceea au plănuit un val de operaţiuni ofensive împotriva oraşelor şi districtelor importante din întreg sudul Vietnamului la începutul anului următor. Ofensiva a fost precedată de operaţiunea de la (>Khe Sanh. Această acţiune a lansat atacuri simultane la 31 ianuarie asupra a 150 de ţinte diferite, de la Saigon până la mărunte cătune. Reacţia Statelor Unite ale Americii şi a ARVN (Armata Republicii Vietnameze) a fost rapidă şi necruţătoare, şi ofensiva a fost respinsă. Cu toate acestea, reportajele ulterioare de televiziune care au prezentat imagini ale morţii şi distrugerii au avut un impact puternic asupra publicului american, mai ales că se apropiau alegerile prezidenţiale. S-a pus sub semnul întrebării valoarea implicării americane în Vietnam, dezbaterea politică asupra acestui subiect s-a extins şi s-au făcut primele eforturi pentru negocierea unui acord.

Texel Victorie englezească decisivă asupra flotei olandeze în Războaiele Anglo-Olandeze, la 31 iulie 1653, în Marea Nordului, în largul Insulei Texel, cea mai vestică dintre Insulele Frisice. înfrângerea olandezilor a fost grea şi a dus la încheierea păcii la începutul anului următor. Flota engleză, sub comanda generalului George Monck, a întâlnit flota amiralului olandez Maarten van Tromp la 30 iulie şi a avut loc o luptă indecisă, în timpul nopţii, englezii au primit întăririle altor 18 nave, sub comanda amiralului Robert Blake. Această forţă întărită a reluat bătălia în ziua următoare şi i-a înfrânt total pe olandezi, care au pierdut 11 vase şi 1.300 de prizonieri; amiralul van Tromp a fost ucis în luptă. Englezii au pierdut 20 de nave şi au avut peste 300 de morţi şi răniţi.

Tiberiada Victorie a musulmanilor asupra cruciaţilor în 1187. Vezi [)Hattin.

Tinchbrai Victorie a englezilor asupra francezilor în Războiul Normand, la 28 septembrie 1106, în apropiere de Tinchbrai (astăzi Tinchebray), la aproximativ 50 km sud-vest de Caen, în Normandia. Regele Henric I al Angliei a invadat Normandia şi a fost întâmpinat de o armată sub comanda fratelui său Robert, duce de Normandia, in apropiere de Tinchbrai. Henri le-a cerut cavalerilor săi să descalece şi i-a dispus într-o falangă, care mai întâi a respins un atac al cavaleriei normande şi apoi a înaintat, zdrobind complet

pedestrimea franceză. Robert a fost luat prizonier şi a rămas în captivitate pe tot restul vieţii, în timp ce Henric a anexat Normandia la Coroana engleză.

Tinian Operaţiune a puşcaşilor marini americani în cel de-al Doilea Război Mondial, în iulie 1944, pentru cucerirea unei insule din grupul Insulelor Mariane, ocupată de japonezi. Insula Tinian era o ţintă dificilă, deosebindu-se de alte insule din Pacific prin coastele ei stâncoase, cu doar câteva ochiuri de plajă. A fost atacată la 24 iulie de puşcaşii marini americani, care au efectuat un atac simulat asupra plajei principale şi a amplasamentului de acolo, în timp ce de fapt debarcau pe plajele de nu mai mult de 45 de metri în lăţime, la câteva mile depărtare. Peste 15.000 de soldaţi au acostat la ţărm, întâmpinaţi de o rezistenţă slabă, şi până la lăsarea nopţii au stabilit un cap de pod cu preţul a numai 15 morţi şi 225 răniţi. Japonezii au lansat un contraatac în timpul nopţii, dar au suferit pierderi grele şi insula a fost complet cucerită până la l august.

Tobruk Serie de ciocniri între britanici şi forţele Axei în cel de-al Doilea Război Mondial, pentru cucerirea unui port libian la 96 km vest de Bardia. Ocupat de Italia în 1911, Tobruk-ul a fost cucerit de britanici în Operaţiunea l)Battîeaxe în 1941 şi asediat fără succes de forţele Axei în aprilie-decembrie 1941. A fost cucerit de feldmareşalul Erwin Rommel în iunie 1942, după retragerea principalelor trupe britanice spre Egipt. Acest fapt a grăbit înlocuirea generalului Şir Claude Auchinleck cu generalul Bernard Montgomery la comanda armatei britanice. Montgomery l-a recucerit după a doua bătălie de la El l)Alamein şi Tobruk-ul a rămas sub control britanic pe tot restul războiului.

Torgau înfrângere a austriecilor de către prusaci, sub comanda lui Frederic cel Mare, în Războiul de 7 Ani, la 3 noiembrie 1760, în apropiere de Torgau. un oraş german pe malurile fluviului Elba, la aproximativ 50 km nord-est de Leipzig; victoria i-a oferit lui Frederic conducerea Saxoniei. Austriecii, în jur de 64.000 de soldaţi cu 400 de tunuri, conduşi de contele Leopold von Daun, îşi stabiliseră o tabără fortificată cu tranşee în afara oraşului Torgau. Frederic a sosit cu 45.000 de prusaci şi, împărţindu-şi armata în două, a ordonat unei jumătăţi, sub comanda generalului Hans von Zieten, să efectueze un atac frontal, în timp ce el a luat cealaltă jumătate şi a atacat din spate. A fost respins în ambele atacuri şi şi-a retras spre seară armata ca să i se alăture iar lui Zieten.

La căderea nopţii, cercetaşii lui Zieten au descoperit că o secţiune a aliniamentului de apărare austriac era păzită doar de câteva santinele şi, printr-un asalt neaşteptat, prusacii au reuşit să străpungă linia şi să captureze câteva baterii ale artileriei inamicului. A urmat apoi o ofensivă generală, iar. austriecii au rupt rândurile şi au început retragerea, suferind pierderi de 5.000 de morţi şi răniţi şi 700 de prizonieri. Prusacii au avut 13.000 de rnorţi şi răniţi.

Aproape 200 de ani mai târziu, oraşul Torgau a fost punctul de întâlnire al Armatei l americane şi al Armatei de Gardă 5 sovietică, primul contact dintre Fronturile de Vest şi de Est în cel de-al Doilea Război Mondial.

Toulon înfrângere navală a britanicilor în Războiul de Succesiune la Tronul Austriei şi victorie a unei flote combinate franco-spaniole, la 21 februarie 1744, în largul Toulonului, un port francez la Marea Mediterană, la 68 km est de Marsilia. Flota britanică, 27 de vase de linie şi 8 fregate, se afla sub comanda amiralului Thomas Mathews, descris ca „nătâng şi mototol". El a lansat un atac prostesc împotriva flotei franceze de 28 de nave, o manevră cu care secundul său, viceamiralul Richard Lestock, nu a fost de acord şi de aceea a refuzat să coopereze. Căpitanii James Cornwall şi Edward Hawke, acţionând independent, au reuşit să împiedice ca acţiunea să să se încheie cu un dezastru total. Mathews, Lestock şi alţi trei căpitani au fost judecaţi de Tribunalul Militar şi trecuţi în rezervă.

Toulon înfrângere britanică în timpul Războaielor Franţei Revoluţionare de către o armată de revoluţionari francezi sub comanda generalului Jacques Dugomier, în august 1793. Autorităţile oraşului, care erau monarhiste, au primit cu căldură o mică armată britanică ce urma să sprijine apărarea Toulonului împotriva revoluţionarilor. Portul a fost apoi asediat de aproximativ 11.500 de soldaţi, susţinuţi cu dibăcie de Napoleon Bonaparte în rolul său de comandant de artilerie. Bombardamente intense şi precise au spart sistemul defensiv şi au permis ca majoritatea lucrărilor de apărare înaintate să fie capturate, după care oraşul n-a mai putut fi apărat. Comandantul britanic lordul Mulgrave şi-a adunat flota şi a reuşit să-şi evacueze trupele pe mare.

Trafalgar Victorie navală britanică asupra unei flote mixte franco-spaniole în timpul Războaielor Napoleoniene, la 21 octombrie 1805, în largul Capului Trafalgar, pe coasta de sud-vest a Spaniei. Flota britanică, sub comanda lordului Nelson, consta din 27 de vase de linie cu 2.138 de tunuri la bord, pe când flota franco-spaniolă era formată din 33 de vase cu 2.640 de tunuri, sub comanda amiralului Pierre de Villeneuve.

Francezii navigau într-o formaţie rărită şi Nelson şi-a divizat forţa în două părţi, pe care intenţiona să le dirijeze prin linia francezilor în puncte diferite. Manevra a reuşit; nava-amiral a lui Nelson, *Victory,* trecând pe lângă pupa navei-amiral franceze *Bucentauie,* a tras cu tunurile de la bord la o distanţă de circa 9 metri, provocând pierderea a 400 de oameni, iar celelalte nave britanice au folosit tactici similare de canonadă la distanţă mică. Bătălia a început în jurul prânzului şi la 1:30 p.m. Nelson a fost rănit mortal de un foc de muschetă. La 3 p.m. bătălia se terminase, iar vasele franceze şi spaniole rămase întregi încercau să se salveze. Dintre ele, 15 au fost scufundate, iar din cele 18 care au scăpat 2 au fost distruse la 24 octombrie, iar 4 au fost capturate de o escadră britanică la 3 noiembrie. Britanicii n-au pierdut nici o navă şi au avut 449 de oameni căzuţi în luptă şi 1.242 răniţi. Pierderile franceze şi spaniole s-au cifrat la aproximativ 14.000 de combatanţi.

Trentino, Campaniile din Operaţiuni între austrieci şi italieni în Primul Război Mondial, în 1915-1918. Trentino era în timpul războiului un district în

sudul Tirolului, în Austria; astăzi este o provincie a Italiei, aproximativ regiunea cuprinsă între Lacul Garda şi Trecătoarea Brenner. Această zonă a constituit primul obiectiv al Armatei italiene după declararea războiului cu Austria. Italienii şi-au început înaintarea la 24 mai 1915 şi la sfârşitul anului ei ocupau o linie la câteva mile de capătul nordic al Lacului Garda.

în mai 1916, austriecii au adunat o forță armată de aproximativ 350.000 de oameni şi au coborât între Trento şi Roverino, distrugând linia italienilor şi împingându-i pe aceştia înapoi pe o linie în munții din sud-vestul localității Roverino. Ofensiva austriacă a slăbit apoi şi s-a oprit. Italienii au contraatacat în iunie 1916 şi au recucerit o mare parte din ceea ce ocupaseră anterior. Luptele din vara anului 1918 au fost neconcludente. Natura aspră a ținutului muntos şi dificultățile de aprovizionare au anulat adesea considerațiile pur militare, şi bătălia a continuat până la armistițiul cu Austria de la 3 noiembrie 1918.

Triunghiul de Fier Operațiune americană în Războiul din Vietnam, cu numele de cod „Cedar Falls", pentru curățarea unei zone triunghiulare la circa 48 km nord de Saigon de gherilele Viet-Cong (VC). Până în 1967 Triunghiul a fost ocupat de unități de comando VC, a căror prezență amenință Saigonul şi care au împiedicat serios operațiunile Statelor Unite şi ale Armatei Republicii Vietnam (ARVN).

Operațiunea „Cedar Falls" a fost lansată pentru ca zona să fie curățată şi să fie făcută impracticabilă pentru viitoarele operațiuni VC. Aproximativ 15.000 de soldați americani şi din ARVN au fost desfăşurați de-a lungul laturilor triunghiului, după care forțe blindate şi forțe transportate de elicoptere au intrat în zonă, au împărțit-o în sectoare şi au curățat separat fiecare sector. Toate satele au fost distruse şi populația civilă evacuată în zone mai sigure. Au fost capturați aproximativ 300 de membri VC, iar numărul morților a fost estimat la 250. O dată ce această cercetare pe teren a fost încheiată, avioanele americane au pulverizat deasupra copacilor substanțe chimice pentru defoliere. astfel ca zona să poată fi ținută sub observație aeriană şi sub focuri de neutralizare.

Tsingtao Cucerire japoneză a unei colonii germane din China în Primul Război Mondial, în 1914 (astăzi Qing Dao). în 1898 Germaniei i s-a concesionat colonia Tsingtao pentru 99 de ani, drept compensație pentru asasinarea a doi misionari germani. Zona a fost fortificată şi s-au construit un port şi o bază navală, în 1914 japonezii au declarat război Germaniei şi au cerut capitularea coloniei. Germanii au refuzat şi o armată japoneză de 23.000 de soldați şi 142 de tunuri au asediat colonia la 2 septembrie 1914. Japonezilor li s-a alăturat la 23 septembrie o armată combinată de britanici şi indieni, cu un efectiv de aproximativ 1.500 de combatanți. Asediul a fost efectuat în maniera tradițională a îngropării în tranşee şi a minării, până când asaltul final a fost

pregătit la 6 noiembrie. Fortăreaţa a capitulat în ziua următoare şi a fost predată japonezilor la 10 noiembrie, după care britanicii s-au retras.

Printr-un acord din 25 mai 1915, japonezii au acceptat să cedeze din nou zona chinezilor „în anumite condiţii", majoritatea acestora formând „Cele douăzeci şi una de cereri", act destinat să ofere japonezilor un control deplin asupra economiei şi politicii Chinei.[1] Aceasta a fost de acord cu cea mai mare parte a cererilor, dar obiecţiile anglo-americane la aceste pretenţii exagerate au dus la căderea guvernului japonez.

Tsushima Victorie navală japoneză asupra ruşilor în Războiul Ruso-Japonez, la 27-28 mai 1905, în Strâmtoarea Tsushima, între Japonia şi Coreea; singura ciocnire între cuirasate şi probabil una dintre cele mai mari bătălii purtate vreodată pe mare. Flota rusească din Extremul Orient fusese grav avariată datorită unei acţiuni japoneze, şi ce mai rămăsese din ea a rămas blocată în l)Port Arthur. Flota Metropolei, sub comanda amiralului Zinovi Rojdestvenski, a părăsit Marea Baltică în octombrie 1904, dar din cauza dificultăţilor în aprovizionarea cu cărbune, a echipajelor insuficient instruite şi a problemelor mecanice, i-au trebuit şapte săptămâni ca să ajungă la teatrul de război. Flota rusească, formată din 46 de vapoare, dintre care 7 erau cuirasate şi 6 crucişătoare, a fost întâmpinată de flota japoneză, de o mărime şi structură similare, dar capabilă de o viteză mai mare şi cu marinari mai bine instruiţi, sub comanda amiralului contele Heihachiro Togo.

Acţiunea principală a avut loc în după-amiaza zilei de 27 mai, şi japonezii au scufundat rapid patru vase de luptă ruseşti, fără nici o pierdere de partea lor. Alte nave ruseşti au fost grav avariate de focurile tunurilor trase cu mare acurateţe, şi flota rusească s-a desfăcut în vase individuale care încercau să scape în portul Vladivostok. Aceasta a permis distrugătoarelor japoneze să se angajeze cu torpile, scufundând alte 3 vase ruseşti în timpul nopţii. Flota principală japoneză a reluat bătălia în dimineaţa următoare, iar divizia rusească de vase de luptă care a mai rămas a fost obligată să se predea. Toate vasele flotei ruseşti cu excepţia a 12 nave neînsemnate, au fost scufundate, capturate sau forţate să eşueze, în timp ce japonezii au pierdut doar 3 torpiloare.

u

Ulm Serie de acţiuni în Războaiele Napoleoniene, în general cunoscute sub denumirea de Campania de la Ulm, în care francezii, sub comanda lui Napoleon Bonaparte, i-au învins pe austrieci în septembrie 1805, în localitatea Ulm, la aproximativ 70 km sud-est de Stuttgart, în Germania. Austriecii s-au alăturat alianţei dintre britanici şi ruşi împotriva Franţei în august 1805 şi au invadat Bavaria, un aliat al Franţei, fără să mai aştepte venirea trupelor ruseşti.

în tinereţea mea obisnuiam să efectuăm marşuri şi contramarşuri toată vara, fără să câştigăm sau să pierdem nici o leghe pătrată, şi apoi ne încartiruiam pe iama. Dar acum vine un ignorant, un tânăr cu mintea înfierbântată, care zboară de la Boulogne la Ulm, şi de la Ulm în mijlocul Moraviei şi poartă bătălii în decembrie, întregul sistem al tacticii lui este îngrozitor de incorect.

Ofiţer prusac anonim exprimându-şi exasperarea în privinţa campaniei lui Napoleon de la ***Ulm***

Baronul Karl Mack, comandantul austriac, a înaintat cu 72.000 de soldaţi către o poziţie între Ulm şi Memmingen. Napoleon a înţeles că avea şansa să-i izoleze pe austrieci în timp ce ruşii se aflau încă în marş prin Polonia. El avea o armată de 180.000 de combatanţi la Boulogne, care aştepta să invadeze Anglia, şi a îndreptat această armată spre sud, prin Hanovra şi prin stătuleţele germane, pentru a ajunge în spatele poziţiei austriecilor şi a-i lua prin surprindere. Mack şi-a întors soldaţii, dar francezii i-au înconjurat flancul. O tentativă de pătrundere peste Dunăre s-a lovit de avangarda Corpului 6 francez şi a fost rapid împinsă înapoi în Ulm. Până la 16 octombrie, Napoleon i-a înconjurat complet pe austrieci şi trei zile mai târziu baronul Mack a capitulat cu aproximativ 30.000 de soldaţi. Din restul armatei austriece, 20.000 de oameni au reuşit să scape, 10.000 au căzut în diverse acţiuni şi schimburi de focuri în cursul bătăliei, iar ceilalţi au fost făcuţi prizonieri. Baronul Mack a fost judecat de Tribunalul Militar si a fost condamnat la 20 de ani de închisoare, deşi servea în armată de numai câteva luni.

V

Valmy Victorie franceză asupra prusacilor în Războaiele Franței Revoluționare, la 20 septembrie 1792, în apropiere de Valmy, un sat francez la aproximativ 55 km sud-vest de Reims. După Revoluția Franceză, Prusia, printre alte state, a înțeles să profite de dezordinea ce domnea în Franța, şi 34.000 de soldați, sub comanda ducelui de Brunswick, au intrat în Franța. O armată franceză condusă de Charles Dumouriez i-a oprit si armata lui a primit apoi mai multe întăriri, sub comanda mareşalului Francois Kellerman, totalul efectivului francez ridicându-se la aproximativ 50.000 de oameni, cu o artilerie deosebit de puternică. Prusacii au atacat armata lui Kellerman şi francezii şi-au folosit artileria ca să respingă atacul. Apoi au contraatacat, şi la căderea nopții prusacii au început să se retragă, trecând înapoi propria frontieră două zile mai târziu. Această înfrângere grea a unei armate puternice de către forțe revoluționare până atunci disprețuite a legitimat autoritatea guvernului revoluționar francez.

Vardar Două bătălii în Primul Război Mondial între forțele sârbeşti susținute de trupele Aliaților, şi bulgari, ambele făcând parte dintr-o operațiune aliată mai largă de încercuire a Salonicului. Vardarul este un fluviu care izvorăşte din Serbia şi curge spre nord-vest, apoi spre sud-est, vărsându-se în Golful Salonic.
Octombrie 1915 O armată combinată franco-britanica a urcat valea fluviului Vardar de la Salonic pentru a-i susține pe sârbi contra bulgarilor. Depăşite numeric de bulgari în proporție de patru la unu, forțele aliate s-au retras în Grecia la 12 decembrie.
Septembrie 1918 Bătălia a început cu o puternică ofensivă a sârbilor şi a francezilor în sud-estul localității Monastir, în timp ce forțele britanice atacau pe Frontul (>Doiran-Struma. Francezii şi sârbii i-au împins pe bulgari în susul văii, până când bulgarii au semnat un armistițiu la 20 septembrie.

Varşovia Operațiune germană de cucerire a capitalei Poloniei în Primul Război Mondial, pe fluviul Vistula, în septembrie 1914-august 1915. Germanii au atacat Varşovia în septembrie 1914 pentru a-i elibera pe austrieci de presiunea rusă din Galiția şi în speranța cuceririi oraşului şi a Poloniei până la linia Vistulei. Cinci armate, totalizând l ,5 milioane de soldați, înaintau sub comanda feldmareşalului Paul von Hindenburg, patru împotriva Varşoviei şi

una împotriva oraşului Ivangorod (astăzi Pulavy). La 17 octombrie germanii se aflau la porţile Varşoviei, dar o puternică armată rusească dinspre Niemen a traversat Vistula în nordul oraşului şi a lovit flancul şi ariergarda armatelor germane, obligându-le să se retragă.

Germanii au făcut o a doua tentativă de a lua oraşul pentru a para o lovitură rusească împotriva Cracoviei în noiembrie 1914. Hindenburg a pornit din nou, de data aceasta cu două milioane de oameni, lovind la sud de Thorn, în Prusia Orientală (astăzi Toruri, în Polonia). Atacul a fost deviat din direcţia Varşoviei de nevoia de a contracara diverse manevre ruseşti. O a treia încercare de cucerire a oraşului a fost făcută în ianuarie 1915. Aceasta a fost respinsă de ruşii care i-au ţinut pe germani în loc în bătălia de la !)Bolimov. Până la urmă, ruşii au înţeles că menţinerea unei stăpâniri ruseşti în Polonia era prea costisitoare şi au efectuat o abilă retragere prin luptă, ţinându-i pe germani în loc pe o linie la est de Varşovia destul timp pentru ca din oraş să poată fi scoase proviziile şi personalul militar. Podurile de pe Vistula au fost apoi aruncate în aer şi oraşul abandonat. Germanii l-au cucerit în final la 5 august 1915.

Vaux—Fossoy Operaţiune americană în Primul Război Mondial împotriva forţelor germane pe Frontul de Vest, în iulie 1918. Vaux şi Fossoy sunt două sate în apropiere de l)Château-Thierry, şi în vara acelui an erau ocupate de Divizia 3 americană. Americanii au rezistat la un atac german la Vaux la 15 iulie şi apoi l-au respins, reuşind să-i urmărească pe germani şi să le ocupe mai multe poziţii. Mai târziu, în cursul aceleiaşi zile, o altă armată germană a trecut râul Marna şi a cucerit satul Fossoy, dar din nou trupele americane au contraatacat şi i-au împins pe germani înapoi peste râu.

Verdun Serie de lupte grele între francezi şi germani în jurul unui oraş francez fortificat din departamentul Meuse, la 280 km est de Paris. Verdunul a devenit o fortăreaţă puternică după experienţa Războiului Franco-Prusian din 1870, colierul său de forturi moderne fiind unul dintre principalele sisteme franceze de apărare a frontierelor, în 1916 germanii l-au atacat în forţă, căci avea o mare valoare psihologică pentru francezi, şi germanii s-au gândit că francezii vor prefera să arunce în luptă un număr foarte mare de soldaţi decât să piardă fortăreaţa. Planul german nu viza atât capturarea Verdunului, cât decimarea armatei franceze prin atacuri şi bombardamente permanente. Bătălia a continuat pe tot restul anului, ambele tabere deplasându-se înainte şi înapoi, cucerind, pierzând şi recucerind forturile şi terenul, până când în final luptele s-au stins treptat la începutul lunii decembrie 1916. S-a estimat că francezii au pierdut 348.300 de soldaţi, iar pierderile germane au fost de 328.500.

Frontul a rămas apoi relativ stabil, până când în august 1917 francezii au lansat o altă ofensivă pentru recucerirea unei părţi din teritoriul lor pierdut. Au reuşit să recucerească zona Mort Homme la 12 septembrie şi au capturat înjur

de 10.000 de prizonieri şi 100 de tunuri. Deşi un atac la nord de Verdun ar fi eliberat un teritoriu util şi ar fi ameninţat liniile germane de comunicaţii pe tot parcursul războiului, sistemul german de apărare în acel sector era deosebit de puternic şi abia în septembrie 1918, după lichidarea intrândului l)Saint-Mihiel, a fost lansat un atac încununat de succes, ca parte a unei ofensive generale a Aliaţilor.

Vicksblirg Victorie a nordiştilor asupra forţelor sudiste în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, în mai-iulie 1863, la Vicksburg, Mississippi, la 380 km nord de New Orleans. Oraşul Vicksburg era un centru de comunicaţii bine fortificat de mare importanţă pe Mississippi, şi cucerirea lui de către nordişti a tăiat de fapt Confederaţia sudistă în două şi în acelaşi timp l-a adus pe Grant în atenţia publică, astfel încât în cele din urmă i s-a oferit comanda tuturor forţelor nordiste. Prima tentativă nordistă de a-l cuceri a fost în iunie 1862, efectuată de o mică armată de numai 5.000 de oameni, cu o flotă de canoniere; nu au reuşit să străpungă sistemul sudist de apărare şi s-au retras.

Două corpuri nordiste, sub comanda generalului John A. McClernand, un incompetent pus în funcţie din motive politice, au asediat oraşul în ianuarie 1863. La început au avut un oarecare succes împotriva unui fort de apărare, dar nu şi împotriva oraşului, iar generalul Ulysses S. Grant a mai adus încă trei corpuri pentru întărirea asediului. McClernand a cerut să i se dea lui şansa de a lua cu asalt Vicksburg-ul şi a avut un eşec cumplit la 22 mai, după care a fost scos din funcţie de Grant, care a preluat personal comanda asediului. Grant a exercitat o presiune puternică asupra oraşului şi general-locotenentul John C. Pemberton, comandantul sudist, a capitulat la 4 iulie, cu 25.000 de soldaţi şi 90 de tunuri.

Viena Asediu fără succes al Vienei de către turcii conduşi de Soliman Magnificul în Războaiele Otomane, în septembrie-octombrie 1529. Oraşul era apărat de o garnizoană de aproximativ 16.000 de soldaţi când o armată de 120.000 de turci l-a asediat. Au fost lansate mai multe atacuri disperate care au fost respinse, iar artileria turcească a bombardat zidurile şi în final a deschis o breşă în ele. O tentativă finală a turcilor de a lua cu asalt această breşă şi de a intra în oraş a fost respinsă, cu pierderi grele în rândul asediatorilor. Soliman a ridicat atunci asediul şi s-a retras spre est; Viena a marcat cel mai îndepărtat punct vestic al invaziei otomane.

Viena înfrângere a turcilor de către o armată creştină în continuarea Războaielor Otomane, la 12 septembrie 1683. Turcii au lansat o nouă invazie în Apus şi au încercuit încă o dată zidurile Vienei cu aproximativ 138.000 de soldaţi, sub comanda lui Mustafa Paşa, asediind armata de circa 40.000 de soldaţi afiată în oraş. Regele loan Sobieski al Poloniei a adunat o armată de eliberare de 30.000 de combatanţi de diverse naţionalităţi şi a apărut în spatele

liniilor turceşti. Acest fapt, împreună cu o acţiune de ieşire din oraş, a exercitat asupra turcilor o presiune din două direcţii, şi după o zi de lupte grele turcii au fost zdrobiţi, suferind pierderi enorme, şi iarăşi s-au retras spre Răsărit.

Vîmiero Victorie britanică asupra francezilor în Războiul din Peninsula Iberică, la 21 august 1808, în apropire de Vimiero, un sat portughez la 50 km nord-vest de Lisabona. După bătălia de la l)Rolica, ducele de Wellington s-a apropiat mai mult de Lisabona cu o armată de 17.000 de soldaţi şi a fost atacat de circa 13.000 de francezi, sub comanda mareşalului Andoche Junot, la Vimiero. Wellington ocupa o poziţie puternică şi a respins un atac ferm al francezilor, care s-au retras în dezordine. Wellington a vrut să-i urmărească, dar generalul Şir Henry Burrard, care se afla la comanda supremă a armatei expediţionare, nu i-a permis acest lucru, şi astfel francezii au scăpat şi au fost lăsaţi să părăsească Portugalia la bordul vaselor englezeşti, conform condiţiilor Convenţiei de la Cintra. Drept rezultat, Războiul din Peninsula Iberică avea să mai dureze câţiva ani.

Ei bine, domnilor, de vreme ce-am terminat cu luptele, putem foarte bine să plecăm la vânătoare de becaţe.

Ducele de Wellington, exprimându-şi nemulţumirea că nu i s-a permis să urmărească armata franceză înfrântă după *Bătălia de la Vimiero.*

Vionville-Mars-la-Tour Victorie prusacă asupra francezilor în Războiul Franco-Prusian, la 18 august 1870, în zona satelor franceze Vionville şi Mars-la-Tour, la aproximativ 24 km vest de Metz. Armata franceză, sub comanda mareşalului Francois Bazaine, se retrăgea dinspre Metz spre Verdun, cu întreaga armată de 140.000 de soldaţi, transporturile şi artileria îngrămădite pe un singur drum. In acelaşi timp, armatei prusace care se desfăşura înspre vest la sud de francezi i s-a ordonat de către contele Helmuth von Moltke să preseze în nord şi să-l forţeze pe Bazaine ori să se lupte pentru ruta lui, ori să fie împins departe de Paris. Stânga prusacă a înaintat mult înaintea restului armatei înainte de a se deplasa la nord, lăsând aripa dreaptă să-i întâmpine pe francezi şi să înceapă bătălia, care s-a desfăşurat în final în cursul serii. Atacul prusac din dimineaţa următoare, efectuat de generalul Rheinbaben, nu a fost lansat cu prea multă vigoare şi a fost respins de francezi. El nu a făcut decât să-i alerteze pe aceştia asupra pericolului, astfel încât atunci când a apărut o a doua armată prusacă, sub comanda generalului Konstantin von Alvensleben, francezii au înfrânt-o. De fapt, prusacii au crezut că i-au prins pe francezi în ariergardă, însă de fapt ei intraseră direct în mijlocul întregii armate inamice, întăririle se aflau în drum spre prusaci, dar situaţia era gravă şi în cele din urmă von Alvensleben a ordonat cavaleriei sale o şarjă asupra artileriei franceze, principala ameninţare pentru prusaci.

Două divizii de cavalerie, conduse de baronul von Bredow, au reuşit să se apropie la 600 de metri de francezi sub acoperirea unei vâlcele, de unde au lansat o şarjă care a rămas cunoscută în istorie drept „Cursa morţii lui Von Bredow". Au reuşit să împrăştie tunurile şi tunarii francezi, dar cu pierderea a 380 din cei 800 de soldaţi care au pornit atacul; a fost ultima şarjă de cavalerie încununată de succes din istoria europeană. Ea a dat suficient timp rezervelor prusace să sosească şi să întărească linia de front; în acelaşi timp, flancul stâng extins s-a întors spre nord şi a înconjurat frontul francezilor pentru a le tăia calea de scăpare. După alte lupte grele, aceştia au început să se retragă în dezordine, îndreptându-se spre Metz, iar bătălia s-a stins treptat. Pierderile prusacilor s-au cifrat la 15.780 de oameni; francezii au pierdut 13.761 de soldaţi.

Vitoria Victorie britanică asupra francezilor în Războiul din Peninsula Iberică la 21 iunie 1813, în apropiere de Vitoria, un oraş din nordul Spaniei, la 80 km sud de Bilbao. Această bătălie a pus capăt efectiv dominaţiei franceze în Spania şi, după curăţarea zonei de graniţă de soldaţii francezi răzleţi, britanicii au putut să intre în Franţa ca să-şi continue campania. Ducele de Wellington revenise în Spania după ce-şi petrecuse iarna în Portugalia, şi a traversat nordul Spaniei ca să-i ia prin flanc pe francezi şi să-i scoată de pe poziţiile lor, ameninţând să le taie liniile de comunicaţie cu Franţa.

Cu o armată combinată britanico-portughezo-spaniolă de aproximativ 75.000 de soldaţi şi 90 de tunuri, el i-a atacat pe francezi în apropiere de Vitoria. După o luptă grea, divizia generalului Şir Thomas Pieton a spart centrul francez, provocând distrugerea armatei inamice. Armata lui Wellington a cucerit apoi drumul Vitoria-Bayonne, împiedicându-i pe francezi să se întoarcă în propria lor ţară, iar aceştia, demoralizaţi, s-au retras spre Pamplona, după ce-au pierdut 8.000 de morţi şi răniţi, 2.000 de prizonieri şi 152 de tunuri. Wellington a avut 4.500 de morţi şi răniţi.

Vittorio Veneto Numele italian oficial dat victoriei Italiei asupra austriecilor în Primul Război Mondial, în octombrie-noiembrie 1918, care a vestit înfrângerea finală a Austriei. Cunoscută şi ca cea de-a treia bătălie de pe (>Piave.

W

Wagram Victorie franceză asupra austriecilor în Războaiele Napoleoniene, la 6 iulie 1809, în apropiere de Wagram, un sat austriac la 18 km nord-est de Viena. Austriecii, cu un efectiv de 158.000 de oameni, sub comanda arhiducelui Carol, ocupaseră o poziție la Wagram. Napoleon Bonaparte a înaintat de la Viena cu 154.000 de soldați şi a traversat Dunărea în noaptea de 4-5 iulie.

Napoleon a lansat un atac în după-amiaza zilei de 5 iulie, care a fost respins de austrieci, iar în dimineața următoare austriecii au lansat un contraatac, care a reuşit să împingă înapoi linia franceză pe o oarecare distanță. Napoleon şi-a desfăşurat atunci rezerva şi a adus artileria Gărzii, care a oprit ofensiva austriacă. In acelaşi timp, mareşalul Louis Davout s-a deplasat la dreapta şi a luat prin flanc pozițiile austriecilor, făcându-i să se retragă. Această mişcare a flancului lor a fost simțită de centru, care de asemenea a început să cedeze. După câteva ore, austriecii erau zdrobiți şi în plină retragere, lăsând în urma lor 30.000 de morți şi răniți şi 9.000 de prizonieri. Francezii au pierdut 32.000 de oameni, dar din acel moment austriecii au fost practic scoşi din război.

Wake Victorie japoneză, cu pierderi grele, asupra Statelor Unite ale Americii în cel de-al Doilea Război Mondial, în decembrie 1941. Pierderile nu au reflectat victoria japoneză: în timp ce au fost doar 120 de americani căzuți în luptă, japonezii au pierdut 2 vase de război, 21 de avioane şi 820 de soldați ucişi. Wake este o mică insulă la 3.200 km vest de Hawaii şi în 1941 avea o stație radio, o mică pistă de aterizare cu 12 avioane de vânătoare şi o garnizoană cu 525 de puşcaşi marini americani.

Un raid aerian japonez la 8 decembrie a distrus opt dintre avioane şi la 11 decembrie a sosit o forță japoneză de două crucişătoare, patru distrugătoare şi două transportoare de trupe. Puşcaşii marini au deschis focul cu tunurile de apărare costieră de 177 mm şi au avariat grav un crucişător, au aruncat în aer un distrugător, au dat foc unui transportor şi le-au avariat pe toate celelalte. Japonezii s-au retras, urmăriți de cele patru avioane de vânătoare americane rămase, dintre care unul a aruncat o grenadă antisubmarină la pupa unui distrugător, aruncând-o în aer. Această apărare energică a ridicat moralul Statelor Unite ale Americii, lucru de care aveau nevoie după eşecul de la [>Pearl

Harbor. Japonezii au reapărut cu un efectiv mult mai mare la 25 decembrie; sistemul de apărare a fost invadat de soldaţi, şi forţa americană a fost obligată să se predea.

Walcheren Bătălie grea în cel de-al Doilea Război Mondial, parte a unei operaţiuni a Aliaţilor de curăţare a sistemului de apărare german din jurul estuarului râului Scheldt, în noiembrie 1944. Walcheren era o insulă în partea nordică a estuarului, pe teritoriul Olandei, în mare parte sub nivelul mării şi ocupată de un puternic sistem german de apărare costieră. Când Aliaţii au început curăţarea râului Scheldt, acest punct de sprijin a constituit ţinta cea mai dificilă.

Pentru a izola sistemul defensiv german, RAF a bombardat toate stăvilarele, lăsând marea să inunde centrul insulei. De asemenea, britanicii au mai aruncat 9.000 tone de bombe asupra bateriilor germane şi au lansat 250 misiuni de luptă ale avioanelor de vânătoare-bombardament. Comandourile au efectuat apoi o debarcare pentru a stabili un mic cap de pod, unde au acostat infanteria şi artileria samarizată. O altă debarcare, susţinută de artileria navală, a fost efectuată pe ţărmul vestic, unde au acostat transportoare blindate, tancuri şi aruncătoare de grenade reactive. După o luptă de şase zile, insula a fost în cele din urmă cucerită la 8 noiembrie 1944.

Waterloo Bătălie finală în Războaiele Napoleoniene; înfrângere suferită de francezi în faţa unei coaliţii britanico-prusaco-olandeze la 18 iunie 1815, la Waterloo, un sat belgian la aproximativ 16 km sud de Bruxelles. Napoleon Bonaparte avea o armată de circa 120.000 de oameni la frontiera franco-belgiană la 12 iunie; ducele de Wellington, aflat la Bruxelles, dispunea de aproximativ 90.000 de soldaţi, dintre care 30.000 erau britanici, şi se aştepta ca Napoleon să se îndrepte spre Bruxelles şi să-l atace. Dar, în drumul lor spre Wellington, francezii s-au luptat cu prusacii la l)Ligny, şi de asemenea au înfruntat o armată olandezo-belgiană la Quatre-Bras, toate acestea întârziindu-l pe Napoleon şi dându-i comandantului englez posibilitatea să-şi concentreze trupele la Waterloo, aşteptând sosirea mareşalului Gebbard von Bliicher cu armata prusacă.

Napoleon l-a trimis pe marchizul de Grouchy cu 33.000 de soldaţi să blocheze drumul pe care prusacii trebuiau să sosească şi a luat restul armatei sub comanda lui pentru a-i înfrunta pe aliaţi. Armatele desfăşurate faţă în faţă pe câmpul de luptă numărau 67.000 de combatanţi în tabăra aliată şi 74.000 în cea franceză,'ultima având o artilerie şi cavalerie mai puternice. Francezii au început bătălia la 11:30 a.m. în ziua de 18 iunie, şi s-a dat o luptă înverşunată pentru ferma Hougoumont. La stânga, un lung bombardament al artileriei franceze, urmat de un asalt al infanteriei, i-a obligat pe olandezi şi pe belgieni să dea înapoi, dar situaţia a fost salvată de o şarjă a cavaleriei britanice, sub comanda generalului Şir Thomas Pieton, în centru, acţiunea gravita în jurul fermei La Haye Sainte, unde britanicii i-au respins cu încăpăţânare pe francezi

până în jurul orei 6 p.m., când cei din urmă au reuşit să cucerească ferma, deşi la scurt timp au fost izgoniţi de acolo, între timp, cavaleria franceză ataca cu putere dispozitivele de luptă ale infanteriei britanice, dar fără să le spargă, deşi provocând pierderi grele. Tot în cursul după-amiezii, au sosit şi primele elemente ale prusacilor lui Bliicher, dar Grouchy a reuşit să-i împingă înapoi. Napoleon a făcut atunci o ultimă tentativă, ordonând Gărzii, sub comanda mareşalului Michel Ney, să înainteze împotriva diviziei Gărzii britanice. Aceasta a aşteptat pe poziţii până când francezii s-au apropiat foarte mult, apoi, la ordinul lui Wellington, au tras o salvă devastatoare, urmată de un atac la baionetă. Atacul francez a devenit confuz, şi în acel moment armata principală a lui Bliicher l-a impins pe Grouchy într-o parte şi a intrat pe câmpul de luptă. Cavaleria britanică a lansat o şarjă, francezii au rupt rândurile şi au fost urmăriţi în afara câmpului de bătaie de către prusaci. Pierderile aliaţilor au fost în jur de 37.000 de oameni; francezii au pierdut cam tot atâţia.

Wilderness Bătălie indecisă în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii, între armatele nordiste şi sudiste, la 4-8 mai 1864, în zona împădurită cunoscută sub numele de „Wilderness" [Pustietate], la aproximativ 24 km vest de Fredericksburg, Virginia. La începutul campaniei din 1864, generalul Robert E. Lee, care deţinea o poziţie în spatele râului Rapidan în zona Wilderness, a fost atacat de generalul Ulysses S. Grant, căruia i se încredinţase comanda armatelor nordiste. Lee a presupus că obiectivul lui Grant era oraşul Richmond şi şi-a defăşurat armata pe potecile zonei Wilderness pentru a-l înfrunta. Dar obiectivul lui Grant era pur şi simplu distrugerea armatei lui Lee, şi el a ordonat: „Dacă aveţi şansa de a vă năpusti asupra unei părţi din armata lui Lee, făceţi-o fără să le mai daţi timp să se aşeze în formaţie." Lee a trimis o divizie înainte, sub comanda generalului Richard Ewell, cu ordinul de a nu începe bătălia generală până nu sosea corpul de armată al generalului James Longstreet, aflat în urma lui Lee. Dar imediat ce avangarda lui Ewell a întâlnit trupele nordiste, a fost atacată şi bătălia a început.

Succesului iniţial al nordiştilor i s-a pus curând capăt de către întăririle sudiste, ajutate de ţinutul izolat şi de tufişurile dese care le permiteau să-şi ascundă poziţiile, şi curând sudiştii au zdrobit un corp de armată nordist. Din cauza comunicaţiilor defectuoase, Lee nu a ştiut acest lucru şi a pierdut şansa să rupă armata nordistă în două. înainte ca sudiştii să poată profita de situaţie, Grant şi-a adus întăriri, şi când în final primii au încercat să înainteze au fost curând opriţi. S-a lăsat noaptea şi ambele tabere s-au odihnit acolo unde se aflau.

Lee a presupus că Grant, ca şi alţi generali nordişti dinaintea lui, avea să-şi lingă rănile şi să nu mai ia nici o decizie, astfel că a permis soldaţilor lui să se odihnească toată noaptea, fără să-i mai aşeze în alte noi formaţii de luptă. Grant a atacat în zori, a pătruns printre liniile sudiste şi a fost oprit doar de o concentrare de artilerie. Soldaţii lui s-au răspândit pentru a o lua prin flanc, dar întârzierea a fost suficientă pentru ca Longstreet să ajungă acolo şi să împingă

înapoi trupele nordiste. Lee a încercat atunci o manevră de întoarcere, dar Longstreet a fost rănit în cursul acestei acțiuni şi întârzierea rezultată de aici a fost de-ajuns pentru a da posibilitatea trupelor nordiste din flanc să ridice parapete şi să sape tranşee, respingând atacul lansat într-un târziu. Ziua s-a sfârşit cu Lee exercitând o presiune puternică şi Grant doar rezistându-i. Totuşi, comandantul nordist nu a reluat lupta a doua zi; el şi-a regrupat forțele pe o direcție laterală pentru a traversa râul Rapidan în apropiere de Spotsylvania. Lee prevăzuse această manevră şi s-a mişcat suficient de rapid pentru a-i bloca pe nordişti. în momentul în care bătălia pentru Wilderness se termina, se trăgeau primele focuri în bătălia pentru l)Spotsylvania.

Worth Prima bătălie importantă a Războiului Franco-Prusian, la 6 august 1870. Vezi bătălia de la l)Froeschwiller.

Y

Yalu înfrângere navală chineză şi victorie a flotei japoneze în Războiul Chinezo-Japonez, la 17 septembrie 1894, la gura fluviului Yalu, la frontiera dintre Coreea şi Manciuria. A fost prima acţiune navală la scară mare în care au fost folosite tunurile cu încărcare prin camera închizătorului, tunurile cu tragere rapidă şi torpilele, deşi chinezii au fost afectaţi de lipsa de muniţii. Chinezii dispuneau de două vase de luptă şi opt crucişătoare, în timp ce japonezii aveau zece crucişătoare şi două canoniere. Bătălia a durat peste patru ore; la sfârşitul ei, trei vase chinezeşti erau scufundate si al patrulea eşuat la ţărm. Japonezii s-au retras apoi, lăsându-i pe chinezi să intre în Port Arthur. Japonezii au avut 96 de morţi şi 208 răniţi; pierderile chinezilor nu au fost cunoscute niciodată.

Yalu înfrângere a ruşilor de către japonezi în Războiul Ruso-Japonez, la l mai 1904, în vecinătatea localităţii Antung (astăzi Dandong), în Manciuria. Fluviul Yalu forma graniţa cu Coreea, şi o armată japoneză de 40.000 de oameni, sub comanda mareşalului contele Tamesada Kuroki, a forţat o traversare împotriva unei opoziţii slabe, în ziua următoare, au lansat un atac asupra garnizoanei ruseşti din apropiere de Antung, cu un efectiv de aproximativ 30.000 de oameni. Atacul a fost foarte rapid şi garnizoana a fost evacuată, cu pierderea a 3.000 de vieţi şi capturarea a 500 de prizonieri şi 48 de tunuri. Ruşii s-au retras spre nord, în timp ce japonezii şi-au asigurat trecerea si au început să se îndrepte în două direcţii: spre nord, după armatele ruseşti, şi spre vest, ca să asedieze l)Port Arthur.

Yorktown înfrângere decisivă a britanicilor de către americani în Războiul pentru Independenţa Coloniilor Engleze din America de Nord, în septembrie-octombrie 1781, la Yorktown, Virginia, la 105 km sud-est de Richmond. Comandantul britanic, lordul Cornwallis, îşi retrăsese întreaga armată de circa 6.500 de oameni în oraş, pe care l-a fortificat cu tranşee, aşteptând întăririle care trebuiau să sosească pe mare. Dar Marina Regală pierduse comanda pe mare şi astfel întăririle n-au mai ajuns. Cornwallis a fost asediat de 7.000 de francezi şi 8.850 de americani în septembrie. Britanicii au rezistat până la l octombrie, când, lipsiţi de întăriri şi provizii, au fost obligaţi sa se predea, punând efectiv capăt războiului.

Ypres (old. *leper)* Trei bătălii importante în Primul Război Mondial, în 1914-1917, între germani şi Aliaţi, în apropiere de Ypres, un oraş belgian în vestul Flandrei, la 40 km sud de Oostende.

Octombrie-noiembrie 1914 O ofensivă britanică destinată cuceririi porturilor Dunkerque şi Oostende de la Canalul Mânecii s-a ciocnit de o ofensivă germană ce viza aceleaşi porturi. Luptele care au urmat au fost extrem de grele; rezultatul a fost cucerirea de către germani a Colinei [)Messines, dar şi ocuparea de către britanici şi francezi a unui intrând în jurul localităţii Ypres care pătrundea în linia germană. Pierderile germanilor au fost estimate la 150.000 de soldaţi, britanicii şi francezii pierzând cam acelaşi număr de oameni.

Aprilie-mai 1915 Bătălia a început cu un atac german cu gaz de clor, care a deschis o breşă în liniile aliate, dar germanii nu erau pregătiţi pentru acest succes şi nu au reuşit să-l exploateze înainte ca Aliaţii să-si aducă în grabă rezerve. Au urmat mai multe atacuri cu gaze, iar britanicii au fost obligaţi să-şi scurteze linia, micşorând extinderea în linia germană a intrândului de la Ypres.

lulie-noiembrie 1917 (cunoscută şi ca bătălia de la Passchendaele) O ofensivă aliată, antrenând trupe britanice, canadiene şi australiene, a fost lansată, avându-l în frunte pe comandantul britanic suprem Şir Douglas Haig, într-o tentativă de a cuceri porturile de pe coasta belgiană ocupate de germani. Bătălia lungă şi crâncenă, purtată în condiţii cumplite de ploaie torenţială, pe un teren care mustea de apă, a avut drept rezultat o înaintare lipsită de importanţă strategică, doar 8 km de teritoriu, dar numai Aliaţii au pierdut peste 300.000 de oameni.

Yser Bătălie în Primul Război Mondial între Aliaţi şi germani, la 15-31 octombrie 1914. Angajare finală în „Cursa către mare" a Aliaţilor, în această bătălie o armată combinată franco-belgiană a apărat cu succes fluviul Yser de la Nieuport la Dixmude contra Armatei 4 germane.

Trupele aliate au ocupat poziţii pe un drum de cale ferată îndiguit şi, cu sprijinul vaselor monitoare britanice care bombardau de pe mare poziţiile germane, au reuşit să respingă mai multe atacuri germane succesive. Germanii au adus artilerie grea şi belgienii, rămaşi fără muniţie, au decis să deschidă ecluzele de la Nieuport şi să lase marea să inunde zona din faţa poziţiei germane, care se afla sub nivelul mării. Mai multe sute de soldaţi germani s-au înecat, dar Aliaţii au reuşit să cucerească localitatea Dixmude, deşi fără să pătrundă în restul liniei, care a rămas mai mult sau mai puţin stabilă pe tot restul războiului.

Z

Zama Victorie romană decisivă asupra cartaginezilor în cel de-al Doilea Război Punic, în 202 î.Ch, în apropiere de Zama, un oraş în provincia romană Numidia (astăzi El Kef, în Tunisia), la 160 km sud-vest de Tunis. Această bătălie a marcat sfârşitul celui de-al Doilea Război Punic: nu numai că duşmanii Romei au fost obligaţi să renunţe la Spania, dar au şi fost supuşi unor condiţii de pace umilitoare.

Cartaginezii, comandaţi de Hannibal, aveau 80 de elefanţi ca armă de şoc, dar animalele au scăpat de sub control, unele întorcându-se înapoi şi creând dezordine în propria cavalerie. Romanii, sub comanda lui Scipio, şi-au rărit rândurile ca să permită elefanţilor să treacă printre ei şi apoi şi le-au strâns şi i-au atacat pe cartaginezi, ucigând 20.000 dintre ei, potrivit legendei, deşi Hannibal a scăpat.

Zenta Victorie austriacă asupra turcilor în Războaiele Otomane, la 11 septembrie 1679, în apropiere de Zenta, în Ungaria (astăzi Senta, în Iugoslavia), la 215 km sud-est de Budapesta. Austriecii, sub comanda prinţului Eugeniu de Savoia, au ajuns din urmă armata turcească pe când traversa râul Theiss pe un pod improvizat. Eugeniu a aşteptat până când cavaleria turcă a ajuns pe celălalt mal, apoi a tăiat podul, izolând infanteria turcească, pe care apoi armata lui a început să o distrugă, fără ca să poată interveni cavaleria turcească. Se spune că pierderile turcilor au fost de 30.000 de oameni, în timp ce austriecii au pierdut numai 500.

Zeebrugge Raid britanic îndrăzneţ asupra unei baze navale germane în Primul Război Mondial, în aprilie 1918. Zeebrugge, un oraş belgian de coastă în provincia Flandra de Vest, a fost ocupat de germani în 1914 şi a fost transformat într-o importantă bază de submarine şi torpiloare. A fost frecvent bombardat de vasele de război britanice, suportând şi bombardamente aeriene, dar germanii au construit pentru submarinele lor adăposturi mari din beton, care erau impenetrabile pentru bombele epocii.

A fost în final scos din funcţie de un atac britanic la 23 aprilie 1918. Un echipaj de puşcaşi marini britanici a fost debarcat din nava *Vindictive* pe dig, pentru a provoca cât mai multe daune putea, în timp ce un submarin echipat cu explozibil s-a deplasat pe sub podul care lega digul de ţărm şi a explodat, izolându-i pe apărătorii de pe dig de orice alte întăriri. Toate acestea au

constituit o diversiune pentru a distrage atenția germanilor, iar între timp, trei crucișătoare ieşite din uz încărcate cu beton au fost duse în port şi scufundate în canal, pentru a împiedica vasele germane să intre sau să iasă. *Vindictive* a recuperat apoi echipajul debarcat şi s-a întors în Marea Britanic, lăsând oraşul Zeebrugge izolat pe tot restul războiului.

Zorndorf Victorie prusacă asupra ruşilor în Războiul de 7 Ani, la 25 august 1758, la Zorndorf, un sat prusac (astăzi Debno, în Polonia), la aproximativ 8 km nord-vest de Kostrzyn, cea mai sângeroasă bătălie din această conflagrație. Ruşii asediau Kostrzyn-ul (atunci se numea Kustrin) cu o armată de 40.000 de oameni, când Frederic cel Mare a adus o armată de 25.000 pentru a ridica asediul. Frederic i-a atacat pe ruşi şi, după o bătălie care a durat toată ziua, i-a scos din liniile lor şi i-a silit să se retragă, lăsând în urmă în jur de 10.000 de soldați căzuți în luptă. Prusacii au pierdut cam tot atâția oameni.

Ziirich înfrângere a două armate ruseşti de către francezi în Războaiele Franței Revoluționare, în iunie 1799, în munții din apropierea oraşului Ziirich, în Elveția, care a avut ca urmare retragerea țarului din coaliția împotriva francezilor. Francezii invadaseră Elveția şi creaseră Republica Helvetică în 1798. Drept răspuns, arhiducele Carol Ludovic al Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germană a intrat cu o armată de coaliție în Elveția şi i-a înfrânt pe francezi, care se aflau sub comanda mareşalului Andre Massena. Curând după aceea, arhiducele s-a îmbolnăvit şi generalul rus Aleksandr Korsakov a intrat în Elveția cu 30.000 de soldați ruşi pentru a prelua comanda trupelor de coaliție de acolo.

In acelaşi timp, mareşalul rus Aleksei Suvarov, care-şi avea baza în nordul Italiei, a traversat trecătoarea Saint-Gothard pentru a face joncțiunea cu Korsakov, aducând cu el încă 40.000 de soldați. Massena a trimis un corp de soldați să-l hărțuiască pe Suvarov în munți, apoi şi-a întors grosul armatei asupra lui Korsakov, înfrângându-l şi împrăştiindu-i armata. După aceea, l-a atacat pe Suvarov, care s-a retras, hărțuit de ambuscadele francezilor şi fără provizii. Suvarov s-a întors în Italia, lăsând în urma lui în jur de 14.000 de morți şi răniți.

Planuri de bătălie

Cele cinci planuri de bătălie care urmează au fost alese fie pentru că prezintă o bătălie deosebit de clară şi tipică pentru o anume perioadă, fie pentru că reprezintă un exemplu deosebit de grăitor privitor la succedarea tehnicilor de război pe câmpul de luptă. Luate împreună, în ordine cronologică, planurile şi legendele lor oferă o scurtă privire de ansamblu asupra naturii schimbătoare a bătăliilor de-a lungul istoriei.

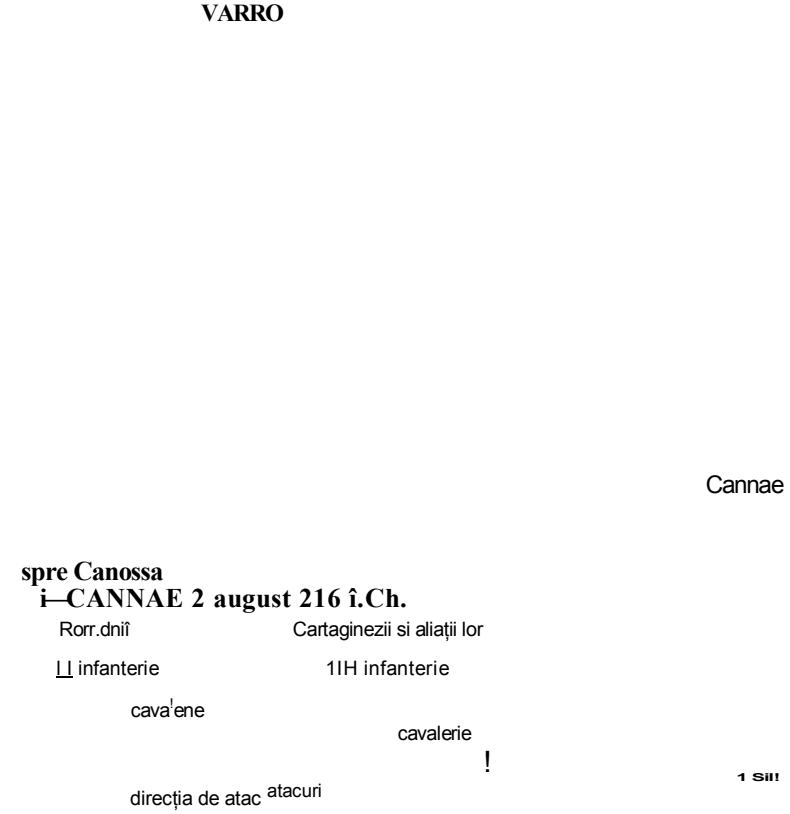

Cannae, 2 august 216 Î.Ch. O victorie spectaculoasă a cartaginezilor sub comanda lui Hannibal asupra romanilor în cel de-al Doilea Război Punic, una dintre cele mai celebre bătălii din lumea antică. Hannibal a invadat Italia prin Alpi cu o armată de cartaginezi, gali, iberici, numidieni şi alţi aliaţi în 218 î.Ch. Primele înfrângeri romane au fost urmate de o strategie defensivă de evitare a unei bătălii decisive, până când atacarea de către Hannibal a oraşului Cannae din Apulia a oferit consulilor romani Varro şi Paulus ocazia de a prinde în capcană armata carta-gineză între râul Aufidus (Ofanto) şi o forţă romană de aproape două ori mai mare. Hannibal i-a lăsat pe cei 80.000 de soldaţi care formau infanteria lui Varro să-i împingă înapoi pe gali şi pe iberici în centru, în timp ce cavaleria lui superioară a atacat cavaleria romană în ambele flancuri. Spaniolii conduşi de Hasdrubal, în flancul stâng, şi-au gonit inamicii de pe teren, apoi au încercuit centrul armatei romane pentru a-i sprijini pe numidienii lui Marhabal. Pe măsură ce frontul său central lăsa loc înaintării infanteriei romane, Hannibal a lansat un atac cu trupele sale cartagineze în flancurile formaţiei romane, iar cavaleria lui s-a regrupat ca să atace ariergarda romană în spate. Aproximativ 50.000 de romani au fost ucişi, iar efectuarea fără greş de către Hannibal a unui atac de dublă învăluire împotriva unui inamic superior din punct de vedere numeric a fost adoptată ca o lecţie de tactică militară cel puţin până în secolul XX.

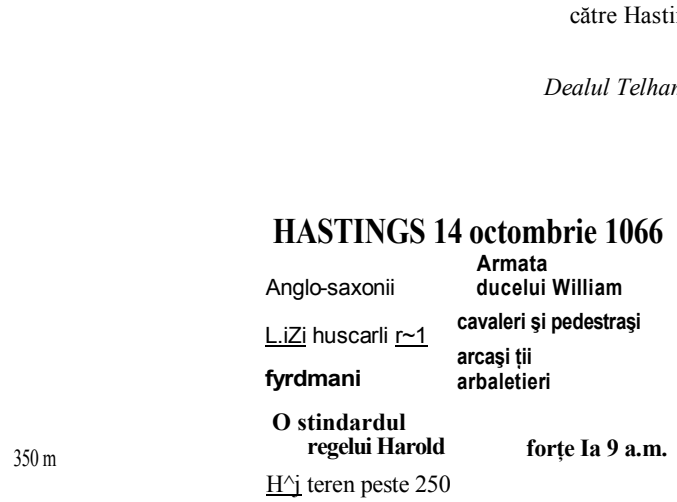

Hastings, 14 octombrie 1066 Victoria lui William, duce de Normandia, asupra ultimului rege anglo-saxon, Harold II, a constituit un punct de cotitură în istoria Angliei; ea reprezintă de asemenea un exemplu deosebit de clar de conflict între cele două sisteme militare principale din Evul Mediu timpuriu. Huscarlii, garda personală a lui Harold, înarmaţi cu o secure grea manevrabilă cu ambele mâini, preluată de la vikingi, reprezentau cei mai formidabili infanterişti din vestul Europei. Ei şi fyrdmanii (recruţii) care-i susţineau au înfruntat luptătorii din primul eşalon al armatei lui William, pionieri ai unei noi modalităţi de a purta un război, şarja de şoc a cavalerilor călare, cu lănci ţinute ferm pentru a concentra în vârful lăncii întreaga greutate a omului şi a calului. Luptătorii cu securi au rezistat unor atacuri repetate, dar neîntrerupta epuizare a armatei lui Harold datorită arcaşilor normanzi şi a atacurilor combinate ale infanteriei şi cavaleriei şi-a spus până la urmă cuvântul, după lupte care au ţinut toată ziua. Şarja de şoc a devenit trăsătura caracteristică a războiului european până la dezvoltarea unor tactici eficace pentru armele de foc în secolul XVI.

BRE1TENFELD

17 septembrie 1631

Ai mata imperialilor 11

infantei ic cavalerie

Breitenfeld, 17 septembrie 1631 Consacrarea lui Gustav Adolf, regele Suediei, în Războiul de 30 de Ani, drept campion militar al cauzei protestante pentru care s-au dat lupte înverşunate a schimbat gândirea militară în Europa secolului XVII. La Breitenfeld, cavaleria imperială, sub comanda lui Fiirstenburg, i-a împrăştiat pe saxoni, dar corpul central al armatei suedeze, dispus în unităţi mai mici şi mai mobile decât cele ale inamicului, s-a regrupat pentru a-i opri înaintarea, în timp ce cavaleria lui Gustav a înfrânt flancul stâng al armatei imperiale şi greoaiele formaţii *tercio* de suliţaşi şi muşchetari din corpul ei central. Tacticile suedeze au subliniat puterea de foc a infanteriei, determinând dezvoltarea formaţiilor în linie care au dominat tehnicile europene de război până la Războaiele Franţei Revoluţionare.

Al JSTERLITZ 2 decembrie 1805

Aliaţii
{ I infanterie
cavalerie
direcţia de atac a coloanelor I-4
3 teren peste 260m

Francezii I
infanterie

Austerlitz, 2 decembrie 1805 Considerată de mulţi ca fiind cea mai mare victorie a lui Napoleon, bătălia de la Austerlitz exemplifică noua flexibilitate şi mobilitate prin care armatele franceze de masă au contribuit la evoluţia metodelor europene de război după secolul XVIII. După depăşirea numeroaselor forţe austriece în executarea manevrelor la Ulm în noiembrie 1904, Napoleon şi-a concentrat corpurile de armată larg dispersate împotriva puternicelor forţe ruseşti şi austriece în apropiere de Olmiitz. El a simulat o retragere în direcţia Briinn, provocând un atac al aliaţilor asupra aripii sale drepte descoperite. Când coloanele aliate de armament greu s-au îndreptat spre sud de Austerlitz pentru o manevră de întoarcere a poziţiei lui, Corpurile l şi 4 au atacat frontal centrul aliat. Coloanele ruseşti sub comanda lui Buxhowden au fost împinse în Mlaştina Satschen, cu pierderi de aproape 27.000 de morţi şi răniţi, în comparaţie cu pierderile francezilor de 8.500 oameni.

KURSK
4 1ULIE-5 AUGUST 1943

Linia de front la 4 iulie
Germanii Oj Corpuri
Panzer
Corpuri de infanterie

^Maloarhanghelsk

50 ta DETAŞAMENTUL DE ARMATA *M.*
I 11 KEMPF

Kursk, 4 iulie-5 august 1943 Probabil cea mai mare bătălie de tancuri a tuturor timpurilor, bătălia de la Kursk poate fi considerată o culme a epocii războiului mecanizat, rezultat din completarea adusă în secolul XX de transportul motorizat la armatele în masă specifice secolului XIX. înaintările sovietice de după Stalingrad au creat un uriaş intrând între Belgorod şi Orei, contra căruia înaltul Comandament German a lansat Armata 9 a lui Model şi Armata 4 Panzer a lui Hoth într-un dublu atac. Apărarea sovietică era foarte bine pregătită; înaintarea lui Model a înregistrat prea puține progrese, iar cea a lui Hoth a fost în final oprită de eşaloanele de rezervă blindate sovietice într-o uriaşă bătălie a tancurilor la Prohorovka. Tentativa de intervenție a lui Kempf în această luptă a fost întreruptă când puternice ofensive strategice sovietice au fost inițiate la nord şi sud şi trupele aliate au debarcat în Italia.

Cronologia evoluției armelor

1000 î.Ch. Bâte, ciocane, topoare, pumnale, sulițe, săbii, praştii şi arcuri - toate sunt arme obişnuite pentru această epocă. Armura este de asemenea folosită pentru protecția personală.

700 î.Ch. Asirienii inventează berbecele pentru dărâmarea zidurilor. 500

î. Ch. în China apare arbaleta.

600 e.n. Scara de la şa, introdusă în Europa din Răsărit, oferă călăreților un mai bun control şi le permite o utilizare mai eficace a lăncilor şi săbiilor din şa.

668 Prima atestare a „focului grecesc", un compus incendiar.

1232 Prima atestare sigură a folosirii rachetelor de către chinezi.

1242 Prima atestare scrisă a prafului de puşcă.

1326 Prima menționare a armelor de foc, în Anglia şi Italia, sub forma tunului de calibru mic.

1378 Tunuri montate la bordul vaselor de război venețiene.

1400 In Europa apar primele arme de foc manevrate manual.

1411 Prima menționare a fitilului pentru aprinderea flintelor.

1421 Prima atestare a proiectilelor sferice explozibile de artilerie umplute cu praf de puşcă.

1450 Turnarea tunurilor devine o practică curentă.

1451 Turcii produc mortiere care trag dintr-un unghi ascuțit pentru ca proiectilele să cadă asupra inamicului.

1500 Archebuza, prima armă de foc manevrată de pe umăr.

1530 Apare închizătorul rotativ, care peimite armelor să fie purtate gata pregătite de tragere, ceea ce a dus la inventarea pistolului, o armă manevrată cu o singură mână.

1547 în Spania apar primele închizătoare cu cremene.

1570 în Germania sunt produse primele arme de foc cu țeava ghintuită.

1579 Prima utilizare a proiectilelor incandescente trase cu tunul.

1596 Introducerea unui fitil din lemn umplut cu praf de puşcă pentru aprinderea proiectilelor explozibile astfel încât acestea să explodeze în aer deasupra țintei.

1625 Introducerea afetelor pe roți pentru artileria de câmp.

1635 Apare închizătorul cu cremene perfecționat de francezi, care va deveni metoda standard de aprindere în jurul anului 1660.

1647 Francezii introduc baioneta.

1750	Introducerea artileriei hipo, în care tunarii sunt călare, oferind o mai mare mobilitate decât artileria obişnuită trasă de cai, unde tunarii mărşăluiesc pe lângă tunuri.
1776	Britanicii adoptă puşca Ferguson cu încărcare pe la cuiată, pe care o folosesc în timpul Războiului pentru Independența Coloniilor Engleze din America de Nord.
1778	Carronada, un tun uşor pentru trageri cu rază scurtă de acțiune, produs pentru vasele de război
1787	Locotenentul Shrapnel începe să perfecționeze „mitralia sferică", devenită apoi proiectilul „şrapnel".
1792	Indienii, sub comanda lui Tipu, folosesc rachete împotriva britanicilor la Seringapatam.
1806	Britanicii folosesc racheta Congreve la asediul oraşului Boulogne.
1807	Reverendul Forsyth patentează principiul de percuție pentru aprinderea armelor de foc.
1812	Cartuşe sertizate pentru armamentul de infanterie.
1813	Artileria britanică trage pentru prima oară peste capetele infanteriştilor în asalt pentru a suprima focul inamicului până când infanteria este destul de aproape ca să atace.
1814	Inventarea capsei de aprindere.
1818	Collier şi Wheeler realizează revolverul cu închizător cu cremene rotit cu mâna.
1836	Samuel Colt îşi patentează revolverul cu percuție.
1841	Prusia adoptă prima puşcă cu încărcător culisant care se încarcă pe la cuiată cu cartuşe sertizate, aşa-numita „puşcă cu ace".
1846	Schonbein inventează fulmicotonul, primul exploziv „modern".
1849	începutul unei tendințe de transformare a muschetei cu încărcare pe la gura țevii în arme de foc cu încărcare pe la cuiată.
1855	Tunul cu țeava ghintuită cu încărcare pe la gura țevii este adoptat în Franța.
1857	Smith şi Wesson patentează primul revolver cu cartuşe metalice în formă de butoiaş.
1858	Francezii introduc cuirasatele, navele de război blindate cu fier.
1859	Marea Britanie adoptă tunul cu țeava ghintuită şi cu încărcare pe la cuiată a lui Armstrong.
1861	Tunul Gatling, prima mitralieră mecanică de succes.
1862	Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii introduce în uzul militar armele individuale cu încărcare pe la cuiată.

1862	Prima bătălie între cuirasate *(Monitor* si *Merrimac)* în Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii. Pentru prima oară este folosită în luptă o turelă de tun pe un vas de război *(Monitor).*
1864	Britanicii revin la tunul cu țeava ghintuită şi încărcare pe la gura țevii pentru producerea unor tunuri cu suficientă putere cu care să atace cuirasatele.
1865	Schultz inventează pulberea fără fum.
1866	Torpila navală autopropulsată a lui Whitehead.
1866	Nobel inventează dinamita.
1868	Adoptarea generală a minelor marine detonate electric pentru protecția porturilor.
1870	Germanii creează un tun antiaerian care să tragă în baloanele ce ieşeau din Parisul asediat.
1880	Adoptarea generală a artileriei cu încărcare pe la cuiată.
1880	Este perfectat trinitrotoluenul (TNT), un exploziv puternic.
1884	Hiram Maxim inventează prima mitralieră automată.
1885	Torpila Brennan firoghidată este adoptată în Marea Britanic pentru apărarea de coastă.
1886	Franța adoptă puşca Lebel, prima armă de calibru mic cu repeti ție, cu închizător culisant şi încărcător.
1888	Prima utilizare în război a mitralierei Maxim.
1890	Puştile cu încărcător şi închizător culisant, precum modelele Mauser, Lee-Enfield, Mannlicher şi Krag-Jorgensen, devin armele obişnuite ale infanteriei.
1890	Adoptarea generală a acidului picric ca exploziv perforant pentru încărcarea proiectilelor de artilerie, sub diverse nume, ca „lidita", „şnaiderita".
1893	Borchardt-ul, primul pistol automat.
1897	Francezii introduc tunul cu tragere rapidă de 75 mm, prima piesă a artileriei de câmp care avea control de recul pe afet, muniție sertizată şi un scut pentru protecția tunarilor.
1898	Inventarea puştii-mitralieră Madsen, prima mitralieră manevra bilă de către un singur operator şi cu alimentare din încărcător.
1898	Primul submarin.
1904	Războiul Ruso-Japonez este martorul reîntoarcerii la grenada de mână.
1906	Primul zbor de succes al unui zeppelin.
1909	Tunuri antiaeriene autopropulsate create în Germania.

1911 Avioane folosite pentru cercetare, observare şi lansarea bombelor în Războiul Italo-Turc.

1912 Trinitrotoluenul adoptat ca încărcătură pentru proiectilele de artilerie în locul acidului picric.

1914 Inventarea grenadelor lansate din țevi ghintuite.

1914 Prima utilizare a armelor de foc din avioane.

1914 Vehicule blindate utilizate în Belgia.

1915 Prima utilizare a gazelor chimice în război: germanii folosesc bombe cu gaz lacrimogen împotriva ruşilor la Bolimov.

1915 Introducerea mitralierelor „sincronizate", cu tragere printr-un sistem rotativ fără să fie atinse palele acestuia.

1915 Prima utilizare în război a norului de gaz toxic de către germani împotriva britanicilor la Ypres.

1915 Germanii introduc aruncătorul de flăcări.

1915 Stokes inventează mortierul de tranşee care-i poartă numele, precursorul tuturor mortierelor de atunci încoace.

1916 Introducerea primului pistol-mitralieră.

1916 Introducerea tancului.

1917 Primul tun fără recul, tunul Davis, utilizat din avion împotriva submarinelor.

1925 Tunul aerian Oerlikon.

1931 Germania începe producerea rachetelor pentru apărare aeriană şi bombardament cu rază lungă de acțiune.

1932 Primele studii pe tema războiului biologic - folosirea microbilor - în Europa, SUA şi Japonia.

1936 Armata americană adoptă puşca automată Garând, prima armă de acest fel care va deveni articol standard în dotarea infanteriei.

1936 Descoperirea gazului neuro-paralitic în Germania.

1938 Sistemul radar de apărare britanic intră în acțiune.

1940 Prima utilizare a principiului încărcăturii cumulative, în atacurile împotriva fortului Eben Emael în Belgia.

1940 Britanicii folosesc grenada de aruncător cu încărcătură cumulativă.

1940 Britanicii introduc rachetele de apărare aeriană.

1940 Germanii introduc tunurile uşoare fără recul pentru utilizare în campanie.

1942 Germanii inventează „puşca de asalt".

1942 Americanii produc racheta „Bazooka" antitanc trasă de pe umăr.

1942	Germania introduce proiectilele de artilerie cu reacție.
1943	Prima utilizare de către Marina americană a focosului de proximitate împotriva avioanelor.
1943	Primele bombe aeriene dirijate.
1944	Germania introduce avioanele-proiectil nepilotate („VI").
1944	Germania introduce rachetele balistice (rachetele „V2").
1944	Primele rachete dirijate de apărare aeriană produse în Germania.
1944	Primele rachete antitanc ghidate prin fir produse în Germania.
1945	Bomba atomică este lansată asupra Japoniei.
1950	Prima utilizare militară a elicopterelor, pentru evacuări în caz de necesitate (Războiul din Coreea).
1955	Primele rachete strategice dirijate (racheta sovietică SS-3).
1965	Prima rachetă antirachetă (racheta americană „Sprint").
1982	Rachetele anti-navă sunt pentru prima oară utilizate în Războiul din Insulele Falkland.
1992	„Munițiile inteligente" sunt folosite în Războiul din Golf.

Mari comandanți militari

în afară de condiția binecunoscută, stabilită de numeroase autorități în materie, că un bun general trebuie să aibă noroc, există trei cerințe de bază pentru ca un comandant să fie considerat mare. Trebuie să învingă permanent în bătălii; trebuie să fie capabil să poarte la fel de bine diverse tipuri de luptă - atacuri, lupte de apărare, retrageri şi asedii; şi trebuie să-şi dovedească autoritatea în bătălie. Din păcate, rareori sunt întrunite toate trei, plus norocul.

Generalul american George Marshall, cu toate că a fost un administrator strălucit, nu a condus niciodată o bătălie şi astfel nu se poate număra printre marii comandanți (deşi poate ar merita, pentru modestia cu care, conştient de faptul că era omul potrivit la locul potrivit, a rămas în funcția respectivă). Generalul George Paîton, pe de altă parte, este considerat printre cei mari pentru felul în care a manevrat blindatele în atac, dar nu era deloc competent într-o operațiune după plan. Coborând în timp, generalul confederat Robert E. Lee a fost un strateg şi un tactician strălucit, dar nu a avut nici un control asupra subordonaților săi, din cauza cărora a pierdut mai multe bătălii decât a câştigat vreodată.

La aceste dificultăți în evaluarea comandanților militari se mai adaugă şi problema comparării comandanților din diferite epoci. Putea Montgomery să reziste pe covertă, sau Horatio să conducă Armata 8? Ar fi putut Nimitz să lupte la Trafalgar şi şi-ar fi dovedit Nelson talentele în era portavioanelor? Nu vom şti niciodată, iar speculațiile sunt inutile, în consecință, lista care urmează reprezintă mai degrabă o selecție subiectivă a unora dintre comandanții ale căror bătălii figurează în dicționar, cu prezentarea pe scurt a carierelor lor.

Alexander, Şir Harold Rupert Leofric George, primul conte Alexander de Tunisia, 189l-1969, general în Armata britanică Al treilea fiu al celui de-al patrulea conte de Caledonia, Alexander a fost repartizat în Garda Irlandeză şi avut o carieră bogată începând cu 1914. mai întâi în Franța şi apoi la frontiera de nord-vest a Indiei, devenind în 1937 cel mai tânăr general al Armatei britanice.

în cel de-al Doilea Război Mondial, a condus Divizia l în Franța în 1939 şi a fost ultimul soldat britanic care a plecat din Dunkerque în 1940. După aceea a fost comandant suprem cu grad de general la Comandamentul de Sud, până când a devenit comandant suprem în Birmania (astăzi Myanmar), în martie 1942, unde a comandat trupele britanice în timpul retragerii de la Rangoon. L-a înlocuit pe generalul Şir Claude Auchinleck la comanda supremă a armatei din Orientul Mijlociu în august 1942, conducând campaniile Armatei 8 a lui [)Montgomery în Africa de Nord, şi a devenit locțiitorul lui Eisenhower, care se afla la comanda forțelor aliate din Tunisia în 1943. După capitularea forțelor Axei în Africa de Nord, Alexander a comandat armatele britanice din Sicilia şi Italia în 1944, unde eforturile sale au fost frânate de

prioritatea acordată pregătirilor ODebarcării în Normandia. A fost promovat la gradul de feldmareşal si apoi numit comandant suprem în Mediterană în decembrie 1944.

La sfârşitul războiului, a fost numit guvernator general al Canadei în 1946-52 şi ministru britanic al apărării între 1952-54. Alexander a fost un tactician excepțional şi un comandant popular, pe care rareori l-a părăsit norocul.

Alexandru cel Mare, 356-323 î.Ch., rege al Macedoniei Alexandru şi-a dovedit pentru prima oară talentele tactice în fruntea unei armate macedonene la vârsta de şaisprezece ani, în bătălia de la l)Cheroneea. El a urmat tatălui său, regele Filip I, la tronul Macedoniei la vârsta de douăzeci de ani şi a adăugat victoriei sale de la Cheroneea o serie de campanii fulgerătoare în care a zdrobit triburile răsculate din nordul Macedoniei şi o revoltă împotriva dominației macedonene asupra Greciei.

Apoi a condus o armată peste Helespont (Dardanelele de astăzi), în 334 î.Ch., pentru a îndeplini planul tatălui său de cucerire a Imperiului Persan. în vara anului următor, Asia Mică se afla complet sub controlul său şi Alexandru a distrus armata lui Darius, regele Persiei, la l)lssos. După aceea a trecut prin Siria şi Fenicia şi a intrat în Egipt, unde a fost făcut faraon pentru că țara, fostă provincie persană, a capitulat fără să mai aştepte să fie cucerită. Alexandru s-a îndreptat către Babilon în 331 î.Ch., înfrângându-l pe Darius încă o dată la OGaugamela. La vârsta de 26 de ani era stăpânul necontestat al lumii cunoscute la est de Adriatica.

A condus mai multe campanii de subjugare a diverselor triburi barbare până la frontiera indiană între 330 şi 327 î.Ch., fondând colonii în Afghanistan şi ajungând în Sogdiana în 328 î.Ch., unde s-a însurat cu Roxana, fiica regelui Oxyarte. Din Afghanistan s-a dus în India în 326 î.Ch. şi a înfrânt mai mulți prinți indieni, dar armata lui a refuzat să meargă mai departe de râul Hyphasis (astăzi Beas), la granița îndepărtată a Punjabului. Şi-a consolidat victoriile şi s-a întors în Macedonia, unde a rămas doi ani, apoi a pornit din nou în 323 î.Ch. într-o campanie de cucerire a Arabiei. Se afla pe punctul de a-şi începe expediția când a fost lovit de febră şi a murit. După moartea sa, imperiul lui a fost împărțit între generalii săi, Seleucizii, care în anii următori s-au luptat pentru succesiune într-o serie de operațiuni cunoscute în istorie sub numele de Războaiele Siriene.

Bradley, Omar Nelson, 1893-1981, general în Armata Statelor Unite ale Americii Instructor la West Point în perioada interbelică, Bradley a comandat o divizie de infanterie în 1942 şi a fost trimis în Africa de Nord în 1943 ca să reorganizeze Corpul 2 de armată al Statelor Unite ale Americii, rămânând în fruntea lui pe tot restul campaniilor din Sicilia şi Tunisia. După aceea a comandat Armata l americană în [)Debarcarea în Normandia din iunie 1944, funcție pe care a servit-o cu o remarcabilă eficiență. După ce a ieşit nevătămat

din capul de pod din Normandia, i s-a încredinţat comanda Grupului 12 de armată, al cărui electiv a crescut la l ,3 milioane de soldaţi, cea mai numeroasă forţă americană adunată vreodată. El a condus această armată în Germania în 1945, şi apoi a comandat întreaga campanie americană până la sfârşitul războiului. Un tactician eficient, marea sa forţă a stat în atitudinea lui imperturbabilă şi încrederea sa calmă în momentele de presiune.

Brusilov, Aleksei Alekseievici, 1853-1926, genera! în Armata rusă Brusilov a intrat în Armata rusă ca dragon, servind în Războiul Ruso-Turc din 1877-78. Apoi a devenit comandant al Diviziei de cavalerie de gardă în 1906. La izbucnirea Primului Război Mondial în 1914, era comandant general al Armatei 8 rusească şi a jucat un rol important în cucerirea Galiţiei. în 1916 a fost numit comandant al tuturor armatelor ruseşti dintre Pripet si Prut (frontul central), şi a fost autorul Ofensivei l)Brusilov din iunie 1916, cucerind o zonă considerabilă din Galiţia şi întregul teritoriu al Bucovinei.

L-a înlocuit pe generalul Mihail Alekseiev la comanda supremă a Armatei ruse în iunie 1917, dar părerile lui politice au trezit suspiciuni şi trei luni mai târziu a fost înlocuit. După ce bolşevicii au preluat puterea în noiembrie 1917, a fost arestat, dar în 1920 era comandatul Armatei Roşii care i-a alungat pe polonezi până la câteva mile depărtare de Varşovia înainte de a fi respinsă de ei. Cariera lui din anii ce au urmat nu este cunoscută cu exactitate.

Brusilov a fost unul dintre puţinii generali competenţi din armata ţarului şi, ţinând cont de calitatea soldaţilor şi de lipsa proviziilor şi a altor servicii, victoriile lui au constituit o mărturie remarcabilă a talentului său.

Collins, J. Lawton („Lîghtnin' Joe") [Joe Fulgerul], 1886-1963, general în Armata Statelor Unite ale Americii Un bun exemplu de talent ivit în Armata americană în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Collins a fost remarcat iniţial când a condus Divizia 25 infanterie în bătălia de la l)Guadalcanal în 1942 şi, eliberând puşcaşii marini americani care efectuaseră primele debarcări, a dus la capăt cucerirea insulei. După aceea a comandat un corp de armată în Noua Guinee, a preluat comanda Corpului 7 la sfârşitul anului 1943 şi l-a condus în invazia Franţei la 6 iunie 1944 în i)Debarcarea în Normandia. Forţele lui au cucerit Cherbourg-ul, au închis Culoarul [)Falaise, au eliberat regiuni întinse din Belgia şi au condus un contraatac în Bătălia din l)Ardeni în ianuarie 1945. Apoi a trecut Rinul la Remagen, a luptat în Ruhr şi armata lui a luat prima contacl cu forţele sovietice la (>Torgau în 1945. Un bun tactician şi un comandant iubit de soldaţi, prin ripostele şi manevrele lui rapide şi-a meritat porecla.

Donitz, Karl, 189l-1980, amiral în Marina germană După ce şi-a luat diploma de ofiţer în 1910, Donitz a comandat forţa de submarine a Marinei între 1939-43 şi a elaborat tehnica „haitei de lupi" în războiul de submarine, care a dus la scufundarea a 15 milioane de tone de transporturi pe mare ale Aliaţilor în cursul războiului. Modul strălucit în care a manevrat submarinele

a creat dificultăţi liniilor de aprovizionare ale Marii Britanii, care au fost doar treptat depăşite.

A urmat amiralului Erich Raeder la comanda supremă a Marinei în ianuarie 1943 şi a încercat din răsputeri să depăşească superioritatea navală aliată, cu un oarecare succes. A reuşit să menţină încrederea lui Hitler în el după ce comandanţii Armatei şi ai Luftwaffe-i au căzut în dizgraţie şi a fost nominalizat ca succesor al său în mai 1945. Singura lui acţiune ca lider al Reich-ului a fost să negocieze condiţiile de capitulare. A fost arestat la 23 mai şi judecat în Procesul de la Niirnberg în 1946, primind o condamnare la zece ani de închisoare.

Eugeniu, Prinţ de Savoia, 1663-1736, soldat austriac Fiu al prinţului Eugene Maurice de Savoia-Carignan, Eugeniu s-a născut la Paris şi a fost educat în Franţa. Când Ludovic XIV a refuzat să-i dea o funcţie de comandă, a intrat în armata austriacă şi a rămas un francofob înverşunat tot restul vieţii. A luptat împotriva turcilor pentru apărarea Vienei în 1683 şi împotriva francezilor pe Rin. S-a descurcat bine şi a avansat rapid în grad.

A deţinut un post de comandă în Italia în 1691 şi a obţinut mai multe victorii asupra francezilor. S-a întors să lupte din nou cu turcii în 1697. Când a izbucnit Războiul de Succesiune la Tronul Spaniei din 170l-l4, s-a întors în Italia şi i-a înfrânt pe francezi în mai multe ciocniri, în 1704 şi-a început asocierea cu Marlborough la OBlenheim, a făcut o scurtă incursiune în Italia ca să cucerească oraşul Torino şi s-a întors pentru bătălia de la l)Oudenaarde.

După un scurt interludiu de pace a luptat din nou cu turcii în 1716 şi a cucerit Belgradul. A servit ca guvernator al Olandei până în 1734, când i-a condus pe austrieci în Războiul de Succesiune la Tronul Poloniei din 1734-35, murind la Viena în 1736. Un minunat tactician, a avut un simţ înnăscut al riscului, câştigând prin dibăcia manevrelor lui o serie de victorii asupra unor armate cu mult superioare.

Frederic (II) cel Mare, 1712-1786, rege al Prusiei Frederic şi-a început cariera militară în campania de pe Rin cu prinţul Eugeniu de Savoia în 1734. A urmat tatălui său Frederic Wilhelm I la tron în 1740, tocmai când Măria Tereza urca pe tronul Austriei şi refuza să recunoască dreptul Prusiei asupra Sileziei. Frederic a purtat un război victorios contra Austriei pentru a-şi obţine dreptul în Războiul de Succesiune la Tronul Austriei, după care i s-au alăturat Franţa, Bavaria şi Saxonia pentru a ţine Austria la respect. Austriecii s-au întors în 1742 şi Frederic a luptat din nou, respingându-i la l)Hohenfriedburg. A urmat o serie de bătălii, după care austriecii au consimţit în final ca Silezia să aparţină Prusiei prin pacea din 1745. Lupta a fost reluată în Războiul de 7 Ani din 1756-63, după care au urmat mai mulţi ani de pace în care şi-a perfectat regimul autocrat în Prusia şi a obţinut Prusia Occidentală în prima împărţire a Poloniei în 1772. A pornit în ultima sa campanie în 1779 împotriva Austriei, pentru a-şi afirma încă o dată dreptul asupra Sileziei. De data aceasta,

austriecii s-au pregătit mai bine şi Frederic nu a mai reuşit să facă mare lucru înainte ca pacea să fie mediată de Ecaterina a Rusiei. Principala contribuţie a lui Frederic la arta militară a fost perfecţionarea artileriei hipo în care toţi tunarii erau călare şi nu mai mărşăluiau alături de tunurile trase de cai. Acest lucru a făcut ca artileria lui să fie considerabil mai mobilă, şi astfel să exercite o influenţă mai mare asupra desfăşurării unei bătălii.

Grant, Ulysses S(impson), 1822-1885, **general în Armata Statelor Unite ale Americii** Grant şi-a primit diploma de ofiţer la West Point în 1843 şi a luptat în Războiul Americano-Mexican din 1845-48, retrăgându-se din armată în 1854 ca să devină un om de afaceri fără prea mult succes. S-a întors la comanda unui regiment din garda naţională americană ca urmare a unui ordin de stat la izbucnirea Războiului de Secesiune în 1861 şi curând după aceea a devenit general de brigadă. I s-a încredinţat comanda unui corp de armată în campania din Valea Mississippi şi s-a remarcat prin cucerirea Fortului Donelson în 1862. Carierea sa militară a fost pe punctul de a se încheia atunci când forţele confederate l-au luat prin surprindere în bătălia de la l)Shiloh în 1862, dar Abraham Lincoln a continuat să-l sprijine şi Grant şi-a răscumpărat rapid vina, manifestând un spirit de luptă agresiv, şi i s-a încredinţat comanda Armatei 13. A pornit o campanie de succes, care s-a încheiat cu cucerirea localităţii [)Vicksburg în iulie 1863 şi a adus întregul front de pe Mississippi sub controlul unioniştilor. Promovat la gradul de general-maior, a mai câştigat o victorie răsunătoare la l)Chattanooga şi a fost numit general-locotenent.

A fost convocat la Washington în 1864 şi i s-a încredinţat comanda întregii Armate Unioniste. Şi-a stabilit statul major cu Armata de pe Potomac a generalului George Meade şi a dus o campanie înverşunată împotriva sudiştilor sub comanda lui Robert E. l)Lee, luptând în bătăliile de la l)Wilderness, t>Spotsylvania, l)Cold Harbor şi l)Petersburg, înainte de a accepta capitularea lui Lee la Appomattox în 1865. A fost ales preşedinte al Statelor Unite ale Americii în 1868 şi reales în 1872.

Grant ar putea fi considerat primul dintre generalii „moderni". Disprețuia pompa şi manevrele demonstrative, dar a avut un respect deosebit pentru logistica războiului general. De asemenea, a înţeles, aşa cum puţini au făcut-o la vremea respectivă, că obiectivul lui nu era capitala lui Lee, ci armata generalului sudist; trebuia să o distrugă doar pe aceasta şi restul urma de la sine. Pierderile lui au fost ceva mai mari decât cele ale lui Lee, dar a reuşit să le înlocuiască, spre deosebire de adversarul său sudist.

Guderian, Heinz, 1888-1954, general în Armata germană După ce a servit în Primul Război Mondial, s-a specializat în transporturi, fiind un entuziast al mecanizării, ceea ce i-a orientat interesul spre tancuri şi spre modul lor de folosire. El este creatorul diviziilor germane blindate Panzer, care au format vârful de lance al strategiei de atac în *Blitzkrieg-ul* lui Hitler, şi a comandat coloane blindate în ocuparea Cehoslovaciei şi Austriei în 1938, precum şi

Corpul 19 Panzer în invazia Poloniei şi Franţei în 1939. In ambele campanii a demonstrat efectul zdrobitor al formaţiunilor blindate în plină viteză asupra unui inamic static. Operaţiunile sale i-au înspăimântat pe propriii comandanţi, dar au demonstrat adevărul teoriilor lui dinainte de război, în cursul invaziei Uniunii Sovietice din 1941, a comandat Grupul 2 Panzer şi a izbutit să creeze breşe în sistemul rusesc de apărare, luând sute de mii de prizonieri. Cu toate acestea, el a efectuat o retragere tactică ce a provocat furia lui Hitler, care i-a retras comanda în 1942. A fost reinstituit ca inspector general al trupelor blindate în 1943, responsabil cu aprovizionarea de echipamente şi cu instrucţia, dar în acel moment al războiului n-a mai putut face mare lucru, împiedicat fiind de o stare precară a sănătăţii şi de interferenţe politice. După complotul din iulie 1944 împotriva lui Hitler, a devenit şef de Stat Major, dar în urma unei alte neînţelegeri cu Hitler a fost în final scos din armată în martie 1945. A fost, fără îndoială, cel mai de seamă comandant al războiului blindat pe care l-a dat acest secol.

Haig, Şir Douglas, 186l-1928, feldmareşal în Armata britanică Haig a servit în campaniile de la Omdurman şi din Africa de Sud, iar în Primul Război Mondial a comandat Corpul l de armată între 1914-15 şi Armata l în 1915, înainte de a-i succede lui Şir John French în funcţia de comandant suprem în 1915. Ofensiva sa de pe Somme, în Franţa, în vara anului 1916 a câştigat un teren considerabil numai cu pierderi enorme de vieţi omeneşti, iar ofensiva lui de la Passchendaele, în Belgia, din iulie până în noiembrie 1917, a câştigat puţin cu pierderi similare. L-a sprijinit cu devotament pe mareşalul francez Ferdinand Foch în numirea lui la comanda supremă a armatelor aliate şi în ofensiva lui victorioasă din 1918. Numai clarviziunea lui Haig l-a convins pe Foch să-şi extindă atacul la nord, spărgând astfel Linia Hindenburg. A fost aspru criticat de unii istorici moderni atât pentru îngrozitoarele pierderi în bătăliile de pe (>Somme şi de la !)Passchendaele, cât şi pentru aşa-zisa lui „lipsă de imaginaţie", dar în acest sens nu a fost mai rău decât contemporanii săi, ba chiar ceva mai bun decât mulţi. A comandat cea mai numeroasă armată britanică din istorie şi a condus-o cu mare succes în vara lui 1918, zdrobind Armata germană.

Hannibal, 247-182 î.Ch., general cartaginez Pe când era copil, tatăl său, Hamilcar Barca, l-a luat în Spania în 237 î.Ch., unde l-a obligat sub jurământ să-şi dedice viaţa distrugerii Romei. A servit în Spania sub Hamilcar şi, după moartea tatălui său, sub comanda cumnatului său, Hasdrubal. Când Hasdrubal a fost asasinat în 221 î.Ch., Hannibal i-a urmat la comanda armatei cartagineze la vârsta de 25 de ani. Doi ani mai târziu a început un război cu Roma cu asediul de la Saguntum (astăzi Sagunto, lângă Valencia), care a grăbit declanşarea celui de-al Doilea Război Punic. A mărşăluit din Spania, unde-şi avea baza, prin sudul Franţei şi a trecut Alpii ca să atace nordul Italiei în 218 î.Ch. I-a înfrânt pe romani la Trasimene în 217 î.Ch. După aceea a înaintat spre sud, a mai înfrânt

o dată trupele romane, a ocolit Roma şi s-a năpustit asupra unei alte armate romane la OCannae şi a anihilat-o.

Din acel moment, totuşi, s-a aflat într-o oarecare dificultate: nu a reuşit să-şi înlocuiască pierderile, în timp ce inamicii lui nu au avut asemenea probleme, şi în următorii ani acţiunile lui au fost limitate de acest neajuns, astfel încât n-a mai găsit niciodată puterea să asedieze Roma. In 207 î.Ch., o altă armată cartagineză, sub comanda unui alt Hasdrubal, fratele lui Hannibal, a pătruns în nordul Italiei. Dacă această armată ar fi reuşit să-şi croiască drum spre sud şi să i se alăture lui Hannibal, lucrurile ar fi stat altfel, dar a fost întâmpinată de romani la OMetaurus şi total distrusă. După diverse acţiuni defensive, Hannibal a fost rechemat în Cartagina în 203 î.Ch., pe când romanii lansau o ofensivă majoră asupra bazelor cartagineze din Spania şi Sicilia, iar o armată sub comanda lui Scipio ameninţa însăşi Cartagina. Lui Hannibal i s-au dat soldaţi prost instruiţi şi a fost supus interferenţelor politice, înregistrând mai puţine succese în această campanie şi sfârşind prin a fi înfrânt la l)Zama în 202 î.Ch. Romanii i-au cerut să capituleze, dar el a fugit din Cartagina în Bitinia, unde s-a otrăvit în 182 î.Ch., când romanii exercitau presiuni asupra bitinienilor să-l extrădeze.

Hindenburg, Paul Ludwig Hans von Beneckendorf und von, 1847-1934, feldmareşal în Armata germană Născut la Posen într-o familie aparţinând iuncherimii prusace, Hindenburg şi-a luat diploma de ofiţer în 1866, a servit în Războaiele Austro-Prusian şi Franco-German, retrăgându-se în 1911. în cursul Primului Război Mondial a fost comandant suprem şi, împreună cu Ludendorff, practic a dirijat politica Germaniei până la sfârşitul războiului.

I s-a încredinţat comanda în Prusia Orientală în august 1914 şi a avut meritul de a-i înfrânge pe ruşi la (>Tannenberg, fiind promovat la gradul de feldmareşal şi în funcţia de comandant suprem. După război, şi-a folosit poziţia de erou naţional ca să se lanseze în politica de extremă dreaptă, devenind preşedinte al Republicii de la Weimar între 1925-31. Reales preşedinte în 1932, a fost obligat să-l invite pe Hitler să preia funcţia de cancelar al statului în ianuarie 1933.

Hutier, Oskar von, 1857-1934, general în Armata germană Von Hutier a intrat în armata germană în 1875, iar în 1912, ca general-locotenent, a comandat Divizia l de Gardă în Berlin. După aceea, a deţinut diverse posturi de comandă minore, dar a fost remarcat pentru prima oară în vara anului 1917, când, aflat la comanda Armatei 8 germane, a cucerit l)Riga la 3 septembrie, în timpul ofensivei asupra acestui oraş în septembrie 1917, a dezvoltat tactica folosirii unor mici unităţi de infanterişti bine instruiţi şi înarmaţi, care să se infiltreze în poziţiile inamice, să le întoarcă şi să forţeze astfel formarea de culoare prin care să treacă marile unităţi. Această manevră a fost susţinută de un sprijin bine planificat al artileriei elaborat de comandantul său de artilerie, colonelul Bruchmiiller. Cunoscute la acea vreme ca „tacticile lui Ludendorff,

din cauză că ideea îi fusese atribuită acestui general, abia ceva mai târziu a fost apreciată contribuția lui Hutier. Tactica a fost perfecționată şi utilizată mai târziu cu efecte considerabile în t)Ofensiva Germană de Primăvară din 1918.

Jukov, Gheorghi Konstantinovici, 1896-1974, mareşal în Armata Roşie sovietică Jukov s-a alăturat bolşevicilor şi Armatei Roşii în 1918 şi a condus regimentul de cavalerie în Războiul Civil din 1918-20. Armata lui a înfrânt forțele japoneze în Mongolia la l)Halhîn-Gol în 1939. Curând după aceea, el îşi demonstrează aptitudinile strategice la Manevrele de Război ale înaltului Comandament şi este numit şef de Stat Major. Copieşit la început de atacul german din 1941, a apărat Moscova în acelaşi an, a contraatacat la t>Stalingrad în 1942 şi a organizat eliberarea Leningradului în 1943. A condus armatele sovietice în bătălie în intrândul de la l)Kursk, a plănuit şi executat Operațiunea (>Bagration care a provocat aproape distrugerea Grupului de armate germane Centru în 1944, şi în final şi-a condus armata spre Berlin. S-a aflat în fruntea delegației aliate care a primit capitularea germană în 1945 şi apoi a comandat armata sovietică de ocupație în Germania. După război, a servit ca ministru sovietic de apărare între 1955-57.

Kesselring, Albert, 1885-1960, feldmareşal în Armata germană Ofițer de Stat Major în Primul Război Mondial, a fost transferat la forțele aeriene şi a devenit comandantul suprem al Statului Major aerian în 1936, comandând o parte din Luftwaffe în 1939-40, în timpul invaziilor în Polonia şi Țările de Jos şi în primele faze ale Bătăliei pentru Marea Britanic. Apoi a comandat forțele aeriene pe fronturile italian şi rusesc. A devenit comandant suprem al armatei germane din Italia în 1942, unde a purtat o campanie de apărare strălucită, ținând în loc forțele aliate combinate pe tot parcursul anului 1943. în martie 1945 a fost mutat în Germania, unde a devenit comandantul suprem al Frontului de Vest, dar n-a mai putut face mare lucru în momentul acela, şi la moartea lui Hitler s-a predat cu trupele din subordinea sa. Sentința la moarte primită pentru crime de război în Procesul de la Niirnberg din 1947 a fost comutată în închisoare pe viață, dar a fost eliberat în 1952.

Lee, Robert Edward, 1807-1870, **general în Armata Confederată din Statele Unite ale Americii** Lee şi-a luat diploma de inginer militar la West Point şi s-a distins în Războiul Americano-Mexican din 1846-48, devenind colonel, în 1859 a înfrânt atacul lui John Brown la Harper's Ferry. Deşi Lee îşi eliberase propriii sclavi cu mult înainte de începerea Războiului de Secesiune şi se opunea secesiunii, devotamentul său pentru Virginia natală l-a făcut să intre în Confederația statelor sudiste. La izbucnirea războiului în 1861, şi-a dat demisia din Armata Statelor Unite, hotărându-se să rămână în Virginia, statul său natal, şi „doar să ridice sabia în apărarea ei." Dar s-a lăsat convins să preia comanda gărzii naționale din Virginia şi să devină consilierul militar al lui Jefferson Davis, preşedintele Statelor Sudiste, în 1862, când general-maiorul George McClellan amenința să cucerească Richmond-ul, a început să

joace un rol mai activ, şi după ce J. E. Johnston a fost rănit în luna mai a preluat comanda armatei Virginiei de Nord.

Apoi l-a scos pe McClellan din district în [)Campania de Şapte Zile, l-a înfrânt pe Pope la (>Bull Run, a invadat Maryland-ul, a purtat o bătălie indecisă împotriva lui McClellan la [)Antietam, a câştigat o victorie remarcabilă la l)Chancellorsville, a înaintat în Pennsylvania, unde l-a înfruntat pe generalul George Meade şi a fost respins la l)Gettysburg. Apoi s-a retras spre Virginia şi a dat o serie de bătălii defensive împotriva lui Ulysses S. Grant, care au culminat cu asediul oraşului l)Petersburg între iunie 1864 şi aprilie 1865. A fost scos de pe poziția lui şi obligat să capituleze la Appomattox la 9 aprilie 1865. Lee a fost unul dintre cei mai capabili tacticieni americani şi un bun strateg, dar nu a fost ajutat de subordonații lui, care de multe ori i-au ignorat sau nu i-au urmat instrucțiunile; greşeala sa a fost că a preferat să dea sugestii decât ordine categorice. După 1864, sarcina lui a fost făcută imposibilă de reducerea treptată a armatelor sale şi de incapacitatea lui de a înlocui pierderile.

Lettow-Vorbeck, Paul Emil von, 1870-1946, în Armata germană A intrat în artileria germană în 1890 şi a servit în Răscoala Boxerilor din China în 1900 şi apoi în Africa de Sud-Vest Germană, în 1914 era comandantul militar al Africii de Sud-Vest Germane (astăzi Tanzania), unde a strălucit ca tactician. Cu o armată numărând înjur de 3.000 de germani şi 11.000 de soldați băştinaşi şi, în principiu, fără nici un sprijin din partea Germaniei, a ținut pe loc o armată aliată cu un efectiv de 130.000 de oameni, sub comanda generalului Jan Smuts, până când s-a retras în final peste frontiera Africii de Est Portugheze în 1917. De aici a continuat să poarte o campanie de gherilă împotriva Aliaților pe tot restul războiului. N-a fost niciodată înfrânt cu adevărat pe câmpul de luptă şi nu s-a predat decât la două săptămâni după semnarea armistițiului. Promovat la gradul de general în 1917, deşi operațiunile lui n-au afectat niciodată cursul general al războiului, el a ținut blocată în Africa o forță aliată considerabilă şi efectiv a izolat-o pe tot restul războiului. A fost primit cu lauri la întoarcerea în Germania şi s-a retras în 1920.

Ludendorff, Erich, 1865-1937, general în Armata germană Ludendorff a intrat în armată în 1882 şi în Statul Major General în 1898, unde, printre altele, a perfectat detaliile Planului Schlieffen pentru invazia Belgiei în 1914. A servit pe câmpul de luptă în cursul anului 1914 şi a preluat capitularea oraşului Liege, după care a plecat pe frontul rusesc în calitate de comandant suprem al Liniei Hindenburg şi a plănuit şi executat înfrângerea ruşilor în bătălia de la l)Tannenberg. Apoi a preluat responsabilitatea unei reorganizări majore a Armatei germane şi a elaborat strategia care le-a permis germanilor să paralizeze România în timp ce francezii şi britanicii erau ținuți în şah. Pe frontul rusesc, împreună cu von Hutier. a dezvoltat noi tactici care implicau „trupe de asalt" şi concentrări abile de artilerie, folosite în bătăliile de la l)Riga şi l)Caporetto.

A plănuit l)Ofensiva Germană de Primăvară din 1918, care a fost cât pe ce să străpungă liniile de apărare aliate, dar din iulie 1918 a suferit o serie de înfrângeri şi nu a reuşit să-şi aducă întăriri pe cât de rapid au putut Aliaţii. Prăbuşirea Liniei Hindenburg sub atacul britanic din septembrie, urmată curând de căderea Bulgariei, l-au făcut să-şi piardă încrederea şi să solicite începerea negocierilor de pace. Când s-au deschis tratativele s-a răzgândit, a refuzat să coopereze şi a fost demis de Kaizer la 26 octombrie 1918. Strateg îndrăzneţ şi întreprinzător, el a fost totuşi nepăsător faţă de condiţia materială a soldaţilor săi si n-a prea avut fler politic.

Marlborough, John Churchill, primul duce de Marlborough, 1650-1722, soldat englez Churchill a intrat în armată ca stegar al Gărzii şi a luptat la Tanger la vârsta de 16 ani. Apoi a servit sub comanda lui Turenne în Olanda şi a fost făcut colonel înainte să împlinească 30 de ani. I s-a dat comanda armatei sub regele lacob II, dar în 1688 l-a trădat pentru William de Orania, pentru care a luptat la l)Boyne, însă în 1692 a căzut în dizgraţie pentru o intrigă iacobită şi din nou a tins să-l prefere pe exilatul lacob II.

în 1702, regina Ana, în plină ascensiune, l-a făcut duce şi i-a dat comanda armatelor britanică şi olandeză. A fost stânjenit în acţiunile sale de cerinţa ca toate manevrele să-i fie aprobate de olandezi, dar în ciuda acestui fapt i-a alungat treptat pe francezi din poziţiile lor până când, în cele din urmă, a câştigat bătălia de la l)Blenheim în 1704. Eliberat, în final, de supravegherea olandeză doi ani mai târziu, a câştigat victoria de la [)Ramillies, în Belgia, în 1706, şi a curăţat definitiv Flandra de francezi. Apoi a intrat în diplomaţie, îndepărtând o posibilă intervenţie a Suediei în război, după care s-a întors în Ţările de Jos ca să câştige bătălia de la (>Oudenaarde în 1708. Franţa a refuzat condiţiile de pace care i-au fost oferite, iar Marlborough i-a învins din nou pe francezi la l)Malplaquet în 1709, dar după aceasta amestecul politic i-a îngrădit acţiunile şi a fost acuzat de însuşire ilegală a banilor publici. Scandalul s-a stins, dar el a suferit o congestie cerebrală în 1716 şi după aceea n-a mai jucat nici un rol în treburile obşteşti. Lui Marlborough i se păstrează o amintire plină de respect nu numai pentru talentele sale tactice, strategice şi diplomatice, dar şi pentru insistenţa lui pentru solde şi condiţii decente pentru soldaţii săi, lucru rar întâlnit la un comandant militar la acea epocă.

Moltke, Helmuth Cari Bernhard, conte von, 1800-1891, în Armata prusacă Moltke (cel Bătrân) şi-a început cariera ca locotenent în Armata daneză în 1819. Şi-a dat demisia trei ani mai târziu pentru a intra în Armata prusacă şi în 1832 făcea deja parte din Statul Major General. A servit în calitate de consilier militar în Armata turcă între 1835-40 şi a fost numit comandant suprem al Statului Major General în 1858, când plănuia să se retragă din armată.

In această calitate a elaborat şi executat războiul-fulger împotriva Danemarcii din 1863-64, apoi a dezvoltat tactici potrivite pentru utilizarea armelor

cu încărcare prin camera închizătorului şi a trecut la planificarea şi câştigarea Războiului Austro-Prusian din 1866. Această campanie a revelat mai multe deficienţe în organizarea şi operaţiunile armatei prusace, pe care Moltke s-a apucat să le corecteze, la timp pentru a le folosi în Războiul Franco-Prusian din 1870-71. A condus trei armate peste frontiera franceză, cu intenţia de a efectua un atac convergent asupra frontului şi flancurilor armatei mareşalului Bazaine. Impetuosul atac al generalului Steinmetz, unul dintre comandanţii corpurilor armatei sale, a ruinat acest plan, permiţându-i lui Bazaine să se refugieze la Metz. După aceasta, Moltke a condus de la o zi la alta războiul, profitând de fiecare ocazie, şi a efectuat o campanie eficace care în decurs de o lună a scos din război întreaga armată reguiată franceză.

După război, a continuat să fie şeful Statului Major până în 1888. Talentul lui s-a bazat pe o solidă cunoaştere a istoriei militare şi pe deschiderea faţă de ideile noi. El este cel care a inventat principiul comenzii prin delegare de atribuţii, oferind o mai mare libertate şi responsabilitate ofiţerilor subordonaţi, care uneori nu reuşeau să se ridice la standardele lui. Puţini comandanţi din istorie au mai avut energia, îndrăzneala şi hotărârea lui.

Montgomery, Bernard Law, primul viconte Montgomery de Alamein, 1887-1976, **feldmareşal în Armata britanică** După ce a luptat pe tot parcursul Primului Război Mondial, Montgomery şi-a clădit o reputaţie de instructor de trupe meticulos. A comandat o parte a Armatei Expediţionare Britanice în Franţa între 1939-40 şi a luat parte la evacuarea din l)Dunkerque. în august 1942 a preluat comanda Armatei 8, apoi a blocat înaintarea germană spre Cairo. Victoria lui de la El l)Alamein din octombrie a schimbat cursul războiului în Africa de Nord şi a fost urmată de expulzarea lui Rommel din Egipt şi rapida înaintare a Aliaţilor în Tunisia, în februarie 1943 trupele lui Montgomery au intrat sub comanda generalului Eisenhower şi au participat la cucerirea Tunisiei şi a Siciliei şi la invazia Italiei.

Montgomery a fost promovat la gradul de feldmareşal în 1944 şi a comandat armatele aliate în cursul iniţierii l)Debarcării în Normandia din iunie 1944, iar din august, trupele britanice şi imperiale care au eliberat Olanda, au cucerit nordul Germaniei şi au intrat în Danemarca. El a primit capitularea germană la 3 mai 1945 la Statul Major al Grupului 21 de armate din Câmpia Liineberg. S-a aflat la comanda armatei britanice de ocupaţie în Germania până în februarie 1946, când a fost numit şef al Statului Major General Imperial. A fost numit primul viconte Montgomery de Alamein în 1946. Om dur şi tranşant, a plănuit cu grijă şi a fost maestru în operaţiuni după plan, deşi părerile lui referitoare la felul în care ar trebui purtat un război i-a îndepărtat de el pe mulţi prieteni, în special din rândul americanilor.

Napoleon Bonaparte, 1769-1821, împărat al Franţei Născut în Corsica, a fost repartizat într-un regiment de artilerie franceză cu gradul de al doilea locotenent în 1785. Când a avut loc Revoluţia Franceză el se afla în permisie

în Corsica, dar a revenit imediat în armată şi felul în care a manevrat artileria la asediul de la (>Toulon l-a adus în atenţia superiorilor. A fost închis pentru o scurtă perioadă de timp, dar după căderea lui Robespierre s-a întors în armată. A efectuat campanii în Italia şi a înăbuşit o puternică răscoală regalistă la Paris în 1795. Apoi a pornit în campania lui din Italia, forţând Sardinia să capituleze şi înfrângând un şir de armate austriece; a ocupat Toscana şi i-a făcut pe Papă şi pe regele Neapolelui să negocieze pentru pace, i-a mai respins o dată pe austrieci şi a zdrobit Veneţia. Un general necunoscut la începutul carierei sale, o dată cu sfârşitul acestei campanii a câştigat încrederea deplină a armatei franceze.

Următoarea lui mişcare a fost cucerirea Orientului prin capturarea Maltei, a Alexandriei şi zdrobirea mamelucilor în bătălia de la Piramide. După aceea a ocupat oraşul Cairo şi a trecut la reorganizarea Egiptului. A suferit prima sa înfrângere când Nelson i-a distrus flota pe l)Nil, dar Napoleon a reuşit să-şi salveze soldaţii şi să se întoarcă în Franţa. Aici a aflat că austriecii compromiseseră Directoratul, astfel încât împreună cu câţiva tovarăşi a răsturnat guvernul şi s-a instalat ca „Prim Consul". A efectuat unele schimbări necesare în guvern şi administraţie, apoi a traversat Alpii ca să înfrângă Italia la l)Marengo, şi a consimţit să încheie pacea cu britanicii la Amiens în 1803. în anul următor a devenit împărat al Franţei, iar în 1805 a pornit într-o serie de campanii care au rămas în istorie ca Războaiele Napoleoniene, începând cu bătălia de la l)Ulm şi culminând cu cea de la l)Waterloo. După înfrângerea sa la Waterloo, a fost izolat în Insula Sfânta Elena, unde a murit în 1821.

Napoleon a fost, fără îndoială, o mare personalitate a istoriei europene, atât din punct de vedere politic, cât şi militar, dar în acelaşi timp un caracter complex. A fost incontestabil un tactician abil, un maestru al strategiei, un oportunist militar de primă mână şi un diplomat competent; dar pe de altă parte, a fost un autocrat plin de îngâmfare, cu un profund dispreţ pentru oamenii simpli, ceea ce l-a făcut să irosească multe vieţi în bătălie.

Nelson, Horatio, 1758-1805, viconte Nelson, amiral în Marina britanică

Nelson a intrat în Marină ca „servitor al căpitanului" în 1770 şi a devenit el însuşi căpitan în 1779. A servit în Indiile de Est si de Vest şi în Oceanul Arctic, a intrat în flota lordului Hood la New York în 1782 şi s-a întors în Indiile de Vest în 1784. în 1793 se afla în Mediterana, sub comanda lui Hood, şi a avut un rol covârşitor în cucerirea localităţilor Băşti şi Calvi în Corsica, unde şi-a pierdut un ochi. A luptat contra flotei franceze, a blocat coasta franceză şi nu a respectat ordinele în bătălia de la l)São Vicente, salvând situaţia; drept recompensă a fost învestit cavaler.

A distrus flota franceză în Golful Abukir în 1798, în cadrul bătăliei de pe l)Nil, şi a fost ridicat la rangul de pair. Aflat la Copenhaga în 1801, a înfruntat sub comanda amiralului Şir Hyde Parker flota şi forturile daneze. Când Parker a trimis un ordin de încetare a focului, Nelson şi-a pus telescopul la ochiul orb şi a luptat mai departe, cu succes, ceea ce i-a adus rangul de viconte. La

izbucnirea războiului cu Franța în 1803, a pornit în nava sa amiral *Victory* către Mediterană, apoi a urmărit flota franceză timp de doi ani, până când în sfârşit a întâlnit-o şi a distrus-o la OTrafalgar în 1805, unde şi-a aflat moartea. Geniul său ca amiral s-a datorat faptului că a combinat o mare îndrăzneală cu energia, erudiția şi discernământul, îşi elabora planurile tactice cu grijă şi le explica apoi în detaliu ofițerilor săi, astfel încât în luptă ei făceau întotdeauna ceea ce le cerea, cu energie şi fără şovăire.

Ney, **Michel, 1769-1815, mareşal în Armata franceză** Ney s-a înrolat ca soldat în 1788 şi a avut o ascensiune rapidă în Războaiele Franței Revoluționare, până la gradul de general de brigadă în 1796. Şi-a dovedit talentul militar luptând împotriva austriecilor şi ulterior s-a distins la l)Jena, l)Friedland şi [)Eylau. A fost trimis să lupte în Peninsula Iberică în 1808, dar s-a întors în 1812, după ce s-a certat cu Massena, superiorul lui, în privința tacticilor franceze în Portugalia.

Victoria sa de la Borodino, în campania din Rusia a lui Napoleon Bonaparte, i-a adus titlul de „Prinț de Moscova", şi grație efortului său o mare parte din armata franceză a reuşit să supraviețuiască retragerii dezastruoase, în 1813 a luptat la l)Lutzen, l)Bautzen şi l)Leipzig, iar după înlăturarea lui Napoleon s-a împăcat cu Bourbonii. Când Napoleon s-a întors din Elba, Ney a fost trimis să i se opună, dar, credincios vechiului său superior, a dezertat cu armata sa şi a comandat centrul armatei lui Napoleon la Waterloo. După bătălie a fost judecat pentru dezertare, condamnat la moarte şi împuşcat.

Ney a fost practic mâna dreaptă a lui Napoleon în cele mai multe dintre campaniile acestuia, un subordonat de încredere, care-şi îndeplinea ordinele cu eficiență. Dar a fost şi un tactician şi comandant de campanie independent bun, aşa cum a dovedit mai târziu, după căderea lui Napoleon; şi nu poate fi învinuit pentru că şi-a împins loialitatea până la extremă.

Nimitz, Chester W., 1885-1966, amiral în Marina Statelor Unite ale Americii Nimitz a intrat în Marina Statelor Unite ale Americii în 1905, şi în 1941 era şeful Biroului de Navigație. După Pearl Harbor a devenit comandant suprem al Flotei Americane din Pacific şi s-a menținut în acest post până la sfârşitul războiului. A învins Marina japoneză la l)Midway, s-a aflat în fruntea invaziei din l)Guadalcanal şi apoi s-a îndreptai „din insulă în insulă" spre Japonia, cucerind Insulele Makin, Tarawa, Marshall şi Insulele Mariane. Apoi s-a combinat cu forțele generalului MacArthur pentru eliberarea Filipinelor, după care a urmat eliberarea Insulelor l)lwo Jima şi l)Okinawa. Capitularea japoneză a fost semnată la bordul navei sale amiral *Missouri* în Golful Tokyo la 2 septembrie 1945. Unul dintre marii strategi navali ai războiului, Nimitz a fost un om tăcut şi modest, cu o binemeritată încredere în propriile-i forțe.

Plumer, Hubert Charles Onslow, primul baron Plumer, 1857-1932, general în Armata britanică Plumer a intrat în Regimentul York şi Lancaster în 1876, a servit în Sudan, a mobilizat o armată de cavalerie în Rebeliunea din

Matabele în 1896 şi a servit în Războiul Anglo-Bur din Africa de Sud în 1899-1902, la sfârşitul căruia a fost promovat la gradul de general-maior. Investit cavaler în 1906, a deținute diverse funcții de comandă în Marea Britanic, devenind şeful Serviciului de intendență şi servind în Consiliul Militar.

A petrecut cea mai mare parte a Primului Război Mondial pe Frontul de Vest în jurul zonei Ypres, scenă a multor lupte grele, şi a preluat comanda Corpului 5 de armată în ianuarie 1915 şi a Armatei 2 în luna mai a aceluiaşi an. A planificat şi executat atacul de la l)Messines în 1917, considerat în general a fi una dintre cele mai bine organizate operațiuni britanice din război. A comandat trupele britanice în Italia în noiembrie 1917-martie 1918, după care s-a întors în Franța la comanda Armatei 2. După armistițiu a traversat Rinul cu armata sa ca parte a forțelor de ocupație. A fost promovat la gradul de feldmareşal şi ridicat la rangul de baron în 1919, şi a mai fost numit guvernator al Maltei.

Plumer s-a bucurat de o mare popularitate în rândul soldaților săi, care l-au poreclit *„Daddy"* [Tăticul], pentru că nu le-a irosit viețile în atacuri inutile, ci şi-a plănuit cu multă grijă, şi-a organizat şi efectuat meticulos acțiunile, în general cu mai puține pierderi de vieți decât ar fi putut oricare dintre contemporanii săi.

Rommel, Erwin, 189l-1944, feldmareşal în Armata germană Veteran al Primului Război Mondial, în cel de-al Doilea a jucat un rol important în invaziile în Europa Centrală şi în Franța, dar faima şi-a câştigat-o în calitatea de comandant al lui Afrika Korps, care i-a înfruntat pe britanici în Africa de Nord. Iute în a vedea şi a profita de orice avantaj, i-a învârtit pe degete pe britanici timp de aproape doi ani, până când a fost respins de generalul Claude Auchinleck la El l)Alamein şi apoi izgonit din Africa de feldmareşalul Montgomery. A fost desemnat să apere nordul Italiei în 1944 şi după aceea a fost mutat în Franța, în calitate de comandant al Grupului de armată B, întărind sistemul de apărare costieră înainte de l)Debarcarea în Normandia din iunie 1944. Dacă teoriile sale privind apărarea ar fi fost luate în seamă, ar fi putut face viața Aliaților foarte dificilă în acele momente. Dar, fiind implicat în complotul din iulie 1944 împotriva lui Hitler, i s-a oferit să opteze între Curtea Marțială şi represaliile împotriva familiei sale sau sinucidere, şi a ales ultima alternativă.

Slim, Şir William Joseph, primul viconte Slim, 189l-1970, feldmareşal în Armata britanică A servit în Franța şi la Gallipoli în Primul Război Mondial, iar în cel de-al Doilea a fost rănit în Sudan în 1941 şi apoi a condus Divizia 10 indiană în operațiunile din Orientul Mijlociu în 1940-42. A comandat Corpul l birmanez în 1942-1945, cu care a efectuat dificila retragere din Rangoon în India, în 1943 i s-a încredințat comanda Armatei 14, şi în anul următor a înfrânt ofensiva japoneză asupra localității l)lmphâl, împingându-i pe japonezi

înapoi peste râul Chindwin. In 1945 a nimicit armatele japoneze din Birmania într-o serie de manevre bine planificate. Soldat excepțional, el a ridicat moralul armatei birmaneze şi a fost un pionier în utilizarea grupurilor de pătrundere în spatele inamicului şi a aprovizionării pe calea aerului.

Soult, Nicolas Jean de Dieu, 1769-1851, mareşal în Armata franceză După înrolarea sa în 1785, a ajuns general de brigadă în 1794 şi a servit sub Massena în Elveția şi Italia, distingându-se în luptă. A fost promovat la gradul de mareşal în 1804. A luptat la l)Eylau, []Austerlitz şi în alte bătălii împotriva austriecilor şi prusacilor, primind titlul de duce de Dalmația în 1808. A fost trimis în Spania în acelaşi an şi i-a obligat pe britanici să evacueze Portugalia; şi-a stabilit statul major în Oporto, dar a fost mai târziu izgonit de Wellington. Oferindu-i-se comanda supremă în Spania în 1809, a luptat cu mai mult sau mai puțin succes până când a fost învins decisiv de Wellington la []Albuera, în timp ce locțiitorul său Marmont a suferit o înfrângere similară la l)Salamanca. După o dispută cu Joseph Bonaparte a părăsit Spania pentru a prelua comanda în Germania, dar după victoria lui Wellington de la l)Vitoria a fost trimis de urgență înapoi în Spania pentru a-l împiedica pe Wellington să invadeze Franța, în ciuda unei bune tactici şi strategii, soldații săi slab instruiți nu s-au ridicat la nivelul veteranilor lui Wellington, şi Soult a fost învins la Toulouse. La fel ca şi Ney, s-a împăcat cu Casa de Bourbon şi a preluat comanda noii armate regale, dar la întoarcerea la putere a lui Napoleon i s-a alăturat şi l-a urmat în exil după Waterloo. Soult a fost un bun tactician, abil în manevre şi capabil în exercitarea funcției de comandă independentă, după cum a demonstrat în Spania. Din păcate, în final a descoperit că nu s-a bucurat de norocul de care are nevoie un general.

Wellington, Arthur Wellesley, primul duce de Wellington, 1769-1852, în Armata britanică Repartizat la Regimentul 73 Highlanders în 1797, în 1793 era colonel în Regimentul 33 de infanterie. A servit în Olanda în 1794 şi apoi a fost trimis în India în 1795. A devenit comandant suprem în Mysore şi a luptat cu succes împotriva marații lor în 1803. A părăsit India în 1805 şi a luptat în Danemarca şi Hanovra înainte de a pleca în Portugalia în calitate de comandant de divizie în 1808. A câştigat bătăliile de la l)Rolica şi l)Vimiero, dar superiorii lui nu i-au aprobat metodele şi s-a întors în Anglia. A revenit în Portugalia la comanda armatei în 1809 şi până în 1814 a dus o campanie strălucită împotriva francezilor, cu o serie de victorii la l)Badajoz, l)Albuera, l)Salamanca, l)Vitoria şi [>Nive. A traversat apoi Pirineii, l-a înfrânt pe Soult la Toulouse şi a înaintat spre Paris pentru a-l zdrobi pe Napoleon Bonaparte.

A fost ambasador la Paris în 1814, şi se afla la Congresul de la Viena când vestea evadării lui Napoleon de pe Insula Elba l-a făcut să preia din nou comanda Armatei britanice şi a aliaților ei în bătălia de la []Waterloo. După aceea, s-a aflat la comanda armatei de ocupație în Franța până în 1818, când a intrat în politică, devenind ulterior prim-ministru.

Măreția lui Wellington ca soldat s-a datorat parțial flerului său tactic înnăscut şi parțial atenției acordate detaliilor, îşi inspecta în amănunt armata şi se ocupa de orice deficiență; a impus soldaților o disciplină strictă, pentru care a fost supranumit *„Imn Duke"* [Ducele de Fier], şi a fost capabil să observe şi să profite de orice eroare comisă de inamic.

Cronologia războaielor şi a bătăliilor

Această secţiune serveşte drept index cronologic al tuturor articolelor incluse în corpul principal al *Dicţionarului,* oferind cititorilor posibilitatea de a repera rapid, de exemplu, toate intrările referitoare la Războaiele Napoleoniene sau la Războiul de 7 Ani în contextul lor istoric corect. Ea nu încearcă să fie o listă exhaustivă a tuturor războaielor şi bătăliilor purtate de-a lungul întregii istorii universale. Numai acele bătălii care au fost detaliate în corpul dicţionarului sunt menţionate în cadrul războiului de care aparţin. Pentru asediile de lungă durată, sunt indicate începutul şi sfârşitul lor. în ceea ce priveşte cele două Războaie Mondiale, sunt menţionate datele referitoare la începutul bătăliilor, iar pentru cele care s-au prelungit sau au constituit ciocniri intermitente, sunt amintite şi datele la care s-au încheiat.

743 i.Ch. Primul Război Messenian (Messenia cucerită de Sparta)

499-48 î.Ch. Războaiele Medice (polisurile greceşti împotriva Persiei) 490 î.Ch. Maraton 480 Î.Ch. Salarmna

474 i.Ch. Războiul dintre etrusci şi greci 458 i.

Ch. Al Doilea Război Messenian

43l-04 î.Ch. Primul Război Peloponesiac (Atena împotriva Spartei)

405 Î.Ch. Aigospotamoi

395-37 i.Ch. Războiul Corintic

390 i.Ch. Prima invazie a Romei de către gali

37l-62 î.Ch. Războaiele dintre polisurile greceşti

371 î.Ch. Leuctra

343-41 î.Ch. Primul Război Samnit (samniţii împotriva romanilor)

338 i.Ch. Războiul Amficţionic (Macedonia împotriva Atenei şi a aliaţilor săi greci confederaţi) Cheroneea

334-23 î.Ch. Campania asiatică a lui Alexandru cel Mare

333 î. Ch. Issos

328-04 î.Ch. Al Doilea Război Samnit 298-

90 î.Ch. Al Treilea Război Samnit

283 î.Ch. Războiul Etrusc (Etruria împotriva Romei)

264-41 î.Ch. Primul Război Punic (romanii împotriva cartaginezilor)

244 î.Ch. Războaiele Siriene

218-01 î.Ch. Al Doilea Război Punic

216 î.Ch. Cannae 207

î.Ch. Metaurus 202

Î.Ch. Zama

215-l1 î.Ch Primul Război Macedonean

201 î.Ch. Războiul Monarhiilor Elenistice

198-97 î.Ch Războiul Macedonean (împotriva Romei)

195 î.Ch. Invazia romană a Greciei Al

149-46 î.Ch Treilea Război Punic

113-01 î.Ch Războiul Cimbric (triburile germane conduse de cimbri împotriva romanilor)

110-86 î.Ch. Primul Război Mitridatic (Mitridate, regele Pontului, împotriva Romei şi a aliaţilor săi)

88-82 î.Ch. Războaiele Civile Romane

83-82 î.Ch. Al Doilea Război Mitridatic Al

74-65 î.Ch. Treilea Război Mitridatic

58-51 î.Ch. Războaiele Galice ale lui lulius Cezar

52 î.Ch. Alesia

60-38 î.Ch. Războaiele Parte (părţii împotriva Romei şi a aliaţilor ei sirieni)

53 î.Ch. Carrhae

53-46 î.Ch. Războiul Romano-Persan

48 î.Ch. Războiul Civil Roman (care a dus la dictatura lui Cezar) Pharsalos

31 î.Ch. Războiul Civil Roman (Războiul celui de-al Doilea Triumvirat, în principal între Octavian şi Marc Antoniu) Actium

D.Ch.

101 -l06 Războaiele Daco-Romane

115-218 Războaiele Parte (părții împotriva Romei)

315-25 Războiul Celor Două Imperii

378 Invazia goților în Imperiul Roman Adnanopol

394 Războiul Civil Roman

412-l4 Vizigoții invadează Galia şi Spania

429-39 Vandalii invadează Africa de Nord şi cuceresc Cartagina

451 Războaiele Imperiului Roman de Apus

455 Vandalii jefuiesc Roma

533 Războaiele Imperiului Bizantin

665 Războaiele Islamice; invazia musulmană a Europei

711 Invazia maură a Spaniei

1014 Invazia vikingilor în Irlanda Clontarf

1066 Invazia vikingilor în Anglia Stamford Bridge

1066 Cucerirea normandă a Angliei Hastings

1093 Războiul Anglo-Scoțian

1095-99 Prima Cruciadă 1099Ascalon

1106 Războiul Normand (Anglia împotriva Normandiei) Tinchbrai

1119 Războiul Anglo-Francez 1147-

49 A Doua Cruciadă

1187 Bătălia de la Hattin (sarazinii împotriva cruciaților)

1189-92 A Treia Cruciadă 1202-

04 A Patra Cruciadă

1214 Războiul Anglo-Francez Bouvines

1217-19 A Cincea Cruciadă

1227 Războiul Scandinav

1228-29 A Şasea Cruciadă

1248-54 A Şaptea Cruciadă

1265 Războiul Civil din Anglia (Războiul Baronilor)

1266 Războiul Franco-Italian

1270 A Opta Cruciadă

1281 Invazia chineză a Japoniei

1260-l325 Războiul dintre guelfi si ghibelini (Războiul Civil din Italia)

1302 Primul Război Flamand (Flandra împotriva Franței) Courtrai

1314 Eduard II invadează Scoția Bannockburn

1337-l453 Războiul de 100 de Ani
1346 Crecy
1356Poitiers 1415
Azincourt aprilie 1429
Orleans iunie 1429
Patay

1379 Războiul de la Chioggia (Veneția împotriva Genovei)

1382 Al Doilea Război Flamand 1385

Războiul Hispano-Portughez

1389 Bătălia de la Kosovopolje (turcii împotriva sârbilor, bosniacilor şi albanezilor)

1410 Bătălia de Ia Grtinwald

1420-34 Războiul Husit (Războiul Civil din Boemia)

1448 Bătălia de la Kosovopolje (turcii împotriva ungurilor şi valahilor)

1456 Războaiele Otomane Belgrad

1455-85 Războiul Celor Două Roze 1485 Bosworth

1476 Războaiele Burgunde
Granson

1492 Maurii înfrânți de spanioli

1499 Războiul Suedo-Suab

1512 Războiul Sfintei Ligi

1512 Războiul Ruso-Polonez

1515 Războaiele Italiene (francezii împotriva elvețienilor) Marignano

1519-21 Spaniolii cuceresc Mexicul

1526-29 Războiul Otoman
1526 Mohăcs
1529 Viena

1525-38 Războaiele Hinduso-Mogule
1526Panipat

1532-34 Spaniolii cuceresc Perii-ul

1533 Războiul Cenților (Războiul Civil Danez)

1539 Turcii invadează Rusia

1544 Războaiele lui Carol Quintul

1556 Revolta Hindusă
Panipat

1557 Războiul Franco-Spaniol
Saint-Quentin

1562-98 Războaiele Religioase Franceze 1563-

70 Războiul de 7 Ani din Nord

1564-1648 Războiul pentru Independența Olandei
1573 Haarlem
1574Leiden

1571 Războiul Cipriot (Sfânta Ligă împotriva turcilor)
Lepanto

1580 Spaniolii cuceresc Portugalia

1588 Războiul Anglo-Spaniol
Invincibila Armada

1593 India invadată de moguli

1598 Războiul Suedezo-Polonez
Linkoping

1618-48 Războiul de 30 de Ani mai
1631 Magdebuiv
septembrie 1631 Breitenfeld
1632 Lutzen 1643 Rocroi
1645 Nordlingen

1632 Războiul Civil din Franța 1640

Războaiele lui Ludovic XIV

1642-49 Războiul Civil din Anglia
1645Naseby

1643-45 Războiul Danezo-Suedez

1644 Războiul pentru Candia

1648-52 Războaiele Frondei (Războiul Civil din Franța)

165l-60 Războiul Polono-Suedez

165l-67 Războiul Polono-Cazac

1652-56 Războaiele Anglo-Olandeze 1653
Texel

1657-59 Războiul Danezo-Suedez

1667-68 Războiul de Devoluțiune

1677-87 Războaiele Otomane
1679 Zenta 1683
Viena 1687
Mohâcs

1689-1700 Războiul Ruso-Turc 1690

Războiul Marii Alianțe

1690 Războiul de Succesiune la Tronul Angliei (regele William III împotriva exilatului lacob II)
iulie Beachy Head
iulie Boyne

1700-21 Marele Război Nordic (Rusia, Polonia şi Danemarca împotriva Suediei)
1700 Narva

170l-l4 Războiul de Succesiune la Tronul Spaniei
1704 Malaga
1704Blenheim
1706Ramillies
1708 Oudenaarde
1709 Malplaquet

1702 Războiul Polono-Suedez 1706

Războiul Ruso-Suedez 1710-l1

Războiul Ruso-Turc

1713 Rebeliunea lui Faruhsiyar (Războiul Civil din India) Agra

1716-18 Războiul Austro-Turc 1717 Belgrad

1718 Războiul Cvadruplei Alianțe (Anglia Olanda, Franța și Imperiul German împotriva Spaniei)

1733-38 Războiul de Succesiune la Tronul Poloniei

1736-39 Războiul Ruso-Turc

1739 Războiul pentru urechea lui Jenkins (Anglia împotriva Spaniei)

1740-48 Războiul de Succesiune la Tronul Austriei
1743 Dettingen
1744Toulon
mai 1745 Fontenoy
iunie 1745 Hohenfriedburg

1745-46 Rebeliunea lacobită
1746 Culloden

1751 Războiul din Carnație (Anglia împotriva Franței pe teritoriul Indiei)

1756-63 Războiul de 7 Ani mai 1757 Praga iunie 1757 Plassey noiembrie 1757 Rossbach decembrie 1757 Leuthen august 1758 Zorndorf august 1759Minden august 1759 Kiinersdorf septembrie 1759 Quebec noiembrie 1759 Golful Quiberon august 1760Liegnitz noiembrie 1760Torgau

1759-61 Războaiele Afgano-Marate 1759 Panipat

1768-74 Războiul Ruso-Turc 1775

Războiul Hispano-Algerian

1775-83 Războiul pentru Independența Coloniilor Engleze din America de Nord aprilie 1775 Lexington septembrie 1777 Brandywine octombrie 1777 Saratoga 1779-83 Gibraltar august 1780 Camden martie 1781 Guilford Court House septembrie 1781 Chesapeake octombrie 1781 Yorktown aprilie 1782 Leș Saintes 1778-82 Primul Război Anglo-Marat

1782 Primul Război dintre Marea Britanie si Mysore

1788-92 Războiul Ruso-Turc (Otoman) 1789 Belgrad

1790-91 Al Doilea Război dintre Marea Britanie și Mysore

179l-93 Războiul Ruso-Polonez

1792-1802 Războaiele Franței Revoluționare septembrie 1792 Valmy august 1793 Toulon iunie 1794 Glorioasa Zi de l Iunie octombrie 1797 São Vicente octombrie 1797 Camperdown august 1798 Nil iunie 1799 Ziirich iunie 1800 Marengo

1794-95 Răscoală în Polonia

1798 Rebeliune în Irlanda

1803 Al Doilea Război Anglo-Marat Agra

1803-15 Războaiele Napoleoniene septembrie 1805 Ulm octombrie 1805 Trafalgar octombrie 1805 Haslach decembrie 1805 Austerlitz iunie 1806 Maida octombrie 1806 Jena-Auerstadt februarie 1807 Eylau iunie 1807 Friedland aprilie 1809 Eckmuhl mai 1809 Aspern iulie!809Wagram septembrie 1812 Borodino noiembrie 1812Berezina mai 1813 Bautzen mai 1813 Liitzen august 1813 Dresda octombrie 1813 Leipzig martie 1814Laon

iunie 1815 Ligny iunie 1815 Waterloo

1807 Războiul Ruso-Turc 1808-l4

Războiul din Peninsula Iberică
august 1808 Rolica
august 1808 Vimiero
ianuarie 1809 La Coruna
iulie 1809 Talavera
septembrie 1810 Busaco
mai 1811 Fuentes d'Onoro
mai 1811 Albuera
martie 1812Badajoz
iulie 1812 Salamanca
iunie 1813 Vitoria
decembrie 1813 Nive

1809-l1 Războiul Ruso-Turc

1812-15 Războiul Anglo-American din 1812 mai 1813 înălțimea Burlington august 1814Bladensburg ianuarie 1815 New Orleans

1813 Războiul pentru Independența Columbiei

1814-16 Războiul dintre Marea Britanie şi populația gorkha (Nepal)

1816-18 Al Treilea Război Anglo-Marat

1817 Războiul pentru Independența Statului Chile

1820-28 Războiul pentru Independența Greciei 1826Missolonghi 1827 Navarino

182l-24 Războiul pentru Independența Peru-ului

1821 Războiul pentru Independența Vene-zuelei

182l-70 Războaiele pentru Independența Italiei

1824 Războiul Anglo-Birman 1825-28 Războiul Argentiniano-Brazilian 1828-29 Războiul Ruso-Turc

1833-37 Primul Război Carlist (Războiul Civil din Spania)

1838-42 Primul Război Anglo-Afgan 1842Jellalabad

1839-42 Primul Război al Opiului

1841 Războiul Boliviano-Peruvian

1843 Al Patrulea Război Anglo-Marat

1843-48 Primul Război Maori

1845-46 Primul Război Anglo-Sikh

1846-47 Primul Război al Cafnlor

1846-48 Războiul Americano-Mexican

1848-49 Al Doilea Război Anglo-Sikh ianuarie 1849Chilianwala februarie 1849Gujarat

1849 Răscoală în Italia

1850-53 Al Doilea Război al Cafrilor

1852-53 Al Doilea Război Anglo-Birman

1853-54 Războiul Ruso-Turc
noiembrie 1853 Sinop
martie 1854Si!istra

1854-56 Războiul din Crimeea
septembrie 1854 Alma septembrie 1854-septembrie-1855 Sevastopol
octombrie 1854 Balaklava
noiembrie 1854 Inkerman
august 1855 Ciornaia

1855-60 Răscoală în Mexic

1856-60 Războiul Săgeții

1856-57 Războiul Persan

1857-58 Rebeliunea Indiană
iunie-septembrie 1857 Delhi
august 1857 Agra iulie-noiembrie 1857 Lucknow

1859 Războiul Civil din Argentina

1860 Războiul Hispano-Marocan

1860-61 Al Doilea Război Maori

1861 Războiul Peruviano-Chilean

186l-65 Războiul de Secesiune din Statele Unite ale Americii iulie 1861 Bull Run ianuarie 1862 Mill Springs februarie 1862 Fort Donelson februarie 1862Roanoke martie 1862 Hampton Roads aprilie 1862 Shiloh

iunie 1862 Campania de Şapte Zile august 1862BullRun septembrie 1862 Antietam octombrie 1862 Corinth decembrie 1862 Fredericksburg decembrie 1862 Murfreesboro mai 1863 Chancellorsville iulie 1863 Vicksburg iulie 1863 Gettysburg septembrie 1863 Chickamauga noiembrie 1863 Chattanooga decembrie 1863 Nashville mai 1864 Wilderness mai 1864 Spotsylvania mai 1864 New Market iunie 1864ColdHarbor iunie 1864-aprilie 1865 Petersburg septembrie 1864 Opequon octombrie 1864 Cedar Creek aprilie 1865 Five Forks 1862-67 Războiul Franco-Mexican 1863-64 Primul Război al Aşanților 1863-66 Al Treilea Război Maori 1864-66 Războiul Hispano-Peruvian

1865-70 Războiul Paraguayan (Argentina, Brazilia şi Uruguay împotriva Paraguay-ului)

1866 Războiul Austro-Prusian (Războiul de 7 Săptămâni) iunie Custozza iunie Langensalza iulie Koniggratz (Sadowa) iulie Lissa

1867-68 Războiul Anglo-Abisinian
1868 Magdala

1868 Războiul Pruso-Danez Duppel

1870-71 Războiul Franco-Prusian
august 1870 Froeschwiller august 1870 Spicheren august 1870 Gravelotte (Saint-Pnvat)
august 1870 Vionville-Mars-la-Tour
august-octombrie 1870 Metz
septembrie 1870 Sedan
septembrie 1870-ianuarie 1871 Paris
noiembrie 1870Coulmiers decembrie 1870 Hallue decembrie 1870Loigny-Poupry ianuarie 1871 Saint-Quentin 1873-74 Al Doilea Război al Aşanților

1877 Rebeliunea Satsuma (Războiul Civil din Japonia)

1877-78 Războiul Ruso-Turc
Plevna

1877-78 Al Treilea Război al Cafrilor

1878-81 Al Doilea Război Anglo-Afgan

1880Kandahar

1879 Războiul Zulus
Isandhlwana
Rorke's Drift

1879-83 Războiul din Pacific (Chile împotriva Peni-ului şi Boliviei)

1880-81 Războiul din Basuto

1880-81 Primul Război Anglo-Bur
1881Majuba

1881 Revoltă în Egipt

1885-87 Al Treilea Război Anglo-Birman

1885 Expediția de Eliberare din Sudan (sub comanda generalului Cordon)
Abu Klea
Abu Kru

1891 Războiul Civil Chilean

1893 Campania Italiană în Sudan

1893 Primul Război din Matabele

1893-94 Al Treilea Război al Aşanților

1894-95 Războiul Chinezo-Japonez
1894Yalu

1895-96 Al Doilea Război din Matabele

1896 Războiul Italo-Etiopian

1896-98 Campania britanică la frontiera de nord-vest a Indiei

1896-98 Recucerirea Sudanului de către britanici
18980mdurman

1897 Războiul Greco-Turc

1898 Războiul Hispano-Atnerican

1899-1902 Al Doilea Război Anglo-Bur din Africa de Sud
decembrie 1899Colenso noiembrie 1899-februarie 1900 Ladysmith
octombrie 1899-mai 1900 Mafekmg
decembrie 1899 Magersfontein
februarie 1900 Paardeburg ianuarie 1900 Spion Kop

1900 Răscoala Boxerilor

1904-05 Războiul Ruso-Japonez
mai 1904Yalu
mai 1904-ianuarie 1905 Port Arthur
iunie 1904Telissu
august 1904 Liaoyang
februarie 1905 Mukden
mai 1905 Tsushima

1911 Războiul Italo-Turc

1912-l3 Primul Război Balcanic (Bulgaria, Serbia, Grecia şi Muntenegru împotriva Turciei)

1913 Al Doilea Război Balcanic (Bulgaria împotriva Serbiei şi Greciei)

1914-1918 Primul Război Mondial august 1914LeCateau august 19!4 Charleroi august 1914Guise august 1914 Golful Helgoland august 1914Liege august 1914Mons august 1914 Morhange august 1914Namur august 1914 Meuse august 1914Tannenberg septembrie 1914 Drina septembrie 1914 Aisne septembrie 1914 Albert septembrie 1914Luţk septembrie 1914 Ivangorod septembrie 1914 Nery septembrie 1914 Marna septembrie 1914 Lacurile Mazuriene septembrie 1914-martie 1915 PrzemysT septembrie 1914 Rawa Ruska septembne 1914 Tsingtao octombrie 1914 Radom octombrie 1914 Ypres octombrie 1914 Yser octombrie 1914 La Basee octombrie 1914 Augustow octombrie 1914 Varşovia noiembrie 1914 Coronei noiembrie 1914 Sân decembrie 1914 Varşovia decembrie 1914 Champagne decembrie 1914 Insulele Falkland decembrie 1914Givenchy decembrie 1914 Lodz decembrie 1914 Sarikamiş

1915 *Primul Război Mondial continuă*
ianuarie 1915 Dogger Bank
ianuarie 1915 Soissons februarie 1915 Bolimov februarie 1915 Dardanele februarie 1915 Gallipoli februarie Î915 Lacurile Mazuriene
februarie 1915 Przasnysz martie 1915 Lacul Naroci martie 1915 Neuve Chapelle aprilie 1915 Courland aprilie 1915 Dunajec aprilie 1915 Gaba Tepe aprilie 1915 Ypres mai 1915 Festubert mai 1915 înălţimea Aubers mai 1915 Sân iunie 1915 Dolomiţi iunie 1915-mai 1917 Isonzo iunie 1915 Lemberg iulie 1915 Narew august 1915 Brest-Litovsk august 1915 Dvina august 1915 Kovno august 1915 Varşovia septembrie 1915 Kutal-Imăra septembrie 1915 Champagne septembrie 1915 Loos

septembrie 1915 Styr
octombrie 1915 Vardar
noiembrie 1915Ctesifon
noiembrie 1915 Kosovo

1916 *Primul Război Mondial continuă*
ianuarie 1916Dvina ianuarie 1916 Dvinsk februarie 1916 Verdun februarie 1916 Galiția februarie 1916 Erzurum mai 1916Trentino mai 1916Iutlanda iunie 1916 Somme iunie 1916 Styr iunie 1916 Ofensiva Brusilov august 1916Gorizia septembrie 1916 Ancre septembrie 1916Carso octombrie 1916Carso octombrie 1916 Braşov noiembrie 1916 Argeş

1917 *Primul Război Mondial continuă*
martie 1917 Gaza aprilie 1917 Arras aprilie 1917 Aisne aprilie 1917 Chemin des Dames mai 1917 Lens mai 1917Carso iunie 1917 Messines iulie 1917 Tarnopol iulie 1917 Ypres august 1917 Mărăseşti septembrie 1917 Carso septembrie 1917 Riga octombrie 1917 Caporetto octombrie 1917 Beersheba noiembrie 1917 Cambrai noiembrie 1917-septembrie 1918 Pădurea Bourlon noiembrie 1917 Piave noiembrie 1917-noiembrie 1918 Platoul Asiago

1918 *Primul Război Mondial continuă*
martie 1918 Somme aprilie 1918 Ypres aprilie 1918 Zeebrugge mai 1918 Château-Thierry
mai 1918 Aisne mai 1918 Oostende iunie 1918 Pădurea Belleau iunie 1918 Piave iulie 1918 Marna
iulie!918AbuTellul iulie 1918Arhanghelsk iulie 1918 Hamei iulie 1918 Vaux-Fossoy august 1918 Bapaume august 1918 Laon august 1918 Scarpe septembrie 1918 Argonne septembrie 1918 Meuse-Argonne septembrie 1918 Cambrai septembrie 1918 Doiran-Struma septembrie 1918 Epehy septembrie 1918 Flandra septembrie 1918 Intrândul Saint-Mihiel
septembrie 1918 Vardar
octombrie 1918LeCateau
octombrie 1918 Piave octombrie 1918 Selle octombrie 1918 Vittorio Veneto noiembrie 1918 Sambre

Războiul Americano-Mexican

Războiul Chinezo-Japonez

1916 Războiul pentru Gran Chaco (între Bolivia şi Paraguay)

193l-41 Războiul Civil din Spania

1932-35 iulie!938Ebru noiembrie 1936-martie 1939 Madrid

1936-39 Războiul din Abisinia

Invazia italiană in Albania

Bătălia de la Halhîn-Gol

1936 1939 Al Doilea Război Mondial 1939-45 Bătălia din Atlantic

1939 *Al* DoiJea *Războ*i Mondial continua

1939-45 decembrie 1939 Rio de la Plata

Al Doilea Război Mondial continuă

1939 aprilie 1940 Calabria aprilie 1940 Narvik

1940

mai 1940 Eben Emael
iulie 1940 Bătălia pentru Marea Britanie
iulie 1940 Dakar
septembrie 1940 Blitz-ul
noiembrie 1940 Capul Spartivento
decembrie 1940 Sidi Bairam

1941 *Al Doilea Război Mondial continuă*
ianuarie 1941 Agordat ianuarie 1941 Keren februarie 1941 Beda Fomm martie 1941 Capul Matapan aprilie 194l-octombrie 1942 Tobruk
mai 1941 Amba Alagi
mai 1941 Creta
iunie 1941 Operațiunea Barbarossa
iunie 1941 Operațiunea Battleaxe
iunie 1941 Defileul Halfaya iulie 1941 Smolensk iulie 1941 Kiev
septembrie 194l-ianuarie 1944 Leningrad
noiembrie 1941 Sidi Rezegh
noiembrie 1941 Rostov
noiembrie 1941 Gondar
noiembrie 1941 Operațiunea Crusader
noiembrie 1941 Moscova
decembrie 1941 Pearl Harbor
decembrie 1941 Kota Baharu
decembrie 1941 Wake
decembrie 1941 HongKong

1942 *Al Doilea Război Mondial continuă*
ianuarie 1942 Ambon
ianuarie 1942 Demiansk
ianuarie 1942Bataan
februarie 1942 Marea Javei
februarie 1942Singapore
aprilie 1942 Gazala
mai 1942 Sevastopol
mai 1942 Harkov
mai 1942 Cauldron
mai 1942 Marea de Corali
mai 1942 Corregidor
unie 1942Midway iulie 1942 El Alamein august 1942 Alam Halfa august 1942 Dieppe august 1942 Insulele Solomon de Est
august 1942 Guadalcanal august 1942 Golful Milne august 1942 Drumul Kokoda august 1942 Savo august-noiembrie 1942 Stalingrad octombrie 1942 El Alamein octombrie 1942 Capul Esperance octombrie 1942 Santa Cruz decembrie 1942 Arakan decembrie 1942 Marea Barents *Al Doilea Război Mondial continuă* februarie 1943 Defileul Kasserine martie 1943

1943 Insulele Komandorski
martie 1943 Linia Mareth iulie 1943Guam iulie 1943 Kolombangara iulie 1943 Kursk septembrie 1943 Salamaua septembrie 1943 Nadzab
octombrie 1943 Valea Hukawng
noiembrie 1943 Sangro noiembrie 1943 Tarawa noiembrie 1943 Capul Saint George
noiembrie 1943 Bougainville
noiembrie 1943-martie 1944 Berlin
noiembrie 1943 Golful Empress Augusta
decembrie 1943 Arakan
decembrie 1943 New Britain
decembrie 1943 Capul Nord

Al Doilea Război Mondial continuă
ianuarie-mai 1944 Cassmo

1944 ianuarie 1944 Anzio ianuarie 1944 Rapido februarie 1944 Admin Box februarie 1944Kwajalien aprilie 1944Imphăl aprilie 1944Kohima

mai 1944Biak
iunie 1944 Operațiunea Bagration
iunie 1944 Debarcarea în Normandia
iunie 1944 Marea Filipinelor
iunie 1944 Marea Vânătoare de Curcani din Insulele Mariane
iunie 1944Saipan iunie 1944Indaw iulie 1944Tinian
iulie 1944 înălțimea Bourgebus
august 1944 Mortain august 1944 Culoarul Falaise septembrie 1944 An vers septembrie 1944 Arnhem
octombrie 1944 Punga Breskens
octombrie 1944 Golful Leyte
noiembrie 1944 Bhamo
noiembrie 1944 Walcheren
decembrie 1944 Ofensiva din Ardeni
decembrie 1944 Bastogne

1945 *Al Doilea Război Mondial continuă*
ianuarie 1945 Punga Colmar februarie 1945 Reichswald februarie 1945 Iwo lima martie 1945 Lacul Balaton martie 1945 Rin aprilie 1945 Culoarul Argenta aprilie 1945 Okinawa mai 1945 Elephant Point

Războiul Civil din Grecia 1944-49

1946-49 Războiul Civil din China

1946-54 Războiul din Indochina Franceză 1953DienBienPhu

1948-55 Războiul Civil din Birmania

1948-49 Primul Război Arabo-Israelian

1950-53 Războiul din Coreea
septembrie 1950 Inchon
noiembrie 1950 Bazinul Chosin
aprilie 1951 Solma-Ri

1950-62 Războiul Civil din Indonezia

1954-62 Războiul pentru Independența Algeriei

1954-75 Războiul din Vietnam

ianuarie 1967 Triunghiul de Fier ianuarie 1968 Khe Sanh ianuarie 1968 Ofensiva Tet 1955-72 Războiul Civil din Sudan 1960-67 Războiul Civil din Congo

196l-75 Războiul pentru Independența Angolei

1962-70 Războiul Civil din Yemen

1964-74 Războiul pentru Independența Mozambicului

1965 Primul Război Indo-Pakistanez

1967 Al Doilea Război Arabo-Israelian (Războiul de Șase Zile)

1971 Al Doilea Război Indo-Pakistanez

1973 Al Treilea Război Arabo-Israelian (Războiul de Yom Kippur)

1980-88 Războiul Irano-Irakian 1982 Războiul din Insulele Falkland Goose Green

1982 Invazia sovietică a Afghanistanului

1991 Războiul din Golf (Operațiunea „Furtună în Deșert")

1992 Războiul Civil din Iugoslavia (al Treilea Război Balcanic)

Tipărit SEMNE